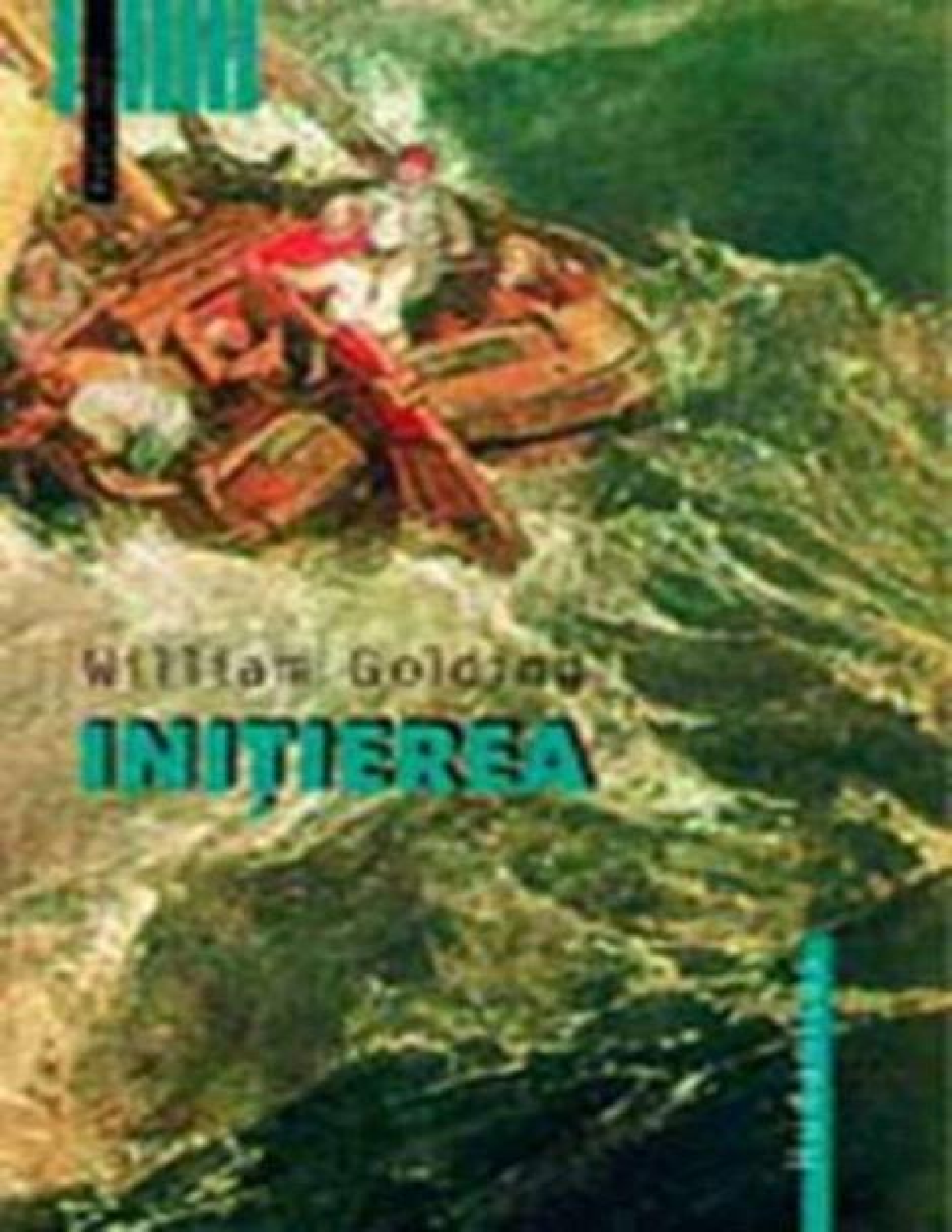
William Golding
INITIEREA

După studii de fizică şi de literatură engleză la Oxford, după apariţia unui volum de poeme (1934), după ce a fost rând pe rând actor, marinar, muzician, devenind în cele din urmă simplu profesor de şcoală, WILLIAM GOLDING s-a dedicat exclusiv scrisului abia la cincizeci de ani. Experienţa războiului participase în marina britanică la debarcarea din Normandia avea să-l marcheze profund, interzicându-i să mai vadă în om o fiinţă inocentă: pentru el, până si copiii poartă în suflet germenele răului. Aceasta este tema primului său roman, împăratul muştelor (1954), care a cunoscut un enorm succes imediat după apariţie. Urmează alte 11 romane şi două volume de eseuri, inspirate, toate, de aceeaşi temă. În 1983, în discursul de recepţie a premiului Nobel, Golding se arăta uimit de obstinaţia cu care se caută semnele deznădejdii, pe care el însuşi le-a lăsat în opera sa. „Eu nu mă simt deloc deznădăjduit", spunea el cu acel prilej. Iar paradoxul acesta exprimă cel mai bine luciditatea cu care a privit întotdeauna lumea în care ne este dat să trăim.

WILLIAM GOLDING
INIŢIEREA

1

Distinsul meu nas,

Cu aceste cuvinte îmi încep jurnalul pe care mi-am promis să-l ţin pentru domnia ta — şi nici că există cuvinte mai potrivite!

Prea bine, aşadar. Locul: în sfârşit, la bordul corăbiei. Anul: îl cunoşti. Data? Fireşte, lucrul care contează este că e ziua cea dintâi a călătoriei mele la celălalt capăt al lumii, motiv pentru care am trecut cifra 1 în partea de sus a acestei pagini. Căci ceea ce urmează să scriu trebuie să fie o consemnare a primei noastre zile. Luna sau ziua din săptămână nu înseamnă foarte mult, de vreme ce, în drumul nostru îndelungat din sudul Vechii Anglii spre antipozi, vom străbate geometria tuturor celor patru anotimpuri!

Chiar în dimineaţa asta, înainte de a pleca de acasă, m-am dus să-mi văd fraţii mai mici şi trebuie să spun că i-au dat mari bătăi de cap bătrânei Dobbie! Junele Lionel a imitat un fel de dans războinic al aborigenilor. Micul Percy s-a întins cu faţa în sus şi şi-a frecat burta, scoţând între timp nişte gemete îngrozitoare, ca să-mi arate, vezi Doamne, ce rău se simţea după ce mă înfulecase! I-am croit pe amândoi ca să se cuminţească, iar pe urmă am coborât unde mă aşteptau mama şi tata. Credeţi cumva că mama s-a mulţumit să verse o lacrimă sau două? Nici vorbă, a plâns de s-a cutremurat pământul, şi chiar şi eu am simţit o căldură care era oricum, numai bărbătească nu. Păi, până şi tata… Cred că am pus un preţ mai mare pe sentimentalii Goldsmith si Richardson decât pe veselii Fielding şi Smollett! înălţimea ta s-ar fi convins pe deplin cât sunt de vrednic, dacă ar fi auzit vorbele ce mi s-au spus, de parcă aş fi fost un puşcăriaş în lanţuri, nu un tânăr gentleman care urma să-l ajute pe guvernator la administrarea uneia dintre coloniile Maiestăţii Sale! M-au bucurat tare mult sentimentele neascunse ale părinţilor, precum şi ceea ce am simţit eu însumi! Până la urmă, finul domniei tale e un băiat de ispravă. Ca să-şi vină în fire, i-a fost de ajuns să meargă până la poartă, să treacă de casa paznicului şi să se aştearnă la drum, dispărând după cotitura din dreptul morii.

Ca să revin, acum mă aflu la bord. M-am suit pe o corabie lătăreaţă şi trăsnind a catran, care poate că în tinereţe fusese unul dintre formidabilele bastioane de lemn ale Angliei. Am trecut pe sub un prag jos, am nimerit în întunericul unei punţi şi a fost cât pe-aci să mă sufoc când am tras prima gură de aer. Dumnezeule mare, să verşi şi mai multe nu! Erau o forfotă si o îmbulzeală de nedescris, într-o lumină a asfinţitului ce mi s-a părut

nefirească. Un individ care mi s-a prezentat drept servitorul meu m-a condus spre un soi de bârlog ridicat lângă unul dintre pereţii navei, asigurându-mă că aceea era cabina mea. Insul e un bătrânel care şchiopătează, cu o mutră ascuţită şi câte un smoc de păr alb pe fiecare obraz, care urcă spre creştetul încununat de o chelie lucioasă.

— Ce-i putoarea asta, omule? l-am întrebat.

Si-a ridicat nasul ascuţit în vânt si s-a uitat în jur, de parcă ar fi putut să vadă putoarea în loc s-o adulmece.

— Putoare, domnule? Ce putoare?

— Putoarea, am spus, ducându-mi mâna la nas şi la gură, ca şi cum mai aveam puţin şi-mi vărsăm maţele. Impuţiciunea, duhoarea sau cum vrei să-i zici.

E un tip vesel din fire, Wheeler ăsta. În clipa aceea mi-a zâmbit ca şi cum puntea de deasupra, care se afla foarte aproape de capetele noastre, s-ar fi deschis şi ar fi lăsat să intre lumina.

— A, asta, a spus el. O să vă obişnuiţi repejor, domnule!

— Nu vreau să mă obişnuiesc deloc! Unde-i căpitanul navei ăsteia?

Lumina de pe figura lui Wheeler s-a stins, iar servitorul s-a dus si mi-a deschis uşa cabinei.

— Nici domnul căpitan Anderson nu poate face nimic, domnule, a spus el. Jos avem numai nisip şi pietriş. Navele noi au balast din fier, dar a noastră a fost construită mai demult. A apărut când nu trebuia, altfel ar fi schimbat-o din temelii. Numai că nu se poate, e prea veche. Şi-au zis că nu-i bine să se-apuce să-i umble prin măruntaie, domnule.

— Înseamnă că-i un cimitir în toată regula! Wheeler s-a gândit preţ de o clipă.

— Asta n-am de unde să ştiu, domnule, fiindcă până acum n-am mai urcat la bordul ei. Acum staţi frumuşel aici, iar eu vă aduc un coniac.

Cu acestea spuse, a dispărut înainte să-mi fac curaj să mai spun ceva şi să trag în plămâni aerul acela rău „dintre punţi”. Iată, deci, unde am ajuns şi unde mă aflu şi în clipa asta.

Dă-mi voie să-ţi descriu locul în care o să stau până o să găsesc ceva mai cumsecade. Cabina are un pat ca o troacă, aşezat în lungul navei şi cu două sertare meşterite sub el. La un capăt al ei se lasă în jos o tăblie ca o măsuţă de scris, iar la celălalt un lighean îmbrăcat în foaie de cort şi cu o găleată dedesubt. Presupun că pe nava asta or exista şi locuri mai comode unde să-ţi poţi face nevoile fireşti. Deasupra vasului e loc pentru o oglindă, iar la

picioarele patului se află două rafturi cu cărţi. Un scaun de pânză este singura mobilă pe care o poţi mişca din loc în tot acest nobil apartament. Uşa are o deschizătură destul de mare la nivelul ochilor, pe unde pătrunde din când în când lumina zilei, iar de ambele părţi ale ei, pe perete, se găsesc mai multe cârlige. Podeaua, sau puntea, cum s-ar cuveni să-i spun, are suficiente denivelări ca să-ti scrânteşti glezna. Presupun că urmele acelea adânci de pe punte au fost făcute de roţile de fier ale tunurilor, pe vremea când nava era destul de tânără şi de sprinţară ca să aibă toate armele necesare! Cămăruţa mea e nouă, dar tavanul — puntea de sus? — şi bordajul din spatele patului este vechi, uzat şi plin de crăpături, închipuie-ţi, să mi se ceară să locuiesc într-un asemenea coteţ, într-o asemenea cocină! Oricum, n-o să-mi fac sânge rău şi o să mă împac cu starea de lucruri până o să-l văd pe căpitan. Simplul fapt că am respirat aerul ăsta m-a făcut să mă obişnuiesc cu duhoarea, iar paharul generos de coniac pe care mi l-a adus Wheeler aproape că m-a împăcat cu situaţia.

Dar ce zgomotoasă e lumea asta înconjurată de lemnărie! Vântul de sud-vest, care ne sileşte să stăm mai departe la ancoră, vuieşte şi şuieră în velatura ei — în velatura noastră (căci m-am hotărât să profit de călătoria asta îndelungată ca să-mi însuşesc tot ce ţine de viaţa pe mare) — în velatura noastră strânsă pe vergi. Rafalele de ploaie bat darabana pe fiecare bucăţică din navă. Ca şi cum asta nu ar fi de-ajuns, dinspre partea din fată se aud behăitul oilor, mugetul vitelor, strigătele bărbaţilor şi, ei bine, da! ţipetele femeilor. E destulă gălăgie şi aici, unde stau eu. Bârlogul, de fapt cocina mea, e una dintre cele douăsprezece aflate în partea asta a navei, vizavi de care se găsesc tot atâtea. Un coridor pustiu desparte cele două şiruri de cabine, blocat la un capăt de coloana uriaşă a arborelui artimon. În spatele coridorului nostru, după cum mă asigură Wheeler, este salonul unde iau masa pasagerii, precum si încăperile de serviciu de o parte şi de alta. Pe coridorul slab luminat siluetele oamenilor trec de la un capăt la celălalt sau se strâng laolaltă. Ei, de fapt noi, suntem pasagerii, din câte văd; iar explicaţia pentru faptul că o străveche navă de linie a fost transformată în vas de mărfuri, a devenit fermă plutitoare si pe deasupra mai transportă şi pasageri, nu poate fi desluşită decât dacă ne gândim la ananghia la care se află comandanţii de la Amiralitate, nevoiţi să se ocupe de şase sute de nave de război în serviciu activ. Chiar în clipa asta Wheeler mi-a spus că o să luăm masa la patru, adică peste o oră. Când l-am informat că am de gând să cer o cabină mai încăpătoare, a căzut pe gânduri câteva clipe, după care mi-

a zis că problema era destul de spinoasă şi m-a sfătuit să mai aştept o vreme. Când mi-am exprimat indignarea faţă de folosirea unui asemenea hârb pentru călătoria noastră, s-a oprit în uşa cămăruţei mele, cu un ştergar pe braţ, şi mi-a împărtăşit cât a putut de mult din filosofia lui marinărească: Domnule dragă, o să plutească pân-o să se scufunde, căci la urma urmei, domnule dragă, de când a fost construită s-a ştiut că odată şi-odată tot o s-o păţească. După un asemenea discurs, în care Wheeler mi-a spus să nu mă bizui decât pe nostrom şi pe dulgher, lămurindu-mă că era mai înţelept să mă prind de-o parâmă din vremurile bune decât de un afurisit de lanţ care zornăie ca un hoit atârnat în ştreang, inima mi s-a scufundat până în balastul ăla scârbos! Dar lui puţin îi păsa că fundul navei nu era din tablă de cupru! Am aflat că nava e dată cu catran pe dinăuntru si pe dinafară şi atâta tot, aşa cum îi stă bine celei mai vechi corăbii din lume, şi probabil că primul ei comandant a fost nimeni altul decât Noe! înainte de-a pleca, Wheeler m-a consolat oarecum, spunându-mi că, după mintea lui, nava asta era „mai de nădejde decât multe altele mai solide”. De nădejde! „Căci”, a mai zis el, „dacă dăm de vreme proastă, se desface ca o ciubotă veche”. Drept să-ţi spun, după toate astea, s-a dus şi stropşorul de bine pe care mi-l făcuse coniacul. Ţinând cont de cele auzite, mi-am zis c-ar fi bine să-mi scot din lăzi toate lucrurile de care urma să am nevoie în timpul călătoriei, înainte să fie stocate în cală. Atât de mare e harababura de pe navă, încât nu reuşesc să dau peste nimeni care să poată anula ordinul ăsta peste măsură de prostesc. Aşa că până la urmă m-am resemnat, l-am pus pe Wheeler să mă ajute la despachetat, mi-am rânduit toate cărţile cu mâna mea şi m-am uitat cum îmi dispar lăzile. M-aş înfuria de-a binelea, dacă situaţia n-ar fi atât de caraghioasă. Cu toate acestea, mi-a plăcut să-i aud vorbind între ei pe indivizii care au venit să-mi ia lăzile, fiindcă foloseau un limbaj pe care numai un om al mării l-ar fi putut pricepe. Mi-am pus Dicţionarul maritim al lui Falconer lângă pernă, căci sunt hotărât să învăţ limba asta la fel de bine ca puzderia de inşi care merg împleticindu-se pe-aici.

Mai târziu

Am mâncat la lumina ferestrei mari de la pupa, aşezaţi la două mese lungi, într-o dezordine deplină. Nimeni nu ştia nimic. Nu vedeai picior de ofiţer, cei care serveau la masă erau chemaţi ba aici, ba acolo, mâncarea proastă, ceilalţi pasageri indispuşi, iar doamnele lor la un pas de isterie. Dar priveliştea celorlalte nave ancorate, ce puteau fi observate de la ferestrele de la pupa, era fără îndoială un spectacol pe cinste. Wheeler, ajutorul, servantul

şi călăuza mea, spune că atâta a mai rămas din tot convoiul. El mă asigură că deruta instalată la bord o să se potolească şi că, spre a-l cita exact, o să ne scuturăm de rele — probabil aşa cum s-au scuturat nisipul şi pietrişul din cală — până când, dacă e să mă iau după ce spun unii pasageri, o să ajungem să puţim şi noi la fel de mult ca nava. Poate că înălţimea ta mi-a sesizat supărarea din cuvinte. Ba, mai mult, dacă n-aş fi băut un vin cumsecade, m-aş fi înfuriat de-a binelea. Noe al nostru, un anume căpitan Anderson, n-a catadicsit să apară. O să mă prezint în faţa lui cu prima ocazie, numai că acum s-a întunecat. Mâine dimineaţă am de gând să cercetez topografia navei şi să fac cunoştinţă cu ofiţerii mai de ispravă, dacă or exista cu adevărat. Există în schimb destule doamne — unele mai tinere, altele între două vârste şi câteva bătrâne. Există si câţiva moşneguţi, un ofiţer de infanterie tânăr şi un pastor şi mai tânăr. Cel din urmă a încercat, amărâtul, să rostească o binecuvântare înainte de masă, iar pe urmă s-a ascuns cu nasul în farfurie, sfios ca o mireasă. N-am izbutit să-l văd pe domnul Prettiman, dar presupun că e şi el la bord.

Wheeler mi-a spus că vântul o să cârmească la noapte, iar noi o să virăm ancora, o să ridicăm velele, o s-o luăm din loc şi o să ne începem marea călătorie profitând de flux. I-am zis că sunt un marinar de nădejde şi i-am văzut fata scăldată fugar într-o lumină aparte, care nu era chiar un zâmbet, ci mai degrabă o veselie neintenţionată. Mi-am promis imediat să-l învăţ să se poarte pe acest individ cu prima ocazie… dar chiar când scriu aceste pagini contururile lumii noastre de lemn se schimbă. Se aude o rafală de bubuieli, urmată de o mulţime de trosnete şi pârâieli dinspre arboradă. Şuieratul strident al sifleelor îmi sparge urechile. Dumnezeule mare, oare e cu putinţă ca asemenea sunete să iasă din gâtlejul unui om? Insă asta şi astalaltft trebuie să fie salve de tun, e limpede! în dreptul bârlogului meu un pasager a căzut şi s-a pornit să înjure în gura mare, doamnele tipa, vitele mugesc şi oile behăie. Domneşte un haos total. Nu m-aş mira ca vitele să behăie, oile să mugească, iar doamnele să blesteme nava asta cu toată cheresteaua ei şi s-o hărăzească focului iadului. Ligheanul îmbrăcat în pânză în care Wheeler mi-a turnat apă a intrat în suspensie giroscopică şi acum stă înclinat într-o parte.

Ancora ne-a fost smulsă din nisipul şi pietrişul Vechii Anglii. Trei, patru sau poate cinci ani de-acum încolo n-o să mai am niciun fel de legătură cu locurile unde m-am născut. Recunosc că a fost un gând solemn, chiar dacă umbrit de perspectiva unei slujbe interesante şi avantajoase.

Şi, dată fiind solemnitatea clipei, cum altfel să-mi închei relatarea primei mele zile pe mare, dacă nu exprimându-mi profunda recunoştinţă? M-ai ajutat să pun piciorul pe prima treaptă a scării şi, indiferent cât de mult o să urc, — căci trebuie să te previn, înălţimea ta, am o ambiţie fără margini! — n-o să uit niciodată a cui a fost mâna binevoitoare care m-a împins în sus. Să dea Dumnezeu să nu se arate niciodată nedemn de mâna aceea şi să nu înfăptuiască nimic necuviincios, iată ruga — ba chiar intenţia — recunoscătorului fin al înălţimii tale,

EDMUND TALBOT

*

2

m trecut cifra 2 la începutul acestei consemnări, deşi nu ştiu cât o să aştern pe hârtie pe ziua de azi. Împrejurările sunt neprielnice scrisului îngrijit. Sunt atât de vlăguit — e un chin până şi mersul la closet sau privată — iertat să fiu, nici nu mai ştiu cum să-i spun, fiindcă în limbajul strict al mării căcăstoarea se află în partea din faţă a navei, tinerii gentlemeni ar trebui să aibă o latrină, iar locotenenţii s-ar cuveni să aibă… nici nu mai ştiu ce. Mişcarea neîntreruptă a navei şi nevoia permanentă de-a mă adapta…

Înălţimea ta ai fost amabil şi mi-ai recomandat să nu ascund nimic. Nu-i aşa că îţi aduci aminte cum ai ieşit cu mine din bibliotecă, ţinându-mă prieteneşte pe după umeri şi îndemnându-mă cu vocea aceea jovială: „Spune tot, băiete! Nu ascunde nimic! Fă-mă să ies din nou pe mare cu ajutorul tău”? Ei bine, înseamnă că şi-a vârât dracul coada, fiindcă am suferit cumplit din cauza răului de mare şi aproape că nu m-am dat jos din pat. La urma urmei, Seneca a trecut şi el prin aceleaşi chinuri lângă Napoli, după cum probabil că ţii minte, iar dacă până si un filosof stoic e redus la neputinţă după câteva leghe de apă învolburată, ce să mai aştepţi de la noi, muritorii de rând, când ajungem în larg? Trebuie să mărturisesc că de multe ori oboseala m-a făcut să plâng şi că Wheeler m-a văzut pe când dădeam apă la şoareci ca o femeiuşcă. Oricum, e un om demn de încredere. I-am explicat că plângeam de oboseală şi a încuviinţat cu un aer de-a dreptul vesel.

— _Când o s-ajungeţi la capăt, o să vânaţi toată ziua şi-o să dansaţi toată noaptea, domnule, mi-a spus el. Căci dacă ne-aţi fi urcat domnia voastră în şa pe mine sau pe cei mai mulţi dintre marinari, ne-ar fi ieşit rinichii printre coaste şi ni s-ar fi muiat genunchii.

Am bombănit un fel de răspuns şi l-am auzit pe Wheeler scoţând dopul unei sticle.

— Gândiţi-vă că e ca şi cum ai învăţa să călăreşti o navă. Nu peste multă vreme o să reuşiţi.

Vorbele lui m-au mai liniştit, însă nu atât de mult ca mireasma diafană ce m-a vrăjit precum austrul sudic. Am deschis ochii şi ce să vezi? Wheeler scosese la iveală o doză uriaşă de calmant. Gustul plăcut al licorii m-a trimis cu gândul la vremea când eram mic, dar de data asta fără nimic din melancolia care însoţeşte de obicei amintirile din copilărie si din casa unde te-ai născut! I-am spus lui Wheeler că poate să plece, am moţăit o vreme şi

pe urmă am adormit de-a binelea. Şi lui Seneca i-ar fi fost mult mai de folos niscai opiu decât toată filosofia aia a lui, zău dacă nu!

M-am trezit din nişte vise ciudate şi într-un întuneric atât de adânc, încât nu mi-am dat seama unde mă aflam, dar mi-am adus aminte în scurt timp şi am constatat că mişcarea navei noastre era sensibil mai mare. L-am strigat imediat pe Wheeler. La al treilea strigăt — însoţit, recunosc, de mai multe înjurături decât ar permite bunul-simţ şi comportamentul unui gentleman- mi-a deschis uşa bârlogului.

— Wheeler, ajută-mă să ies de-aici! Trebuie să iau o gură de aer!

— Staţi liniştit încă niţel, domnule, şi-o să vă ţineţi drept pe picioare ca un trepied! Mă duc să vă pregătesc un păhărel.

Oare există sau ar putea să existe ceva mai prostesc şi mai puţin reconfortant decât perspectiva de a imita un trepied? Cu ochii minţii am văzut şiruri întregi de asemenea obiecte rânduite fără cusur, ca la o adunare a purita- nilor. L-am înjurat pe individ de la obraz. Totuşi, până la urmă n-a vorbit gura fără el. Mi-a explicat că ne aflam în plină hulă. Mi-a spus că mantaua mea la trei rânduri era un veşmânt prea elegant ca să-l stric în ploaia sărată care cădea pe punte. A adăugat, pe un ton misterios, că nu era prudent să arăt ca un capelan! Avea, oricum, la îndemână o haină de ploaie galbenă nou-nouţă. Cu destulă tristeţe în glas, mi-a zis că o cumpărase pentru un gentleman care, până la urmă, nici măcar nu mai urcase la bord. Era exact de mărimea mea si nu trebuia să-i plătesc decât suma pe care o dăduse el când o cumpărase. Pe urmă, la sfârşitul călătoriei, puteam să i-o vând la loc, la un preţ mai mic, dacă preferam. Am bătut palma pe loc şi am încheiat această înţelegere foarte avantajoasă, căci simţeam că mă sufoc şi abia aşteptam să ies la aer. Wheeler m-a ajutat să-mi pun haina de ploaie, mi-a strâns-o bine pe corp, mi-a vârât picioarele în nişte cizme de cauciuc şi mi-a potrivit o pălărie impermeabilă pe cap. Tare aş fi vrut să mă vadă si înălţimea ta, fiindcă mai mult ca sigur că arătam ca un marinar sadea, chit că de-abia mă mai ţineam pe picioare! Wheeler m-a condus până pe coridorul spălat de apă. A continuat să turuie vrute şi nevrute, ca de pildă că ar trebui să învăţăm să avem un picior mai scurt decât celălalt, aidoma caprelor de munte. I-am răspuns destul de enervat că, de când am fost în Franţa, după ce se proclamase ultima pace, am început să-mi dau seama când se înclină puntea, fiindcă nu ajunsesem pe continent mergând cu pasul pe apă. Am ieşit pe puntea centrală şi m-am sprijinit de parapetul de la babord, adică în partea unde era înclinată puntea. Şarturile uriaşe ale

arborelui mare şi grijelele — ah, Falconer, Falconer! — mi se întindeau deasupra capului, iar deasupra lor erau o mulţime de alte funii cărora nu ştiam cum să le spun şi care vibrau, se loveau una de alta şi şuierau. Am văzut un ochi nemişcat de lumină, dar trâmbele de apă năvăleau întruna peste bordul corăbiei, aflat undeva deasupra noastră, iar norii care se prăvăleau asupră-ne nu păreau mai înalţi decât catargele. Nu eram singuri, fireşte, căci zăream luminile de drum ale celorlalte nave din convoi, chiar dacă stropii de apă şi pâcla combinată cu ploaia le ascundeau vederii noastre. Am respirat mult mai bine după ce-am scăpat de duhoarea de la mine din bârlog şi n-am putut decât să sper că rafalele astea extrem de puternice aveau să îndepărteze măcar parţial miasmele care se simţeau pe navă. Oarecum înviorat, m-am uitat în jur şi, pentru prima dată de când am ridicat ancora, am descoperit că îmi revin atât inteligenţa, cât si cheful de viaţă. Ridicându-mi privirile şi uitându-mă în urmă, am văzut doi cârmaci la timonă, nişte siluete negre, înfofolite în impermeabile şi cu feţele luminate de dedesubt, care se uitau pe rândla habitaclul busolei, iar după aceea la şirurile de pânze. Aveam doar câteva dintre vele întinse în bătaia vântului şi am pus totul pe seama vremii vitrege, dar am aflat mai târziu de la Wheeler — un veritabil Falconer ambulant — că făcuserăm această manevră ca să nu ne îndepărtăm de restul convoiului, fiindcă ţineam marea mai bine decât aproape toţi ceilalţi. Cum de ştie omul ăsta atâtea lucruri, dacă le-o fi ştiind cu adevărat, e un mister, dar uite-l că mă anunţă că o să ne întâlnim cu escadronul compus din câteva nave de război undeva după Capul Ushant, că o să preluăm o altă navă de linie care o să ne însoţească până la latitudinea Gibraltarului şi că de acolo o să continuăm singuri, apărându-ne de cei care ar putea dori să ne captureze doar cu puţinele tunuri pe care le mai avem şi cu înfăţişarea timorantă a navei! Oare e corect ce se întâmplă? Nu-şi dau seama domnii comandanţi de la Amiralitate că au lăsat să plece în larg un viitor secretar de stat? Să sperăm, totuşi, că, aidoma păinii din Biblie, valurile or să mă aducă şi pe mine înapoi! în orice caz, zarurile au fost aruncate şi trebuie să-mi accept soarta. Am mai rămas aşa o vreme, cu spatele lipit de parapet, sorbind stropii de ploaie şi palele de vânt. Am ajuns la concluzia că principala cauză a slăbiciunii mele neobişnuite fusese duhoarea din bârlog şi nicidecum balansul navei.

Lumina zilei era din ce în ce mai slabă, dar am fost răsplătit pentru veghea de pe punte prin faptul că am scăpat de starea aceea bolnăvicioasă. De pe coridorul nostru a ieşit la un moment dat în ploaie şi vânt un pastor!

Am bănuit că era acelaşi care încercase să ne binecuvânteze prima masă, fără să fi fost auzit de altcineva în afara Atotputernicului. Purta nişte pantaloni până la genunchi, o haină lungă şi câteva panglici care se zbăteau în vânt în jurul gâtului, ca o pasăre prinsă în cursă şi care se tot loveşte de geam! îşi ţinea cu amândouă mâinile pălăria si peruca lipită de cap şi s-a îndreptat poticnit întâi într-o direcţie, iar apoi în alta, de ziceai că era un crab beat. (Fireşte că înălţimea ta ştie cum arată un crab beat.) Ca toţi cei neobişnuiţi să meargă pe o punte înclinată, pastorul s-a întors şi a încercat s-o ia spre partea ridicată a punţii, în loc să se ducă la cea lăsată în jos. Am văzut că era pe punctul să verse, întrucât culoarea de pe faţa lui era o combinaţie între paloarea unui om bolnav şi verdele brânzei mucegăite, înainte să apuc să-l previn, chiar a vomitat, după care s-a prelins pe punte. S-a săltat cum-necum în genunchi — deşi nu cred c-a făcut-o ca să se roage! — şi s-a ridicat în picioare tocmai în clipa când balansul navei a amplificat mişcarea punţii. Drept urmare, a pornit pe jumătate fugind, pe jumătate zburând în josul punţii şi mai mult ca sigur că ar fi trecut printre grijele şi ar fi aterizat în mare, dacă nu l-aş fi apucat de guler! Am apucat să văd un chip verzui şi ud, după care servitorul care se ocupa de pasagerii de la babord la fel cum avea grijă Wheeler de cei de la tribord a ieşit în goană de pe coridor, l-a prins pe mărunţel de subsuori, mi-a cerut iertare şi l-a cărat de acolo, ca să nu-l mai vadă nimeni. Tocmai îl afuriseam pe pastor fiindcă îmi murdărise haina, când o porţie amestecată de ploaie şi apă de mare m-a izbit şi mi-a făcut mantaua ca nouă. Intr-un fel, acest fapt m-a binedispus, chit că apa sărată mi-a intrat în ochi. Filosofia şi religia — ce mai pot face în clipa când vântul şuieră şi apa năvăleşte peste tine? Am rămas pe loc, ţinându-mă cu o mână, şi am început să savurez spectacolul acestei brarnbureli luminate de ultimul licăr al zilei. Nava noastră străveche şi uriaşă, cu cele câteva vele micşorate de pe care ploaia care cădea în cascadă ricoşa în mare, se străduia să înfrunte valurile şi să înainteze pieziş, ca un taur care îşi croieşte drum printr-o mulţime compactă. Şi aşa cum taurul poate da peste cineva la fel ca el, tot aşa ea (nava noastră) era stânjenită din când în când, se prăvălea, se ridica pe talazuri sau primea câte o lovitură în faţă, în aşa fel încât la început prova, pe urmă partea centrală şi la sfârşit pupa erau spălate de spuma albă a crestelor de apă. Am început, aşa cum se exprimase Wheeler, să călăresc nava. Catargele ei se înclinaseră uşor. Şarturile dinspre partea din vânt erau întinse la maximum, pe când cele de sub vânt fuseseră slăbite destul de mult. Parâma uriaşă a vergii mari

fusese trasă la tribord printre catarge; iar acum dă-mi voie să lămuresc un lucru. La înţelegerea acestei maşinării imense nu se poate ajunge treptat şi nici cercetând desenele şi schemele din Dicţionarul maritimi Dacă tot e să se producă o asemenea desluşire, ea are loc dintr-o dată. În semiîntunericul acela, între un val si următorul, mi-am dat seama că înţelegeam corabia şi marea nu doar din punctul de vedere al ingeniozităţii lor mecanice, ci şi ca pe o… ca pe o ce? Ca pe un armăsar, ca pe un mijloc de transport, ca pe un mijloc ce servea unui scop anume. Era una dintre bucuriile pe care nu le anticipasem. Mi-am spus, poate cu un strop de mulţumire deşartă, că lucrul ăsta sporea zestrea celor înţelese până atunci! O singură scotă, o parâmă legată de colţul de jos şi de sub vânt al unei vele, vibra la câţiva metri deasupra capului meu si se zbătea amarnic, dar având rostul ei! Ca pentru a mă face să pricep mai bine ce se petrecea pe navă, chiar în clipa când cercetam parâmă şi rolul pe care-l avea, dinspre prova s-a auzit o bufnitură surdă, urmată de o explozie a stropilor de ploaie, iar vibraţiile parâmei s-au schimbat — funia a părut că se îndoaie la jumătate, astfel încât pentru o vreme pe lungimea ei s-au format două elipse înguste/ puse cap la cap, ilustrând de fapt prima armonică, la fel cum se întâmplă cu o coardă de vioară care, atinsă aşa cum se cuvine, va scoate o notă cu o octavă mai sus decât cea la care a fost acordată.

Dar corabia asta are mai multe coarde decât vioara, lăuta sau harpa, iar sub bagheta vântului cântă o muzică înspăimântătoare. Recunosc că, după o vreme, mi-ar fi prins bine să mai am pe cineva alături, numai că Biserica se arătase la fel de neputincioasă ca armata. Toate doamnele erau la locurile lor în cabine. Cât despre marină… mă rog, era în elementul ei la propriu. Reprezentanţii ei stăteau ici si colo înfăşuraţi în mantalele din pânză de cort, ca nişte siluete negre, ale căror chipuri palide contrastau cu hainele. De la distanţă semănau foarte bine cu nişte stânci spălate de valuri.

După ce lumina a dispărut aproape de tot, m-am întors orbecăind la mine în bârlog şi l-am strigat pe Wheeler, care a venit imediat, m-a ajutat să-mi scot mantaua de ploaie şi mi-a agăţat costumul ud în cui, unde a rămas într-o parte, de-ai fi zis că băuse. I-am spus să-mi aducă o lampă, dar mi-a răspuns că nu avea cum. M-am înfuriat auzindu-1, numai că omul m-a făcut să înţeleg de ce. Lămpile erau periculoase pentru toţi fiindcă, dacă se răsturnau, nu mai aveai cum să le stingi. Dar putea să-mi aducă o luminare, dacă eram dispus să plătesc, căci luminările se stingeau singure când cădeau, deşi chiar şi atunci trebuia să-mi iau nişte măsuri de siguranţă, ca să

meargă totul bine. Wheeler avea o rezervă personală de lumînări. I-am spus că, din câte ştiam, articolele de genul ăsta se obţineau de la intendent. După câteva clipe de tăcere, Wheeler a încuviinţat. Se gândise că nu voiam să tratez direct cu intendentul, care avea cabina lui, separat de toti ceilalţi, şi era foarte scump la vedere. Gentlemenii nu obişnuiau să discute cu el, ci îşi trimiteau servitorii, care se asigurau că tranzacţia era corectă si dincolo de orice dubiu. „Căci ştiţi bine cum sunt intendenţii ăştia!", a spus el. Am fost pur si simplu de acord cu el si într-o clipită — după cum observi, înălţimea ta, începusem să-mi revin — mi-am mascat aprecierile legate de domnul Wheeler, de grija lui părintească şi de dorinţa de a mă sluji! Mi-am impus să-l dibui şi să-i citesc gândurile mai bine decât ar fi putut reuşi el să le citească pe ale mele. Aşa că la unsprezece noaptea — când s-au auzit sase bătăi de clopot, după cum se măsoară carturile — iată-mă aşezat la tăblia care îmi ţine loc de masă, cu acest jurnal deschis sub ochi. Vai, ce pagini banale! Nu găseşti în ele nimic din întâmplările interesante, din observaţiile adinei şi nici măcar din vorbele de duh cu care mi-am propus s-o delectez pe înălţimea ta! Ce-i drept, însă, suntem abia la început de drum.

*

3

A trecut şi ziua a treia, iar vremea a fost şi mai rea decât până acum. Starea navei, sau a acelei părţi pe care pot s-o observ, e mizerabilă şi nici nu poate fi descrisă în cuvinte. Pe punte, ba chiar si pe coridorul nostru, şiroiesc laolaltă apa mării, apa de ploaie şi alte lichide pline de murdării, care se strecoară inexorabil pe sub pragul de la uşa bârlogului meu, ce nu se închide niciodată de tot. Totul pare făcut de mântuială, fireşte. Dacă n-ar fi aşa, ce s-ar întâmpla imediat după ce blestemăţia asta de navă şi-ar schimba poziţia şi când, ţâşnind întâi semeaţă pe creasta unui val, s-ar prăbuşi după aceea în hăul căscat în spatele lui? De dimineaţă, după ce mi-am croit drum în sala de mese — unde, că tot am adus vorba, n-am găsit niciun strop de băutură caldă — am pierdut destul timp până să mă pot întoarce. Se blocase uşa. Am smucit furios de clanţă, am tras de ea şi pe urmă m-am trezit atârnat de bucata aceea de metal, pe când ea (navei ăsteia monstruoase am ajuns să-i spun „ea", ca unei iubite arţăgoase) zvâcnea în partea cealaltă. Lucrul ăsta n-a însemnat cine ştie ce, dar ceea ce a urmat ar fi putut să-mi vină de hac. Căci uşa s-a deschis dintr-o dată, în aşa fel încât clanţa a lucit fulgerător într-un semicerc a cărui rază era egala cu lăţimea deschizăturii! Am scăpat de un accident grav sau chiar fatidic prin acelaşi instinct mulţumită căruia pisicile cad întotdeauna în picioare, încăpăţânarea rigidă şi apoi supunerea bruscă în faţa dorinţelor tale, ambele manifestate de o uşă — unul dintre obiectele extrem de ne- cesare în viaţă, faţă de care n-am arătat niciodată un interes foarte mare — mi s-au părut un exemplu atât de clar de obrăznicie din partea câtorva scânduri ordinare, încât am fost cât pe-aci să cred că duhurile, driadele şi hamadriadele lemnului din care a fost construită lada noastră plutitoare refuzaseră să-şi părăsească locuinţa străveche şi să ni se alăture pe mare! Dar nu era asta, ci doar — „doar", ce cuvânt, Dumnezeule mare! — faptul că nava „se desfăcea ca o ciubotă veche", aşa cum îmi spusese Wheeler. Ajunsesem în patru labe, iar uşa se înţepenise în peretele transversal (cum ar zice Falconer) din cauza unui cârlig de fier, când prin deschizătură s-a ivit o siluetă care m-a făcut să rid ca un smintit. Era unul dintre locotenenţii noştri, care şonticăia firesc şi într-un unghi atât de ciudat faţă de puntea care devenise planul meu de referinţă, încât arăta ca un clovn (deşi fără voia lui), iar asta m-a înveselit imediat, în ciuda vânătăilor cu care mă alesesem. M-am ridicat, am ajuns la masa mai mică şi mai retrasă dintre cele două, amplasată exact sub ferestrele de la

pupa, şi m-am aşezat. Aici totul e prins de podea, fireşte. Are vreun rost să-i povestesc înălţimii tale despre „buloanele de fixare”? Mai bine nu. Ei bine, iată-mă instalat la masă şi bând bere cu acest ofiţer. E vorba de un oarecare domn Cumbershum, aflat în serviciul comandat al Maiestăţii Sale şi deci putând fi socotit un gentleman, deşi sorbea din bere cu un dispreţ dezgustător faţă de obiceiurile oamenilor bine crescuţi, de-ai fi zis că era căruţaş, nu ofiţer. Cred că are cam patruzeci de ani şi un păr negru, tuns scurt, dar care-i ajunge aproape până la ochi. Are o tăietură la cap şi e privit ca un fel de erou, cu tot comportamentul lui necuviincios. Fără îndoială că o să auzim şi noi povestea cu pricina înainte să ajungem la destinaţie! în orice caz, omul a fost o sursă excelentă de informaţii. Mi-a spus că vremea era proastă, dar nu din cale-afară. A adăugat, privindu-mă cu tâlc, că pasagerii care stăteau cuminţi în cabine si beau un păhărel dădeau dovadă de înţelepciune, fiindcă nu aveam niciun medic la bord, iar un picior rupt ar fi fost o pacoste pentru toată lumea! Din câte se pare, am rămas fără medic fiindcă până şi cel mai cârpaci dregător de oase câştigă mai bine pe uscat. Este o atitudine mercantilă, care m-a făcut să privesc dintr-un alt unghi meseria asta despre care crezusem că putea fi practicată şi dezinteresat. Am spus că, în acest caz, ne puteam aştepta la o rată neobişnuită a deceselor si că, spre norocul nostru, aveam un capelan capabil să se ocupe de toate celelalte lucruri, de la primul până la ultimul. Auzindu-mă, Cumbershum s-a înecat, şi-a coborât stacana de la gură si mi s-a adresat pe tonul unei profunde uimiri.

— Capelan, domnule? Nu avem niciun fel de capelan!

— Crede-mă, l-am văzut cu ochii mei.

— Nu, domnule.

— Dar legea te obligă să ai un capelan la bordul fiecărei nave, nu-i aşa?

— Căpitanul Anderson preferă să-i evite. Şi cum există foarte puţini capelani şi medici, e la fel de uşor să te fereşti de unii pe cât e de greu să faci rost de ceilalţi.

— Ei, hai, domnule Cumbershum! Oare marinarii nu sunt superstiţioşi prin definiţie? Şi nu-i aşa că uneori recurgeţi la tot felul de vrăjitorii?

— Nu şi căpitanul Anderson, domnule. N-a făcut-o nici măreţul căpitan Cock, dacă-mi dai voie. A fost un ateu notoriu, care ar fi preferat să aibă ciumaţi la bord decât un capelan.

— Doamne sfinte!

— Te asigur că aşa a fost, domnule.

— Bine, dar cum… Dragul meu domn Cumbershum, cum o să se mai păstreze ordinea? Dacă iei piatra de temelie, se dărâmă tot edificiul!

Domnul Cumbershum n-a părut să-mi înţeleagă punctul de vedere. Mi-am dat seama că nu trebuia să vorbesc metaforic în faţa unui asemenea om şi mi-am reformulat ideea.

— Echipajul nu e format doar din ofiţeri! Acolo la prova există o mulţime de indivizi de a căror supunere depind ordinea pe navă şi reuşita întregului voiaj!

— _Ăştia sunt în regulă.

— _. Dar, domnule, aşa cum într-un stat argumentul suprem pentru continuitatea bisericii naţionale e reprezentat de biciul pe care-l ţine într-o mână şi de bucăţica — îndrăznesc să spun — iluzorie de zahăr din cealaltă, tot aşa^aici…

Însă domnul Cumbershum a început să se şteargă la gură cu dosul bronzat al mâinii, iar apoi s-a ridicat în picioare.

— Habar n-am de treburile astea, a spus el. Căpitanul Anderson nu vrea picior de capelan la bord, nici dacă i se oferă pe gratis. Individul pe care l-aţi văzut e un simplu pasager şi, din câte mi-am dat seama, un începător în ale bisericii.

Mi-am amintit că amărâtul se îndreptase exact spre partea unde nu avea voie a navei si că vomitase contra vântului.

— Mai mult ca sigur că ai dreptate, domnule. E limpede că-i un marinar abia ieşit din găoace!

Pe urmă l-am informat pe domnul Cumbershum că, la momentul potrivit, trebuia să mă prezint în faţa căpitanului. Văzându-i mirarea, i-am spus cine sunt, am pomenit numele înălţimii tale şi pe cel al Excelenţei Sale, fratele domniei tale, şi i-am dat de înţeles cum urma să-i fiu de folos guvernatorului — de fapt, i-am desluşit doar cât se cuvenea, fiindcă numai domnia ta ştie ce alte treburi o să mai am de îndeplinit. N-am mai adăugat nimic din ce-mi stătea pe limbă. Şi anume că, dat fiind că guvernatorul era ofiţer de marină, iar domnul Cumbershum un exemplu potrivit al aceleiaşi categorii, îmi stătea la îndemână să ofer anumite sugestii apropiaţilor guvernatorului în clipa când ar fi fost nevoie de ele!

Informaţiile mele l-au făcut pe domnul Cumbershum ceva mai expansiv. S-a aşezat la loc. A recunoscut că nu mai pusese piciorul pe o asemenea navă şi nu mai plecase într-o asemenea călătorie. Totul i se părea foarte ciudat, ca de altfel şi celorlalţi ofiţeri. Ne aflam pe o corabie care era în

acelaşi timp navă de război, vas comercial, pachebot şi navă de pasageri, eram câte puţin din toate, ceea ce însemna — iar aici cred că am detectat un soi de rigiditate a mintii la care te poţi aştepta din partea unui ofiţer mic în grad, deşi destul de vârstnic — că de fapt nu prea mai eram nimic. Cumbershum era de părere că, la sfârşitul călătoriei, nava avea să amareze definitiv, arborii gabieri aveau să-i fie coborâţi, iar ea avea să rămână un simplu motiv de mândrie pentru guvernator, mulţumindu-se să tragă salve de salut, în vreme ce domnia sa avea să se plimbe încoace şi-ncolo.

— Ceea ce e cât se poate de bine, domnule Talbot, cât se poate de bine! a adăugat el pe un ton sumbru.

— Fii bun şi lămureste-mă, domnule.

Domnul Cumbershum a aşteptat până când servitorul care mergea împleticindu-se pe lângă noi ne-a turnat din nou în pahare. Pe urmă s-a uitat dincolo de uşă, la coridorul pustiu pe care năvălise apa.

— Dumnezeu ştie ce s-ar putea întâmpla, domnule Talbot, dacă ar trebui să-si pună la treabă alea câteva tunuri grele care i-au rămas.

— Înseamnă c-a intrat diavolul în ea!

— Te rog să nu le împărtăşeşti părerea mea pasagerilor de rând. N-avem voie să-i alarmăm. Si aşa am vorbit mai mult decât era cazul.

— Eram pregătit să dau glas unor idei care ar fi putut stârni furia duşmanului; dar gândul că o apărare însufleţită din partea noastră n-ar face decât să sporească primejdia este… este…

— Este război, domnule Talbot; navele sunt mereu în pericol, indiferent dacă e pace sau război. Singurul vas din aceeaşi clasă care a mai trebuit să întreprindă călătoria asta nesfârşită, o navă de război transformată în navă de linie, s-a numit Guardian, din câte ţin minte — exact, Guardian — şi n-a ajuns la destinaţie. Insă acum mi-am adus aminte că s-a ciocnit de-un aisberg în Mările Sudului, aşa că n-a mai contat nici clasa, nici vechimea.

Mi-am recăpătat răsuflarea. Am simţit sub indiferenţa de faţadă a bărbatului din faţa mea hotărârea de-a mă perpeli, tocmai fiindcă îi spusesem pe şleau ce persoană importantă eram. Am râs bine dispus şi am abandonat subiectul. Mi-am spus că venise momentul să-mi încerc puterile în ceea ce priveşte acea artă a măgulirii pe care înălţimea ta mi-ai recomandat-o drept un passe-partout care nu dă greş niciodată.

— Cu nişte ofiţeri atât de devotaţi si de pricepuţi ca ai noştri, sunt sigur că nu e cazul să ne temem de nimic, domnule.

Cumbershum m-a privit ţintă, ca şi cum ar fi bănuit că vorbele mele aveau un sens ascuns, poate chiar sarcastic.

— Devotaţi, domnule? Devotaţi?

Era momentul să „fac volta", cum spunem noi, lupii de mare.

— Vezi ce-am păţit la mâna stângă, domnule? Uşa de-acolo mi-a făcut pocinogul. Ia uită-te cât de zgâriată şi de lovită e palma sau, cum ziceţi voi în marineză, mâna babord. M-am lovit la mâna babord! Ia spune, n-am brodit-o în marineză? Dar am de gând să-ţi urmez primul sfat. Mai întâi o să mănânc ceva, o să beau un coniac, iar pe urmă o să mă vâr în pat, ca să nu-mi rup vreo mâna sau vreun picior. Vrei să bei cu mine, domnule?

Cumbershum a clătinat din cap.

— Intru de cart acuşi, a spus el. Dar du-te si pune-ti burta la cale. Totuşi, ar mai fi ceva. Fii atent, te rog, la elixirul lui Wheeler. E o băutură dintre cele mai tari si, pe măsură ce-o să înaintăm, o să fie din ce în ce mai scumpă. Steward! Un pahar de coniac pentru domnul Talbot!

Apoi Cumbershum s-a despărţit de mine, dând din cap cât mai politicos cu putinţă pentru cineva care stătea înclinat ca panta unui acoperiş. Arăta ca un beţivan de prima mâna. Ce-i drept, cred că puterea de-a te încălzi a băuturii te atrage mult mai mult pe mare decât pe uscat. Prin urmare, m-am hotărât să beau paharul pe care-l aveam în mână si apoi să am grijă si să nu întrec măsura. M-am răsucit atent în scaunul prins de podea şi am cercetat cu privirea apele furioase care săltau şi se prăvăleau dincolo de ferestrele noastre de la pupa. Recunosc că am avut parte de o consolare din cale-afară de măruntă; cu atât mai mult cu cât m-am gândit că, până şi în eventualitatea în care am fi ajuns cu bine la destinaţie, nu exista val, talaz, hulă sau brizant pe care să-l fi înfruntat într-o direcţie şi pe care să nu fiu silit să-l înfrunt exact în direcţia opusă peste câţiva ani! Am rămas o bună bucată de vreme cu ochii ţintă la paharul cu coniac, fixându-i băltoaca de lichid aromat de pe fund. Priveliştea nu a avut darul să mă liniştească prea mult, singura consolare fiind aceea că restul pasagerilor erau şi mai vlăguiţi. Gândul acesta m-a făcut să mă apuc imediat de mâncat. Am înfulecat nişte pâine încă proaspătă şi puţină brânză. În plus, am dat pe gât paharul cu coniac şi i-am pus în vedere stomacului ca nu cumva să mă mai supere; l-am speriat atât de tare cu ameninţarea că o să încep să beau bere cu nemiluita, apoi coniac, pe urmă elixirul lui Wheeler şi în cele din urmă nişte laudanum care, Dumnezeu să mă ierte, o să-i consfinţească distrugerea definitivă, încât micul organ supus atâtor nedreptăţi n-a mai scos un sunet si

a stat cuminte ca un şoricel care o aude pe servitoare umblând dimineaţa în sobă, ca să aprindă focul! Am depus armele, m-am culcat, m-am trezit la loc si am mâncat; după aceea am trudit la aceste pagini scrise la lumina luminării, oferindu-i înălţimii tale prilejul de a „trăi prin intermediul meu” câteva întâmplări şi părându-mi la fel de rău pentru ele cum i-ar părea şi domniei tale! Cred că toată suflarea de pe navă, de la animalele de fermă până la preaplecatul tău slujitor, suferă de rău de mare şi-i vine să verse, bineînţeles, în afară de marinarii hârsiti şi rezistenţi, care aproape că nu se mai văd sub pelerinele de pe care şiroieşte apa.

*

4

Ei bine, cum se simte înălţimea ta pe ziua de azi? Trag nădejde că la fel de bine şi de vesel ca mine! Am atâtea întâmplări care mi se înghesuie în minte, pe limbă si în vârful penei, încât cel mai greu e să ştiu cum să le aştern pe hârtie! Pe scurt, totul s-a schimbat în bine în lumea noastră din lemn. Asta nu înseamnă că mi-au crescut picioare de marinar; întrucât chiar şi acum, după ce am reuşit să înţeleg legile fizice după care ne mişcăm, ele continuă să-mi stoarcă vlaga din trup! Dar mişcarea în sine e mai blinda. M-am trezit într-un întuneric deplin — probabil din cauza unui ordin strigat undeva pe punte — şi m-am simţit şi mai răstignit pe crucea înaintării noastre împleticite şi anevoioase. Zile în şir, în vreme ce zăceam aici, mă trezeam la intervale neregulate că nava noastră se opintea croindu-şi drum printre valuri, într-un fel care mă ducea cu gândul la opintelile caleştii noastre în noroi, înainte de a se pune din nou în mişcare cum se cuvenea. Era o manevră pe care o simţeam în timp ce stăteam în cuşetă, cu picioarele spre pupa şi capul către prova, iar hâţânarea asta îmi împingea şi mai vârtos capul în perna care, fiind parcă făcută din granit, mă făcea să simt şocul până în vârful unghiilor.

Deşi între timp îi pricepusem motivul, repetarea acestei mişcări bruşte era nespus de sâcâitoare. Insă, pe când mă trezeam, am auzit nişte mişcări apăsate pe punte, tropotul mai multor picioare, iar apoi câteva ordine răcnite, care s-au prelungit în ceva ce semăna foarte bine cu vaie- tele blestemaţilor azvârliti în iad. Nu ştiusem (nici chiar străbătând Canalul) ce arie se putea încropi doar din câteva comenzi simple: „Slăbiţi scotele!”, iar pe urmă „Fila volta!” Chiar deasupra capului meu, o voce — poate a lui Cumbershum — a tunat „Velele sus!”, iar gălăgia care a urmat a fost parcă şi mai mare. Geamătul corăbiei m-ar fi făcut să scrâşnesc din dinţi în semn de solidaritate, dacă aş fi fost în stare; dar pe urmă… ah, pe urmă! în tot timpul cât călătoriserăm până atunci, nu se ivise niciun prilej de mai mare bucurie şi fericire! Mişcarea corpului meu, a cuşetei si a întregii nave s-a schimbat pe dată, cât ai clipi din ochi, de parcă… dar nu cred că e cazul să insist prea mult. Am înţeles imediat ce anume declanşase miracolul. Cârmiserăm mai spre sud, ceea ce în marineza pe care recunosc că o vorbeam cu o plăcere din ce în ce mai mare însemna că trecuserăm de la vântul dinaintea traversului tribord la vânt larg în spatele traversului tribord! Mişcarea noastră, la fel de amplă ca de obicei, era acum mult mai blinda,

mai feminină şi mai aproape de genul mijlocului nostru de transport. M-am cufundat instantaneu într-un somn cât se poate de sănătos.

Când m-am trezit, nu mi-a venit să mă dedau bufoneriilor — să sar din pat şi să încep să cânt — ci l-am strigat pe Wheeler cu un glas care cred că nu mai fusese atât de vesel din ziua când aflasem pentru prima dată ce misiune frumoasă urma să primesc, odată ajuns în colonii… Să revenim. Nu pot să fac o relatare clipă de clipă a călătoriei, după cum nici domnia ta nu-ţi doreşti şi nu aştepţi aşa ceva! încep să-mi dau seama care sunt limitele unui asemenea jurnal, completat doar în măsura în care îmi permite timpul. Nu mai dau crezare fidelei relatări a domnişoarei Pamela, din cartea cu acelaşi nume, care descria neabătut fiecare clipă de rezistenţă chibzuită în faţa avansurilor pe care i le făcea stăpânul! O să spun, aşadar, că m-am dat jos din pat, mi-am făcut nevoile, m-am bărbierit şi am luat micul dejun — toate astea într-o singură frază! Si iată că în următoarea eram deja pe punte, înfofolit în mantaua de ploaie. Numai că de data asta nu mai eram singur. Căci deşi vremea nu se îmbunătăţise deloc, răul cel mare trecuse, vântul ne bătea din spate, mai bine zis peste umeri, şi puteam rămâne la adăpostul comod al zidului, adică al peretelui de compartimentare dintre punţi. Mi-am adus aminte de bolnavii convalescenţi dintr-o staţiune, mişcându-se de colo până colo şi neştiind precis dacă erau în stare să meargă fără să se împleticească. Dumnezeule mare! Ce repede trece timpul! Dacă n-o să fiu în stare să aleg ce anume merită spus, o să mă trezesc scriindu-ţi despre ziua de alaltăieri, în loc să pun pe hârtie in seara asta lucrurile întâmplate astăzi şi care te-ar putea interesa. Căci toată ziulica n-am făcut decât să umblu dintr-un loc în altul, să vorbesc, să mănânc, să beau si să explorez, aşa că iată-mă din nou provocat să ies din cabină de — mărturisesc — plăcuta invitaţie a colii albe de hârtie! îmi dau seama pe zi ce trece că scrisul seamănă cu băutul. Trebuie să ştii să ţii lucrurile sub control.

Prea bine. Mai devreme, mi-a fost cald în mantaua de ploaie şi m-am întors în cabină. Acolo, fiindcă urma să fac o vizită oarecum oficială, m-am îmbrăcat frumos, ca să-i produc o impresie bună căpitanului. Mi-am pus paltonul cel gros şi căciula de castor, deşi pe aceasta din urmă am legat-o, ca măsură de prevedere, cu o eşarfă petrecută pe deasupra ei şi înnodată sub bărbie. M-am gândit dacă nu cumva era mai nimerit să-l trimit pe Wheeler să-mi anunţe vizita, însă gestul mi s-a părut prea protocolar în condiţiile date. Prin urmare, mi-am pus mănuşile, mi-am verificat ţinuta, m-am uitat la cizme şi mi-am spus că arătau bine. Apoi am urcat treptele — deşi

bineînţeles că în realitate e vorba doar de o scară destul de lată — spre puntea pupa şi dunetă. Am trecut pe lângă domnul Cumbershum, care discuta cu un subaltern, şi i-am dat bună ziua. Dar nu mi-a băgat în seamă salutul, într-un fel care m-ar fi făcut să mă simt jignit, dacă n-aş fi ştiut din ziua precedentă că era destul de bădăran şi capricios. Aşa că m-am apropiat de căpitan, care era uşor de recunos- cut după costumul cam ponosit, dar plin de zorzoane. Stătea la marginea dunetei, cu mâinile încleştate la spatele bătut de vânt, şi se uita ţintă la mine, cu faţa ridicată, ca si cum apariţia mea i-ar fi provocat un şoc.

Acum însă trebuie să-l fac părtaş pe înălţimea ta la o descoperire neplăcută. Oricât de viteză şi de invincibilă este marina noastră militară, oricât de eroici sunt ofiţerii şi de devotaţi ceilalţi oameni, navele de război sunt spaţiul unui despotism înjositor! Prima remarcă a căpitanului Anderson, dacă mârâitul scos de el merită să fie numit aşa, a fost incredibil de mojică şi rostită chiar în clipa când mi-am dus mâna înmănuşată la căciula de castor, vrând să-i spun cum mă cheamă.

— Cine dracu’ mai e şi ăsta, Cumbershum? Am dat nişte ordine, nu le-au citit?

Vorbele lui m-au uluit atât de tare, încât n-am mai fost atent la răspunsul lui Cumbershum, dacă o fi avut vreunul. Primul meu gând a fost că, din cauza unei neînţelegeri greu de lămurit, căpitanul Anderson era pe punctul să mă pocnească. I-am spus imediat cine sunt, vorbind cât mai tare cu putinţă. Bărbatul a început să urle şi recunosc că m-aş fi înfuriat şi eu, dacă nu mi-as fi dat seama cât de caraghioasă era întreaga scenă. Căci pe când stăteam aşa — eu, căpitanul, Cumbershum şi subalternul lui — ne sprijineam pe un picior ţeapăn ca un par, în vreme ce celălalt se îndoia regulat, în funcţie de cum se mişca puntea sub noi. M-a apucat un râs care mai mult ca sigur că a părut nepoliticos, dar individul merita o punere la punct, fie ea şi întâmplătoare. Râsul meu l-a făcut să-şi înghită răcnetele şi să se înroşească şi mai tare, dar mi-a dat totodată ocazia să pronunţ numele domniei tale şi pe acela al Excelenţei Sale fratele domniei tale, la fel cum te-ai apăra de atacul iminent al unui tâlhar vârându-i sub ochi nişte pistoale cu glonţ pe ţeava. Căpitanul nostru s-a zgâit întâi — o să-mi ierţi figura de stil — la ţeava înălţimii tale, a decis că era încărcată, a aruncat o privire temătoare spre ambasadorul pe care-l ţineam în cealaltă mână şi a dat înapoi, dezvelindu-şi dinţii galbeni! Rareori mi-a fost dat să văd o asemenea figură, speriată şi mânioasă în acelaşi timpcăpitanul a reprezentat în clipele

acelea argumentul suprem al domniei absolute a umorilor. Această schimbare si cea care a urmat m-au făcut să forţez graniţa despotismului căpitănesc, aşa că m-am simţit ca un trimis la înalta Poartă, care se putea considera ferit de primejdii, deşi capetele celor din jur cădeau unul după altul. Sunt gata să jur că Anderson m-ar fi împuşcat, m-ar fi spânzurat, rn-ar fi trecut pe sub chilă şi m-ar fi părăsit pe prima insulă pustie, dacă prudenţa nu l-ar fi făcut să revină la sentimente mai bune. Totuşi, acum când orologiul franţuzesc din iatacul domniei tale arată ceasul zece, iar clopotul de pe nava noastră tocmai a bătut de patru, la ora asta, zic, dacă înălţimea ta ar trăi o bună dispoziţie bruscă şi căldura unei mari satisfacţii, n-aş putea să jur că ele nu se datorează ecoului pe care îl are un nume nobil, capabil să-ţi pună în mână o armă nimicitoare, în mijlocul acestor oameni de condiţie medie!

Am aşteptat câteva clipe, până când căpitanul Anderson şi-a înghiţit fierea. Avea un mare respect pentru înălţimea ta şi n-ar fi vrut nici în ruptul capului să fie considerat nepoliticos faţă de… faţă de… Spera că mă aranjasem cât se poate de bine şi nu ştiuse de la bun început… Ordinul spunea că pasagerii puteau să urce pe dunetă doar dacă erau chemaţi, deşi firește că în cazul meu… Trăgea nădejde (cuvinte însoţite de o privire care ar fi băgat în sperieţi şi un câine-lup) să mă vadă mai des. Preţ de câteva clipe, am rămas cu toţii în aceeaşi poziţie, cu un picior ţeapăn şi cu celălalt unduindu-se ca trestia în bătaia vântului, pe când umbra arborelui pupa (mersi frumos, Falconer!) se mişca înainte si înapoi pe deasupra noastră. Pe urmă m-am amuzat văzând că nu mai izbuteşte să se ţină mândru şi că îşi duce mâna la pălărie, de parcă acest omagiu involuntar la adresa înălţimii tale n-ar fi fost decât o încercare de a-şi îndrepta pălăria, pentru ca după aceea să se întoarcă pe călcâie şi s-o ia din loc. S-a îndreptat şonticăind spre balustrada de la pupa şi a rămas acolo, cu mâinile la spate, încleştându-şi-le şi descleştându-şi-le din pricina enervării pe care nu reuşea să şi-o mascheze. Sincer să fiu, parcă mi-a părut rău pentru bărbatul acesta răvăşit chiar în siguranţa imaginară a micului regat peste care se simţea stăpân. Dar am socotit că nu era momentul să încerc să-l îmbunez. Când vine vorba de politică, nu-i aşa că ne folosim doar de strictul necesar ca să ne atingem scopul? Am hotărât să las amintirea acestei întrevederi să-şi facă efectul şi să încerc să-mi îmbunătăţesc raporturile cu Anderson abia după ce îşi va fi pus lucrurile în bună ordine în căpăţâna aceea răuvoitoare. Avem în faţă o călătorie îndelungată si n-am de gând să-i fac viaţa amară acestui om. N-aş

face-o nici dacă aş fi în stare. Astăzi, după cum poţi să-ţi dai seama, sunt foarte bine dispus. Iar timpul, în loc să se târască mai ceva ca pasul melcului — căci, dacă se poate spune despre un crab că e beat, atunci înseamnă că şi melcul are pas — timpul, spuneam, trece în grabă pe lângă mine, iar uneori o zbugheşte cu toată viteza. Nu pot să aştern pe hârtie nici măcar a zecea parte din toate câte s-au petrecut astăzi. S-a făcut târziu, aşa că trebuie să continuu mâine.

*

5

Prin urmare, iată-ne în ziua a patra-de fapt, chiar a cincea — dar dă-mi voie să merg mai departe.

După ce căpitanul s-a întors spre balustrada de la pupa, m-am chinuit o vreme să-l fac pe domnul Cumbershum să stea de vorbă cu mine. Mi-a răspuns cum s-a priceput mai scurt şi am început să-mi dau seama că nu era în apele lui în prezenţa căpitanului. Totuşi, nu doream să plec de pe dunetă dând impresia că băteam în retragere. — Cumbershum, i-am spus, mişcarea navei e mai lină. Arată-mi mai în amănunt ce are la bord. Iar dacă nu crezi că e bine s-o laşi nesupravegheată, dă-i voie tânărului aici de faţă să mă călăuzească.

Tânărul respectiv, care nu se dezlipise de Cumbershum, era elev ofiţer — nu din aceia de pe vremea domniei tale, deprinşi cu munca de jos ca animalul cu vizuina, ci din soiul care aduce lacrimi în ochii oricărei mame — pe scurt, un băiat de paisprezece sau cincisprezece ani, cu faţa plină de coşuri, căruia i se spunea, în chip de încurajare, după cum aveam să descopăr, „tânărul gentleman". A trecut ceva vreme până să primesc un răspuns de la Cumbershum, în timp ce băiatul se uita când la mine, când la el. Într-un târziu, domnul Cumbershum a spus că tinerelul, pe care-l chema Willis, era liber să mă însoţească, îmi atinsesem scopul. Am plecat de pe Sfântul Altar al Dunetei cât mai demn cu putinţă, ba chiar lipsindu-l de unul dintre umilii lui adoratori. Pe când coboram scara, l-am auzit strigând pe domnul Cumbershum.

— Domnule Willis, domnule Willis! Nu uita să-l inviţi pe domnul Talbot să arunce o privire asupra ordinelor de bord ale căpitanului. Poţi să-mi transmiţi toate sugestiile pe care le-ar putea avea pentru îmbunătăţirea lor.

Am râs din toată inima la auzul acestei replici, deşi Willis nu părea câtuşi de puţin amuzat. Pe lângă că e plin de bube, are o paloare bolnăvicioasă şi rămâne mereu cu gura căscată. M-a întrebat ce doream să văd, numai că n-aveam nici cea mai vagă idee, fiindcă mă folosisem de el doar ca să pot pleca de pe dunetă aşa cum îi stătea bine cuiva de rangul meu. Am dat din cap spre partea dinspre prova a navei.

— Hai să mergem într-acolo, i-am spus, şi să vedem cum o duc oamenii.

Willis m-a urmat cu o oarecare şovăială spre umbra împrăştiată de bărcile aşezate pe cavaleţi, dincolo de linia albă a catargului celui mare, iar apoi printre coteţele unde stăteau animalele pe care le aveam la bord. Pe urmă

mi-a luat-o înainte şi s-a îndreptat spre o scară care ducea la teugă, unde am dat de cabestan şi am văzut câţiva bărbaţi care trândăveau şi o femeie care jumulea un pui. M-am apropiat de bompres şi m-am uitat în jos. Abia atunci mi-am dat seama cât de veche era dărăpănătura asta de navă, căci i-am observat etrava ascuţită după modelul corăbiilor din secolul trecut, precum şi prova şubrezită. I-am cercetat monstruozitatea cioplită în partea din faţă, un fel de emblemă a propriului nume, pe care oamenii noştri, aşa cum le stă în fire, au transformat-o bine mersi într-o obscenitate cu a cărei descriere n-o s-o mai plictisesc pe înălţimea ta. Dar imaginea acelor bărbaţi care stăteau ciuciţi şi îşi făceau nevoile a fost de-a dreptul scârboasă, mai ales că unii dintre ei au început să-mi arunce priviri impertinente. Le-am întors spatele şi m-am uitat la lungimea imensă a navei şi la întinderea nesfârşită a oceanului albastru-închis care ne înconjura.

— Ei bine, domnule, i-am zis lui Willis, cu siguranţă că acum călătorim erc' eiipea vata Ga^daarn;, nu-i aşa?

Willis mi-a răspuns că nu ştia franceză.

— Dar ce ştii, băiete?

— Arborada, domnule, părţile navei, nodurile simple şi cele marinăreşti, cadranul busolei, semnele firului cu plumb pentru sondare, relevmentul capului sau al ţărmului şi chiar ochirea soarelui.

— Bag seama că am încăput pe mâini bune.

— Mai ştiu o mulţime de lucruri, domnule, ca de pildă care sunt părţile tunului, cum arată compoziţia prafului de puşcă, cum se spală santina şi care sunt legile pe timp de război.

— Nu cumva să speli vreodată legile pe timp de război, i-am recomandat solemn. Pentru că nu e cazul să fim mai omenoşi cu alţii decât sunt francezii cu noi! Am impresia că educaţia dumitale e un talmes-balmeş mai ceva ca dulapurile de acasă, în care îşi ţine mama materialele pentru croitorie! Dar care e compoziţia prafului de puşcă, de-ţi poţi permite să ocheşti soarele? Pe lângă asta, nu s-ar cuveni să fii mai grijuliu, ca nu cumva să distrugi sursa de lumină şi să stingi ziua?

Willis a râs în hohote.

— Vă bateţi joc de mine, domnule, a zis el. Chiar şi un ageamiu de uscat, să mă ierte domnia ta, ştie ce înseamnă ochirea soarelui.

— Ce-i drept, pentru acel „chiar şi" te iert, domnule! Şi, mă rog, când o să am ocazia să te văd la lucru?

— Adică să fac observaţii, domnule? Păi, peste câteva minute, la prânz. Or să vină domnul Smiles, ofiţerul cu navigaţia, domnul Davies şi domnul Taylor, ceilalţi doi aspiranţi, chit că domnul Davies nu prea ştie cu ce se mănâncă povestea asta, cu toată vârsta lui mai înaintată, iar domnul Taylor e prietenul meu, aşa că vă rog să nu-i suflaţi o vorbă căpitanului, căci Taylor ăsta are un sextant care nu funcţionează, fiindcă pe ăla bun pe care i l-a dat taică-său l-a dus la amanet. Aşa că ne-am înţeles între noi să lucrăm pe rând doar cu sextantul meu şi să citim altitudini care au între ele diferenţe de două minute.

Mi-am dus mâna la frunte.

— Vrei să spui că viaţa noastră a tuturor atârnă de firul ăsta de păianjen?

— Domnule?

— Poziţia navei, băiete! Sfinte Dumnezeule, cred că ne-am simţi la fel de în siguranţă dacă ne-am da pe mâna fraţilor mei mai mici! Să înţeleg că poziţia corăbiei noastre e dictată de un aspirant care-ar fi trebuit scos la pensie şi de un sextant care nu funcţionează?

— O, nu, Doamne fereşte! în primul rând, Tommy Taylor şi cu mine credem că l-am putea convinge pe domnul Davies să facă schimb de instrumente cu noi si să ne dea sextantul lui bun. Pentru el chestia asta n-are nicio importanţă, înţelegeţi? în plus, domnule, căpitanul Anderson, domnul Smiles si încă vreo câţiva ofiţeri se ocupă si ei de navigaţie.

— Am priceput. Nu vă ajunge că ochiţi soarele. Trebuie neapărat să-i trimiteţi şi o salvă din partea unei nave englezeşti! O să mă uit cu atenţie şi, după ce-o să încolţim soarele, o să-l iau şi eu la ochi.

— Asta nu se poate, domnule, mi-a spus Willis pe un ton aparent politicos. Ne strângem aici, aşteptăm ca soarele să urce pe cer, măsurăm unghiul pe care-l face odată ajuns în punctul de înălţime maximă şi notăm ora cât se poate de precis.

— Uite ce-i, băiete, i-am zis. Văd că ne întorci în Evul Mediu! Acuşi mă trezesc că începi să mi-l citezi pe Ptolemeu.

— N-am auzit de el, domnule. Dar trebuie să aşteptăm urcarea soarelui pe cer.

— E vorba doar de o mişcare aparentă şi nimic altceva, i-am explicat răbdător. N-ai auzit de Galilei şi de eppur si muove? Pământul e cel care se învârte în jurul soarelui! Mişcarea a fost descrisă de Copernic şi confirmată de Kepler!

Tinerelul mi-a răspuns cu o simplitate, o ignoranţă şi o demnitate fără cusur.

— Domnule, n-am idee cum se mişcă soarele printre domnii de pe mal, dar ştiu că, din punctul de vedere al marinei regale, se înalţă pe cer.

Am râs din nou şi mi-am pus o mână pe umărul băiatului.

— _. Aşa să fie! N-are decât să se mişte cum îl taie capul!

Drept să-ţi spun, domnule Willis, mă bucur atât de mult când îl văd acolo sus, înconjurat de norii ăia de zăpadă, încât n-are decât să-nceapă să danseze! Uite, camarazii dumitale au început să se strângă. Hai, ia-o din loc, pune-ţi instrumentul la treabă şi ocheşte!

Mi-a mulţumit şi a zbughit-o. Am rămas în partea dinspre pupa a teugii şi m-am uitat la ceremonia care, trebuie să recunosc, mi-a plăcut. Pe dunetă se adunaseră acum mai mulţi ofiţeri. Aşteptau urcarea soarelui pe cer, cu nişte triunghiuri de alamă ridicate în dreptul feţelor. Episodul era pe cât de straniu, pe atât de impresionant. Toti membrii echipajului aflaţi pe punte, precum şi o parte a imigranţilor, s-au întors şi au asistat atenţi şi tăcuţi la acest ritual. Nu li se putea cere să înţeleagă logica matematică a operaţiunii. Faptul că eu am cât de cât idee despre aceste lucruri se datorează educaţiei, curiozităţii statornice şi uşurinţei cu care învăţ, însă chiar şi pasagerii, sau măcar cei aflaţi întâmplător pe punte, au făcut ochii mari. Nu m-aş fi mirat dacă i-aş fi văzut pe gentlemeni ridicându-şi pălăriile! Dar oamenii — mă refer la cei de rând, a căror viaţă, la fel ca a noastră, depindea de precizia unei măsurători care le depăşea puterea de înţelegere şi de aplicarea unor formule care pentru ei erau la fel de nepătrunse ca scrierile chinezeşti — oamenii aceştia, spuneam, au arătat faţă de întreaga operaţiune un respect la fel de mare ca în faţa celor mai solemne clipe ale unei slujbe religioase. Probabil că şi domnia ta ţi-ai fi spus, cum am făcut-o si eu, că sclipirea acelor instrumente era pentru ei expresia unei veritabile vrăjitorii. Mai mult, ignoranţa domnului Davies şi instrumentul defect al domnului Taylor erau punctele vulnerabile ale demonstraţiei; dar mi s-a părut că până şi ele ar fi putut găsi justificări în ochii unora dintre ofiţerii mai vârstnici! Ca să nu mai vorbesc de atitudinea pe care o aveau! Femeia de lângă cabestan se zgâia cu puiul pe jumătate jumulit în poală. Doi bărbaţi care transportau o fată bolnavă de sub punte… ei bine, chiar şi ei s-au oprit să se uite, de parcă le-ar fi atras atenţia cineva, lăsându-şi povara să aştepte neputincioasă. Apoi însăşi fata bolnavă a întors capul şi a urmărit cu privirea ceea ce vedeau ceilalţi. Această atenţie generală avea ceva patetic şi înduioşător, ducându-te

cu gândul la felul cum se comportă un câine care asistă la o conversaţie pe care n-are cum s-o înţeleagă. După cum probabil că domnia ta îşi dă seama, nu sunt de partea celor care aprobă nebuniile scandaloase ale democraţiei din secolul acesta şi nici din cel trecut. Dar în clipa când am văzut atât de mulţi marinari de-ai noştri cuprinşi de un asemenea respect, a fost cât pe-aci să încep să privesc noţiunile de „datorie", „privilegiu" şi „autoritate" într-o nouă lumină. Ele au ieşit din cărţi, din sălile de clasă şi din universităţi, pătrunzând pe scena mai cuprinzătoare a vieţii de zi cu zi. Într-adevăr, până când i-am văzut pe oamenii aceştia aidoma oilor flămânde ale lui Milton, care „spre-nalturi îşi mijesc privirea", nu m-am gândit niciodată la natura propriilor ambiţii şi n-am căutat să văd cât erau de îndreptăţite, lartă-mă că o plictisesc pe înălţimea ta cu felul cum am descoperit un lucru pe care îl cunoşti atât de bine.

Cât de nobilă era această perspectivă! Nava noastră era împinsă înainte de un vânt care sufla exact cât era nevoie, crestele valurilor străluceau, norii albi îşi găseau tot felul de oglindiri în adâncuri e t caetera. Soarele rezista fără eforturi în faţa salvelor noastre! Am coborât scara şi m-am întors la locul unde navigatorii noştri tocmai rupeau rândurile şi plecau de pe dunetă. Domnul Smiles, ofiţerul cu navigaţia, e destul de vârstnic, dar nu atât de bătrân ca domnul Davies, aspirantul nostru principal, care cred că e cam de aceeaşi vârstă cu nava! Acesta a coborât nu numai scara dunetei până la puntea principală pe care mă găseam şi eu, dar şi pe următoarea, îndepărtându-se agale şi poticnit, de parcă ar fi fost o stafie care se hotărâse să se întoarcă în mormânt. Primind aprobarea să plece, domnul

Willis, tinăra mea cunoştinţă, mi l-a prezentat destul de protocolar pe tovarăşul său. Domnul Tommy Taylor e cu cel puţin doi ani mai mic decât domnul Willis, însă are o stare de spirit şi o robusteţe pe care nu le vezi la celălalt. Se trage dintr-o familie de marinari. Mi-a explicat de îndată că domnul Willis avea probleme cu mansarda şi trebuia să i se umble niţel la ţiglăraie. Era bine să mă adresez lui, domnului Taylor, dacă voiam să aflu câte ceva despre navigaţie, fiindcă dacă l-aş fi întrebat pe domnul Willis, n-aş fi făcut decât să-mi pregătesc naufragiul. Chiar cu o zi înainte, îl informase pe domnul Deverel că, la latitudinea de şaizeci de grade nord, un grad de longitudine avea să se reducă la o jumătate de milă marină. Iar când domnul Deverel — un hâtru de primă mână — îl întrebase la cât s-ar reduce acelaşi grad de longitudine la şaizeci de grade sud, domnul Willis răspunsese că încă nu ajunsese la secţiunea respectivă din carte. Amintirea

acestor greşeli catastrofale l-a făcut pe domnul Taylor să râdă cu poftă, numai că domnul Willis n-a părut câtuşi de puţin enervat. E limpede că-i este devotat tânărului său prieten, îl admiră şi-l pune întotdeauna în cea mai bună lumină. Prin urmare, iată-mă plimbându-mă de colo-colo între puntea pupa si catargul principal, cu câte un acolit de fiecare parte — cel mai tânăr la tribordul meu, neastâmpărat, doldora de informaţii, de păreri şi de chef de viaţă, celălalt tăcut, dar zâmbind cu toată gura şi dând din cap ori de câte ori auzea punctele de vedere şi opiniile tânărului său prieten cu privire la absolut orice, inclusiv la soare! De la aceste două tinere speranţe am mai auzit câte ceva despre pasagerii noştri — vorbesc, bineînţeles, despre cei care au fost repartizaţi la pupa. Printre ei se află familia Pike, patru membri dăruiţi unul altuia fără tăgadă. Fireşte că tot aici intră şi acel domn Prettiman pe care îl cunoaştem deja cu toţii. De la nepreţuitul domn Taylor am aflat că, în cabina dintre bârlogul meu şi sala de mese, se găsesc un pictor portretist împreună cu soţia şi fiica — o tânără despre care junele aspirant susţine că ar fi „prima-ntâi”.

Am constatat că aceasta era expresia superlativă a farmecului feminin în vocabularul domnului Taylor. Înălţimea ta îşi poate închipui că vestea prezentei unei chipeşe incognita la bord l-a înfierbântat şi mai mult pe animalul care zace în mine!

Domnul Taylor ar fi putut parcurge cu mine întreaga listă a pasagerilor; însă, pe când ne întorceam dinspre catargul principal — probabil pentru a douăzecea oară — pastorul, cel care vărsase atât de abundent cu câtva timp în urmă, s-a ivit de pe coridorul care ducea spre cabinele pasagerilor. Tocmai dădea să urce scara spre puntea pupa, dar, văzându-mă între tinerii mei prieteni şi dându-şi seama, presupun, că eram cât de cât o persoană importantă, s-a oprit în loc şi mi-a făcut hatârul unei reverenţe. Te rog să observi că nu am numit-o nici plecăciune, nici salut. A fost un fel de şerpuire din tot corpul, încununată de un surâs temperat de paloare şi de slugărnicie, nesigură din cauza mişcărilor navei. Dat fiind că era vorba de un gest determinat doar de hainele mele alese, n-am putut să nu fiu dezgustat. I-am răspuns la salut ducându-mi discret mâna spre căciula de castor, după care l-am cântărit din cap până în picioare. A început să urce scara. Gambele îi erau prinse în nişte ciorapi împletiţi şi cam uzaţi, iar încălţările greoaie suiau una după alta într-un unghi obtuz; prin urmare, cred că genunchii lui, deşi acoperiţi de o haină lungă şi neagră, erau mai îndepărtaţi decât ar fi fost normal. Pe cap purta o perucă rotundă si o pălărie

cu boruri late, făcându-mi impresia că era genul de om pe care nu aveai cum să-l simpatizezi nici după ce-l cunoşteai mai bine. Nici nu se îndepărtase bine de noi, că domnul Taylor şi-a exprimat părerea că acest pilot al cerului se ducea să discute cu căpitanul Anderson pe dunetă şi că singurul rezultat al unei asemenea cutezanţe avea să fie nimicirea lui imediată.

— N-a citit ordinele de bord ale căpitanului, am spus, ca unul deprins de multă vreme cu toanele lupilor de mare si cu dispoziţiile date pentru urechile tuturor. O să fie trecut pe sub chilă.

Spectacolul unui pastor trecut pe sub chila navei l-a copleşit pe domnul Taylor şi l-a făcut să râdă cu lacrimi. După ce domnul Willis l-a ajutat să-şi revină, dându-i câţiva ghionti care să-i potolească sughiţurile, a declarat că aceasta avea să fie cea mai frumoasă distracţie din câte se puteau imagina, căzând apoi victimă unei noi crize de râs. În aceeaşi clipă/ un urlet care s-a auzit dinspre dunetă l-a calmat ca o găleată cu apă rece azvârlită în plină figură. Cred — de fapt, sunt sigur — că răcnetul îi era destinat pastorului, însă cei doi tineri au sărit ca unul, speriaţi de ricoşeuri sau de schijele împrăştiate din locul unde izbise salva impresionantă a căpitanului. Se părea că putinţa lui Anderson de a-şi ţine sub control ofiţerii, de la Cumbershum până la bobocii cu caş la gură, nu trebuia pusă la îndoială. Mărturisesc că nu aveam chef să mă mai întâlnesc o dată cu el, raţia de un contact pe zi părându-mi-se mai mult decât suficientă.

— Haideţi, băieţi, am spus. E vorba de ceva care-i priveşte doar pe căpitanul Anderson şi pe pastor. E mai bine să ne îndepărtăm, ca să nu ne mai ajungă nimic la urechi. Am început să străbatem coridorul cu un fel de nepăsare jucată. Tocmai voiam să le dau liber la program băieţilor când, de pe puntea de deasupra capetelor noastre, s-a auzit tropăitul dezordonat al mai multor paşi, urmat de un altul pe scara de deasupra coridorului nostru, al cărui ritm a crescut tot mai mult, ajungând să semene cu zgomotul unor potcoave la contactul cu treptele şi amintind parcă oprirea bruscă a purtătorului lor undeva în capul scării. Cu toată sila mea faţă de — cum să-i spun? — extrema unsurosenie a individului, m-am întors să văd dacă avea nevoie de ajutor, sub impulsul unei omenii de bun-simţ. Insă n-am apucat să fac decât un pas în direcţia lui şi l-am văzut ridicându-se anevoie, într-o mină avea pălăria de pastor, în cealaltă peruca. Gătelile preoţeşti i se încâlciseră toate într-o parte. Dar lucrul care m-a surprins cel mai mult a fost… nu, nu expresia, ci răvăşirea deplină a feţei, îmi vine şi greu să scriu,

închipuie-ţi, dacă eşti în stare, o figură palidă, suptă, şi nişte trăsături pe care natura le-a înzestrat cu foarte putină expresivitate încă de la naştere; mai mult, era o mutră aproape descărnată, însă teribil de generoasă în ceea ce priveşte oasele. Apoi pune-o să stea cu gura căscată, învredniceşte-o cu doi ochi holbaţi, din care lacrimile par gata oricând să ţâşnească şi gândeste-te că încă eşti departe de umilinţa comică pe care mi-a fost dat s-o văd preţ de o clipă! Pe urmă individul a început să bâjbâie cu mâna după clanţă, a dispărut în bârlog, a tras uşa după el şi s-a chinuit s-o încuie pe dinăuntru.

Tânărul domn Taylor a reînceput să râdă. L-am prins de o ureche şi i-am răsucit-o până când râsul i s-a transformat în scâncet.

— Dă-mi voie să-ţi spun, domnule Taylor, că un gentleman nu se bucură de necazul altcuiva când sunt şi alţii de faţă, l-am mustrat în şoaptă, aşa cum se cuvenea. Acum haideţi, faceţi câte o plecăciune şi plecaţi amândoi. Nu mă îndoiesc că o să mai avem ocazia să ne plimbăm împreună.

— O, da, domnule, a zis tânărul Tommy, care părea să creadă că felul cum îl trăsesem de ureche era un gest de afecţiune. Oricând doriţi, domnule.

— Aşa e, domnule, a confirmat Willis, cu minunata lui simplitate. Am pierdut o lecţie de navigaţie.

S-au retras pe o scară către ceea ce mi se spune că e Sala Armelor şi cred că e un fel de puţ urât mirositor. Ultimele cuvinte pe care le-am auzit din gura lor în ziua aceea, extrem de însufleţite, i-au fost adresate de domnul Taylor domnului Willis:

— Aşa-i că nimic nu-l oftică mai tare ca pastorii? M-am întors la mine în cabină, l-am strigat pe Wheeler şi l-am pus să-mi scoată cizmele. Wheeler se conformează atât de repede dorinţelor mele, încât mă întreb dacă în condiţiile astea le mai poate fi de folos şi altor pasageri. Paguba lor e câştigul meu. Un alt individ — Phillips, pare-mi-se — se ocupă de partea opusă a coridoru- lui si-i slujeşte pe pasagerii de acolo exact cum se ocupă Wheeler de noi, cei de-aici.

— _Spune-mi, Wheeler, l-am întrebat, în timp ce se străduia să-şi facă loc în spaţiul strimt din cabină, de ce nu poate să-i sufere căpitanul Anderson pe pastori?

— _Niţeluş mai sus, vă rog, domnule. Mulţumesc.

Acum şi piciorul celălalt, dacă sunteţi bun.

— Wheeler!

— Zău dacă am idee, domnule. Dar chiar credeţi că e aşa? L-aţi auzit spunând una ca asta, domnule?

— Ştiu că-i aşa! L-am auzit la fel de bine cum l-a auzit şi restul navei!

— De obicei, nu prea avem pastori la bord în marina de război. Nu sunt prea mulţi. Sau poate că sunt, dar n-au chef să ajungă pe mare. O să mai lustruiesc puţin cizmele astea, domnule. Vă ajut si cu haina?

— Nu numai că l-am auzit, dar unul dintre gentlemenii tineri mi-a confirmat antipatia puternică a căpitanului Anderson fată de veşmintele preoţeşti, ceea ce, dacă mi-aduc bine aminte, mi-a spus şi locotenentul Cumbershum cu câtva timp în urmă.

— Chiar aşa, domnule? Mulţumesc.

— Păi, nu-i aşa?

— Eu n-am habar de astea, domnule Talbot. Ia spuneţi, vă mai aduc un păhărel de calmant? Cred că v-a prins bine.

— Nu, mulţumesc, Wheeler. După cum vezi, am scăpat de furia demonilor.

— E destul de tare, domnule, cum v-a zis şi domnul Cumbershum. Şi fiindcă are din ce în ce mai puţin, intendentul trebuie să-l vândă mai scump. E în firea lucrurilor, domnule. Cred că există un gentleman care nu se încumetă pe mare, dar a scris o carte pe tema asta.

I-am dat liber lui Wheeler şi m-am întins pe pat pentru o vreme. Mi-am pus memoria la treabă — din cauză că nu-mi aduceam aminte în a câta zi a călătoriei ne aflam — am pus mâna pe jurnal şi am constatat că parcă era ziua a şasea, ceea ce înseamnă că am derutat-o şi pe înălţimea ta, si pe mine. Nu mai pot să ţin pasul cu evenimentele si nici n-o să mai încerc. Din câte îmi dau seama, am scris deja vreo zece mii de cuvinte şi se cuvine s-o iau mai uşor… Dacă e să prind toată călătoria între copertele frumosului l jurnal primit în dar de la domnia ta. Să fie oare adevăJ rât că am scăpat de demonul opiului doar ca să cad victimă uneifuror scribendi? însă dacă înălţimea ta o să se litruteze la o simplă răsfoire a jurnalului…

O bătaie în uşă. Este Bates, care serveşte în salonul pa sagerilor.

— Complimente din partea domnului Summers pentru domnul Talbot, care e întrebat dacă binevoieşte să vină în salon şi să bea un pahar cu dânsul?

— Domnul Summers?

— Secundul, domnule.

— E primul la comandă după căpitan, nu? Spune-i că-mi va face plăcere să-l vizitez peste zece minute.

Mă rog, n-o fi chiar căpitanul, dar nici secundul nu e de lepădat. Semn bun! începem să urcăm în ierarhie!

*

X

Cred că este a şaptea sau a cincea, dacă nu cumva a opta zi, aşa că hai mai bine să-l lăsăm pe „X” să-şi împlinească menirea algebrică şi să reprezinte această necunoscută. Timpul mai are obiceiul să se oprească în loc, aşa că atunci când mă apuc de scris, seara sau în toiul nopţii, la o oră la care somnul mă prinde greu, văd cum luminarea mi se topeşte pe nesimţite, la fel ca stalactitele şi stalagmitele care prind contur în peşteri. Apoi, dintr-o dată, această marfă nedefinibilă care este timpul devine tot mai redusă si te trezeşti că orele de până arunci au zburat pe lângă tine, cine ştie unde!

Unde rămăsesem? A, mi-am adus aminte. Mai departe.

M-am îndreptat spre salonul pasagerilor pentru rendez-vous-u\ cu secundul, ca să descopăr că invitaţia lui fusese adresată de fapt tuturor pasagerilor din această parte a navei şi că era o simplă întâlnire de curtoazie de dinaintea cinei! Am aflat atunci că ofiţerii de pe navă auziseră că asemenea întrevederi erau un lucru obişnuit la bordul pacheboturilor şi al vaselor comerciale, ori de câte ori existau gentlemeni şi doamne care efectuau o călătorie pe mare. Locotenenţii au decis să le urmeze exemplul, ca un fel de compensaţie, din câte mi-am dat seama, pentru interdicţiile categorice şi mojice pe care le trasase căpitanul în cadrul „Normelor de Comportament ale Doamnelor şi Domnilor cărora li s-a permis — atenţie, li s-a permis! — să întreprindă această Călătorie.”

Anunţat cum se cuvine, în timp ce mi se deschidea uşa, am nimerit în mijlocul unei forfote care te ducea cu gândul mai degrabă la harababura din salonul unei staţii de poştalion. Singurul lucru care îi distingea pe cei prezenţi de gălăgia târgoveţilor era linia albastră a orizontului, niţeluş înclinată deasupra capetelor strânse unul lângă celălalt, care se desluşeau dincolo de geamurile mari ale salonului de la pupa. Când mi s-a rostit numele, s-a lăsat tăcere preţ de câteva clipe, iar eu m-am uitat la chipurile palide din faţa mea, fără să fiu în stare să fac vreo deosebire între ele. Pe urmă un tânăr voinic, îmbrăcat în uniformă şi cu doi-trei ani mai mare ca mine, s-a apropiat cu un pas sigur. Mi-a spus că îl cheamă Summers şi a declarat că trebuia să fac cunoştinţă cu locotenentul Deverel. M-am conformat, având astfel ocazia să-l întâlnesc pe cel care mi s-a părut cel mai manierat dintre toţi ofiţerii de pe navă. E mai zvelt decât Summers, are părul si favoriţii castanii, dar nu are nici barbă, nici mustaţă, ca de altfel niciunul dintre ceilalţi. Am avut un schimb cordial de politeţuri, hotărându-

ne pe loc să ne vedem mai des de acum încolo. Totuşi, Summers mi-a spus că era momentul să le fiu prezentat doamnelor şi m-a condus spre singura dintre ele pe care o vedeam acolo. Stătea pe un fel de banchetă aflată la tribordul salonului si, deşi înconjurată de atenţiile mai multor gentlemeni, îşi păstra înfăţişarea severă, pe măsura vârstei incerte, si purta pe cap o bonetă al cărei rol era de a-i acoperi capul şi de a-i ascunde părul, nicidecum de a stârni curiozitatea eventualului privitor. Mi s-a părut că avea ceva de quaker, poate şi fiindcă rochia cu care se îmbrăcase era de culoare cenuşie. Stătea cu mâinile împreunate în poală, se uita în sus şi i se adresa direct tânărului ofiţer care o privea surâzând. Am aşteptat răbdător să termine.

— … întotdeauna le-am considerat nişte distracţii şi nimic altceva. Pentru gentlemenii foarte tineri ele sunt o plăcere nevinovată, pe când pentru o tânără doamnă deprinderea regulilor elementare e cât se poate de nimerită în ceea ce-i priveşte educaţia. O tânără fără talent la muzică îşi poate întreţine son părţi în acest fel, aşa cum altele s-ar putea folosi de harpă sau de alte instrumente.

Tânărul ofiţer a zâmbit binevoitor şi şi-a proptit şi mai bine bărbia în guler,

— Mă bucur că spuneţi asta, doamnă. Dar am văzut că se practică jocuri de cărţi în nişte locuri de care mi-e şi jenă să vă pomenesc!

— Despre asta, stimate domn, trebuie să-ţi spun că nu am cunoştinţă. Fireşte însă că regulile jocului nu se schimbă în funcţie de aspectul locului unde se desfăşoară, nu-i aşa? Nu pot să fiu foarte sigură, fiindcă singurul lucru pe care-l ştiu despre aceste jocuri este că au loc în casele unor oameni respectabili. Dar mă aştept ca orice tânără să ştie măcar ceva despre whist, să zicem, cu condiţia — aici cred că şi-a făcut loc o abia perceptibilă schimbare de expresie pe fata aceea invizibilă, fiindcă i-am desluşit o inflexiune ciudat de ironică în voce — cu condiţia să aibă prezenţa de spirit de a pierde cu graţie.

Ofiţerul tânăr şi înalt a scos un croncănit care printre cei de categoria lui trecea drept râs, iar domnul Summers a profitat de ocazie şi m-a prezentat acestei persoane căreia lumea îi spunea domnişoara Granham. Am declarat că auzisem fără voia mea o parte a discuţiei şi mă simţisem în inferioritate, din cauză că nu ştiam mai bine şi mai amănunţit jocurile despre care vorbiseră cei doi. În clipa aceea domnişoara Granham şi-a întors chipul spre mine si, deşi mi-am dat seama că nu putea fi vorba de acea persoană

„prima-ntâi” de care vorbise domnul Taylor, am văzut că femeia avea nişte trăsături al căror aer sever se îndulcea sub lumina blândă a zâmbetului de circumstanţă. Am elogiat nevinovatele ore de distracţie pe care le oferea jocul de cărţi şi am sperat că va veni un moment, în decursul îndelungatei noastre călătorii, când mă voi lăsa guvernat în această privinţă de domnişoara Granham.

Însă am impresia că am dat cu băţul în baltă. Zâmbetul a dispărut. Se vede treaba că „guvernat” era un cuvânt denotativ pentru mine şi conotativ pentru doamna cu pricina!

— Da, domnule Talbot, mi-a spus ea si am văzut cum i se colorează amândoi obrajii. După cum v-ati dat seama, sunt o simplă guvernantă.

Greşisem oare cu ceva? Fusesem nepoliticos? Probabil că aşteptările ei de la viaţă depăşiseră cu mult posibilităţile de împlinire, iar asta o făcea să aibă o limbă ascuţită, gata imediat de ripostă, ca pistolul unui duelgiu. Îi declar înălţimii tale că nu poţi face nimic în faţa unor asemenea oameni şi că singura atitudine pe care e bine s-o adopţi în faţa lor e vigilenţa tăcută. Ăştia sunt şi n-ai cum să ştii dinainte cum se comportă, la fel cum nici braconierul nu vede capcana în care e pe punctul de-a călca. Faci un pas şi bang! puşca se descarcă sau dinţii capcanei ţi se strâng în jurul gleznei. E uşor pentru cei al căror rang sau poziţie în societate îi pun mai presus de neplăcerile unor diferenţieri sociale atât de neînsemnate. Dar pentru amanţii de noi, cei chemaţi să lucreze — sau poate că ar trebui să spun „să funcţioneze” — printre aceste gradări infinitezimale, descoperirea din vreme a unor asemenea situaţii e la fel de grea ca asa-numita „discernere a spiritelor” pe care o invocă papistaşii.

Să revenim. Nici n-auzisem bine cuvintele „sunt o simplă guvernantă” (sau poate chiar în clipa aceea le auzeam) şi mi-am dat seama că, fără să vreau, o jignisem pe doamna în chestiune.

— Ei bine, doamnă, am spus, la fel de mângâietor ca băutura calmantă a lui Wheeler, profesiunea dumneavoastră este cu adevărat cea mai necesară şi mai nobilă pentru o femeie. N-am cuvinte să vă spun ce bună prietenă ne-a fost, mie si fraţilor mei mai mici, domnişoara Dobson, sau Dobbie, cum îi spuneam noi. Vă declar solemn că, la fel ca ea, v-ati asigurat amiciţia afectuoasă a tinerelor si a tinerilor care vă înconjoară!

Nu-i aşa că i-am vorbit frumos? Am ridicat paharul care îmi fusese pus în mână de parcă as fi vrut să salut toată această categorie umană extrem de

utilă, deşi în realitate beam în cinstea propriei priceperi, graţie căreia evitasem să dezasigur pistolul sau să-mi vâr piciorul în capcană.

Şi totuşi, n-a ţinut.

— Dacă mi-am asigurat prietenia afectuoasă a tinerelor si a tinerilor de care mă ocup, mi-a răspuns domnişoara Granham pe un ton sever, e bine să ştiţi că asta e singura garanţie pe care o am. Dar o femeie care este fiica unui preot defunct al catedralei din Exeter şi pe care viaţa o obligă să se angajeze în slujba unei familii aflate la antipozi are motive să nu pună atâta preţ cât dumneavoastră pe prietenia afectuoasă de care vorbeaţi.

Arma se declanşase, iar capcana mă prinsese între dinţi — pe nedrept, dacă mă gândesc la câte eforturi făcusem ca s-o îmbunez pe această femeie. M-am înclinat şi m-am declarat servitorul ei supus, ofiţerul de infanterie Oldmeadow şi-a proptit şi mai vârtos bărbia în scobitura gâtului, şi chiar arunci a apărut şi Bates cu nişte pahare de sherry. Am dat peste cap ce mai aveam în paharul pe care-l ţineam în mână şi am luat repede încă unul, într-un fel care probabil că mi-a trădat stinghereala, căci Summers mi-a sărit imediat în ajutor, spunând că ţinea morţiş să mă prezinte şi altor oameni care abia aşteptau să mă cunoască. Am spus că nu aveam idee că erau atât de mulţi pasageri la bord. Un gentleman voinic şi roşu la fată, cu o voce în care se ghiceau sticlele de vin de Porto, a declarat că voia să turneze un tablou de grup, dat fiind că, în afara scumpei lui soţii şi a fiicei sale, era prezentă toată lumea. Un tânăr cam pipernicit, pe nume Weekes, care am impresia că urma să înfiinţeze o şcoală, a spus că emigranţii ar oferi un fundal admirabil pentru o asemenea compoziţie.

— Nu, nu, l-a contrazis gentlemanul corpolent. Nu-mi pot alege modele decât din rândurile nobilimii sau ale oamenilor cu stare.

— Emigranţii? am spus şi eu, bucuros că se schimbase subiectul. Păi, prefer să mă las pictat pentru posteritate braţ la braţ cu un marinar de rând!

— Înseamnă că unul ca mine n-are ce să caute în tabloul dumitale, a zis Summers, râzând zgomotos. Am fost şi eu cândva „marinar de rând”, ca să te citez exact.

— Dumneata, domnule? Nu pot să cred!

— Pe onoarea mea c-am fost.

— Dar cum…

Summers s-a uitat în jur, vesel nevoie mare.

— Am efectuat manevra navală care în limbaj marinăresc înseamnă „să ajungi la pupa printr-o nară de ancoră”. Am fost avansat din grupul

marinarilor de pe puntea inferioară sau, cum bine ai spus, dintre marinarii de rând.

Nici nu-si poate închipui înălţimea ta cât m-au uluit cuvintele lui Summers şi cât m-a enervat faptul că i-am văzut pe toţi cei de faţă aşteptând în linişte, curioşi să vadă ce aveam să răspund. Cred că am reuşit să fiu pe cât de abil era nevoie într-o atare situaţie, deşi poate că am vorbit pe un ton prea profesoral.

— Ei bine, Summers, am spus, dă-mi voie să te felicit fiindcă ai imitat la perfecţie manierele şi felul de-a vorbi ale cuiva care s-a născut pe o treaptă mai înaltă decât cea de pe care ai văzut dumneata lumina zilei.

Summers mi-a mulţumit cu o recunoştinţă vag ostentativă. Pe urmă li s-a adresat tuturor celor prezenţi.

— Doamnelor şi domnilor, vă rog să vă aşezaţi. Nu are rost să fim protocolari. Fiecare poate să stea unde doreşte. Trag nădejde că vor mai exista destule asemenea ocazii în decursul călătoriei noastre îndelungate. Bates, spune-le că pot să înceapă.

După aceste cuvinte, de pe coridor ne-a ajuns la urechi scârţâitul destul de fals al unei viori şi al altor instrumente. Am făcut ce-a depins de mine ca să destind atmosfera care mi se părea cam încordată.

— Uite ce-i, Summers, am spus, dacă n-o să avem prilejul să apărem în acelaşi tablou, hai măcar să profităm de ocazie şi s-o invităm pe domnişoara Granham să se aşeze între noi. Vă rog, doamnă, dacă-mi daţi voie.

Oare nu riscam încă o punere la punct? Dar am condus-o pe domnişoara Granham la locul ei, din dreptul ferestrei mari de la pupa, cu gesturi mai ceremonioase decât dacă aş fi avut de-a face cu o contesă în carne şi oase, iar apoi ne-am aşezat la masă. Când mi-am exprimat admiraţia pentru cât de bine fusese gătită carnea, locotenentul Deverel, care se aşezase fără să-l invite nimeni la stânga mea, mi-a explicat că una dintre vaci îşi frânsese un picior în timpul ultimei furtuni, aşa că nu ne rămânea decât sa profităm de situaţie sub forma acestui ospăţ, chit că nu peste multă vreme o să cam rămânem fără lapte, în vremea asta, domnişoara Granham se angajase într-o conversaţie animată cu domnul Summers, aflat în dreapta ei, aşa că domnului Deverel şi mie nu ne-a rămas decât să discutăm despre marinari şi despre cât de sentimentali puteau fi în faţa unei vaci care-si rupsese piciorul, despre ingeniozitatea lor în tot felul de meşteşuguri, unele folositoare, altele nu, despre dependenţa lor de spirtoase, despre imoralitate, despre curajul lor sfruntat si despre devotamentul pe care-l arătau navei,

chiar şi atunci când li se întâmpla s-o mai ia în pleasna. Am convenit că puţine erau problemele care să nu poată fi rezolvate în societate, dacă exista o conducere fermă şi receptivă. Aşa stau lucrurile şi pe navă, mi-a spus el. I-am replicat că văzusem deja fermitatea, însă receptivitatea lăsa în continuare de dorit, între timp, animaţia celor prezenţi crescuse atât de mult, încât muzica de pe coridor nici nu se mai auzea. Tot trecând de la un subiect la altul, Deverel şi cu mine am am ajuns repede să ne înţelegem foarte bine. Omul mi s-a deschis ca o carte, îşi dorise o navă de linie cumsecade, nu o dărăpănătură de mâna a treia, unde echipajul, redus numeric, fusese strâns în grabă în câteva zile. Oamenii despre care credeam că formau un corp ofiţeresc bine închegat abia dacă apucaseră să se cunoască la o săptămână sau două după ce nava ieşise din serviciul militar activ. Pentru Deverel acest lucru fusese o mare dezamăgire, iar el sperase ca tatăl lui să-i poată oferi ceva mai bun. Postul primit pe această navă nu avea să-i fie de mare folos, iar pe lângă asta războiul intrase în faza de acalmie şi în scurt timp avea să se încheie, aidoma unui ceas care nu mai funcţionează dacă uiţi să-l întorci. Felul de a vorbi, comportamentul şi ţinuta lui Deverel sugerau o eleganţă aparte. Bărbatul făcea cinste breslei.

Între timp, în salon gălăgia era atât de mare, încât ai fj zis că ne aflam într-un local public, în mijlocul vacarmului de ţipete şi râsete, a fost răsturnat un obiect şi s-au auzit câteva vorbe grele. Domnul şi doamna Pike, o pereche ce te ducea cu gândul la doi şoricei, îşi luaseră deja gemenele micuţe şi ieşiseră, iar acum, când s-au auzit nişte strigăte parcă şi mai puternice decât celelalte, domnişoara Granham a vrut să se ridice, cu toate insistenţele mele şi ale lui Summers. Acesta din urmă a rugat-o calm să nu bage în seamă limbajul ofiţerilor de pe navă, care vorbeau aşa mereu, fără să priceapă că uneori mai săreau peste cal. Din punctul meu de vedere, bădărăniile veneau nu atât din partea ofiţerilor, cât mai ales a pasagerilor de la bordul navei. Dumnezeule mare, mi-am spus, dacă aşa arată capătul dinspre pupa, oare cum o fi dincolo? Domnişoara Granham încă nu se ridicase de la loc când uşa s-a deschis si în pragul ei s-a oprit o doamnă a cărei înfăţişare era cu totul diferită. Părea tânără, dar îmbrăcată frumos şi cam frivol, după gustul meu. A intrat atât de grăbită, încât boneta i-a alunecat pe ceafă, dându-i la iveală bogăţia de păr blond şi buclat. Ne-am ridicat în picioare — mă rog, cei mai mulţi — dar, cu o admirabilă prezenţă de spirit, femeia ne-a făcut semn să ne aşezăm, s-a îndreptat decisă spre

gentlemanul roşu la faţă, i s-a aplecat peste umăr şi i-a murmurat la ureche nişte cuvinte rostite cu o dicţie impecabilă.

— O, domnule Brocklebank, în sfârşit a reuşit să înghită o gură de consomme!

Domnul Brocklebank ne-a oferit cuvenita explicaţie cu o voce tunătoare.

— Fetiţa mea, micuţa mea Zenobia!

Domnişoarei Zenobia i s-au oferit imediat mai multe locuri deodată la masă. Domnişoara Granham a spus că oricum pleca şi că locul ei era liber, cu condiţia să se mai aducă o pernă. Dar tânără doamnă, căci aşa se cuvine să-i spun, a replicat cu o cochetărie studiată că se bizuise pe prezenta domnişoarei Granham ca să-i păzească virtutea printre atâţia domni primejdioşi.

— _Bazaconii, doamna mea, i-a răspuns domnişoara Granham Pe un ton cmar mai sever decât cel pe care mi se adresase mie. Bazaconii. Virtutea dumitale e la fel de în siguranţă aici ca în orice alt loc de pe navă!

— _Dragă domnişoară Granham, a spus atunci noua venită, cu un aer languros, sunt convinsă că a dumitale e în siguranţă oriunde!

Un răspuns grosolan, nu-i aşa? Totuşi, îmi pare rău că trebuie s-o spun, dar cel putin dintr-o parte a salonului s-au auzit nişte hohote sănătoase, căci ajunseserăm în acel moment al mesei când era preferabil ca doamnele să se retragă şi când doar cele din categoria noii venite puteau face faţă în asemenea împrejurări. Deverel, eu si cu Summers am sărit imediat în picioare, însă cel care a scos-o pe domnişoara Granham din mijlocul nostru a fost Oldmeadow, ofiţerul de infanterie. Vocea gentlemanului amator de vin de Porto a tunat din nou.

— Zenobia, stai lângă mine, fetiţo.

Domnişoara Zenobia s-a aferat niţel în soarele plin al după-amiezei, care îşi azvârlea razele oblice pe fereastra mare de la pupa. Pe urmă şi-a ridicat mâinile îngrijite, ca să-şi apere faţa.

— E prea multă lumină, taţi Brocklebank!

— Vai de mine, domnită, a spus Deverel, eşti atât de lipsită de inimă, încât vrei să ne lipseşti pe bieţii de noi, care stăm la umbră, de plăcerea de a te privi?

— Trebuie, a răspuns ea. Aşa se cuvine şi aşa o să fac. O să stau în locul domnişoarei Granham.

A dat ocol mesei, diafană ca un fluture sau poate ca o domnişorică un strop prea gătită. Cred că Deverel ar fi fost fericit s-o vadă aşezată lângă el,

numai că ea a ales locul dintre Summers si mine. Boneta îi era dată pe ceafă şi se ţinea doar într-o panglică, aşa încât am avut ocazia să vedem încântătoarea abundenţă de bucle care îi înconjurau obrajii şi urechile. Totuşi, mi s-a părut din prima clipă că strălucirea ochilor ei — sau cel puţin a aceluia cu care se uita uneori la mine — se datora în bună parte şi misterelor măsuţei de toaletă, iar buzele roşii ca mărgeanul aveau în ele ceva artificial. Cât despre parfumul ei.

Nu cumva toată povestea asta i se pare plicticoasă înălţimii tale? Numeroasele frumuseţi pe care le-am văzut ofilindu-se, poate zadarnic, în preajma domniei tale… Ei fir-as al naibii, cum Dumnezeu să-mi dea prin cap să mă gudur tocmai pe lângă naşul meu, când purul adevăr… Să revenim. Tot episodul ăsta ameninţă să se transforme într-o lungă descriere a felului în care arată o tânără femeie. Marele pericol e să nu încep să inventez, în fond, şi eu sunt un tânăr şi nimic mai mult! Mi-ar plăcea să compun o rapsodie, fiindcă e singura prezenţă feminină mai de Doamne-ajută din tot ce-avem la bord! Aşa! Cu toate acestea… iar aici cred că politicianul, nemernicul de politician, cum ar spune autorul meu preferat, e cel care vorbeşte de fapt. Nu pot să mă uit la ea cu ochelari de savant. Si nici n-am cum să-i dedic vreo rapsodie. Căci e aproape sigur că domnişoara Zenobia se apropie de vârsta mijlocie şi îşi ocroteşte farmecele mărunte, înainte de a dispărea de tot, printr-o însufleţire neîntreruptă, care e imposibil să n-o obosească şi pe ea la fel ca pe cel care-o priveşte. Un chip care nu stă locului o clipă nu poate fi cercetat îndeaproape. Nu cumva părinţii ei o duc la antipozi ca să încerce o soluţie de ultimă instanţă? La urma urmei, printre atâţia condamnaţi şi aborigeni, printre atâţia emigranţi şi militari în rezervă, printre atâţia guvernatori de puşcării si preotei… dar nu. Sunt nedrept faţă de ea, pare cât se poate de sănătoasă. Nu mă îndoiesc că aceia dintre noi care sunt mai putin cumpătaţi nutresc chiar convingerea că merită să fie mai mult decât obiectul unei simple curiozităţi!

Hai să nu ne mai ocupăm de ea deocamdată. O să-mi îndrept atenţia spre tatăl ei şi spre domnul pe care-l avea vizavi si pe care l-am observat abia acum, când a ţâşnit în picioare. In ciuda hărmălaie! care se pornise din nou, vocea lui se auzea desluşit.

— _Domnule Brocklebank, dă-mi voie să-ţi spun că sunt n duşman îndârjit al tuturor superstiţiilor!

Bărbatul în cauză era domnul Prettiman, bineînţeles. Nu prea am izbutit să-l prezint cum se cuvine, aşa e? Ei bine, domnişoara Zenobia e de vină.

Prettiman e un gentleman scund, îndesat şi furios. Presupun că ai auzit de el. Am aflat — nu contează cum — că a luat cu el o tiparniţă pe care vrea s-o ducă la antipozi; şi chiar dacă maşinăria asta nu e în stare să tipărească decât nişte hârtii ca vai de ele, mă gândesc că şi Biblia lui Luther a apărut din ceva asemănător si nu cu mult mai mare.

Domnul Brocklebank începuse să-şi urle răspunsul cu glasul lui tunător. Nu se gândise la asta. Era ceva neimportant. Era ultima persoană capabilă să lezeze sensibilitatea cuiva. Năravul din fire. Puterea obişnuinţei.

Domnul Prettiman, rămas în picioare, vibra pătimaş din toată fiinţa.

— Am văzut cât se poate de clar, domnule! Ai aruncat sare peste umăr!

— Aşa este, domnule, recunosc. De-acum încolo o să încerc să nu mai risipesc sarea.

Aceste cuvinte, care voiau să arate că domnul Brocklebank habar nu avea ce vrusese să spună domnul Prettiman, l-au derutat pe filosoful social. Cu gura căscată, acesta s-a lăsat încet în scaun, dispărând din nou din raza mea vizuală. Domnişoara Zenobia s-a întors spre mine, cu ochii rotunzi aprinşi de lumina unei seriozităţi cochete. Cum s-ar zice, arăta de parcă pe sub sprâncene si printre gene… dar nu. N-am să cred niciodată că Natura singură, fără vreo cât de mică nună de ajutor…

— Ce supărat e domnul Prettiman, domnule Talbot! Dacă-l provoci, văd că e-n stare să te bage în sperieţi!

E greu să-ţi închipui ceva mai puţin fioros decât acest filosof absurd. Totuşi, mi-am dat seama că domnişoara Zenobia şi cu mine eram pe punctul de a face câţiva paşi familiari ai unui dans vechi de când lumea. Ea urma să devină din ce în ce mai clar femeia lipsită de apărare în prezenţa unor bărbaţi impunători, cum ar fi domnul Prettiman şi finul domniei tale. În ce ne priveşte, urma să înaintăm cu o bună dispoziţie ameninţătoare, aşa încât ea, pradă terorii, avea să se lase în voia milei noastre si să facă apel la generozitatea şi poate chiar la cavalerismul care ne caracterizau. Iar în tot acest timp, spiritele animale sau, aşa cum le spune doctorul Johnson, „înclinaţiile amoroase” ale ambelor sexe aveau să fie stârnite întruna, până când, ajunse într-un mediu ideal, aveau să-si dea frâu liber.

Acest gând a fost de natură să mă îndepărteze întrucâtva de ea şi mi-a dat prilejul să mai observ un lucru. Dimensiunea, scara la care se petrecea totul, nu era cea potrivită. Domniţa aceasta era o obişnuită a teatrului, dacă nu cumva chiar se produsese pe scenă! întâlnirea noastră nu avusese loc firesc — căci acum femeia începuse să descrie groaza care o cuprinsese în timpul

ultimei furtuni — ci fusese planificată cu bună ştiinţă, în aşa fel încât să poată trage cu urechea şi Summers, aflat lingă ea, şi Oldmeadow sau domnul Bowles, care stăteau vizavi, şi cei ce se găseau suficient de aproape. Urma să fim cu toţii actorii unei piese. Dar înainte să intrăm serios în actul întâi — şi mărturisesc că la un moment dat cochetasem cu ideea că prezenţa Zenobiei ar fi putut alunga măcar în parte plictiseala călătoriei — exclamaţiile şi mai stridente ale domnului Prettiman, împreună cu tunetele la fel de puternice din vocea domnului Brocklebank, au silit-o să redevină serioasă. Avea obiceiul să bată în lemn. La rândul meu, am recunoscut că mă simţeam mai bine dacă vedeam o pisică neagră tăindu-mi calea. Numărul ei norocos era douăzeci şi cinci. Am răspuns imediat că a douăzeci şi cincea aniversare a zilei ei de naştere avea să-i aducă tot norocul din lume — o inepţie care a trecut neobservată, căci domnul Bowles (care are anumite legături cu dreptul, fiind un conţopist mărunt şi un plicticos de calibru) s-a apucat să-i spună că obiceiul de a bate în lemn fusese inspirat de înclinaţia papistaşilor de a adora crucifixul şi de a-l copleşi cu sărutări. Eu am adus în discuţie teama pe care o nutrea doica mea faţă de cuţitele încrucişate, care erau un semn de ceartă, şi groaza care-o apuca la vederea unei pâini întoarse cu susul în jos, care nu putea să prevestească decât un dezastru pe mare. In clipa aceea ea a scos un ţipăt si s-a întors spre Summers, parcă implorându-l s-o apere. Acesta a asigurat-o că nu avea de ce să-i fie frică de francezi, care la momentul respectiv erau înfrânţi şi incapabili de ripostă; însă simpla pomenire a francezilor a fost de-ajuns ca s-o stârnească şi mai tare, aşa că am avut parte de încă o descriere a felului cum tremurase ore întregi în cabina cufundată în beznă. Eram singuri pe lume la bordul navei. Eram, aşa cum a recitat chiar ea cu un glas strident:

„Singuri-singurei,
Fără vreun temei
Pe această mare nesfârşită!”

Cred că nu există în toată lumea un loc mai aglomerat decât spaţiul forfotind de oameni al acestei nave, poate în afam de închisoarea datornicilor sau de vasele care transportă puşcăriaşi. Dar iată că Zenobia se întâlnise cu Coleridge. Domnul Brocklebank — taţi — îi făcuse portretul Şi chiar se pusese problema ilustraţiilor pentru un volum, însă până la urmă nu se mai întâmplase nimic.

In clipa asta, acelaşi domn Brocklebank, căruia probabil că îi ajunseseră la ureche versurile recitate de fiica lui, a început să tune şi să fulgere

prozodic. Erau versuri din aceeaşi poezie. Probabil că o ştia foarte bine, dacă avusese de gând s-o ilustreze. Pe urmă a reînceput să se încontreze cu filosoful. Dintr-o dată însă, în salon s-a făcut linişte si toţi ceilalţi s-au trezit ascultându-i.

— Nu, domnule, nici vorbă, a bubuit pictorul. Nici în ruptul capului!

Atunci nu mai mânca nici pui, domnule, şi niciun fel de carne de pasăre!

— Nu, domnule!

— Abţine-te de la friptura de vită pe care-o ai în faţă! Există zece milioane de brahmani în Orient care ţi-ar tăia beregata dacă te-ar vedea mâncând-o!

— Pe nava asta nu există picior de brahman.

— Integritatea…

— O dată pentru totdeauna, domnule, nici prin gând nu mi-ar trece să împuşc un albatros! Eu sunt paşnic din fire, domnule Prettiman, aşa că nici măcar pe dumneata nu mi-ar da mina să te-mpuşc!

— Ai armă, domnule? Căci chiar o să-mpuşc un albatros, iar marinarii or să vadă dacă-i semn rău sau nu…

— Am armă, domnule, dar n-am folosit-o niciodată. Eşti bun ţin tas?

— N-am tras în viata mea un glonţ!

— Atunci dă-mi voie, domnule. Eu am armă. Dumneata n-ai decât s-o foloseşti.

— Dumneata, domnule?

— Eu, domnule!

Domnul Prettiman a mai sărit o dată de la locul lui, făcându-li-se vizibil tuturor, în ochi îi juca un licăr de gheaţă.

— Mulţumesc, domnule, chiar asta o să fac şi-o să vezi ce-o să se-ntâmple! Or să vadă şi marinarii de rând, domnule…

A păşit peste bancheta pe care stătuse, după care a zbughit-o de-a binelea afară din salon. S-au auzit câteva râsete, iar conversaţia a continuat, de data asta pe un ton ceva mai scăzut. Domnişoara Zenobia s-a întors spre mine.

— Taţi e hotărât să ne apere cum se cuvine la antipozi!

— Doar n-are de gând să se ducă în mijlocul băştinaşilor, nu?

— Si-a propus să-i familiarizeze cu portretistica. Crede că asta o să-i facă mai complezenţi, ceea ce, spune el, e primul pas spre civilizaţie. Totuşi, recunoaşte că figura unui negru prezintă anumite dificultăţi dacă vrei s-o pictezi.

— După părerea mea, ar fi destul de periculos. Şi nici nu cred că guvernatorul ar fi de acord.

— _Dar domnul Brocklebank — taţi — e convins că poate să-l facă pe guvernator să-l ia în serviciul lui.

. __Doamne sfinte! N-oi fi eu guvernator, dar gândeş- te-te, scumpă doamnă, ce pericole îl pasc!

— Dacă pot să se ducă oamenii bisericii…

— A, apropo, individul ăla unde-i? Deverel mi-a pus mâna pe braţ.

— Pastorul a rămas la el în cabină. Bănuiesc că n-o să-l prea vedem de-acum încolo, prin milostivirea Domnului şi mulţumită căpitanului. Şi nici n-o să mor de dorul lui.

Pe moment uitasem de Deverel şi cu atât mai mult de pastor. Acum am vrut să-l atrag în discuţie, dar s-a ridicat şi ne-a vorbit cu tâlc.

— Trebuie să intru de cart. Dar nu mă îndoiesc că dumneata şi domnişoara Brocklebank o să vă distraţi şi fără mine.

S-a închinat în faţa Zenobiei şi a plecat. M-am întors din nou spre ea si am văzut că între timp căzuse pe gânduri. Nu vreau să spun că devenise solemnă — nici pomeneală! însă dincolo de însufleţirea artificială a chipului ei se citea o expresie cu care mărturisesc că nu eram familiarizat. Era vorba — ţine minte domnia ta că m-a sfătuit să citesc pe feţele celor din jur? — era vorba de o fixitate a ochilor şi a pleoapelor, ca şi cum în timp ce femeia aceea se exterioriza folosind toate şiretlicurile şi artificiile specifice sexului ei, dincolo de ele se afla o persoană cu totul diferită şi foarte atentă! Să fie oare de vină remarca lui Deverel despre felul cum ne-am fi putut distra împreună? La ce anume se gândea şi pe unde i-o fi umblând mintea în clipa de faţă? E oare posibil să aibă în vedere une affaire, cum sunt sigur că i-ar spune, pour passer le temps?

*

12

După cum poate să-şi dea seama înălţimea ta dacă se uită la cifra de mai sus, n-am fost atât de ordonat în tinerea jurnalului pe cât mi-ar fi plăcut să fiu — si nici motivul nu e unul de care să fiu mândru! Am avut din nou parte de vreme rea, iar mişcarea navei mi-a acutizat o criză de colici pe care am pus-o pe seama răposatei şi neplânsei Bessie. Totuşi, acum marea s-a mai calmat. Atât vremea, cât şi eu ne-am revenit în acelaşi timp şi, punând jurnalul şi călimara pe o tavă, iată că reuşesc să scriu în continuare, deşi cam încet. Singurul lucru care mă consolează pentru indispoziţia avută e că, pe durata îndelungatei noastre călătorii, nava şi-a văzut de drum. Am fost purtaţi de furtună mai jos de latitudinea Mediteranei, iar din ceea ce spune Wheeler (acest Falconer în viaţă), viteza noastră a fost limitată nu atât de forţa vântului, cât de starea jalnică în care se găseşte nava. Oamenii care fac parte din echipaj au tras vârtos la pompe, în mintea mea, aceste pompe trebuiau să zdrăngănească, asta însemnând că urma să le aud foarte clar în momentul când aveau să fie puse în funcţiune. Numai că n-a fost aşa. Când vremea a început să fie teribil de neprielnică, 1-am întrebat neliniştit pe locotenentul Summers, musafirul meu, de ce oamenii nu începuseră să pompeze, dar el m-a asigurat că erau cu toţii la datorie. Tot el mi-a spus că numai din cauza închipuirilor provocate de boală mi se păruse că nava se lăsase mai mult în apă. Sincer să fiu, cred că sunt ceva mai sensibil ca de obicei la mişcările co- rabiei şi atâta tot. Summers mă asigură că pentru oamenii mării asemenea lucruri nu sunt câtuşi de puţin ruşinoase şi îmi dă invariabil exemplul lordului Nelson. Cu toate acestea, nu pot să nu mă gândesc că am început să pierd lucrurile de sub control. Iar faptul că domnul Brocklebank şi Zenobia au ajuns la rândul lor exact în halul în care se afla nefericita doamnă Brocklebank încă de la începutul călătoriei nu-mi aduce niciun fel de alinare. Probabil că aspectul celor două cabine în care a fost repartizată această familie e atât de descurajam-, încât e mai bine să te gândeşti la altceva.

Şi ar mai fi ceva de adăugat. Cu puţin înainte de-a cădea victimă acestui acces de vomă — de pe urma căruia mi-am revenit, deşi sunt încă lipsit de vlagă — a avut loc un eveniment politic care a agitat spiritele de la bordul navei. După ce, prin intermediul domnului Summers, căpitanul a strivit speranţele pastorului de a oficia o slujbă religioasă pe corabie, iată că acum i-a interzis să apară pe dunetă, pe motiv că încălcase nu ştiu ce Ordine

Permanente. Ce tiran meschin se dovedeşte a fi şi căpitanul ăsta! Domnul Prettiman, care se plimbă întruna pe puntea pupa (cu o puşcă în mână!), a fost cel care ne-a adus la cunoştinţă ce se întâmplase. Amărâtul s-a trezit prins la mijloc între antipatia faţă de toate bisericile din lume şi ceea ce el însuşi numeşte dragostea de libertatel Conflictul dintre aceste atitudini şi emoţiile cărora le-au dat naştere în forul lui lăuntric a fost extrem de dureros. Iar cea care 1-a mângâiat a fost nimeni alta decât domnişoara Granham! Când am auzit vestea asta pe cât de comică, pe atât de neobişnuită, m-am dat jos din pat, m-am bărbierit şi m-am îmbrăcat. Eram conştient că simţul datoriei şi firea mea îmi dictau să nu stau cu mâinile în sân. Căpitanul ăla mohorât nu avea voie să-mi impună nimic în acest fel! Cum adică? Să hotărască el în locul meu dacă aveam voie să particip la o slujbă sau nu? Mi-am dat seama imediat că salonul pasagerilor era locul cel mai nimerit pentru ceea ce voiam să fac, căci nimeni nu ne-ar fi putut obliga să plecăm de acolo, în afara cuiva pentru care obiceiul de a comanda se transformase în obsesie.

Pastorul putea foarte bine să ţină acolo o scurtă slujbă de seară pentru doritori. Am străbătut coridorul cu un pas cât mai sigur cu putinţă şi i-am bătut la uşă.

Mi-a deschis şi mi-a adresat obişnuita reverenţă sinuoasă. Mi-a redevenit nesu±erit instantaneu.

— Domnule… ăăă… domnule…

— James Colley, domnule Talbot. Reverendul Robert James Colley, în slujba dumneavoastră.

— Bine zis, slujbă.

Trec peste plecăciunea contorsionată care a urmat. Reverendul a părut că acceptă acest cuvânt ca pe un omagiu adus deopotrivă propriei persoane şi Atotputernicului.

— Domnule Colley, când e sabatul?

— Păi, chiar astăzi, domnul meu!

Ochii fixaţi asupra mea erau atât de plini de nerăbdare, de veneraţie şi de umilinţă neabătută, încât ai fi crezut că eram mai bogat decât toţi enoriaşii din două parohii la un loc. Individul m-a cam scos din pepeni şi tare mi-a venit să las baltă ceea ce voiam să fac.

— Am avut o indispoziţie, domnule Colley, altminteri ţi-as fi făcut mai devreme propunerea. Câteva doamne şi câtiva gentlemeni s-ar bucura dacă ai tine o slujbă nu foarte lungă în salonul pasagerilor, când se va auzi

clopotul de şapte ori în cartul de după-amiază sau, dacă preferi terminologia terestră, la trei şi jumătate.

Pastorul a crescut dintr-o dată chiar sub ochii mei, iar ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Domnule Talbot, e… e… un gest cum numai dom | nia ta putea să facă!

Cuvintele lui m-au enervat şi mai mult. Mi-a stat pe limbă să-l întreb de unde şi până unde mă cunoştea atât de bine. Am dat din cap şi m-am îndepărtat, auzind în urma mea o remarcă bombănită despre vizitarea bolnavilor. Dumnezeule mare, mi-am zis — dacă îi dă prin cap să facă şi aşa ceva, o să-l scarmene căpitanul de or să-i meargă fulgii!

Cu toate acestea, am reuşit să ajung în salonul pasagerilor, fiindcă se întâmplă uneori ca iritarea să vindece slăbiciunea trupească, iar în salon am dat peste Summers. I-am spus ce pusesem la cale cu pastorul şi a primit informaţia într-o tăcere deplină. Abia când am sugerat să fie invitat si căpitanul la slujbă a zâmbit superior şi mi-a răspuns că era oricum de datoria lui să-i aducă la cunoştinţă, în ce-l priveşte, parcă ar fi fost preferabil să alegem o altă oră, ceva mai târziu. I-am spus să nu mă interesa câtuşi de puţin ora fixată, după care m-am întors la mine în cabină şi m-am aşezat pe scaunul din pânză, simţindu-mă vlăguit trupeşte, dar în acelaşi timp întremat din punctul de vedere al liniştii sufleteşti. Tot în dimineaţa aceea, după câtva timp, Summers a intrat în cabina mea şi mi-a spus că-mi modificase întrucâtva mesajul, sperând să nu mă supăr pentru atâta lucru. Făcuse în aşa fel încât totul să fie rezultatul dorinţei unanime a pasagerilor! Summers s-a grăbit să adauge că noua variantă era mai conformă cu obiceiurile serviciului pe mare. Mă rog. Unul ca mine, care se delectează cu strania, dar atât de expresiva marineză (sper să-ţi pot da câteva exemple edificatoare), nu are cum să pună în pericol aceste obiceiuri. Abia când am auzit că micuţului pastor urma să i se dea voie să ni se adreseze, am început să regret că mă amestecasem şi am înţeles cât de bine mă simţisem în aceste câteva săptămâni, departe de complicaţiile instituţionalizate ale religiei!

Totuşi, buna cuviinţă m-a împiedicat să mai dau înapoi, aşa că am asistat la slujba pe care preoţelul nostru a primit permisiunea s-o oficieze. Am fost de-a dreptul dezgustat. Chiar înainte de începerea ei am văzut-o pe domnişoara Brocklebank şi am descoperit că faţa ei era literalmente vopsită în roşu şi alb! Cred că exact aşa arătase Măria Magdalena şi la fel se sprijinise de zidurile exterioare ale sfintului templu. Pe de altă parte, nu

Colley era omul în stare s-o facă să arate mai cuviincios. Totuşi, ulterior mi-am dat seama că subestimasem atât puterea de judecată, cât şi experienţa Zenobiei. Fiindcă la momentul începerii slujbei luminările din salon i-au luminat figura şi au făcut să dispară de pe ea povara anilor care se adunaseră, iar ceea ce înainte fusese un simplu machiaj s-a transformat în expresia unei frumuseţi si a unei tinereţi de-a dreptul magice! S-a uitat la mine. Nici nu izbutisem să-mi revin din şocul unei asemenea priviri şi am descoperit în ce fel mai îmbunătăţise domnul Summers propunerea mea iniţială. El le îngăduise să fie părtaşi la clipele noastre de evlavie câtorva dintre emigranţii noştri cei mai respectabili — Grant, potcovarul, Filton şi Whitlock, care cred că sunt un fel de funcţionari, precum şi bătrânul domn Grainger cu soţia. Acesta din urmă e de meserie copist. Bineînţeles că un asemenea amestec de bresle şi păturі poate fi întâlnit în orice biserică de provincie; numai că pasagerii strânşi aici în salon ofereau o imagine cu totul falsă, un exemplu pe care era preferabil să nu-l urmezi! Tocmai mă străduiam să-mi revin de pe urma acestei invazii neanunţate, stând în picioare ca toţi ceilalţi, când pe uşă a intrat pastorul cel mărunţel, gătit cu toate cele: un stihar, o pălărie sobră, aşezată pe o perucă rotundă, un anteriu lung şi o pereche de cizme cu toc metalic. Fiinţa lui emana un aer pios şi totodată mefient, de triumf amestecat cu suficienţă, înălţimea ta o să-mi reproşeze imediat că am pus de-a valma simţiri care nu pot sta una lângă alta. Sunt de acord că, pe o figură normală, e greu să se citească toate aceste lucruri în acelaşi timp şi că de obicei unul dintre ele se impune clar în detrimentul celorlalte. Aşa se întâmplă de cele mai multe ori. Când zâmbim, oare n-o facem cu gura, cu obrajii si cu ochii — altfel spus, cu toată faţa, de la bărbie până unde începe părul? Ba da, numai că Natura s-a arătat zgârcită când l-a înzestrat pe Colley al nostru. Ea i-a azvârlit… nu, verbul e prea dinamic. Hai mai bine să spunem că undeva, în cine ştie ce colţ de pe plaja Timpului, pe malul nămolos al unuia dintre pârâiaşele sale neînsemnate, au fost aduse la întâmplare de ape mai multe trăsături la care Natura renunţase de bunăvoie, fiindcă n-ar fi putut fi de folos nici uneia din- tre creaturile sale. Printre ele s-a rătăcit şi o scânteie de viaţă care ar fi fost mai utilă pentru însufleţirea unei oi, însă nefericitul ei rezultat a fost măruntul slujitor al bisericii pe care îl aveam acum în faţa ochilor.

E posibil ca înălţimea ta să desluşească în cele de mai sus o încercare de a face literatură şi îmi place să cred că am izbutit. Totuşi, gândul care mi-a venit în minte când am cercetat mai atent ce se petrecea a fost că acest

Colley era dovada vie a dictonului bătrânului Aristotel. În fond, există un ordin căruia omul îi aparţine prin firea lucrurilor, deşi o neatenţie de moment a celui care l-a plămădit l-a aşezat mai sus decât unde îi era locul. O să întâlneşti această rânduială în manuscrisele medievale primitive, unde culorile nu au nuanţe, iar desenului îi lipseşte perspectiva. Acolo toamna e zugrăvită prin oameni, ţărani şi şerbi care muncesc pe câmp şi ale căror chipuri ascunse îndeobşte sub glugi sunt trasate printr-o linie colţuroasă şi neregulată, exact ca figura lui Colley! Ochii lui sfredeleau podeaua, împletind probabil neîncrederea cu dorinţa de a se reculege. Colţurile gurii i se ridicaseră, lăsând să se citească triumful şi mulţumirea de sine pe care o sugerau! Cât despre restul chipului, acesta era delimitat de o mulţime de oase. Mai mult ca sigur că în loc de scoală fusese la muncă pe câmp, strângând pietre şi speriind zburătoarele care veneau să ciugulească recolta, iar universitatea o absolvise la coarnele plugului. Doar în felul ăsta ar fi fost posibil ca trăsăturile lui bătute neregulat de soarele tropical să se topească într-o unitate de bronz şi într-o expresie a deplinei smerenii!

Ne-am întors la literatură, ce zici? Dar neliniştea şi indignarea încă îmi fierb în vine. Individul ştia foarte bine ce rang aveam. Uneori era greu să-ţi dai seama dacă i se adresa lui Edmund Talbot sau Atotputernicului. Era la fel de teatral ca domnişoara Brocklebank. Numai respectul pentru slujba în sine m-a împiedicat să izbucnesc în hohote de râs indignate. Printre emigranţii respectabili care erau de faţă se afla şi tânăra aceea bolnavă şi albă la faţă pe care braţele vânjoase ale celor care o aduseseră până acolo au aşezat-o pe un scaun în spatele nostru. Am aflat că suferise o pierdere de sarcină în timpul primei furtuni, iar paloarea ei maladivă contrasta puternic cu figura îndelung machiată a domnişoarei Brocklebank. Atenţia plină de pioşenie şi respect a însoţitorilor ei era luată în derâdere de aceste creaturi care ţineau neapărat să le arate celor din jur că erau mai bine plasate pe scara socială — una simulând evlavia din spatele stratului gros de fard, cealaltă (adică pastorul) ţinând cartea de rugăciuni în mână şi aspirând nepedepsit la sfinţenie! Când a început slujba, a avut loc şi cea mai ridicolă întâmplare din seara aceea şi aşa caraghioasă. Nu mai pun la socoteală bocănitul paşilor pe care-i auzeam deasupra noastră şi prin care domnul Prettiman îşi demonstra apăsat sentimentele antireligioase, plimbându-se întruna pe puntea pupa. Omit, de asemenea, tropăiturile şi strigătele de la schimbarea cartului, care probabil că se auzeau la îndemnul căpitanului sau cu încurajarea lui tacită, şi care au produs o tevatură pe care marinarii

slobozi la gură se pricep atât de bine s-o întreţină. Mă gândesc doar la legănarea molcomă a salonului, la tânăra aceea palidă şi la farsa care se desfăşura sub ochii ei! Fiindcă de îndată ce domnul Colley s-a uitat la domnişoara Brocklebank, nu şi-a mai putut desprinde privirile de pe faţa ei. Cu privire la rolul Zenobiei — căci sunt sigur că a fost vorba de un rol — aceasta ne-a dăruit o imagine a devoţiunii cum nu găseşti decât la teatrele itinerante care dau spectacole prin bâlciuri. Ochii ei s-au mutat de pe chipul pastorului doar pentru a se întoarce spre ceruri. Buzele i-au rămas întredeschise într-un extaz desăvârşit, în afara clipelor când se închideau şi se deschideau repede la loc, o dată cu îngânarea unui „amin" pătruns de evlavie. Mai mult, la un moment dat una dintre frazele sforăitoare ale domnului Colley, urmată de un „amin" al domnişoarei Brocklebank, a fost subliniată (dacă tot am căzut de acord că melcul poate să meargă!) de o băşină zgomotoasă venită dinspre pâr- tâitoarea automată care e domnul Brocklebank, după care cei mai mulţi dintre enoriaşi au început să râdă ca nişte elevi poznaşi tupilaţi în spatele colegilor din faţă.

Oricât am încercat să mă detaşez de acest spectacol nedemn, m-a cuprins o ruşine fără margini, dublată de supărarea pe care o simţeam pentru felul cum mă lăsam cotropit de asemenea sentimente. Totuşi, de atunci şi până acum am avut timp să-mi descopăr cauza stânjenelii şi să-mi dau seama că, în situaţia respectivă, sentimentele s-au ridicat deasupra raţiunii. Căci, repet, alături de noi se găseau şi câţiva oameni simpli. E posibil ca aceştia să fi nimerit la pupa navei la fel ca musafirii care vin în vizită la înălţimea ta ca să admire tablourile lui Canaletto, când de fapt singurul lucru care-i interesează e să vadă — în măsura posibilului — cum trăieşte nobilimea, însă convingerea mea e că au ajuns lângă noi graţie propriei pioşenii netrucate. E limpede că tânăra aceea palidă nu căuta altceva decât o cât de mică mângâiere din partea credinţei. Şi cine ar putea să refuze o asemenea mângâiere, oricât de iluzorie ar fi, unui suflet chinuit şi neputincios? E adevărat, se prea poate ca spectacolul ieftin al predicatorului şi al Magdalenei lui sulimenite să nu se fi interpus între biata fată şi obiectul rugăciunilor ei, dar cum rămâne cu ceilalţi oameni de bună credinţă care se aflau acolo? Nu m-aş mira ca lucrurile văzute să le zdruncine loialitatea şi supunerea şi aşa fragile.

M-am lămurit, căpitanul Anderson nu poate să sufere biserica! Iar atitudinea lui i-a influenţat şi pe oameni. S-a spus că nu dăduse niciun fel de ordin, însă a ştiut foarte bine cum să-i convingă pe ofiţerii care nu-i

împărtăşeau antipatia. La slujba religioasă au fost prezenţi doar domnul Summers şi domnul Oldmeadow, stângaciul ofiţer de infanterie. Cât despre mine, înălţimea ta ştie de ce am asistat. Fiindcă nu-mi stă în fire să plec capul în faţa tiraniei! Predica pastorului aproape că se terminase înainte să fac marea descoperire legată de situaţia în care ne găseam. Când am văzut pentru prima oară cum s-au lipit ochii cuviosului gentleman de chipul fardat al acestei actrice care este domnişoara Brocklebank, mi-am spus că omul încerca un soi de dezgust amestecat, probabil, cu o emoţie involuntară — ba chiar o poftă trupească, as putea spune — aşa cum se întâmplă de atâtea ori când o persoană frivolă stârneşte corpul mai degrabă decât mintea unui bărbat, dându-i de veste că e disponibilă, însă n-a trecut mult şi mi-am dat seama că mă înşelam. Domnul Colley nu fusese în viaţa lui la teatru! Şi dat fiind că era pastorul uneia dintre cele mai îndepărtate dioceze din ţară, cum ar fi putut străbate distanţa de la un teatru la o maison d'occasion? Cartea pe care o ţinea în mână vorbea despre femeile sulimenite şi despre prăvălirea lor în focul iadului, dar nu sufla un cuvinţel despre posibilitatea de a recunoaşte o asemenea femeie la lumina luminărilor! Iar Colley nu făcuse decât s-o judece pe domnişoara Brocklebank în funcţie de rolul pe care îl juca! Cei doi erau legaţi unul de altul cu lanţul lipsei de gust şi al stridenţei. A existat un moment în predica lui când, după ce-i numise pe toţi bărbaţii prezenţi „gentlemeni", s-a întors spre ea şi a exclamat cu o slugărnicie scârboasă „şi dumneavoastră, doamnă, oricât de frumoasă aţi fi", înainte de a-şi duce ideea mai departe. Am auzit un şuierat dezaprobator de sub boneta domnişoarei Granham, în timp ce Summers stătea ba cu genunchii lipiţi, ba picior peste picior.

În cele din urmă slujba s-a încheiat, iar eu m-am întors în cabină ca să consemnez episodul, pradă — îmi pare rău că trebuie s-o spun — unei stări de spirit din ce în ce mai proaste, deşi balansul navei e destul de mic. Nu ştiu ce se întâmplă cu mine. Cert este că am scris rândurile astea cu amărăciune, adică exact aşa cum mă simt.

*

17

Cred că suntem în cea de-a şaptesprezecea zi. Dar ce importantă are? Am suferit din nou şi tot dm cauza colicilor. Ah, Nelson, Nelson, cum de-ai reuşit să trăieşti atât de mult, iar în cele din urmă să nu mori dm cauza acestor convulsii zgomotoase, ci de mina mult mai puţin violentă a inamicului?

M-am dat jos din pat şi acum încerc să mă mişc, alb la fată, vlăguit şi convalescent. Se pare că până la urmă o să ajung viu la destinaţie!

Asta am scris-o ieri. Consemnările mele încep să fie la fel de scurte ca unele dintre capitolele domnului Sterne! Dar a avut loc o întâmplare amuzantă, pe care trebuie s-o aduc la cunoştinţa înălţimii tale. Exact când mă simţeam mai rău, şi înainte să mă las în voia unei doze zdravene din calmantul lui Wheeler, am auzit pe cineva ciocănind timid la uşa cabinei mele. Am strigat „Cine e?" La care o voce leşinată mi-a răspuns: „Sunt eu, domnule Talbot, eu, Colley. Mă mai ţineţi minte? Reverendul Colley, domnule, la dispoziţia domniei voastre." Norocul, nu inteligenta, m-a făcut să dau singurul răspuns capabil să mă pună la adăpost de vizita individului.

— Te rog să nu mă deranjezi, domnule Colley…

Chiar în clipa aceea nişte crampe puternice şi zgomotoase m-au împiedicat să mai vorbesc câteva clipe, după care abia am avut puterea să adaug: —

— Tocmai mă rugam!

Fie respectul cuviincios pentru intimitatea mea, fie apropierea lui Wheeler cu licoarea fermecată m-a scăpat de el. Această licoare era o băutură foarte puternică, iar după ce am băut câteva înghiţituri mi s-a stins lumina. Totuşi, ţin minte ca prin vis că la un moment dat am deschis ochii uluit şi am văzut o alcătuire ciudată de trăsături nepotrivite, acea ciudăţenie a naturii ce răspundea la nume- le de Colley şi atârna acum exact deasupra mea. Dumnezeu ştie când s-au întâmplat toate astea — si dacă s-au petrecut aievea! Dar acum sunt pe picioare, chit că încă nu m-am refăcut complet, aşa că obrăznicătura n-o să mai aibă îndrăzneala să mă sâcâie cu prezenţa sa.

Mai mult ca sigur că visele pe care mi le-a provocat licoarea au de-a face cu opiul din ea. În fond, mi s-au perindat atâtea chipuri în minte cât timp am dormit, încât e posibil ca mutra pastorului să nu fi fost decât rodul delirului pe care l-a declanşat drogul din băutură. Amărâta aceea palidă mi-a bântuit

visele — sper din suflet să-şi revină de tot. Pe obrajii ei se căscau nişte găvane colţuroase şi zău că nu ţin minte să mai fi văzut vreodată ceva atât de întristător. Scobiturile acelea, bezna cuibărită acolo şi felul cum îşi întorcea biata de ea capul, fiindcă alte mişcări nu putea să facă, m-au tulburat cum nici nu pot să-i spun înălţimii tale. Mai mult, m-am simţit cuprins de o furie neputincioasă când mi-am adus aminte de slujba religioasă şi de felul cum o expusese însuşi soţul ei unei farse atât de josnice! Cu toate acestea, astăzi mă simt ceva mai bine. Am reuşit să mă debarasez de gândurile morbide. Iar înaintarea navei e la fel de rapidă ca întremarea mea. Deşi aerul a devenit umed şi fierbinte, tropăitul domnului Prettiman deasupra capului nu mă mai scoate din sărite. Individul se plimbă întruna pe puntea pupa, ţine în mână o puşcă de când lumea, pe care i-a dat-o nimeni altul decât dobitocul de Brocklebank, şi vrea să-şi descarce vechitura şi să împuşte un albatros, ca să le facă în ciudă domnului Brocklebank, domnului Coleridge şi sfintelor superstiţii marinăreşti! Celui care îl priveşte atent, domnul Prettiman nu face decât să-i demonstreze cât de profund iraţionali pot fi uneori filosofii raţionalişti!

Cred că e cea de-a douăzeci şi treia zi. Summers urmează să-mi arate şi să-mi explice părţile principale ale arboradei. Am de gând să-l surprind cu numeroasele cunoştinţe pe care le poate acumula un om al uscatului — majoritatea adunate de prin cărţi de care n-a auzit în viaţa lui! De asemenea, vreau s-o răsfăţ pe înălţimea ta cu nişte mostre ale limbii lupilor de mare, fiindcă am început la rândul meu, cam poticnit, ce-i drept, să vorbesc marineza! Ce păcat că un instrument de exprimare atât de nobil are o literatură atât de redusă!

E cineva în stare să ţină socoteala zilelor? Pe căldura şi pe umezeala asta…

Acum Zenobia. A observat vreodată înălţimea ta… asta-ibună, fireşte că ai observat! La ce mă gândeam? Există o legătură cunoscută, reală si probată de atâtea ori între felul cum percepi farmecele femeieşti şi consumarea unei băuturi tari! După trei pahare, am văzut că i-au dispărut douăzeci de ani de pe faţă la fel de repede cum s-ar topi zăpada în toiul verii! Iar dacă adaugi la acest stimulent o călătorie pe mare — una în cursul căreia străbatem alene tropicele — efectul obţinut asupra constituţiei masculine ar putea fi consemnat în cele mai tainice volume ale profesiunii (mă refer la profesiunea medicală), cu atât mai mult cu cât nu l-am întâlnit de-a lungul educaţiei mele obişnuite. Poate doar pe undeva prin opera lui

Marţial, dar nu l-am luat cu mine, sau în cea a lui Teocrit — ţii minte, căldura de amiază a toiului de vară. Da, da, avem toate motivele să ne temem de Pan sau de echivalentul lui pe mare, indiferent cum s-ar numi! Numai că zeii şi nimfele mării sunt nişte fiinţe reci. Trebuie să recunosc că femeia asta este diabolic de atrăgătoare, dincolo de toate fardurile şi boielile! Din ziua aceea, ne-am tot întâlnit. Nici n-am fi avut cum să n-o facem, încă o dată îi spun înălţimii tale, e o nebunie în toată regula, o demenţă a tropicelor, un delir din care n-ai cum să ştii câţi or să-şi revină! Acum însă, rezemat de peretele transversal al punţii în plină noapte tropicală, cu stelele prin- se în velatură şi legănându-se uşor laolaltă, îmi dau seama că îmi îngroş vocea, pentru ca numele ei să vibreze mai profund, şi îmi înţeleg propria rătăcire, în timp ce ei… Ei îi tresaltă pieptul acoperit neglijent, într-o mişcare mai amplă decât cea a adâncurilor. E curată nebunie. Dar în cazul ăsta, cum să descriu…

Nobilul meu naş, te rog să mă dojeneşti dacă ţi-am înşelat aşteptările. De îndată ce-o să ajung la ţărm, o să-mi revin şi o să fiu din nou sfetnicul sau administratorul înţelept şi imparţial pe care l-ai ajutat să păşească pe prima treaptă a scării. Până atunci însă, nu m-ai îndemnat chiar domnia ta să „povestesc totul”? „Fă-mă să retrăiesc totul prin tine”, aşa mi-ai spus.

La urma urmei, sunt un biet tânăr şi nimic altceva! Ei bine, problema — naiba s-o ia — era găsirea unui loc de întâlnire. Era destul de simplu, ba chiar inevitabil, să dau nas în nas cu ea. Dar lucrul ăsta era valabil pentru toată lumea de pe navă! Domnul Prettiman patrulează neîntrerupt pe puntea pupa. Familia Pike — tata, mama şi fetiţele — se plimbă de la un capăt la altul al aceleiaşi punţi sau pe cea principală, uitându-se atent când încoace, când încolo, ca nu cumva să fie acostată de te miri cine şi expusă unor gesturi sau atitudini necuvenite. Din când în când mai apare şi Colley pe puntea principală; iar de o vreme încoace nu numai că îmi face plecăciuni, dar le pune capac prin nişte zâmbete atât de înţelegătoare şi de discrete, încât a ajuns să fie un fel de invitaţie ambulantă la mal de mer. Ce-aş putea să fac? Doar n-am cum s-o duc pe o asemenea doamnă în gabia trinchetului! Probabil c-o să mă întrebi ce ne împiedică să mergem la mine sau la ea în cabină. Si o să-ţi răspund: „totul”. Cum îşi drege vocea domnul Colley de cealaltă parte a coridorului, cum o trezeşte pe domnişoara Granham, aflată niţeluş mai la pupa. Cum se băşeşte pârţâitoarea de Brocklebank — şi crede-mă că treaba asta se întâmplă în fiecare dimineaţă după ora şapte — cum se zgâlţâie grinzile din cabina mea şi din cea a

domnului Prettiman, care se află alături. A tre- buit să caut în continuare un loc potrivit pentru acest amour al nostru, îmi dăduse prin cap să-l găsesc pe intendent şi să fac cunoştinţă cu el, dar, spre mirarea mea, am descoperit că ofiţerii se fereau să-l pomenească, de parcă ar fi fost ori sfânt, ori spurcat, nici nu ştiu care dintre ele, şi pe lângă asta am aflat că nu apărea niciodată pe punte. E un mister pe care am de gând să mi-l lămuresc în minte — fireşte, când o să am minte din nou şi când nebunia asta, despre care sunt convins că e doar vremelnică…

*

30

Cuprins de o adâncă deznădejde, l-am convins pe domnul Tommy Taylor să mă conducă în sala tunurilor, unde, deşi nu există decât trei aspiranţi de marină, mult mai putini decât ar fi normal, spaţiul e atât de încăpător, încât e folosit şi de maiştri, întrucât locul unde stau ei — nu mă întreba de ce, fiindcă n-am habar — se află mai departe la prova şi a fost ocupat de emigranţii mai răsăriţi. Mosneguţii de aici — tunarul, dulgherul şi velarul — stăteau unul lângă altul la o masă şi m-au privit cu o tăcere care părea mai ştiutoare decât atitudinea tuturor celorlalţi de la bord, dacă n-o punem la socoteală pe redutabila domnişoară Granham. Totuşi, la început nu le-am dat atenţie, din cauza obiectului extraordinar pe care l-a lăsat să se vadă ciolănosul domn Taylor când a dat să urce pe scară. Era o plantă agăţătoare, cum mă vezi şi cum te văd, un fel de liană cu rădăcinile îngropate într-un vas şi restul căţărându-se pe peretele navei mai bine de un metru. Planta nu avea frunze, iar acolo unde cârceii nu găseau pe ce să se sprijine, se lăsau să atârne ca nişte alge care, la drept vorbind, ar fi fost mult mai nimerite şi mai folositoare într-un asemenea loc. La vederea plantei, am scos un strigăt. Domnul Taylor a izbucnit în tradiţionalul hohot de râs şi mi l-a arătat pe nu foarte mândrul ei posesor, nimeni altul decât domnul Willis. Acesta a avut grijă si s-a făcut nevăzut pe scară. Mi-am întors privirile dinspre plantă spre domnul Taylor. — Asta la ce naiba mai e bună?

— A, a spus tunarul. Gentleman Jack.

— Nu se dă în lături de la nicio farsă, domnul Deverel al nostru, a spus dulgherul. A fost ideea lui.

Velarul mi-a adresat un zâmbet încărcat de o compătimire misterioasă.

— Domnul Deverel i-a zis că doar aşa mai putea să crească şi el.

Tommy Taylor a început să râdă cu lacrimi, fără nicio exagerare, lăsându-şi lacrimile să-i şiroiască pe obraji. S-a înecat şi l-am bătut pe spate, ceva mai tare decât i-ar fi plăcut. Numai că veselia nestăvilită e o pacoste cam peste tot în lume, aşa că într-un târziu s-a oprit şi el.

— E o plantă agăţătoare, atâta tot!

— Gentleman Jack, a repetat dulgherul. Si pe mine m-a apucat râsul când am văzut-o. Dumnezeu ştie pe cine o să numească domnul Deverel în cartul câinelui.

— În ce, domnule?

Intre timp, tunarul întinsese mâna pe sub masă, dând la iveală o buteică.

— O să vedeţi lumea prin sticlă, dom’le Talbot.

— Pe căldura asta…

Era un rom tare ca focul, care parcă ţi se lipea de cerul gurii. Sângele a început să-mi clocotească în vine, iar aerul acela închis mi s-a părut şi mai apăsător. Aş fi vrut să-mi arunc haina de pe mine, la fel ca maiştrii. Atâta doar că nu se făcea.

— Aerul de aici e îngrozitor de închis, domnilor. Mă mir cum rezistaţi zi după zi.

— Ehe, avem viaţă grea, dom’le Talbot, a spus tunarul. Azi suntem, mâine nu.

— Şi nici asta nu-i sigur, a adăugat dulgherul. II mai ţineţi minte pe băiatu’ ăla, parcă Hawthorne îl chema, care a venit la bord la-nceputu’ misiunii? Boţmanu’ l-a pus să fileze o parâmă la un loc cu alţii, chiar în urma lor, şi i-a zis: „Să nu te prind că-i dai drumu’, întâmplă-se ce s-o-ntâmpla”. Ei bine, nava a început să ia viteză şi parâma a scăpat, finea ăilalţi au lăsat-o-n plata Domnului.

Numa’ Hawthorne al nostru, care venise de la coada vacii şi habar n-avea de nici unele, a ţinut strâns de ea, că aşa-i zisese boţmanu’.

Tunarul a dat din cap şi a mai tras o duşcă.

— A respectat ordinu’.

Se părea că asta fusese toată povestea.

— Bine, şi? Ce s-a întâmplat?

— Păi, vedeţi ’mneavoastră, a intervenit dulgherul, capătu’ parâmei a luat-o-n sus ca fulgeru’ spre raiu’ macaralei, cu Hawthorne cu tot. Cred c-a zburat la o milă de aici.

— Nici că l-am mai văzut de-atunci.

— Dumnezeule!

— Cum ziceam, acum eşti, mai încolo nu ştii.

— Dacă-i pe-aşa, pot să vă zic şi eu vreo două-trei poveşti de-ale mele, a spus tunarul. Să ştiţi că tunurile astea-s afurisite rău când le-apucă pandaliile şi-şi fac de cap în zece mii de feluri. Iar dacă ai de gând s-ajungi tunar, dom’le Talbot, apăi îţi trebuie cap, nu jucărie.

Domnul Gibbs, dulgherul, l-a înghiontit pe velar.

— Ba chiar şi ajutora’ de tunar are nevoie de tărtăcuţă, domnu’, a zis el. N-ai auzit povestea ajutorului care-a rămas fără cap? Cred că s-a-ntâmplat undeva prin larg de Ali cânte…

— Aoleu, George, iar începi?!

— Vezi ’mneata, tunaru’ patrula în spatele bateriei, cu pistolu-n mână. Trăgeau cu tunu’ înspre nu mai ştiu ce fort, ceea ce-i o mare tâmpenie, după mintea mea. Deodata o ghiulea încinsă a zburat printr-o gură de sabord şi i-a luat capu’ de pe umeri ajutorului, fain-frumos, ca galantina aia de-o folosesc francezii. Şi ce să vezi, atât de-ncinsă era ghiuleaua, că i-a ars marginea rănii şi n-a curs strop de sânge, iar ajutora’ s-a plimbat mai departe pe punte şi n-a observat nimeni că nu mai avea cap, până s-au trezit că nu le mai dădea nimeni ordin. Ce credeţi, au râs? S-au prăpădit, nu alta, până când secundu’ a vrut să afle de ce nu mai trage nici unu’ din tunurile de la tribord, de pe puntea principală, aşa că a venit să-l întrebe pe tunar, far’ să ştie că amărâtu’ i-ar fi răspuns, da’ nu mai avea cu ce.

— Ei, zău aşa, domnilor! Nici în halul ăsta!

— Înc-un pahar, dom’le Talbot. — E tare înăbuşitor aici…

Dulgherul a dat din cap şi a bătut în lemn.

— E greu de zis ce transpiră, aera’ sau lemnu’. Tunarul s-a scuturat de câteva ori de râs, ca un val care nu avea de gând să se spargă.

— Ar trebui să deschidem niţel geamu’, a spus el. Le mai ţii minte pe femeiuştile alea, dom’le Gibbs? „N-am putea să crăpăm puţin geamu’? Simt că mi se face rău.”

Pe domnul Gibbs l-a pufnit râsul, la fel ca pe tunar.

— Ti s-a făcut rău şi dumitale, ai? Păi vino aici, drăguţule. Ăsta-i drumu’ spre o gură de aer curat.

— Aoleu, ce-a fost ăsta, domnule Gibbs? Vreun şobolan cumva? Nu pot să sufăr şobolanii! Sunt sigur că asta a fost…

— A fost căţeluşu’ meu, drăguţule, atita tot. Fă-te-ncoa’. Hai, mângâie-l pe căţeluş.

Am mai tras o înghiţitură din băutura aceea care făcea să-ţi ia gura foc.

— Dar poţi să faci comerţ chiar şi pe o navă ca asta? Nu te-a văzut nimeni?

Velarul ne-a răsfăţat pe toţi cu zâmbetul lui frumos.

— I-am văzut eu pe ei. Tunarul i-a ars un ghiont.

— Trezeşte-te, Shiner. Nici măcar nu erai la bord. Nici nu ne săltaserăm bine dintre marinarii de rând.

— De rând, a repetat domnul Gibbs. Aia da, viaţă. Marea nu era agitată ca acu’. Stăteai frumuşel la gura unui râu, dereticai prin cabinele amiralilor şi puneai o femeie să vadă de bucătărie. Era cel mai bun post din toată marina, domnu’ Talbot. Şapte ani am stat aşa, până să urce ăia la bord şi să

încerce s-o scoată din noroi. Da' nu le-a dat prin cap să-i cureţe carena. S-au luat cu altele, i-au smuls ierburile de pe fund şi i-au trecut o parâmă pe dedesubt. De-aia e atât de puturoasă. Apa de mare e de vină. Trag nădejde că la Sydney Cove sau cum i-o fi zicând locului ăstuia sunt şi locuri de ancoraj la apă dulce.

— Dacă ar curăţa-o de ierburi, nu m-ar mira să-i ia fundu' cu totu', a spus tunarul.

Era limpede că nu mă apropiasem deloc de obiectivul pe care mi-l propusesem. Mai aveam o singură posibilitate, atâta tot.

— Dar intendentul nu împarte apartamentul ăsta spaţios cu voi?

S-a lăsat din nou o linişte stranie şi stingheritoare, pe care domnul Gibbs s-a hotărât s-o destrame într-un târziu.

— Are locul lui acolo sus, printre stivele de scânduri, unde sunt butoaiele şi mărfurile.

— Ce mărfuri?

— Tot felul de baloturi şi de lăzi, a zis tunarul. Ghiulele, praf de puşcă, capse, fitiluri, puşti, lanţuri şi treizeci de tunuri de douăşpatru, toate astupate, unse cum trebuie, legate şi coborâte în cală.

— Başca lăzile cu unelte, a completat dulgherul. Scule de toate soiurile, tesle, topoare, ciocane, ferăstraie şi baroase, maiuri, piroane, pene de lemn, foi de cupru, cătuşe, lucrături din fier forjat pentru balconul nou al guvernatorului, butelcuţe si butoaie, balerci, ciubere, sticle şi cufere, seminţe, mostre, ulei de lampă, hârtie şi pânzeturi.

— Şi o mulţime de alte alea, a spus velarul. Zece mii înmulţit cu zece mii de lucruşoare.

— De ce nu-i arăţi gentlemanului, dom'le Taylor? a întrebat dulgherul. Ia felinarul ăsta şi poţi să te plimbi ca dom' căpitan când vine în inspecţie.

Domnul Taylor s-a conformat, aşa că am pornit — mai bine zis, ne-am strecurat — spre prova. O voce s-a auzit undeva în spatele nostru.

— S-ar putea să daţi cu ochii şi de intendent.

A fost o călătorie ciudată şi neplăcută, prin nişte locuri unde chiar că mişunau şobolanii. Dat fiind că, din câte am observat, domnul Taylor era obişnuit cu astfel de drumuri, n-a stat prea mult pe gânduri şi a luat-o de-a dreptul înainte. Până să-i ordon să se întoarcă, se îndepărtase atât de mult, încât rămăsesem singur în mijlocul unei bezne depline şi — inutil să adaug — puturoase. Când a catadicsit totuşi să se înapoieze, a făcut-o doar ca să lumineze cu felinarul o potecă îngustă printre tot felul de grămezi

misterioase care păreau adunate în jurul nostru şi chiar deasupra, fără niciun fel de rânduială şi de noimă. La un moment dat am căzut şi am nimerit cu cizmele exact în nisipul şi în pietrişul din cală, de care îmi pomenise Wheeler încă din prima zi. Ei bine, tocmai când mă străduiam să ies dintre două traverse masive ale navei, am izbutit să dau ochii pentru prima şi ultima oară cu intendentul — mă rog, am bănuit că el era. L-am zărit preţ de o clipă, printr-un fel de vizor ascuns între nişte baloturi; şi cum, dintre toţi, el era singurul care nu trebuia să facă economie la lumină, am observat că văgăuna aia strălucea ca o fereastră în care bate soarele, chit că se afla cu mult sub nivelul punţii. Am văzut o ditamai căpăţâna şi nişte ochelari mici, fixaţi asupra unui registru — atât şi nimic mai mult. Totuşi, aceasta era creatura la pomenirea căreia marinarii de pe navă, care altminteri puneau atât de puţin preţ pe viaţă, tăceau chitic şi nu mai suflau o vorbuliţă!

Am reuşit să ies din mormanul de pietriş şi să urc pe scândurile plasate deasupra tunurilor coborâte cu palancul în cală, târându-mă după domnul Taylor până când un jgheab pus de-a curmezişul locului de trecere ne-a făcut să nu mai vedem mare lucru şi ne-a silit să folosim din nou felinarul. Ajunseserăm la prova navei. Domnul Taylor a urcat scările înaintea mea, strigând grijuliu: „Pasarela acolo!” Să nu crezi că dădea ordin să fie coborâtă vreo maşinărie care să-mi asigure transportul mai departe, în marineză, „pasarela” e un spaţiu pe unde poate să se deplaseze un om, iar domnul Taylor nu făcea decât să-mi deschidă calea, la fel ca antemergătorul unei lectici, vrând să se asigure că oamenii peste care aş fi putut da aveau să mă lase să trec fără probleme. Aşa că ne-am ridicat din adâncuri, am nimerit pe punţile pe care forfoteau oameni de toate vârstele, bărbaţi si femei deopotrivă, şi unde mirosurile, gălăgia şi fumul se amestecau între ele, pentru ca apoi să ajungem pe teuga plină şi ea de lume, de unde am ţâsnit afară, la aerul răcoros şi curat al punţii principale! I-am mulţumit domnului faylor pentru călăuzire, după care m-am dus la mine în cabină şi l-am pus pe Wheeler să-mi scoată cizmele. M-am dezbrăcat până la piele, m-am spălat cu câteva căni de apă si pe urmă m-am simţit cât de cât curat, însă e limpede că, oricât de uşor obţineau maiştrii de marină favorurile femeilor tinere în adâncurile acelea umbroase, umilului servitor al domniei tale o asemenea experienţă nu avea cum să-i fie de folos. Rămas pe scaunul meu de pânză, într-o stare de spirit vecină cu deznădejdea, a fost cât pe-aci să mă apuc să-i fac confidenţe lui Wheeler, şi doar bunul-simţ m-a silit să-mi păstrez gândurile pentru mine.

Si mă întreb ce Dumnezeu înseamnă „cartul câinelui”? Falconer nu spune nimic despre el.

*

Ideea mi-a venit dintr-o dată! Chiar dacă mintea omenească dă ocol întruna unei probleme, e lucru ştiut că soluţia nu poate să apară treptat. Acum habar n-ai ce trebuie să faci, după o clipă te dumireşti ca prin minune. Iar atunci când nu poţi să schimbi locul, nu-ţi rămâne decât să schimbi timpul! Prin urmare, când Summers a anunţat că membrii echipajului aveau să ne ofere un spectacol, am rămas o vreme pe gânduri, fără să mă arăt impresionat, dar apoi am văzut pe neaşteptate, cu un ochi politic, că, mai mult decât un loc anume, nava asta era în primul rând un prilej! Mă bucur să-ţi pot aduce la cunoştinţă… dar nu, aici nu cred că e vorba de bucurie, mai degrabă de o simplă demnitate; află aşadar, înălţimea ta, că am izbutit să imit una dintre victoriile pe mare ale lordului Nelson! E oare capabil un civil din ţara asta să facă mai mult? Pe scurt, dă-mi voie să-ţi spun că distracţiile mărunte ale marinarilor nu m-au atras în niciun fel, că m-a apucat durerea de cap şi a trebuit să mă retrag la mine în cabină. Dar am avut grijă să mă audă şi Zenobia! Cum spuneam, am rămas în cabină, uitându-mă prin gura de ventilaţie, în vreme ce pasagerii se îngrămădeau spre puntea pupa şi spre dunetă, zgomotoşi şi fericiţi fiindcă în sfârşit se întâmpla ceva ieşit din comun, astfel încât nu după mult timp coridorul a rămas pustiu şi tăcut, aşa cum… aşa cum ar fi fost normal să fie. Am aşteptat, atent la zgomotul de paşi pe care-l auzeam deasupra capului; şi ce să vezi, nu peste multă vreme a apărut însăşi dom- nişoara Zenobia, coborând probabil ca să caute un şal care s-o apere de briza nopţii tropicale! Am ieşit din cabină, am prins-o de încheietura mâinii şi am tras-o înăuntru după mine, înainte de-a putea să se prefacă speriată şi să ţipe! Oricum, gălăgia din jur era destul de mare, iar sângele care-mi zvâcnea în urechi amplifica tărăboiul, aşa că mi-am văzut de ale mele fără să iau seama la ce se întâmpla în alte părţi! Ne-am luptat o vreme lângă patul meu, ea zbătându-se calculat, exact atâta cât să nu-mi poată rezista, iar eu cu o pasiune din ce în ce mai mare. Am pus mâna pe sabie şi m-am pregătit de abordaj! Ea s-a retras derutată până în fundul cabinei, unde se găsea ligheanul îmbrăcat în pânză şi prins cu un cârlig de fier. Am atacat din nou, iar cârligul a cedat. Raftul de cărţi s-a înclinat într-o parte. Moli Flanders a rămas deschisă pe jos, Gil Blas a aterizat peste ea, iar cadoul de despărţire pe care mi-l făcuse mătuşa mea, adică Meditaţiile printre morminte ale lui

Hervey (MDCCLX, 2 volume, Londra), le-a acoperit pe amândouă. Le-am dat deoparte, laolaltă cu vela gabie a Zenobiei. I-am strigat să se predea, dar ea n-a făcut decât să opună o rezistenţă pe cât de curajoasă, pe atât de inutilă, care bineînţeles că m-a stârnit şi mai mult. M-am aplecat, cu gândul să umblu şi la vela mare. Ne-am luptat în apropierea ligheanului doborât şi printre paginile călcate în picioare ale micii mele biblioteci. Ne-am aprins în cel mai adevărat sens al cuvântului. Ah, dar până la urmă ea tot a cedat în faţa braţelor mele cuceritoare, s-a declarat învinsă şi şi-a oferit întreaga dulceaţă a prăzii de război!

Totuşi — dacă înălţimea ta mă urmăreşte — deşi e privilegiul nostru bărbătesc să-i debellare pe superbos — sau, mă rog, pe superbas — cred că avem totodată şi datoria de a-i par cere pe subjectisl Altfel spus, după ce am câştigat favorurile lui Venus, n-am vrut s-o fac pe Zenobia să treacă şi prin caznele Lucineil Cu toate acestea, dăruirea ei a fost deplină şi pasională. Nici nu mi-a dat prin cap că înfierbântarea unei femei putea creşte atât de mult, dar, ca o culme a ghinionului, chiar în clipa aceea decisivă de pe puntea aflată deasupra noastră s-a auzit bubuitura unei veritabile explozii.

Zenobia s-a lipit de mine îngrozită. — Domnule Talbot, a gemut ea. Edmund! Francezii! Salvează-mă!

A existat vreodată ceva mai ridicol şi mai nepotrivit? La fel ca majoritatea femeilor frumoase şi pătimaşe, şi Zenobia era destul de neghioabă; iar explozia (pe care am identificat-o imediat) a pus-o — dacă nu cumva m-o fi pus şi pe mine — exact în primejdia de care avusesem generoasa intenţie s-o scap. Aşa s-a întâmplat, nu altfel. Greşeala fusese a ei şi, aşa cum îşi savurase plăcerea, la fel trebuia să-şi îndure şi pedeapsa. A fost — şi încă este — ceva al naibii de provocator. Mai mult, cred că e o femeie prea versată ca să nu-şi dea seama ce făcuse!

— Linişteşte-te, draga mea, am murmurat cu răsuflarea tăiată, exact în clipa când — lua-o-ar naiba de femeie! — extazul meu paroxistic a dat prea grăbite semne că se încheie. E domnul Prettiman, care în sfârşit a văzut un albatros. A luat puşca tatălui dumitale şi a tras în direcţia lui. Aşa că n-o să fii pângărită de francezi, ci chiar de oamenii noştri, dac-or să afle la ce i-a umblat mintea individului.

(De fapt, am descoperit că domnul Coleridge se înşelase. Marinarii sunt într-adevăr superstiţioşi, dar şi indiferenţi faţă de propria viaţă. Singurele motive pentru care nu împuşcă păsări de mare sunt că nu au voie să umble înarmaţi şi că păsările cu pricina nu sunt bune de mân- cat.)

Deasupra noastră s-au auzit nişte tropăieli pe punte, însoţite de o gălăgie generală la bordul întregii nave. Nu puteam decât să-mi închipui că distracţia deşucheată a marinarilor îşi arăta roadele şi să mă declar fericit că nu fusesem silit să iau parte la ea şi nici s-o privesc.

— Ei bine, draga mea, am spus, trebuie să te redau scenei sociale. Nu se cade să apărem împreună.

— Edrnund!

Mi-a rostit numele cu un suspin adânc şi roşie ca para focului, cum cred că se zice. Arăta cum nu se poate mai rău, zău dacă nu!

— Ce e, ce s-a întâmplat?

— Doar n-ai de gând să mă părăseşti, nu? Am căzut pe gânduri câteva clipe.

— Crezi că as putea să plec de pe nava asta şi să mă urc la bordul alteia care să fie doar a mea?

— Ce crud eşti!

Între timp, aşa cum probabil că înălţimea ta şi-a dat seama, ajunseserăm cam prin actul trei al unei piese proaste. Ea urma să fie victima abandonată, eu — nemernicul fără inimă.

— Prostii, draga mea! Te rog să nu te comporţi de parcă împrejurările astea — în care postura noastră nu e prea elegantă, recunosc — de parcă împrejurările astea îţi sunt cu totul necunoscute!

— Şi ce să fac?

— Termină cu aiurelile, femeie! Pericolul e foarte mic, după cum ştii prea bine. Dacă nu cumva aştepţi ca…

M-am oprit la vreme. Chiar dacă m-aş fi prefăcut că relaţia noastră avea ceva sentimental, tot aş fi jignit-o inutil. Sincer să fiu, mi-am dat seama că bucuria firească a victoriei se micşora din cauza mărunţişurilor care mă enervau, aşa că singurul lucru pe care mi-l doream în clipa aceea era ca Zenobia să dispară ca un balon de săpun sau ca altceva la fel de evanescent.

— Ce să aştept, Edmund?

— Momentul potrivit ca să te furişezi la tine în bârlog — pardon, în cabină — şi să-ţi aranjezi ţinuta.

— Edmund!

— Mai avem foarte puţin timp, domnişoară Brocklebank!

— Totuşi, dacă se întâmplă să apară consecinţe neplăcute…

— Stai, draga mea, toate la timpul lor, mai întâi să ajungem acolo! Acum du-te, hai, ia-o din loc! O să arunc o privire pe coridor… Hai, nu e nimeni!

I-am făcut hatârul unui salut grăbit, după care m-am furişat la loc în cabină. Am pus cărţile înapoi pe rafturi si m-am străduit să repar suportul metalic al ligheanului. In cele din urmă m-am întins pe pat şi nu am simţit deloc celebra tristeţe aristotelică, revenind în schimb la enervarea care mă cuprinsese mai devreme. Femeia asta era neghioabă de-a binelea, fără discuţie! Auzi la ea, francezii! N-am putut să nu-mi spun că lucrul care o trădase arunci în faţa mea fusese tendinţa ei permanentă de a juca teatru, în acelaşi timp, mi-am dat seama că petrecerea de pe punte era pe sfârşite. M-am gândit să apar si eu ceva mai târziu, când lumina de pe coridor va avea mai degrabă darul de a mă ascunde decât de a mă face vizibil. Aveam să aştept momentul oportun pentru o vizită în salonul pasagerilor, unde aveam să ciocnesc un pahar cu oricine s-ar fi aflat acolo. N-am mai vrut să aprind luminarea, preferind să aştept — dar degeaba! De pe puntea de deasupra n-a coborât nimeni! Prin urmare, m-am fofilat în salonul pasagerilor şi, spre mirarea mea, am văzut că Deverel era deja acolo, aşezat la masa de sub fereastra cea mare de la pupa, cu un pahar într-o mână şi — ce să vezi? — cu o mască de carnaval în cealaltă. Râdea de unul singur. M-a văzut imediat şi m-a strigat.

— Talbot, dragul meu! Un pahar pentru domnul Talbot, steward! Straşnic spectacol!

Deverel era puţin abţiguit. Vorbea cam fără şir şi arăta destul de şleampăt. A ridicat paharul în cinstea mea cu un gest graţios, deşi exagerat. Pe urmă a râs iar.

— Ce distracţie pe cinste!

Preţ de o clipă, am crezut că vorbea de cele întâmplate între mine şi domnişoara Zenny. Însă nu avea atitudinea potrivită pentru o asemenea ironie, înseamnă că se referea la altceva.

— Că bine zici, am spus. O distracţie fără pereche. Deverel a tăcut câteva secunde. Pe urmă…

— Mare boală are pe preoţi!

Plecasem de lângă „apă” şi mă apropiam de „foc”, aşa cum spuneam pe vremea jocurilor din copilărie.

— Te referi la viteazul nostru căpitan.

— Moş Mârâilă.

— Trebuie să recunosc, domnule Deverel, că nici eu nu mă dau în vânt după cei îmbrăcaţi în sutană, însă duşmănia căpitanului întrece orice

închipuire. Am auzit că i-a interzis domnului Colley să se plimbe pe dunetă din cauză că i-a încălcat nu ştiu ce ordin.

Deverel a mai râs o dată.

— Pe dunetă despre care Colley crede că include şi puntea pupa. Aşa că e nevoit să se învârtă în jurul catargului.

— Habar n-am ce ascunde antipatia asta pătimaşă. Şi mie domnul Colley mi s-a părut o… o creatură ciudată, dar singurul fel în care l-aş pedepsi ar fi să nu-l bag în seamă.

Deverel s-a jucat cu paharul gol pe masă.

— Bates! încă un coniac pentru domnul Deverel!

— Eşti bunătatea întruchipată, Talbot. Aş putea să-ţi spun…

S-a întrerupt şi iar l-a apucat râsul.

— Ce să-mi spui, domnule?

Din păcate, mi-am dat seama prea târziu că omul băuse vârtos. Eleganţa obişnuită a comportamentului şi a ţinutei sale mă împiedicase să observ acest lucru. L-am auzit murmurând:

— Căpitanul nostru. Afurisitul nostru de căpitan.

A căzut cu capul pe masa din salon şi a scăpat din mână paharul care s-a spart. Am încercat să-l trezesc, însă n-am reuşit. L-am chemat pe stewardul care cred că era obişnuit cu situaţiile de felul ăsta. In fine, am constatat că începuse să se întoarcă şi lumea de pe punţile de deasupra, fiindcă am auzit zgomotul amestecat al paşilor pe scară. Am ieşit din salon şi am dat peste câţiva pasageri care se aflau pe coridor. Domnişoara Granham a trecut grăbită pe lângă mine. Domnul Prettiman a urmat-o îndeaproape, vorbind întruna despre cine ştie ce. Familia Stock era de acord cu soţii Pike că lucrurile merseseră prea de- parte. Dar iat-o şi pe domnişoara Zenobia, radiind în mijlocul ofiţerilor, ca şi cum le-ar fi urmărit spectacolul din prima până în ultima clipă! M-am trezit că mi se adresează râzând.

— N-a fost distractiv, domnule Talbot? M-am înclinat cu un surâs.

— În viaţa mea nu m-am distrat atât de bine, domnişoară Brocklebank.

M-am întors la mine în cabină, unde mi s-a părut că parfumul Zenobiei stăruia şi acum. Sincer să fiu, cu toată iritarea care nu-mi dădea pace, din clipa când m-am apucat să aştern rândurile astea pe hârtie — şi pe măsură ce am continuat să scriu — enervarea de care vorbeam s-a topit într-un soi de tristeţe universală… Dumnezeule mare! Oare Aristotel se pricepe la fel de bine la relaţiile dintre sexe ca la ordinea socială? Trebuie să scap odată

de viziunea asta, în lumina căreia felul cum apărem pe lume seamănă atât de bine cu o tranzacţie între doi truditori ai pământului.

*

Zeta

Suntem în aceeaşi noapte şi mi-am revenit din starea aceea de spirit care mă făcuse să privesc cu silă tot ce există pe lumea asta! Adevărul este că mă îngrijorează mai mult lucrurile pe care s-ar putea să le descopere şi să le transmită mai departe Wheeler decât consideraţiile pe marginea moralei metodiste! în primul rând, nu pot să readuc suportul metalic al ligheanului la forma iniţială; în al doilea, afurisitul de parfum tot se mai simte în cabină! Naiba s-o ia pe zăpăcita aia! Privind în urmă, mi se pare că lucrul pe care o să-l ţin minte pentru totdeauna nu este plăcerea prea scurtă şi întrucâtva febrilă a distracţiei de care am avut parte, ci felul uluitor în care Zenobia a recurs în câteva rânduri la Scenă, aşa cum făcea de fiecare dată când se simţea peste măsură de stârnită — sau poate că doar atunci când sentimentele puteau fi definite mai precis! Oare e capabilă o actriţă să exprime o emoţie nedefinibilă? Aşa stând lucrurile, nu s-ar arăta recunoscătoare în faţa unei situaţii în care emoţia ar fi nu doar directă, ci si precisă? Nu e asta explicaţia comportamentului ei scenic? în foarte modesta implicare pe care am avut-o în teatrul de amatori de pe vremea studenţiei, cei pe care-i-angajaserăm pe post de consilieri în ale meseriei ne-au desluşit câteva dintre amănuntele acestei arte, ale acestui meşteşug. Astfel, s-ar fi cuvenit să spun că după una dintre replicile mele — „Toate la timpul lor, mai întâi să ajungem acolo!” — ea nu mi-a răspuns prin cuvinte; fiind pe jumătate întoarsă, s-a răsucit cu totul şi a început să se îndepărteze de mine. Cred că ar fi mers mult şi bine, dacă n-ar fi oprit-o spaţiul strimt al cabinei, iar la un moment dat ar fi efectuat mişcarea pe care indicaţiile scenice o descriu prin cuvintele iese prin dreapta scenei] Am pufnit în râs când mi-am amintit episodul şi am revenit la sentimente mai bune. Dacă, aşa cum spune căpitanul, până şi prezenţa unui singur pastor la bord e prea mult, e momentul să considerăm scena ca pe alternativa plăcută a moralismului! Căci spectacol a fost, nu altceva, ceea ce au făcut distinsul pastor şi doamna Brocklebank în timpul singurei slujbe religioase pe care am fost obligaţi s-o suportăm! în clipa asta, simt că am căzut pradă unui concept literalmente shakespearian. El o găsise pe ea atrăgătoare, în timp ce ea se arătase, ca toate femeile, dornică să îngenuncheze în faţa predicatorului — iată cum se născuse o pereche! N-ar trebui în acest caz să le facem dreptate, sau, după cum îmi şopteşte un drăcuşor la ureche, să facem în aşa fel încât să fie reabilitaţi toţi trei? Nu s-ar cuveni ca aceşti improbabili Beatrice şi Benedict

să urce din toate puterile pe muntele afecţiunii reciproce? „Voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să-mi ajut seamănul să-şi găsească perechea.” Am râs în gura mare când am scris aceste cuvinte. Şi nu pot decât să sper că restul pasagerilor, care stau întinşi în paturi, pe când clopotul bate de trei ori în cartul de mijloc, vor crede că, la fel ca Beatrice, am râs şi eu în somn! Pe viitor, o să-mi îndrept atenţia cuvenită asupra domnului Colley, din clipa când o să-mi dau seama că domnişoara Brocklebank nu mai e pândită de niciun pericol din partea francezilor!

*

Z

După cum vezi, zet, ceea ce înseamnă că nu mai ştiu a câta zi e. Dar ce evenimente s-au petrecut! De câte peripeţii am avut parte!

M-am trezit la ora obişnuită, cu o uşoară durere deasupra sprâncenelor, pentru care de vină cred că este felul cam fără măsură în care am băut coniacul acela prost în compania domnului Deverel. M-am îmbrăcat şi am ieşit pe punte ca să mă limpezesc, când, peste cine crezi că am dat pe coridor, dacă nu peste cuviosul pastor căruia plănuisem să-i asigur — deşi cuvântul nu e prea bine ales — un viitor atât de plăcut. Hotărât să nu mă abat de la ceea ce îmi propusesem, mi-am ridicat căciula din blană de castor şi i-am spus bună ziua. S-a înclinat, a zâmbit şi şi-a săltat tricornul, cu un aer mult mai demn decât îl crezusem în stare. Haida-de, mi-am spus, oare chiar o fi nevoie de un episcop în Tasmania? L-am urmărit destul de mirat cum urca încet scara care ducea la puntea pupa. M-am luat după el până a ajuns lângă domnul Prettiman, care rămăsese pe loc, ţinându-şi puşcociul caraghios în braţe. L-am salutat şi pe el, conştient că reprezenta un permanent factor de interes pentru mine, chiar dacă în prezent omul asupra căruia îmi concentram atenţia era domnul Colley.

— Ai împuşcat albatrosul, domnule? Domnul Prettiman s-a arătat plin de indignare.

— Nu, domnule! întregul episod — mi s-a smuls puşca din mână — întregul episod, ziceam, a fost grotesc şi de- plorabil. Atâta ignoranţă, atâtea superstiţii monstruoase şi sălbatice!

— Fără îndoială, fără îndoială, am spus împăciuitor, în Franţa nu s-ar întâmpla una ca asta nici în ruptul capului.

M-am îndreptat spre dunetă, am urcat scara şi am fost din cale-afară de uimit găsindu-l acolo pe însuşi domnul Colley! Cu peruca rotundă, tricornul şi sutana neagră, stătea în faţa căpitanului Anderson, chiar pe scândurile dune tei care îi erau atât de dragi tiranului! Exact când am ajuns în capul scării, căpitanul s-a întors brusc, s-a apropiat de copastie şi a tras un scuipat peste bord. Era roşu la faţă şi mohorât ca un gargui. Domnul Colley şi-a ridicat grav pălăria, după care s-a apropiat de scară. L-a văzut pe locotenentul Summers şi s-a îndreptat spre el. Cei doi s-au salutat cu aceeaşi gravitate.

— Domnule Summers, presupun că dumneata ai fost cel care a descărcat arma domnului Prettiman, nu?

— Întocmai, domnule.

— Trag nădejde că n-ai rănit pe nimeni.

— Am tras peste bord.

— Se cuvine să-ţi adresez mulţumiri.

— N-a fost mare lucru. Domnule Colley…

— Da, domnule?

— Te rog foarte mult să ţii seama de sfatul meu.

— Cum adică, domnule?

— Nu te duce imediat la ceilalţi. Nici noi nu ne cunoaştem oamenii de multă vreme, domnule. După ce s-a întâmplat ieri — când mi-am dat seama că nu eşti prieten cu spirtoasele — te rog să aştepţi până îşi primeşte fiecare raţia de rom. După asta o să vină o perioadă când, chiar dacă or să fie la fel de puţin dispuşi să asculte glasul raţiunii, măcar or să fie mai potoliţi si mai cumsecade…

— Dar am armură, domnule.

— Crede-mă, ştiu ce spun! Am trăit si eu printre ei…

— Sunt apărat de scutul Domnului.

— Domnule Colley! Ca un hatâr personal, dacă tot spui că-mi eşti îndatorat, te rog insistent să mai aştepţi o oră!

Au urmat câteva clipe de tăcere. Domnul Colley m-a văzut şi s-a înclinat cu un aer grav. Pe urmă s-a întors spre domnul Summers.

— Prea bine, domnule. O să-ti urmez sfatul.

Cei doi gentlemeni s-au Luclinat din nou unul în faţa celuilalt, după care domnul Colley s-a îndreptat spre mine, pentru încă o porţie de temenele reciproce. Nici la Versailles n-ar fi existat atâta curtoazie! Pe urmă a început să coboare scara. Era deja prea mult! Un nou tip de curiozitate s-a amestecat cu interesul shakespearian pe care-1 manifestam faţă de el. Doamne sfinte, mi-am spus, întreaga emisferă sudică s-a căptuşit cu un arhiepiscop! M-am grăbit să-l ajung din urmă şi l-am prins chiar când se pregătea să pătrundă pe coridorul în care dădeau cabinele noastre.

— Domnule Colley!

— Domnule?

— Voiam de mult să te cunosc mai bine, dar, din cauza unei indispoziţii, n-am avut ocazia până acum…

Pe medă i-a apărut un zâmbet larg. Şi-a ridicat brusc pălăria, şi-a lipit-o de burtă şi s-a aplecat, sau mai bine zis s-a desfăşurat unduitor, peste ea. Din statura arhiepiscopului a rămas doar umilinţa unui biet preot de tară —

ba nu, a unuia de rând. Dispreţul mi-a revenit, înăbuşindu-mi curiozitatea. Dar mi-am amintit cât de multă nevoie ar putea să aibă Zenobia de serviciile lui şi mi-am impus să-l păstrez la dispoziţie, sau — cum se spune în armată — ordin!

— Domnule Colley. Ar fi trebuit să ne cunoaştem mai de mult. Vrei să facem o plimbare pe punte împreună? A fost un moment extraordinar. Chipul lui, ars deja de soarele tropical, s-a făcut şi mai roşu, după care a pălit instantaneu. Pot să jur că i s-au ivit lacrimi în ochi! Mărul lui Adam a început să-i danseze în sus şi-n jos, deasupra marginii gulerului!

— Domnule Talbot… cuvintele nu pot… de mult doream… Dar în clipa asta… e un gest vrednic de dumneata şi de nobilul dumitale protector… eşti extrem de generos… aşa arată adevărata milostenie creştină… Dumnezeu să te binecuvânteze, domnule Talbot!

A mai făcut o reverenţă sinuoasă, s-a dat în spate cu un pas sau doi, s-a înclinat din nou, ca pentru a-şi sublinia respectul, iar pe urmă a dispărut la el în cabină.

Am auzit o exclamaţie dispreţuitoare undeva deasupra; mi-am ridicat privirile şi l-am văzut pe domnul Prettiman uitându-se în jos la noi de lângă balustrada punţii pupa. Imediat după aceea a luat-o la picior, însă pe moment nu i-am mai dat atenţie. Eram încă derutat de efectul remarcabil pe care-l avuseseră cuvintele mele asupra lui Colley. Înfăţişarea mea este aceea a unui gentleman, iar hainele pe care le port sunt conforme rangului. Am o statură potrivită şi e posibil — am să spun doar atât: e posibil — ca simpla conştiinţă a ceea ce urma să fac, odată ajuns la destinaţie, să fi adăugat un plus de demnitate neobişnuit la cineva atât de tânăr! Iar în cazul ăsta are şi domnia ta o contribuţie aşa, mai pe departe, pentru că a avut bunătatea… Ah, dar oare n-am scris mai devreme că nu o să te mai sâcâi cu recunoştinţa mea? Ca să revin, nimic din felul cum mă purtam n-ar fi trebuit să-l facă pe neghiobul ăsta să mă trateze ca pe cineva de os domnesc. Vreo jumătate de oră m-am plimbat între puntea pupa şi catargul principal, vrând poate să scap de durerea de cap şi gândindu-mă totodată la întâmplarea asta caraghioasă. Se petrecuse ceva şi nu ştiam ce anume, dar mi-am dat seama că era vorba de un lucru care avusese loc în timpul spectacolului, când mă aflasem în luptă corp la corp cu Deliciosul Inamic! Totuşi, habar n-aveam despre ce era vorba, după cum nu înţelegeam de ce se arătase atât de încântat domnul Colley când mă văzuse. Cât despre domnul Summers, acesta descărcase puşcociul domnului Prettiman fără să rănească pe nimeni,

ceea ce părea un eşec extraordinar din partea unui marinar combatant! Misterul era nedumeritor si greu de desluşit; cu toate aces- tea, recunoştinţa pe care mi-o arăta individul pentru simplul fapt că-i acordasem atenţie… Era tare neplăcut că nu le puteam cere gentlemenilor sau ofiţerilor să dezlege enigma, căci n-ar fi fost diplomatic să-mi trădez ignoranţa provocată de plăcuta companie a cuiva de sex opus. Pe moment nu mi-a venit nicio idee despre ce să fac mai departe. M-am întors la noi pe coridor, propunându-mi să intru în salon, să trag cu urechea la discuţiile din jur şi în felul ăsta să descopăr motivul recunoştinţei şi politeţii extreme ale domnului Colley. Însă de îndată ce am apărut pe coridor, domnişoara Brocklebank a ieşit valvârtej de la ea din cabină şi m-a oprit, punându-mi mâna pe braţ.

— Domnule Talbot! — Edmund!

— Cum pot să-ţi fiu de folos, domnişoară?

Am auzit răspunsul venit de undeva din gâtlej, contralto, dar totodată pianissimo.

— O scrisoare. O, Doamne! Ce mă fac?

— Zenobia! Spune-mi tot ce s-a întâmplat!

A detectat înălţimea ta ceva teatral în felul cum i-am răspuns? Ei bine, aşa a şi fost. Ne-am nimerit aruncaţi imediat pe valurile melodramei.

— O, ceruri! E… e un biâlet… pierdut, rătăcit!

— Dar, draga mea, am spus, ieşind imediat din scenă, nu ţi-am scris niciun rând.

Pieptul ei măreţ si nesocotit a săltat de câteva ori.

— A fost de la un altul!

— Ei bine, am murmurat, refuz să fiu răspunzător pentru toţi gentlemenii de pe navă! Ar trebui să-i ceri lui să te-ajute, nu mie. Prin urmare…

Am dat să plec, însă ea m-a ţinut de braţ.

— Scrisorica e cu totul nevinovată, dar s-ar putea… s-ar putea să fie răstălmăcită… cine ştie, poate că mi-a căzut… ah, Edmund, ştii bine unde!

— Te asigur, am răspuns, că atunci când am făcut ordine în cabina unde tocmai se produsese un ditamai deranjul, ca urmare a unui prilej deosebit, aş fi băgat imediat de seamă…

— Te rog! Ah, te rog!

Mi s-a uitat în ochi cu privirea aceea de încredere deplină amestecată cu nelinişte, care schimbă până şi căutăturile cele mai superficiale. (Dar cine sunt eu ca să-i dau lecţii înălţimii tale, care e şi acum înconjurat de adoratori

care admiră ceea ce îşi doresc, dar nu pot dobândi… apropo, găseşti că sunt prea linguşitor? Adu-ţi aminte, chiar domnia ta m-ai învăţat că vorbele astea te duc la ţintă, dacă au şi ceva adevăr în ele!)

Zenobia s-a apropiat şi mai mult şi mi-a susurat:

— Trebuie să fie la tine în cabină. Iar dacă o găseşte Wheeler, s-a zis cu mine!

Drace, mi-am spus în gând. Dacă ar fi găsit Wheeler scrisoarea, atunci s-ar fi zis si cu mine. Oare Zenobia ţinea morţiş să mă atragă în toată tărăşenia?

— Nu mai trebuie să spui nimic, domnişoară Brocklebank. Mă duc imediat s-o caut.

Am ieşit prin dreapta — sau poate că ar fi trebuit să spun pur şi simplu „am plecat”? N-am fost niciodată sigur când a fost vorba de teatru. Atunci, hai să zicem că m-am îndreptat spre spaţiosul meu apartament de la babordul navei, am deschis uşa, am intrat, am închis uşa la loc şi am început să caut. Nu cunosc nimic mai iritant decât să fii nevoit să scotoceşti după un obiect într-un spaţiu restrâns. Dintr-o dată mi-am dat seama că lângă picioarele mele mai apăruseră două. Mi-am ridicat privirea.

— Pleacă de-aici, Wheeler! Cară-te!

Wheeler a ieşit. Ceva mai târziu am găsit şi scrisoarea, însă abia după ce pierdusem orice speranţă şi renunţasem. Tocmai eram pe punctul să-mi torn apă în ligheanul îmbrăcat în pânză, când ce mi-a fost dat să văd în mijlocul lui, dacă nu o foaie de hârtie împăturită! Am pus mâna pe ea imediat şi am dat să mă întorc în cabina Zenobiei, când am fost oprit de un gând. În primul rând, mă spălasem în lighean ceva mai devreme în cursul dimineţii. Vasul îmbrăcat în pânză fusese golit, iar după aceea mi se făcuse şi patul.

Wheeler!

Am despăturit pe dată bileţelul şi am expirat adânc. Scrisul era al cuiva care nu prea dăduse pe la şcoală.

DRAGA MEA CE-A M-AI ADORABILĂ NU POT S-Ă M-AI AŞTEPT! AM DESCOPERIT ÎN FINE UN LOCŞOR ŞI NIME NO SA ZICĂ NU! INIMA ME-A BUBUIEN PIEPT CUM NA FĂCUT NICIO DATĂ CÂND MĂ PÂNDIT PERICOLU’! DĂMI DOAR DE ŞTIIRE ŞI

TEOI DUCE LA NOI ÎN PARADIS!

EROU’ TĂU MARINAR

Doamne sfinte, mi-am spus, iată-l pe lordul Nelson înălţat pe culmile ridicolului! Probabil că domnişoara a făcut o criză sentimentală, iar Eroul

Marinar Necunoscut s-a molipsit de la stilul ei! Am căzut pradă unei derute totale. Domnul Colley, demnitatea întruchipată… acum scrisorica asta… Summers cu puşcociul lui Prettiman, care era de fapt al lui Brocklebank… Am început să râd, după care l-am strigat pe Wheeler.

— Wheeler, văd că ai hămălit serios pe la mine prin cabină. Ce m-aş face fără tine?

S-a înclinat în faţa mea, dar n-a scos un cuvânt.

— Îmi place că eşti atât de grijuliu. Uite-aici o jumătate de guinee. Totuşi, din când în când ţi se întâmplă să mai şi uiţi câte ceva, nu?

Bărbatul n-a clipit şi n-a tras câtuşi de puţin cu coada ochiului spre ligheanul îmbrăcat în pânză.

— Mulţumesc, domnule Talbot. Vă puteţi bizui pe mine oriunde şi oricând, domnule.

A părăsit cabina, iar eu am mai cercetat o dată bileţelul. Era limpede că nu fusese scris de Deverel, căci gradul de analfabetism nu era cel al unui gentleman. M-am întrebat ce s-ar fi cuvenit să fac.

Pe urmă — pe cinstea mea, trebuie să-mi fac timp cândva şi să văd în ce fel ar putea să încapă episodul ăsta într-o farsă — mi-am dat seama cum mi-ar oferi teatrul un mijloc prin care să scap şi de Zenobia, şi de pastor. Nu trebuia decât să strecor scrisorica în cabina lui şi să mă prefac c-o descopăr: Bileţelul ăsta nu-i e adresat domnişoarei Brocklebank, domnule? Şi-ţi mai spui slujitor al bisericii! Mărturiseşte, câine, şi dă-ne voie să te felicităm pentru felul cum ai cucerit-o pe amoreză!

Abia în clipa aceea am căzut pradă uimirii şi enervării, lată-mă tocmai pe mine, care mă socoteam un om de onoare şi responsabil, punând la cale un lucru care nu era doar nepermis, ci josnic de-a binelea! Cum de-am ajuns la aşa ceva? După cum vede înălţimea ta, nu ascund absolut nimic. Aşezat pe marginea patului, m-am gândit la întâmplările care mă împinseseră să am asemenea gânduri nevrednice şi am descoperit că sursa lor se găsea în felul dramatic în care mă implorase Zenobia. Cu alte cuvinte, iată-ne întorşi la farsă şi la melodramă — într-un cuvânt, la teatru! In acest caz, mai bine să se trâmbiţeze peste tot în şcoli…

Pluton a avut dreptate!

M-am ridicat, m-am dus la cabina de alături şi am bătut la uşă. Zenobia mi-a deschis, iar eu i-am înmânat scrisorica şi m-am întors la mine.

*

Omega

Omega, omega, omega. Ultima scenă, cu siguranţă. Nu se mai poate întâmpla nimic — în afară de un naufragiu, un incendiu, un atac violent al inamicului sau un miracol! însă chiar şi în acest ultim caz, sunt convins că Atotputernicul îşi va face o apariţie teatrală, sub forma unui deus ex machinal Deşi refuz să mă cobor la un asemenea nivel, se pare că nu pot să-i împiedic pe cei de la bordul navei să se abandoneze cu toţii artificiilor din teatru! Eu însumi cred că ar trebui să apar în faţa înălţimii tale îmbrăcat cu hainele unui mesager din cine ştie ce piesă — una de Racine al domniei tale, să zicem — iartă-mă pentru acest „al domniei tale", dar nu sunt în stare să mi-l închipui altfel…

Sau crezi că ar fi mai bine să rămân printre greci? E vorba de o piesă. Ce anume, o farsă sau o tragedie? Dar oare tragedia nu depinde de demnitatea protagonistului? Nu trebuie să fii măreţ ca să decazi cu măreţie? Atunci, mai bine să fie o farsă, căci personajul nostru pare a fi un soi de Punchinello. Cât despre decăderea lui, ea are loc pe plan social. Problema morţii nu se pune. Eroul nu-şi va scoate ochii şi nici nu va fi urmărit de Furii — doar n-a comis nicio crimă si n-a încălcat legea — asta dacă nu cumva remarcabilul nostru tiran are puse deoparte nişte pedepse pentru cei nesăbuiţi.

După ce am scăpat de acel billet, am ieşit să iau o gură de aer pe puntea pupa, iar apoi pe dunetă. Căpitanul Anderson nu era acolo, dar Deverel făcea de cart împreună cu bătrânul nostru aspirant Davies, care, în lumina puternică a soarelui, arăta mai decrepit ca niciodată. L-am salutat pe Deverel şi m-am întors pe puntea pupa, cu gândul de a schimba două vorbe cu domnul Prettiman, care îşi continua patrulările, singur cu nebunia lui. (Sunt tot mai convins că individul n-are cum să reprezinte nici cel mai mic pericol la adresa statului. Nu l-ar lua nimeni în serios. Cu toate acestea, mi-am spus că era de datoria mea să păstrez relaţiile cu el.) Nu l-a interesat câtuşi de puţin apropierea mea. Se uita ţintă într-un loc de pe puntea centrală aflată dedesubt. Mi-am lăsat privirile să coboare tot într-acolo.

Nu mică mi-a fost mirarea când am văzut spatele domnului Colley apărând de dedesubt, de la puntea pupa, şi îndreptându-se spe teugă! Era un lucru surprinzător în sine, căci a trecut de linia albă trasată în dreptul catargului principal, dincolo de care oamenii au voie să treacă doar dacă sunt chemaţi sau dacă trebuie să îndeplinească vreo sarcină precisă, însă şi

mai neobişnuită era înfăţişarea lui Colley, îmbrăcat într-un adevărat delir de găteli ecleziastice! Stiharul, toca, peruca şi potcapul arătau de-a dreptul caraghios în bătaia verticală a soarelui! Colley a înaintat solemn, de parcă s-ar fi aflat într-o catedrală. Oamenii care se întinseseră la soare s-au ridicat dintr-o dată, dând impresia că se tem pentru ce ar fi putut să se întâmple. Domnul Colley a ieşit din câmpul meu vizual, ducându-se undeva dincolo de teugă. Prin urmare, despre asta vorbise cu Summers. Probabil că oamenii îşi luaseră raţia de rom — si într-adevăr, acum îmi amintesc că mai devreme auzisem sifleea şi strigătul „Fruntea sus!", fără să fiu foarte atent la sunetele acelea care între timp îmi deveniseră atât de cunoscute. Balansul navei era uşor în aerul încins. Membrii echipajului se bucurau de o pauză despre care Summers avea obiceiul să spună că era rezervată „fabricaţiilor şi reparaţiilor". Am rămas câtva timp pe puntea pupa, fără să mai bag în seamă diatribele rostite de domnul Prettiman împotriva aşa-numitei supravieţuiri a barbarelor găteli, fiindcă aşteptam cu o anume curiozitate să-l văd pe pastor apărându-mi din nou în faţa ochilor! Refuzam să cred că îşi propusese să ţină o slujbă întreagă în folosul celor de la bord! însă imaginea acestui pastor care nu mergea pur şi simplu, ci păşea solemn spre locul unde voia să ajungă — dând impresia că ar fi fost aşteptat acolo de un cor în toată regula, o mână de canonici şi cel puţin un vicar — imaginea asta, spuneam, m-a impresionat şi m-a amuzat în acelaşi timp. Mi-am dat seama ce greşeală comisese, îi lipsea autoritatea naturală a unui gentleman, motiv pentru care îşi exagera în mod absurd importanţa misiunii sale de om al bisericii. Acum înainta printre oamenii de rând, cu aerul maiestuos al clerului triumfător, dacă nu cumva al unei biserici militante. M-a înduioşat imaginea aceasta miniaturală a unuia dintre elementele care au adus societatea engleză — ba chiar britanică în general — la nivelul de perfecţiune de care se bucură în prezent, în faţa ochilor mei se afla Biserica, în timp ce la pupa faţă de locul unde stăteam, aşezat cuminte în cabină, se găsea Statul întruchipat de căpitanul Anderson. M-am întrebat care dintre cele două bice avea să se dovedească mai eficient? Cnutul cu nouă cozi, atât de concret în sacul său de serj roşu şi rămas la dispoziţia căpitanului, chiar dacă nu ţin minte ca acesta să fi ordonat vreodată folosirea lui, sau biciul abstract al unei idei platonice, întruchipat de ameninţarea focului iadului? Fiindcă nu mai aveam nicio îndoială (din felul demn şi ultragiat în care se prezentase pastorul în faţa căpitanului) că oamenii de pe navă îşi făcuseră simţită desconsiderarea — reală sau închipuită — la adresa domnului

Colley. N-ar fi trebuit să mă mir foarte tare dacă aş fi auzit teuga răsunând de urletele îngrozite sau de căinţa amarnică a celor care o populau. Am aşteptat o vreme să văd ce avea să se întâmple, după care am conchis că nu avea să se petreacă nimic! M-am întors la mine în cabină, unde am continuat redactarea călduroasă a acestor pa- ragrafe pe care sper că le vei fi citit cu plăcere, însă m-am întrerupt din lucru în clipa când am auzit un zgomot.

Poate înălţimea ta să-şi închipuie despre ce zgomot era vorba? Ei bine, cred că nici chiar domnia ta nu eşti în stare! (Sper să mă exersez în nişte forme mai subtile de linguşeală.)

Primele sunete pe care le-am auzit dinspre teugă au fost nişte aplauze! Nu erau ropotele care urmează unei arii şi care pot întrerupe un întreg spectacol de operă minute în şir. Nu se deslușea nici urmă de isterie, iar auditoriul nu-şi ieşise din minţi. Pe de altă parte, nici oamenii nu aruncau cu trandafiri — sau cu guinee, aşa cum am văzut cândva nişte tineri străduindu-se să le trimită direct în corsajul divei Fantalini! Din ce îmi spuneau urechile mele de om de lume, aplauzele acestea erau cuviincioase şi însoţeau un lucru bine făcut. Semănau cu cele ale colegilor mei de la Sheldonian, când se întâmpla ca vreun străin respectabil să primească o distincţie din partea universităţii. Am ieşit repede pe punte, însă după primele aplauze se lăsase deja liniştea. Mi s-a părut că-l aud vorbind pe onorabilul pastor. Mi-a venit să mă apropii de locul faptei, să mă pitesc după peretele teugii şi să ascult. Dar pe urmă mi-am amintit de numeroasele predici pe care le auzisem, precum şi de cele la care în mod sigur aveam să asist de acum încolo. Oricât de neplăcută ar fi fost călătoria până în clipa de faţă, avusese marele avantaj că mă scăpase aproape complet de ele! Prin urmare, am hotărât să aştept momentul în care recent victoriosul domn Colley îl va fi convins pe căpitan că vechitura asta de navă avea nevoie de o predică sau — şi mai rău — de o serie întreagă de predici rostite cum scrie la carte. Ba chiar pot spune că prin faţa ochilor mei gânditori a plutit la un moment dat imaginea unui volum de Predici alese, eventual a unuia intitulat Colley despre drumul vieţii, motiv pentru care am decis din capul locului să nu contribui nici măcar cu un sfanţ la tipărire.

Tocmai voiam să mă întorc din locul unde stătusem, în umbra care se mişca alene a uneia dintre vele, când —

incredibil — am auzit un nou ropot de aplauze, de data asta mai călduroase şi spontane. Nu e cazul să-i amintesc înălţimii tale cât de rare

sunt ocaziile când un pastor culege aplauze îmbrăcat în sutană sau, vorba domnului Taylor, „dichisit din cap în tălpi”. Suspine şi lacrimi, strigăte de căinţă şi exclamaţii pioase, iată la ce se poate aştepta preotul dacă predica lui are o cât de mică doză de entuziasm; în schimb, dacă se mulţumeşte să rămână un ins respectabil şi plicticos, nu poate primi drept răsplată decât o tăcere masivă şi nişte căscaturi înăbuşite cu greu. Însă aplauzele pe care le auzeam dinspre teugă păreau mai potrivite pentru un spectacol de revistă! Colley era primit ca un acrobat sau ca un jongleur de la circ. Al doilea ropot răsuna ca şi cum, după ce îl stârnise pe primul ţinând şase farfurii în aer în acelaşi timp, acum se hotărâse să-şi fixeze un tac de biliard pe frunte, iar în vârful lui să menţină în echilibru o oală de noapte care se învârtea!

Între timp, devenisem curios de-a binelea şi tocmai mă pregăteam să mă îndrept spre prova navei, când Deverel a coborât din locul unde făcea de cart şi, cu o grijă bine strunită, a început să discute despre domnişoara Brocklebank! M-am simţit dat de gol şi am fost pe de o parte măgulit, ca orice tânăr, de altfel, iar pe de alta niţeluş temător, când mi-am închipuit consecinţele posibile ale legăturii pe care o avusesem cu ea. În ce-o priveşte pe tânăra domnişoară, am văzut-o stând la tribordul punţii pupa, unde domnul Prettiman tocmai o bătea la cap. L-am tras pe Deverel după mine pe coridor, unde ne-am duelat puţin în cuvinte. Am vorbit destul de liber despre domnişoara în cauză şi mi-a trecut prin cap că, în timpul cât avusesem indispoziţia aceea, domnul Deverel ar fi putut avea mai mult succes pe lângă ea decât era dispus să admită, cu toate aluziile pe care le mai strecura pe ici pe colo. Nu era exclus^ să fim amândoi în aceeaşi situaţie. Dumnezeule mare! însă deşi e ofiţer de marină, Deverel rămâne un gentleman, aşa că n-o să ne dăm în vileag unul pe celălalt, indiferent ce s-ar întâmpla. Am băut un deţ în salonul pasagerilor, după care el şi-a văzut de ale lui, iar eu tocmai mă întorceam în cabină când am fost întors din drum de un zgomot puternic dinspre teugă, unul cu totul neaşteptat — o veritabilă explozie de râsete! Nu mi-1 puteam imagina pe domnul Colley spunând vorbe de duh, aşa că m-am gândit că îi lăsase în plata Domnului pe membrii echipajului, iar aceştia, ca nişte şcolari, se apucaseră să-l maimuţărească şi să-şi bată joc de el după ce-1 văzuseră plecat şi după ce îşi încasaseră cuvenitele dojeneli. Am urcat pe puntea pupa ca să văd mai bine, iar de acolo pe dunetă, dar singurul om pe care l-am zărit pe teugă a fost cel trimis să facă planton. Toţi ceilalţi se duseseră înăuntru. M-am gândit că domnul Colley spusese ceva, iar pe urmă se dusese la el în cabină ca să-şi dea jos

barbarele găteli, însă între timp se dusese vestea pe navă. Sub mine, puntea pupa se umplea de doamne, gentlemeni şi ofiţeri. Cei mai îndrăzneţi se opriseră în apropierea mea, lângă balustrada din faţă a dunetei. Imaginea teatrală care mă obsedase şi îmi colorase speculaţiile prilejuite de cele întâmplate mai devreme părea să subjuge acum întreaga navă. Preţ de o clipă, m-am întrebat dacă nu cumva ofiţerilor noştri le încolţise în minte ideea unei revolte la bord! însă Deverel ar fi ştiut, iar adineauri nu mi-a spus nimic în sensul ăsta. Totuşi, oamenii se uitau spre prova, spre acea parte măreaţă şi necunoscută a navei unde echipajul se distra copios, într-un fel pe care nu-l puteam desluşi. Noi eram spectatorii, iar acolo, ascunsă parţial de bărcile suite pe cavalet si de trunchiul imens al catargului principal, se găsea scena. Puntea intermediară a teugii se ridica aidoma peretelui unei case, prevăzută totuşi cu două scări şi tot atâtea intrări, câte una de fiecare parte, care făceau ca asemănarea cu o scenă să fie provocatoare de-a binelea — si spun „provocatoare" fiindcă nu ne garanta nimeni spectacolul şi era posibil ca straniile noastre aşteptări să fie înşelate. A fost momentul când am înţeles cel mai bine cât de mare era diferenţa dintre dezordinea vieţii de zi cu zi, ilustrată prin tot felul de întâmplări, unele la vedere, altele enervânt de ascunse, şi acest simulacru scenic despre care crezusem cândva că era reprezentarea fidelă a realităţii! N-am avut chef să întreb ce se întâmpla şi n-aş fi putut afla pe cont propriu dacă n-aş fi manifestat o curiozitate care nu prea îmi făcea cinste. Bineînţeles că favoritul înălţimii tale ar fi împins-o în faţă pe eroină, însoţită de propriul confidante, pe când al meu ar fi adăugat indicaţia scenică intră doi marinari, însă tot ce auzeam acum era veselia din ce în ce mai mare de la teugă, dublată de una la fel de intensă în rândul pasagerilor, ba chiar şi al ofiţerilor. Am aşteptat să văd ce urma să se întâmple, iar deodată aşteptarea mi-a fost răsplătită! Doi băieţi de pe navă — nu erau dintre tinerii noştri gentlemeni — au ţâşnit pe uşa dinspre babord a teugii, au dispărut din raza vederii noastre în spatele catargului principal şi au zbughit-o la loc înăuntru pe uşa de la tribord. M-am gândit cât de slobodă trebuie să fi fost predica, dacă izbutise să producă o ilaritate generală şi prelungită, când mi-am dat seama că între timp apăruse şi căpitanul Anderson, care se oprise lângă balustrada din faţă a dunetei şi se uita în faţă, cu o expresie imposibil de descifrat. Domnul Summers, secundul, a urcat scara în goană, lăsând să i se vadă neliniştea şi graba din fiecare mişcare. S-a dus glonţ la căpitanul Anderson.

— Ei bine, domnule Summers?

— Vă rog să-mi permiteţi să iau măsuri, domnule.

— N-avem voie să ne amestecăm în treburile bisericii, domnule Summers.

— Dar oamenii, domnule!

— Ce-i cu ei?

— Au băut, domnule!

— Atunci ai grijă să fie pedepsiţi, domnule Summers. Căpitanul Anderson i-a întors spatele secundului şi, pentru prima dată, a părut să observe că eram şi eu acolo. Mi-a vorbit cu glas tare de pe dunetă.

— Bună ziua, domnule Talbot! Sper că îţi place cum înaintăm.

I-am răspuns că îmi plăcea, căutând să-mi ambalez replica în cuvinte elegante, pe care începusem să le uit, fiindcă lucrul care mă preocupa în clipa aceea era extraordinara schimbare a căpitanului. De obicei, figura cu care îşi întâmpina semenii era la fel de primitoare ca uşa unei puşcării, în plus, avea un fel de a-şi împinge în faţă partea de jos a maxilarului si de-a te ţintui pe sub sprâncene care cred că-i umplea de groază pe subalterni. Astăzi însă, atât de pe chipul, cât şi din cuvintele lui răzbătea un soi de bună dispoziţie!

Între timp, l-am auzit din nou pe locotenentul Summers.

— Măcar daţi-mi voie, domnule… ia uitaţi-vă acolo!

A arătat cu degetul. M-am întors la rândul meu, curios.

S-a gândit vreodată înălţimea ta cât de ciudată e tradiţia conform căreia arăţi că ţi-ai încheiat anii de învăţătură punându-ţi o glugă medievală în jurul gâtului şi lovindu-te peste scăfirlie cu o drişcă de zidar? (In cazul ăsta, nu s-ar cuveni ca lordul cancelar să se plimbe ţinând în faţă o ta viţă de argint? Dar mă îndepărtez de la subiect.) între timp, două siluete îşi făcuseră apariţia la intrarea dinspre babord a teugii. Acum străbăteau puntea şi se îndreptau spre tribord, păşind cu solemnitatea tipică procesiunilor. Poate că dangătul clopotului de la bord si strigătul evident sarcastic „Totul e-n ordine!” m-au convins că siluetele cu pricina nu fuseseră desprinse de pe un orologiu fantastic. Cea din faţă purta o glugă neagră cu tiv de blană, pe care nu şi-o lăsase pe spate, ci şi-o trăsese până peste ochi, ca în gravurile din manuscrisele de pe vremea lui Chaucer. Gluga îi ascundea întreaga faţă şi era ţinută de o mână sub bărbie, după felul cum îşi fixează o doamnă de familie bună capişonul. Mina cealaltă i se sprijinea în şold, cu cotul în afară. Creatura a traversat puntea, imitând exagerat mersul unei femei. A doua siluetă purta — în afara hainelor largi de pânză pe care le îmbrăcau de

obicei membrii echipajului — o drişcă de zidar cât se poate de paradită şi se ţinea după cea din faţa lui, târşâindu-şi picioarele. După ce perechea a dispărut în teugă, s-a auzit o nouă explozie de râsete, însoţite de data asta de tot felul de chiuituri.

Să îndrăznesc oare să spun ceea ce înălţimea ta s-ar putea să considere, cu subtilitatea-i bine cunoscută, un exemplu al minţii de pe urmă? Scena jucată acolo nu li se adresase doar celor dinăuntru, de la teugă. Ea fusese interpretată de fapt pentru noi, cei aflaţi la pupai N-ai văzut niciodată un actor rostindu-şi solilocviul nu doar pentru cei din primele rânduri, ci şi în folosul celor cocoţaţi sus, la galerie? Cele două siluete care se plimbaseră pe sub ochii noştri zugrăviseră în felul lor slăbiciunea şi nebunia omenească, iar mesajul lor se îndreptase direct spre pupa, unde se aflau cei care-i depăşeau în rang! Dacă înălţimea ta are idee despre cât de repede se poate întinde scandalul la bordul unei nave, îţi vei da seama că vestea ciudatului spectacol de pe teugă a ajuns în cele mai îndepărtate unghere ale corăbiei imediat, ca să nu zic instantaneu. Oamenii de rând, bărbaţii, membrii echipajului — cu toţii aveau ţelurile lor! Si începuseră să se agite! Lucrul care cred că ne-a unit a fost repeziciunea cu care ne-am dat seama de ameninţarea la adresa stabilităţii sociale pe care ar fi putut-o declanşa imediat marinarii de rând şi emigranţii! Ceea ce se petrecuse pe teugă fusese o distracţie neobrăzată si scăpată din frâu. De vină erau domnul Colley şi căpitanul Anderson — primul fiindcă dăduse ocazia acestei insolenţe, al doilea pentru că îi permisese să continue. Pe durata unei generaţii întregi (dată fiind gloria de care ne acoperiserăm), lumea civilizată a deplâns rezultatele lipsei de disciplină din rândul Rasei Galice. Şi îmi vine greu să cred că membrii ei îşi vor reveni vreodată. Am început să cobor scârbit de pe dunetă, răspunzând în doi peri celor care mă salutau dintr-o parte şi din alta. Domnul Prettiman stătea acum cu domnişoara Granham pe puntea pupa. Mi-am spus cu amărăciune că tocmai fusese martorul ocular al efectelor pe care le putea produce libertatea pe care o propovăduia cu atâta înfocare! Căpitanul Anderson lăsase dunetă în grija lui

Summers, care continua să se uite în faţă cu un aer încordat, de parcă ar fi aşteptat dintr-o clipă în alta apariţia duşmănoasă a Leviatanului sau a şarpelui de mare. Eram pe punctul să cobor spre puntea centrală, când l-am văzut pe domnul Cumbershum ieşind de pe coridor. M-am oprit, întrebându-mă dacă ar fi trebuit să-i pun câteva întrebări, însă chiar când mă

gândeam mai intens, tânărul Tommy Taylor a ţâşnit pe neaşteptate dinspre teugă şi a luat-o la goană spre pupa. Cumbershum l-a prins la timp.

— Mai multă bună cuviinţă pe punte, tinere!

— Domnule… trebuie să-l văd pe secund, domnule… nu vă mint, martor mi-e bunul Dumnezeu!

— Îţi mai arde şi de hulit, nepricopsitule!

— E vorba de pastor, domnule, v-am spus si mai devreme!

— Vrei să zici „domnul Colley", obrăznicătură ce eşti!

— Aşa e, domnule, e-adevărat! Domnul Colley se află la teuga şi e beat mangă!

— Dispari imediat sub punte, până nu te-atârn cu mâna mea în vârful catargului!

Domnul Taylor a dispărut. Uimirea mea a fost şi mai mare când am aflat că pastorul se aflase pe teugă tot timpul cât se auziseră zgomotele acelea — altfel spus, că fusese de faţă când avusese loc scena cu pricina şi când cele două siluete desprinse parcă de pe cadranele orologiilor medievale se maimuţăriseră sub ochii noştri, vrând parcă să ne trimită un mesaj. Nu mi-a mai venit să mă retrag în cabină. Căci acum lumea începuse să se înghesuie nu doar pe puntea pupa sau pe dunetă. Cei suficient de puternici şi de curajoşi se suiseră în partea de jos a arboradei, pe când dedesubt — pe puntea centrală — în stal, cum cred că s-ar spune la teatru — spectatorii erau din ce în ce mai mulţi. Lucrul curios era că în jurul meu, pe puntea pupa, atât doamnele, cât şi gentlemenii făceau dovada unei veselii provocate parcă de un şoc. Mi s-a părut că s-ar fi bucurat să afle că vestea primită nu era adevărată — ar fi preferat să fie aşa, ar fi regretat nespus dacă ştirea li s-ar fi confirmat, nu s-ar fi gândit nici în ruptul capului la o asemenea posibilitate — iar dacă totuşi, în ciuda tuturor probabilităţilor sau a posibilităţilor, ceea ce auziseră era aievea, ei bine, atunci n-ar fi vrut niciodată, cu niciun chip, sub nicio formă… Domnişoara Granham a fost singura care a coborât de pe puntea pupa cu o figură severă, s-a întors şi a dispărut pe coridor. Domnul Prettiman, cu puşcociul în mână, s-a uitat de la ea la teugă şi înapoi. Pe urmă s-a grăbit să se ducă după ea. Însă, cu excepţia acestei perechi austere, puntea pupa era plină de pasageri care vorbeau cu însufleţire şi gesticulau necontenit, într-o scenă care s-ar fi potrivit mai bine cu camera de deliberări a unui complet judecătoresc decât cu puntea unei nave de război. Mai jos de mine, domnul Brocklebank se sprijinea greoi în baston, înconjurat din ambele părţi de femei care dădeau

din cap, mişcându-şi bonetele în sus si în jos. Cumbershum se afla alături, cantonat într-o tăcere deplină. Tot atunci, pe când lumea părea să aştepte ceva anume, liniştea s-a înstăpânit la bord, astfel încât oamenilor le-au ajuns la urechi zgomotele navei — felul cum se lovea apa mării de borduri şi adierea uşoară a vântului umflând vela tur a. A fost momentul când urechile mele — urechile noastre — au desluşit sunetul distant al unei voci omeneşti care părea să fi fost rodul însuşi al tăcerii generale. Glasul cu pricina cânta. Ne-am dat seama imediat că era domnul Colley, căci avea o voce la fel de pirpirie ca înfăţişarea. Melodia şi cuvintele erau destul de cunoscute şi puteau fi auzite fie în berării, fie în saloanele unde aveau loc petreceri, însă n-aş putea spune de unde o învăţase domnul Colley.

„Unde-aifost o zi întreagă, Billy Boy?”

A urmat o scurtă tăcere, după care Colley a început să îngâne un alt cântec, pe care însă nu-l cunoşteam. Cred că textul era destul de mobilizator, având probabil un oarecare fior provincial, căci lumea a început să râdă. Un ţăran învăţat să strângă pietre şi să azvârle cu ele în păsările care ciuguleau recoltele l-ar fi putut învăţa cât timp se oprea din lucru ca să mănânce de prânz, trăgând cu urechea la ce se auzea de la ceilalţi truditori ai pământului.

Când revăd întreaga scenă cu ochii minţii, îmi vine greu să descriu presentimentul general potrivit căruia atitudinea deplasată a lui Colley urma să aibă parte de un final pe măsură. Mai devreme constatasem contrariat în ce mică măsură reuşise scena desfăşurată pe teugă să conserve autenticitatea unei drame! Totuşi, nu mi-a rămas decât să aştept, înălţimea ta ar avea toate motivele să mă întrebe: „N-ai mai auzit niciodată de un pastor beat?” Singurul meu răspuns ar fi că de auzit auzisem, însă nu văzusem niciunul în carne şi oase. Pe lângă asta, mai conta şi momentul sau locul unde se dădea în spectacol.

Cântecul a luat sfârşit. S-au auzit iar nişte râsete şi aplauze, urmate de o rafală de strigăte şi chiote. După o vreme, mi s-a părut că aveam să fim traşi pe sfoară şi că spectacolul nu avea să se mai ţină, deşi ne plătiserăm locurile cu vârf şi îndesat, prin rău de mare, expunere la pericole şi o plictiseală teribilă. Totuşi, chiar în acel moment decisiv căpitanul Anderson a urcat din cabina lui pe dunetă, şi-a ocupat locul obişnuit de lângă balustrada din faţă şi şi-a plimbat privirea pe deasupra scenei şi a spectatorilor. Avea o figură la fel de severă ca a domnişoarei Granham. I-a vorbit destul de aspru domnului Deverel, care era de cart, informându-l (pe un ton care sugera că

toate neplăcerile fuseseră provocate de o neglijenţă a sa) că preotul era tot acolo. Apoi s-a plimbat puţin de-a curmezişul dunetei, s-a întors lângă balustradă, s-a oprit şi i s-a adresat domnului Deverel pe un ton ceva mai vesel.

— Domnule Deverel, fii amabil şi transmite-i pastorului că trebuie să se întoarcă la el în cabină.

Cred că în clipa când domnul Deverel i-a repetat ordinul domnului Willis, făcându-l să salute şi s-o ia din loc urmărit de privirile tuturor celor de faţă, la bordul navei s-a auzit musca. Urechile noastre uluite l-au surprins pe domnul Colley vorbindu-i atât de drăgăstos, încât probabil că, dacă i s-ar fi adresat aşa domnişoarei Brocklebank, aceasta ar fi roşit ca un bujor (si nu sunt deloc sigur că n-a făcut-o oricum). Tânărul gentleman n-a ştiut cum să părăsească mai repede teuga şi s-a întors fugind şi hlizindu-se. Sincer vorbind însă, niciunul dintre noi n-a mai fost foarte atent la el. Căci în clipa aceea, ca un Polifem pigmeu, ca orice făptură ce reuşeşte să fie în acelaşi timp ciudată şi dezgustătoare, pastorul s-a ivit în cadrul intrării din stingă a teugii. Se descotorosise atât de veşmintele preoţeşti, cât şi de însemnele cinului. Peruca îi dispăruse, iar bretelele, ciorapii şi încălţările îi fuseseră luate. Pesemne că vreunui suflet caritabil i se făcuse milă de el şi-i procurase un veşmânt larg de pânză, de genul celor purtate de oamenii de rând de pe navă, iar datorită faptului că individul era destul de pirpiriu, cămaşa era suficient de lungă ca să-i acopere mijlocul, însă Colley nu era singur, însoţitorul lui era un tânăr voinic, care îl sprijinea şi-l lăsa să-şi rezeme capul de pieptul lui. În timp ce această pereche ciudată trecea cu paşi şovăielnici de catargul principal, domnul Colley a făcut o mişcare bruscă, după care s-au oprit amândoi. Era limpede că mintea lui avea o putere de înţelegere cu totul limitată, ceea ce probabil că îi explica veselia solară căreia i se abandonase. Se uita indiferent în jur, de parcă n-ar fi înregistrat nimic din cele văzute. Felul cum arăta nu-i îngăduia să aibă parte de vreo plăcere! Ţeasta pe care acum nu i-o mai acoperea peruca era mică şi îngustă. Cât despre gambe, parcă nici nu le mai avea; în schimb, într-un acces de uşurătate, mama Natură îl înzestrase cu nişte labe mari ale picioarelor şi cu doi genunchi noduroşi, care îi trădau originea ţărănească. Mormăia o aiureală de fol de rol sau ceva de genul ăsta. Pe urmă, ca şi cum atunci i-ar fi văzut pe spectatori pentru prima oară, s-a desprins anevoie de tânărul care-l însoţea, a rămas cu picioarele crăcănate şi si-a zvârlit braţele în lături, de parcă ar fi vrut să ne îmbrăţişeze pe toţi.

— Bucurie! Bucurie! Bucurie!

Apoi a căzut pe gânduri. S-a întors spre dreapta, s-a îndreptat încet şi grijuliu spre peretele despărţitor şi şi-a făcut nevoile pe el. Ce-au mai tipat doamnele şi cum şi-au mai acoperit chipurile! Ce-au mai protestat bărbaţii! Domnul Colley s-a întors spre noi şi a deschis gura. Nici măcar căpitanul n-ar fi izbutit să facă linişte mai repede.

Domnul Colley şi-a ridicat mâna dreaptă şi a spus cu un glas împleticit:

— Binecuvântaţi să fiţi de ’Mnezeu Tatăl Atotputernic, de ’Mnezeu Fiul şi de ’Mnezeu Sfântul Duh acum şi pururea şi-n vecii vecilor.

Pe urmă s-a iscat un tărăboi greu de descris în cuvinte! Dacă faptul că individul a urinat în public le-a şocat pe doamne, binecuvântarea dată de un beţiv îmbrăcat doar cu o cămaşă de pânză a produs o serie de ţipete, câteva retrageri grăbite în cabine şi, din ce mi s-a spus, un evanouissementl In scurt timp servitorul Phillips şi secundul Summers l-au târât pe nenorocit din faţa ochilor noştri, pe când marinarul care-l ajutase să iasă din teugă a rămas pe loc şi s-a uitat lung după ei. După ce Colley a dispărut, bărbatul si-a ridicat privirea spre dunetă, a salutat cu mâna la frunte şi s-a întors la teugă.

Una peste alta, cred că publicul s-a declarat mulţumit. Alături de doamne, căpitanul Anderson părea să fie principalul beneficiar al spectacolului oferit de Colley. El s-a arătat extrem de sociabil în faţa doamnelor, părăsindu-şi de bunăvoie locul venerat de pe dunetă şi întâmpinându-le cum se cuvine. Deşi a refuzat ferm şi politicos să discute despre l’affaire Colley, începuse să aibă o vioiciune a mersului şi o lumină în ochi despre care crezusem până atunci că puteau fi observate la ofiţerii de marină doar înaintea unei bătălii iminente! însufleţirea care-i cuprinsese pe ceilalţi ofiţeri s-a domolit destul de repede. Probabil că văzuseră destule beţii la viaţa lor şi chiar luaseră parte la unele, aşa încât întâmplarea la care asistaseră era pentru ei un simplu episod dintr-o istorie îndelungată. Cum i-ar fi putut impresiona urina domnului Colley pe nişte oameni care poate că văzuseră punţile navei pline de măruntaiele şi de sângele tovarăşilor ucişi? M-am întors la mine în cabină, decis să-ţi ofer o relatare cât mai amănunţită şi mai vie a celor petrecute. Totuşi, chiar în timp ce scriam, lucrurile neobişnuite au continuat să se întâmple. Nu terminasem de zugrăvit zgomotele ciudate dinspre teugă şi am auzit sunetul unei uşi care se deschisese anevoie vizavi pe coridor. Am sărit de la locul meu şi m-am uitat într-acolo prin gaura din uşă căreia francezii îi spun louvre. Pe cine crezi că am văzut, dacă nu pe Colley, care

tocmai ieşea din cabină! Ţinea în mână o foaie de hârtie şi avea încă lipit pe faţă zâmbetul ăla detaşat şi vesel, în această stare de spirit, s-a îndreptat spre locul de pe navă rezervat nevoilor fireşti. Era clar ca lumina zilei că trăia în continuare pe un tărâm fermecat, care avea să dispară în scurtă vreme şi să-l lase…

Aşa. Cum avea să-l lase? Individul nu se pricepea deloc la băuturile spirtoase. Mi-am închipuit ce deznădăjduit avea să fie după ce se va fi trezit la realitate şi am început să râd, dar nu pentru mult timp. Duhoarea din cabina mea strimtă devenise insuportabilă.

*

51

Cred că suntem în cea de-a cincizeci şi una zi de călătorie, deşi s-ar putea să mă înşel. Mi-am pierdut interesul atât faţă de calendar, cât şi faţă de felul cum se desfăşoară călătoria. Pe lângă asta, există un calendar al evenimentelor de la bord, dar n-am găsit nimic incitant. De la spectacolul lui Colley nu s-a mai întâmplat mare lucru, iar pastorul a fost criticat de toată lumea. Căpitanul Anderson şi-a păstrat dispoziţia jovială. Cât despre Colley, n-a mai ieşit din cabină în cele patru zile scurse de la beţia aceea de pomină, în afară de servitorul lui, nu l-a mai văzut nimeni, cu excepţia momentului când l-am surprins ducându-se la closet cu o bucată de hârtie în mână! Gata, am vorbit destul despre el.

Lucrul care ar putea să te distreze cu adevărat e felul în care noi, tinerii, ne-am învârtit întruna în jurul domnişoarei Brocklebank. Zenobia încă nu şi-a identificat Erou' Marinar, dar sunt convins că Deverel i-a intrat în graţii. I-am spus-o verde în faţă şi l-am făcut să recunoască. Am căzut de acord că se prea poate ca bărbaţii să naufragieze pe ţărmul Zenobiei, aşa că ne-am hotărât să facem corp comun şi să ne apărăm între noi. A fost o metaforă compusă, înălţimea ta, ceea ce îţi dovedeşte cât sunt de lipsit de talent literar. Bun, să revenim. Amândoi suntem de părere că la ora asta Zenobia îl priveşte cu ochi buni pe Cumbershum. Am recunoscut că pentru mine acest fapt era o uşurare, iar Deverel a fost de acord. Amândoi ne temuserăm de aceleaşi dificultăţi în ceea ce-o priveşte pe înamorata noastră, îţi aminteşti că pusesem la cale un plan nebunesc, dat fiind că domnul Colley se arătase atât de epris de ea, şi îmi propusesem să montez MULT ZGOMOT PENTRU NIMIC într-o viziune personală, ca să-i fac pe aceşti Beatrice şi Benedict să-şi arate uriaşa afecţiune reciprocă? I-am povestit şi lui Deverel, care a tăcut câteva clipe, după care a izbucnit în râs. Tocmai mă pregăteam să mă declar jignit de atitudinea lui, când mi-a cerut iertare cu toată graţia de care era capabil. Dar, mi-a zis el, coincidenţele depăşeau uneori până şi mintea cea mai ageră. Pe urmă mi-a promis că o să-mi împărtăşească farsa pe care o scornise la rândul lui, dacă îmi dădeam cuvântul de onoare că nu aveam să mai spun nimănui. Chiar în clipa aceea am fost întrerupţi, aşa că nu ştiu despre ce farsă era vorba, însă când o s-o aflu, o să i-o aduc la cunoştinţă şi domniei tale.

*

Alpha

Am fost cam neatent şi am lăsat să treacă vreo câteva zile fără să mai scriu nimic în jurnal. M-am cufundat într-un fel de letargie. Nici nu erau prea multe de făcut — câte o plimbare pe punte, un păhărel cu cine se nimerea, încă o plimbare, eventual două-trei vorbe schimbate cu vreunul dintre pasageri. Cred că n-am apucat să-ţi spun că, atunci când „doamna Brocklebank" a ieşit în fine din cabină, s-a dovedit a fi mai tânără decât propria fiică! Le-am evitat atât pe ea, cât şi pe frumoasa Zenobia, care pe căldura asta luceşte de-a binelea, de-ţi vine rău de la stomac când o vezi! însă Cumbershum nu e la fel de delicat. Plictiseala călătoriei în aceste regiuni toride şi aproape fără vânt a dus la creşterea consumului de spirtoase la bord. Mă gândisem la un moment dat să-ţi înşir o listă cu toţi pasagerii, dar am renunţat. Nu cred că te-ar fi putut interesa. Mai bine să rămână Koxpd Ttpocoma. Ceea ce prezintă oarecare interes e felul cum a ştiut — mai bine zis, n-a ştiut — să se poarte Colley. Adevărul este că, din ziua când a oferit acel spectacol jalnic, nu a mai ieşit din cabină. Phillips, servitorul, mai dă din când în când pe la el, ca de altfel şi domnul Summers, care probabil că îşi închipuie că face şi asta parte din îndatoririle unui secund. Se prea poate ca un ins incolor şi insipid ca domnul Colley să se arate reticent la gândul întoarcerii printre gentlemeni si doamne. Iar acestea din urmă îl tratează cu cea mai mare asprime, în ce mă priveşte, simplul fapt că domnul căpitan Anderson i-a frecat ridichea, ca să folosesc expresia lui Deverel, e de-ajuns ca să mă facă să-mi reprim tendinţa de a-l alunga definitiv pe domnul Colley din rândurile fiinţelor omeneşti!

Deverel şi cu mine suntem de acord că Brocklebank este sau a fost cel care le-a întreţinut pe cele două femeiuşte. Ştiam deja că lumea artiştilor nu putea fi judecată conform standardelor obişnuite ale moralităţii, dar aş fi preferat ca individul ăsta să-şi înfiinţeze bordelul în altă parte. Oricum, au două cabine, una pentru „părinţi" şi o alta pentru „fiică", ceea ce înseamnă că omul se străduieşte să păstreze cât de cât aparenţele. Acestea sunt într-adevăr păstrate şi toată lumea e fericită, inclusiv domnişoara Granham. Cât despre domnul Prettiman, bănuiesc că nu observă nimic. Trăiască închipuirile, îmi vine să strig. Să le exportăm în colonii, la un loc cu toate celelalte binefaceri ale civilizaţiei!

*

60

Tocmai m-am întors din salonul pasagerilor, unde am stat o bună bucată de vreme cu Summers. Discuţia merită consemnată, deşi am sentimentul incomod că mă va pune într-o lumină neplăcută. Mă văd obligat să spun că Summers este persoana cea mai vrednică de calitatea de ofiţer al Maiestăţii Sale dintre toţi cei pe care i-am cunoscut la bordul acestei nave. Deverel are un comportament mai curtenitor, fireşte, însă nu e nici pe departe atât de scrupulos când vine vorba să-şi îndeplinească îndatoririle. Cât despre ceilalţi, mai bine să-i neglijăm en masse. Pentru mine diferenţa asta era cât se poate de clară, aşa că m-am apucat să discut, într-un stil care e posibil să i se fi părut jignitor, dacă era sau nu oportun ca oamenii să fie mutaţi de pe treapta pe care o ocupau din naştere pe o alta superioară. A f ost o nesăbuinţă din partea mea, iar Summers mi-a răspuns cu amărăciune în glas.

— Domnule Talbot, nu ştiu cum şi dacă e cazul să-ţi spun, dar ai declarat cât se poate de limpede, fără umbră de îndoială, că omul poartă pe frunte stigmatul originii sociale, fără să mai poată scăpa vreodată de el.

— Haide, domnule Summers, n-am zis chiar aşa!

— Nu-ţi mai aduci aminte?

— Ce anume?

Summers a tăcut câteva clipe, după care a continuat:

— Am înţeles. E cum nu se poate mai clar, privind lucrurile din punctul dumitale de vedere. La ce bun să-ţi aduci aminte?

— Ce să-rni aduc aminte, domnule? ’

A tăcut din nou. Apoi şi-a îndreptat privirea în altă parte, dând impresia că descifra cuvintele unei fraze gravate undeva pe peretele despărţitor al navei.

— „Ei bine, Summers, dă-mi voie să te felicit pentru felul cum imiţi la perfecţie comportamentul şi felul de-a vorbi ale cuiva situat pe o treaptă socială mai înaltă decât cea pe care te-ai născut dumneata.”

A fost rrndul meu să tac mâlc. Cele spuse de Summers erau adevărate. Dacă înălţimea ţa doreşte, n-are decât să caute undeva în paginile jurnalului şi o să găsească negreşit cuvintele acestea. Aşa am făcut şi eu şi am recitit relatarea primei noastre întâlniri. Cred că Summers nu înţelege cât de mari mi-au fost nedumerirea şi stânjeneala din clipele acelea, însă cuvintele cu pricina au rămas acolo si stau dovadă!

— Te rog să mă ierţi, domnule Summers. Am fost… de nesuportat.

— Dar ai spus adevărul, domnule, a replicat Summers obidit. Oricât ar fi de măreaţă ţara noastră, există un lucru pe care nu poate să-l facă, şi anume să mute cu totul pe cineva dintr-o clasă în alta. Traducerea perfectă dinţr-o limbă în alta e imposibilă. Ei bine, clasa socială este limba britanicilor.

— Haida-de, domnule, am spus, de ce nu vrei să mă crezi? Traducerea perfectă dintr-o limbă în alta e cu putinţă şi, dacă vrei, îţi dau si un exemplu. Iar cu trecerea dintr-o clasă în alta se întâmplă exact la fel.

— O imitaţie perfectă…

— Perfectă prin aceea că eşti un gentleman veritabil. Summers s-a făcut roşu ca focul şi a trebuit să treacă destul timp până când chipul să-i revină la bronzul obişnuit. Era momentul să depăşim impasul şi să continuăm discuţia.

— Vezi dumneata, dragul meu, cu toate astea, avem printre noi cel puţin un personaj în cazul căruia trecerea de pe o treaptă socială pe alta nu s-a bucurat de succes.

— Bănuiesc că te referi la domnul Colley. Chiar voiam să aduc vorba de el.

— Omul şi-a părăsit treapta socială fără să aibă nimic concret care să-i sprijine ascensiunea.

— Nu văd cum am putea să-i legăm comportamentul de origine, fiindcă nu ştim de unde vine si ce hram poartă.

— Ei, haide. E limpede după cum arată, după cum vorbeşte şi, mai presus de toate, după ceea ce aş numi reflexul de supuşenie. Pot să jur că s-a ridicat dintre ţărani cu un fel de slugărnicie unsuroasă. De exemplu — Bates, coniacul, te rog! — eu, unul, pot să dau pe gât coniac cu nemiluita, dar îţi dau scris că niciun bărbat — şi mai ales nicio femeie — n-o să mă vadă vreodată că mă port ca domnul Colley, care, distrându-ne pe noi, i-a jignit totodată pe ceilalţi. Probabil că a băut până a uitat de el în teugă, neavând nici tăria să refuze alcoolul, nici buna creştere care 1-ar fi învăţat cum să reziste efectelor lui distrugătoare.

— Toate cuvintele astea înţelepte ar merita trecute într-o carte.

— N-ai decât să râzi, dacă vrei, domnule. Astăzi mi-am propus să nu mă supăr pe dumneata.

— Dar mai există o problemă şi chiar voiam s-o aduc în discuţie. Nu avem niciun medic la bord, iar omul e bolnav de moarte.

— Cum aşa? E tânăr şi n-a făcut decât să bea peste măsură, atâta tot.

— Totuşi, am vorbit cu servitorul lui. Am intrat la el în cabină şi m-am convins cu ochii mei. De când suntem în serviciu pe mare, nici Phillips şi nici eu n-am mai văzut aşa ceva. Patul e împuţit din cale-afară, şi totuşi individul, chit că respiră din când în când, nu face nicio mişcare. Stă cu faţa în jos, ascuns privirilor. E întins pe burtă, cu o mână deasupra capului, încleştată pe pernă, iar cu cealaltă agăţată de un belciug prins în lemnul de la capul patului.

— Mă mir c-ai mai putut să mănânci după ce-ai văzut una ca asta.

— Asta-i nimic! Am încercat să-l întorc cu faţa în sus.

— Ai încercat? înseamnă că ai şi reuşit. Doar eşti de trei ori mai puternic decât el.

— Nu şi în cazul ăsta.

— Recunosc, domnule Summers, că n-am observat niciun semn de necumpătare în viaţa de până acum a domnului Colley. E adevărat însă că am auzit o poveste care a circulat la mine la colegiu, potrivit căreia capelanul s-a delectat cu o masă copioasă înaintea slujbei, s-a ridicat de pe scaun, s-a împleticit până la amvon, s-a aşezat numai el ştie cum, sprijinindu-se de un vultur de bronz, şi a fost auzit bombănind: „Dacă nu m-aş fi prins de curcanu' ăsta, m-aş fi dus de-a berbeleacul", însă bănuiesc că nu ţi-a ajuns la urechi povestioara asta.

— Am fost plecat din ţară multă vreme, a răspuns Summers pe un ton grav. Întâmplarea nu a prea avut ecou pe unde îmi făceam eu datoria la momentul respectiv.

— A fost de basm, ce mai! Dar n-ai nicio grijă, tânărul Colley o să-şi revină.

Summers şi-a privit paharul neatins.

— Are o putere cu totul neobişnuită, ca şi cum ar putea să influenţeze însăşi legea gravitaţiei. Mâna cu care s-a agăţat de belciug parcă ar fi de oţel. Zace acolo pe pat si se lasă greu, de zici că e din plumb.

— Atunci lasă-l acolo.

— Asta a fost tot, domnule Talbot? Eşti la fel de nepăsător faţă de soarta acestui om cum sunt şi ceilalţi?

— Eu nu fac parte dintre ofiţerii navei!

— Ţi-ar fi cu atât mai simplu să dai o mână de ajutor, domnule.

— Cum?

— Pot să-ţi vorbesc deschis, da? Ei bine, atunci hai să vedem… cum a fost tratat omul ăsta?

— La început a fost antipatizat direct de o singură persoană, după care a devenit obiectul indiferenţei generale, iar asta a dus la o atitudine de dispreţ total încă înainte de ultima lui… ispravă. >

Summers s-a întors şi s-a uitat câteva clipe pe fereastra mare de la pupa. Pe urmă şi-a mutat privirea asupra mea.

— Ceea ce o să-ţi spun acum s-ar putea să mă distrugă, dacă ţi-am judecat greşit caracterul.

— Caracterul? Al meu? Mi-ai cercetat caracterul? Te-ai apucat…

— Lartă-mă, nici prin cap nu-mi trece să te jignesc, şi dacă n-aş fi sigur că e vorba de o situaţie disperată…

— Ce situaţie, pentru numele lui Dumnezeu?

— Ştim din ce familie provii şi ce urmează să faci. Cum să-ţi spun, o mulţime de bărbaţi şi de femei or să se dea bine pe lângă dumneata, sperând ca în felul ăsta să se bucure mai repede de favorurile guvernatorului…

— Dumnezeule mare, domnule Summers!

— Stai, stai puţin! Nu mă înţelege greşit, domnule Talbot, nu mă plâng!

— Dar să ştii că exact asta este impresia pe care o faci, domnule!

Apucasem deja să mă ridic pe jumătate de pe scaun, dar Summers a întins mâna într-un gest atât de… „implorator”, cred că ăsta e cuvântul, încât m-am aşezat la loc.

— Mă rog, n-ai decât să continui!

— Nu vorbesc pentru mine.

Timp de câteva clipe, am tăcut amândoi. Pe urmă Summers a înghiţit adânc, ca şi cum chiar ar fi luat o înghiţitură din pahar, şi încă una zdravănă.

— Domnule, ţi-ai folosit viţa nobilă şi viitoarele însărcinări ca să-ţi asiguri un grad neobişnuit de atenţie şi de confort — crede-mă, nu mă plâng, n-aş îndrăzni! Cine sunt eu ca să pun la îndoială obiceiurile societăţii noastre sau — şi mai grav — legile naturii? Pe scurt, ti-ai exercitat privilegiile rangului. Acum eu vin şi te invit să-ţi asumi şi răspunderile de rigoare.

Cred că n-a trecut mai mult de o jumătate de minut, căci ce înseamnă timpul pe o navă, sau, ca să ne întoarcem la ciudata metaforă a existenţei, care mi se conturase atât de puternic în minte pe durata reprezentaţiei domnului

Colley, ce înseamnă timpul într-un teatru? în acest interval, fie el scurt sau lung, am căzut pradă mai multor sentimente — furie (cel puţin aşa cred), derută, enervare, amuzament si o stingherealã care m-a scos din

minţi, dându-mi seama cât de târziu descoperisem starea gravă în care se afla Colley.

— Asta a fost o impertinentă cu totul aparte, domnule Summers!

Când mi s-au limpezit privirile, am observat că bărbatul din fata mea pălise de-a binelea, în ciuda pielii bronzate.

— Dă-mi voie să mă gândesc, omule! Stewardî încă un coniac aici!

Bates s-a prezentat în fuga cea mai mare, fiindcă probabil că îi comandasem băutura pe un ton mai categoric decât de obicei. N-am băut imediat, preferind să încep prin a-mi coborî privirile în pahar.

Problema era că bărbatul avea dreptate în absolut tot ceea ce spusese!

După o vreme, a vorbit din nou.

— O vizită a dumitale, domnule, ar însemna pentru acest om…

— Eu? Să intru în cotlonul ăla împuţit?

— Există o formulă care se potriveşte foarte bine cu situaţia dumitale, domnule. E vorba de noblesse oblige.

— Fi-ţi-ar franceza de râs, Summers! Uite, o să-ţi spun şi eu ceva, si n-ai decât să tragi ce concluzie vrei! Eu, unul, cred în fair play!

— Aici n-am niciun fel de dubiu.

— Zău? Generos mai eşti, n-am ce zice!

Am tăcut iarăşi amândoi. Când m-am decis din nou să vorbesc într-un târziu, probabil că am făcut-o pe un ton destul de aspru.

— Ei bine, domnule Summers, ai avut dreptate, nu-i aşa? A fost o neglijentă din partea mea. Dar cei care administrează pedepse şi după ce nu mai sunt la şcoală nu trebuie să se aştepte la recunoştinţă.

— Mă tem că nu. Era deja prea mult.

— Nu-ti fie frică de nimic, omule! Cât de meschin, de răzbunător şi de josnic mă crezi? Din partea mea, preţioasa dumitale carieră n-o să aibă de suferit nici cât negru sub unghie. Şi nici nu mă deranjează să fiu pus faţă în faţă cu duşmanul.

În clipa aceea, în salon au intrat Deverel, Brocklebank şi alţi câţiva, aşa că discuţia a devenit fără voia noastră generală. Cu prima ocazie, mi-am luat paharul cu coniac în cabină şi am rămas acolo, gândindu-mă ce să fac. L-am strigat pe Wheeler şi i-am spus să-l trimită pe Phillips la mine. A avut neruşinarea să mă întrebe din ce cauză si 1-am sfătuit să-şi vadă lungul nasului în termeni cât se poate de limpezi. N-a trecut mult şi a apărut şi Phillips.

— Phillips, o să mă duc în vizită la domnul Colley. Nu vreau să mi se facă rău din cauza aspectului şi a mirosurilor din camera unui bolnav. Fii amabil şi fă ordine în cabină, iar dacă poţi, te rog să te ocupi si de pat. Când ai terminat, anunţă-mă.

Preţ de o clipă, am crezut că o să protesteze, dar s-a răzgândit şi s-a retras. Wheeler şi-a vârât din nou capul pe uşă, dar cum mie încă nu-mi trecuse supărarea, i-am spus că, dacă tot nu avea ce face, putea să se ducă şi să-l ajute pe Phillips. Asta l-a convins să spele putina imediat. Cred că a trecut o oră până când Phillips mi-a bătut la uşă şi mi-a zis că făcuse tot ce putuse. L-am răsplătit, iar apoi, aşteptându-mă la ce era mai rău, am străbătut coridorul însoţit de Phillips, dar cu Wheeler dându-ne târcoale, de parcă s-ar fi aşteptat să primească si el o jumătate de guinee fiindcă mă lăsase să mă folosesc de colegul lui. Indivizii ăştia sunt la fel de nesuferiţi ca preoţii când cer bani pentru botezuri, nunţi şi înmormântări! S-au arătat dispuşi să facă planton la uşa de la cabina domnului Colley, dar le-am ordonat să plece şi am aşteptat până când nu i-am mai văzut. Abia după aceea am intrat.

Cabina lui Wheeler era exact ca a mea, dar privită în oglindă. Chiar dacă nu reuşise să alunge de tot putoarea,

Phillips se străduise s-o acopere prin intermediul unor substanţe înţepătoare, dar în acelaşi timp destul de aromate. Colley zăcea exact aşa cum îmi spusese Summers. Una dintre mâinile lui rămăsese agăţată de ceea ce atât Falconer, cât şi secundul navei socoteau a fi un belciug fixat în bordaj. Capul lui mic era înfundat în pernă, cu faţa ascunsă la perete. M-am oprit lângă pat şi n-am ştiut ce să fac mai departe. Nu prea aveam experienţă în vizitarea bolnavilor.

— Domnule Colley!

Nu s-a auzit niciun răspuns. Am mai încercat o dată.

— Domnule Colley. Acum câteva zile ţi-am spus că aş vrea să ne cunoaştem mai bine. Atâta doar că n-ai mai apărut. Mi-a părut foarte rău, domnule. Oare n-aş putea să sper că măcar astăzi o să-mi ţii de urât pe punte?

Asta da introducere, mi-am spus, convins că făcusem o treabă bună. Am fost atât de sigur că aveam să-l trezesc la viaţă pe acest om, încât la un moment dat mi-a trecut fulgerător prin minte cât de plictisitoare ar fi putut fi compania lui, iar asta parcă mi-a mai tăiat cheful de a-l face să se dea jos din pat. Aşa stând lucrurile, am bătut în retragere.

— Ei bine, domnule, dacă nu astăzi, atunci când o să fii pregătit! O să te aştept. Te rog să iei legătura cu mine!

Oare nu cumva comisesem o nesăbuinţă? Vorbele mele erau o invitaţie deschisă, mulţumită căreia individul putea să mă bată la cap după pofta inimii. M-am retras spre uşă şi m-am întors la timp ca să-i văd dispărând pe Wheeler şi Phillips. M-am mai uitat niţel prin cabină. Conţinea şi mai puţine lucruri decât a mea. Pe policioară se aflau o Biblie, o carte de rugăciuni şi un volum plin de praf, cu colţurile îndoite, cumpărat probabil la mâna a treia şi învelit grosolan în hârtie maro, care s-a dovedit a fi Classes Plantarum. Tot acolo se mai găseau nişte cărţi de cult — Odihna veşnică a sfinţilor şi altele la fel. Pe marginea mesei fusese aşezat un manuscris. Am închis uşa şi m-am întors la mine în cabină.

Nici n-am apucat bine să-i deschid uşa, că l-am văzut pe Summers urmându-mă îndeaproape. Din câte se părea, fusese cu ochii pe mine. I-am făcut semn să poftească înăuntru.

— Ei bine, domnule Talbot?

— N-am scos o vorbă de la el. Totuşi, după cum vezi, i-am făcut o vizită şi mi-am dat silinţa. Cred că m-am achitat de răspunderile pe care ai avut amabilitatea să mi le aminteşti. Altceva nu mai pot să fac.

Spre mirarea mea, Summers a dus la buze un pahar de coniac, îl ţinuse ascuns sau cel puţin neobservat — căci cine ar căuta un asemenea obiect în mâna unui om atât de cumpătat?

— Summers, dragul meu Summers! Te-ai apucat de băut!

M-am lămurit că lucrurile nu stăteau nici pe departe aşa când l-am văzut înecându-se şi tuşind de la prima înghiţitură.

— Ai nevoie de antrenament, domnul meu! Mai vino pe la mine când sunt cu Deverel!

A băut din nou, după care a respirat adânc.

— Domnule Talbot, mi-ai spus că azi ţi-ai propus să nu te superi pe mine. Ai făcut o glumă, dar până la urmă a fost vorba de cuvântul unui gentleman. Acum însă o să te bat iar la cap.

— M-am cam săturat, să ştii.

— Te asigur, domnule Talbot, că e ultima dată că te deranjez.

Mi-am întors scaunul de pânză şi m-am aşezat.

— În regulă, să te-aud.

— Cine e de vină pentru halul în care se află omul ăsta?

— Colley? El însuşi, cine naiba? Hai să nu ne învârtim în jurul adevărului ca două băbătii bigote! Vrei să-i scoţi pe toţi vinovaţi, nu? Ai de gând să-l amesteci şi pe căpitan, iar aici, drept să-ţi spun, sunt de acord. Dar pe mai cine? Pe Cumbershum? Pe Deverel? Pe dumneata? Pe cel care a făcut de cart la tribord? Lumea întreagă?

— O să vorbesc pe şleau, domnule. Pentru Colley, cel mai bun medicament ar fi o vizită din partea căpitanului, pe care îl respectă si de care se teme atât de mult. Şi singurul dintre noi care are o influenţă suficient de mare ca să-l convingă pe căpitan să facă un asemenea gest eşti dumneata!

— Atunci naiba să-l pieptene, fiindcă nici nu mă gândesc!

— Adineauri ai spus că vreau „să-i scot pe toţi vinovaţi". Păi, uite că-ţi fac pe plac. Dumneata eşti cel mai răspunzător…

— Doamne sfinte, Summers, eşti de-a dreptul…

— Aşteaptă, stai puţin!

— Te-ai îmbătat?

— Am spus c-o să vorbesc pe şleau. Nu mi-e frică să stau în faţa gloanţelor, domnule, mai ales că întreaga mea carieră e mai ameninţată acum de dumneata decât a fost vreodată de francezi! în fond, ei n-ar putea decât să mă omoare sau să mă schilodească, pe când dumneata…

— E clar că te-ai îmbătat, altă explicaţie nu există!

— Dacă n-ai fi avut curajul şi nesăbuinţa de a-l pune în umbră pe căpitan chiar la el pe dunetă, şi dacă nu te-ai fi folosit de rang, de perspective şi de relaţii ca să loveşti chiar la temelia acestei autorităţi, poate că nu s-ar fi întâmplat nimic din toate astea. Anderson e repezit şi nu-i suportă pe popi, o ştie toată lumea, însă dacă nu te-ai fi comportat aşa cum ai făcut-o atunci, nici el nu l-ar fi strivit pe Colley sub dispreţul lui în următoarele minute, şi nici n-ar fi continuat să-l umilească pe el fiindcă nu putea să te umilească pe dumneata.

— În cazul în care Colley ar fi avut un dram de minte şi ar fi citit ordinele de bord ale lui Anderson…

— Eşti un simplu pasager, exact ca el. Dumneata le-ai citit?

Mânia pe care o simţeam nu m-a împiedicat să privesc în urmă. Cele spuse de Summers erau adevărate într-o oarecare măsură — ba nu, erau adevărate întru totul, în prima zi, Wheeler mormăise ceva despre ordinele alea —

cică le puteam găsi la ieşirea din cabină şi n-ar fi fost rău ca la momentul potrivit să…

— Le-ai citit, domnule Talbot, da sau nu?

— Nu.

A observat vreodată înălţimea ta faptul ciudat că oamenii care stau pe scaun, nu în picioare, sunt cuprinşi de un fel de calm aparte? Nu pot să spun că furia mea s-a domolit, dar nici n-a crescut. Ca şi cum şi-ar fi dorit la rândul lui să rămânem calmi amândoi, Summers s-a aşezat pe marginea patului meu, ajungând astfel să mă privească niţeluş de sus. Felul în care stăteam părea să invite la un mic discurs profesoral.

— Dacă le-ai citi, ordinele de bord ţi s-ar părea la fel de stricte ca persoana care le-a conceput, domnule, în realitate însă, sunt cât se poate de necesare. Iar cele sub a căror incidenţă intră pasagerii au aceeaşi importanţă ca acelea care-i privesc pe ceilalţi.

— Mă rog, mă rog.

— Dumneata n-ai văzut niciodată o navă într-un moment de criză, domnule. Află că poate fi luată prin surprindere si scufundată în câteva clipe. Iar faptul că pasagerii nesocotesc ordinele, ţi se încurcă în picioare, se duc unde n-au ce să caute şi în felul ăsta întârzie executarea unei comenzi sau o fac de neauzit…

— E suficient.

— Trag nădejde.

— Eşti sigur că nu sunt răspunzător de nicio altă neregulă? De exemplu, de pierderea de sarcină a doamnei East?

— Dacă l-ar putea convinge cineva pe căpitan să se arate prietenos faţă de un om bolnav…

— Spune-mi, Summers, de te preocupă atât de mult situaţia lui Colley?

Secundul a dat pe gât ce mai avea în pahar şi s-a ridicat.

— Fair play, noblesse oblige. Eu n-am beneficiat de educaţia dumitale, domnule, ci de una eminamente practică. Dar ştiu un cuvânt căruia i s-ar putea… subsuma — ăsta e cuvântul? — ambele formule de mai sus. Sper că o să-l descoperi.

Cu acestea spuse, a ieşit repede din cabina mea şi a plecat în treaba lui, lăsându-mă pradă unui vârtej de sentimente! Furie, da, stânjeneală, aşijderea — dar şi un fel de veselie amară la gândul că primisem două lecţii într-o zi de la acelaşi învăţător! L-am blestemat fiindcă îşi vâra nasul unde nu-i fierbea oala, însă pe urmă am revenit asupra blestemului, fiindcă mi se

părea un om plăcut, indiferent dacă era de rând sau nu. Dar ce naiba avea cu răspunderile mele?

Care ar fi cuvântul care l-ar descrie cel mai bine? Nepereche, cred că ăsta e! Presupun că nici înălţimea ta n-ar izbuti să găsească altul mai nimerit! Nenumăratele ipostaze în care l-am văzut pretutindeni pe navă! într-o clipă îl auzeai dând ordine pe punte, pe urmă te întâlneai cu el la un pahar — iar pe distanţa unei fraze putea să treacă de la jargonul marinezei la vocabularul simplu al unor gentlemeni care discută despre ale lor. Acum, că îmi mai trecuse enervarea, mi-am dat seama de ce socotise că îşi punea cariera în pericol vorbindu-mi aşa cum o făcuse şi am râs cu o oarecare tristeţe. Iar dacă ar trebui să-l caracterizăm în termenii noştri din teatru, cred că indicaţia cea mai potrivită ar fi intră un Om Cumsecadel

Ei bine, mi-am zis, Oamenii Cumsecade şi copiii au un lucru în comun — nu avem voie sub nicio formă să-i dezamăgim! în ce mă priveşte, nu îmi îndeplinisem decât o jumătate din îndatorirea aia afurisită: îl vizitasem pe bolnav. Dar acum trebuia să văd în ce măsură eram în stare să ajut la reglarea raporturilor dintre Colley şi mohorâtul nostru căpitan. Recunosc că perspectiva m-a pus oarecum pe gânduri. M-am întors în salonul pasagerilor, la paharul cu coniac, şi mărturisesc că spre seară ajunsesem într-un hal în care nu mai puteam să judec limpede. Cred că am băut mai mult decât era cazul cu bună ştiinţă, încercând să amân întrevederea asta, despre care ştiam precis că avea să fie anevoioasă, în cele din urmă, m-am întors cu un pas pe care-l credeam foarte demn la mine în cabină, unde parcă ţin minte că am avut nevoie de ajutorul lui Wheeler ca să mă vâr în pat. Eram beat hirtă, aşa că am căzut într-un somn profund, din care m-am trezit cu dureri de cap şi cu greţuri. Când m-am uitat la ceas, am văzut că era dimineaţă devreme. Domnul Brocklebank sforăia. Din cabina de alături am auzit nişte zgomote care m-au dus la concluzia că frumoasa Zenobia era ocupată cu un alt iubit sau, cine ştie, cu vreun client. Oare voia si ea să-i intre pe sub piele guvernatorului? m-am întrebat. Avea să mă abordeze la un moment dat ca să-i mijlocesc domnului Brocklebank realizarea unui portret al acestuia? Gândurile care nu-mi dădeau pace erau destul de neplăcute pentru ora aceea matinală şi izvorau direct din sinceritatea lui Summers. Asta m-a făcut să-l mai blestem o dată. Aerul din cabină era stătut, aşa că mi-am pus haina groasă, mi-am vârât picioarele în papuci şi mi-am croit drum cu greu spre punte. Aici era doar atâta lumină cât să fac deosebirea între navă, apa mării şi cer, dar nimic mai mult. Mi-am amintit fără pic de

tragere de inimă că decisesem să stau de vorba cu căpitanul în numele domnului Colley. Ceea ce mi se păruse o corvoadă plicticoasă când fusesem afumat mi se înfăţişa acum ca un lucru extrem de neplăcut. Mi-a trecut prin minte că Anderson avea obiceiul să se plimbe pe dunetă când se crăpa de ziuă, dar mi-am zis că locul si ora erau nepotrivite pentru o asemenea discuţie.

Cu toate acestea, aerul zorilor, oricât de nesănătos îl credeau unii, mi-a domolit durerea de cap, senzaţia de greaţă şi chiar uşoara stingherealã la gândul întrevederii cu domnul Anderson. Prin urmare, am început să mă plimb în sus şi-n jos, între catargul principal şi capătul punţii pupa. In timp ce umblam, am încercat să cântăresc situaţia sub toate aspectele. Mai aveam multe luni de călătorie în compania căpitanului. Acesta nu-mi era nici simpatic, nici agreabil, şi nu puteam să-l consider altceva decât un tiran mărunt. Strădaniile mele de a-l ajuta pe nefericitul Colley — fiindcă de altceva nici nu putea fi vorba — aveau să sporească în mod sigur aversiunea care pândea dincolo de limita armistiţiului fragil si tacit dintre noi. Căpitanul îmi acceptase poziţia în calitate de fin al înălţimii tale et caetera. La rândul meu, îl acceptasem pe Anderson pe post de comandant al uneia dintre navele Maiestăţii Sale. Limitele autorităţii sale în faţa pasagerilor erau nelămurite, ca de altfel şi limitele posibilei mele influenţe pe lângă superiorii lui! Ca doi dini care se studiază, cunoscându-si reciproc puterea, ne dădeam târcoale şi nu ne pierdeam din ochi. Iar acum trebuia să-i schimb atitudinea faţă de un reprezentant dispreţuit al unei profesii pe care nu putea s-o sufere! Aşa stând lucrurile, dacă nu eram foarte atent, mă puteam trezi că-i rămân obligat. Era o idee la care nici nu voiam să mă gândesc. Cât timp am chibzuit la ceea ce trebuia făcut, cred că mi-au ieşit pe gură o mulţime de vorbele grele! Mai mult, a existat un moment când chiar mi-a venit să las baltă totul.

Cu toate acestea — si indiferent de efectele asupra sănătăţii — aerul umed şi blând al acelor latitudini trebuie recomandat ca antidot împotriva durerilor de cap şi a greţurilor de la stomac! în timp ce îmi reveneam, mi-am dat seama că aveam tot mai multă putere să judec atent şi să cântăresc ce se cuvenea făcut. Cei minaţi de ambiţia dobândirii unei funcţii de conducere în stat, sau a căror origine îi obligă la asemenea aspiraţii, ar face bine să treacă mai întâi prin încercările unei călătorii de genul celei pe care o întreprindem noi! Ţin minte foarte clar că bunăvoinţa înălţimii tale nu mi-a adus doar prilejul de a lucra câtiva ani într-o societate nouă, în curs de

formare, ci şi mediul ideal — călătoria însăşi — în care puteam să chibzuiesc cu grijă. M-am hotărât să mă bazez pe principiul folosirii cât mai rare a forţei. Ce anume l-ar putea determina pe căpitanul Anderson să se comporte cum mi-aş fi dorit? Exista vreun stimulent mai puternic decât propriul interes? Ajuns aici, mi-am amintit din nou de nefericitul domn Colley. Iar de data asta n-am mai avut nicio îndoială. Indiferent dacă fusese sau nu şi vina mea, aşa cum spusese Summers, era cât se poate de clar că omul fusese persecutat. Nici nu mai conta că fusese un neghiob şi se făcuse de râs. Deverel, tânărul Tommy Taylor, Summers însuşi — cu toţii dăduseră de înţeles că, indiferent de motiv, căpitanul Anderson îi făcuse cu bună ştiinţă viaţa amară. Şi al naibii să fiu dacă eram în stare să găsesc alt cuvânt în afara celui de „dreptate” în care să se regăsească atât formula lui Summers — noblesse oblige — cât şi a mea (fair play). Un cuvânt imens, cules de prin cărţi, care iese în evidenţă la fel ca o stâncă în mijlocul oceanului! Cuvântul avea totodată ceva înspăimântător, mai ales de când se mutase din şcoli şi din universităţi pe scândurile unei nave de război — şi nu oriunde, ci chiar sub picioarele unui tiran mărunt! Bine, dar în acest caz ce avea să se aleagă de cariera mea?

Totuşi, încrederea lui Summers în posibilităţile mele şi felul cum a mizat pe simţul dreptăţii care mă animă mi-au ridicat moralul! Ce creaturi ciudate suntem! Eu, care cu doar câteva săptămâni în urmă mă credeam fără pereche doar fiindcă mama plânsese la plecarea mea, îmi încălzeam acum mâinile la flacăra plăpândă a părerii bune despre mine a unui locotenent!

Oricum, mi-a părut bine că, până la urmă, mi-am dat seama ce aveam de făcut.

*

61

Aşa! M-am întors la mine în cabina/ m-am spălat, m-am bărbierit şi m-am îmbrăcat grijuliu. Mi-am luat snapsul de dimineaţă în salon şi apoi m-am pregătit sufleteşte, mai ceva ca pentru o injecţie. Pot să-i spun înălţimii tale că perspectiva întrevederii cu Anderson nu-mi surâdea defel. Fiindcă, deşi dobândisem un anumit statut la bordul navei, era clar că şi căpitanul şi-l impusese pe al lui. El era stăpânul absolut. Ca să-mi mai alung din gândurile negre, m-am dus repede pe dunetă, urcând câte două trepte odată. Căpitanul Anderson se afla deja acolo şi stătea cu fata spre vântul care bătea din tribord. E privilegiul lui, obţinut ca urmare a vechii vorbe marinăreşti cum că „pericolul vine dinspre vânt", chiar dacă aceeaşi înţelepciune marină susţine că nu există nimic mai primejdios pe lume decât „ţărmul de sub vânt". Presupun că prima expresie se referă la apariţia unei nave inamice, pe când a doua are în vedere recifele şi alte asemenea obstacole naturale. Si totuşi, cred că am mai găsit o explicaţie a acestui privilegiu căpitănesc: indiferent care este partea de pe navă spre care bate vântul, ea e scutită aproape în întregime de miasmele care-ti mută nasul din loc în celelalte porţiuni. Iar aici nu mă gândesc la putoarea urinei şi a excrementelor, ci la mirosul pătrunzător şi neplăcut care vine chiar din corpul navei sau din santina plină de nisipul si pietrişul ce sunt folosite ca balast. Poate că navele mai moderne, cu lestul lor de fier, miros mai acătării; dar îndrăznesc să spun că aceşti lupi de mare care sunt urmaşii lui Noe ar continua să se plimbe lângă bordul din vânt, chiar dacă vântul ar înceta de tot şi oamenii ar trebui să pună mâna pe vâsle! Tiranii trebuie să se ţină cât mai departe de duhori.

Văd că, fără să-mi propun aşa ceva, am întârziat cu descrierea întrevederii la fel de mult pe cât zăbovisem de dimineaţă în faţa paharului cu băutură. Acum însă retrăiesc momentele când mi-am adunat puterile şi m-am pregătit de ultimul asalt!

Prin urmare, m-am oprit la celălalt capăt al dunetei si m-am prefăcut că nici nu-l bag în seamă pe căpitan, mulţumindu-mă să-l salut degajat, cu o ridicare a mâinii. Mizam pe buna dispoziţie în care îl văzusem mai devreme şi speram să deschidă el discuţia. Am apreciat corect. Noua lui expresie de satisfacţie era uşor de observat, iar în clipa când m-a văzut s-a apropiat de mine, dezvelindu-şi dinţii galbeni.

— Ai parte de o zi foarte frumoasă, domnule Talbot!

— Aşa este, domnule, înaintăm conform aşteptărilor la latitudinea asta?

— Mă îndoiesc că o să avem o medie mai mare de un nod pe durata zilelor următoare.

— Adică douăzeci şi patru de mile marine pe zi.

— Întocmai, domnul meu. În general, navele de război se deplasează mai încet decât crede lumea.

— Ei bine, domnule, trebuie să mărturisesc că latitudinile astea mi se par mult mai plăcute decât cele de care am avut parte până acum. Dac-am putea să remorcăm cumva Insulele Britanice şi să le aducem în partea asta de lume, cred că ne-am rezolva o mulţime de probleme sociale! Ne-am hrăni cu fructe de mango care ne-ar cădea din copaci direct în gură.

— Te duce mintea la nişte chestii tare ciudate, domnule. Te-ai gândit să incluzi şi Irlanda?

— Nu, domnule. Aş oferi-o Statelor Unite ale Americii.

— Cum ar veni, să aibă americanii prima opţiune, nu?

— Hibernia s-ar potrivi de minune cu Noua Anglie. Abia atunci am avea ce să vedem.

— Aş rămâne fără jumătate de echipaj dintr-un foc!

— Cred c-ar merita cu vârf şi îndesat, domnule. Ce frumos arată oceanul când soarele se află la orizont şi e gata să apună! însă când urcă, nu mai rămâne mare lucru din aerul misterios pe care-l observăm în tablouri şi care se vede atât de bine la răsărituri şi apusuri.

— M-am obişnuit atât de mult cu priveliştea asta, încât nici nu o mai bag de seamă. Mai mult, îi sunt recunoscător oceanului — dacă vorbele astea mai un vreun sens în asemenea împrejurări — pentru cealaltă mare însuşire.

— Care anume?

— Puterea de a izola pe cineva de semeni.

— De a izola un căpitan, domnule! Restul celor de pe mare trebuie să se adune ca oile în turmă. Iar efectul pe care-l are lucrul ăsta asupra lor nu e dintre cele mai bune. Misiunea lui Circe nu trebuia stânjenită, ca să nu spun mai mult, de meseria propriilor victime!

Nici n-am închis bine gura, şi mi-am dat seama cât de tăios ar fi putut suna aceste cuvinte. Dar am priceput, judecind după expresia neutră de pe chipul căpitanului, iar apoi după felul cum s-a încruntat, că Anderson se chinuia să-şi aducă aminte ce navă purtase numele Circe şi ce se întâmplase cu ea.

— Ca oile în turmă?

— Strânşi laolaltă, asta era expresia potrivită. Dar ce înmiresmat e aerul! Daţi-mi voie să vă spun că mi se pare aproape insuportabil să trebuiască să cobor din nou şi să-mi fac de lucru cu jurnalul.

Căpitanul Anderson a tresărit la auzul cuvântului „jurnal" de parcă ar fi călcat strâmb pe o piatră. M-am prefăcut că nu observ şi am continuat pe un ton vesel.

— Pe de o parte e o distracţie a mea, pe de alta o îndatorire. Bănuiesc că este ceea ce dumneavoastră aţi numi un „jurnal de bord".

— Probabil că nu aveţi mare lucru de consemnat, în situaţia în care suntem.

— Oho, vă înşelaţi, domnule. N-am nici timp, nici hârtie suficientă ca să înregistrez toate evenimentele şi personajele interesante de la bord, cărora să le adaug şi observaţii personale. Să-l luăm pe domnul Prettiman, de pildă. Zău că e un personaj! Punctele lui de vedere sunt notorii, nu găsiţi?

Dar căpitanul Anderson a continuat să mă fixeze cu privirea.

— Personaje?

— Trebuie să aflaţi, i-am răspuns râzând, că şi dacă înălţimea sa nu mi-ar fi dat instrucţiuni directe, tot aş fi înnegrit hârtia. Am ambiţia să scriu mai mult şi mai reuşit decât domnul Gibbon, iar dacă prin asta pot să-i fac un cadou naşului meu, cu atât mai bine.

Tiranul nostru a arborat un zâmbet plăcut, dar şovăitor, ca un om care ştie că e mai puţin dureros să-ţi scoţi o măsea decât să te dai pe mâna unui torţionar.

— Înseamnă că s-ar putea să ajungem cu toţii celebri, a spus el. Nu mă aşteptam la aşa ceva.

— E un lucru făcut pentru viitor. După cum probabil ştiţi, domnule, din păcate pentru toată lumea, înălţimea sa a rămas la pat din cauza unui atac de gută. Nu pot decât să sper că, într-o situaţie atât de neplăcută, relatarea sinceră, deşi privată, a călătoriei pe care am făcut-o şi a companiei în care m-am aflat o să-i mai abată gândul de la suferinţă.

Căpitanul Anderson a început dintr-o dată să se plimbe pe punte, după care s-a oprit direct în faţa mea.

— Probabil că ofiţerii navei la bordul căreia te afli ocupă un loc important într-o asemenea relatare.

— Fac cu toţii obiectul atenţiei şi curiozităţii unui om al uscatului.

— Iar căpitanul în mod special?

— Dumneavoastră, domnule? Sincer, nu m-am gândit. Dar, în fond, sunteţi regele sau împăratul acestui tărâm plutitor pe care împărţiţi dreptatea şi vă arătaţi cumsecădenia. Da. Presupun că jucaţi un rol important în jurnalul meu, şi tot aşa o să fie şi de-acum încolo.

Căpitanul Anderson s-a răsucit pe călcâie şi s-a îndepărtat. A rămas cu spatele la mine si s-a uitat în direcţia din care bătea vântul. Am observat că îşi proptise din nou bărbia în piept şi că îşi încleştase mâinile la spate. Am presupus că îşi împingea iar partea de jos a maxilarului în faţă, ca pe temelia unei depline mohoreli. Nu exista urmă de îndoială cu privire la efectul cuvintelor mele asupra lui, dar totodată şi asupra mea! Căci m-am trezit tremurând ca varga, la fel cum i se întâmplase secundului când îndrăznise să-l înfrunte pe Edmund Talbot! Am început să discut — nici nu mai ştiu despre ce — cu domnul Cumbershum, care intrase de cart. Nu se simţea în largul lui, fiindcă dialogul nostru era o încălcare a ordinelor de bord ale tiranului, şi am văzut cu coada ochiului cum îşi încleşta Anderson mâinile la spate. Nu era înţelept să continuăm. Mi-am luat rămas-bun de la locotenent şi am coborât de pe dunetă. Mi-a părut bine că m-am întors în cabină, unde am constatat că încă îmi tremurau mâinile! Aşa că m-am aşezat, mi-am tras sufletul şi mi-am lăsat pulsul să revină la normal.

În cele din urmă, am reînceput să mă gândesc la căpitan şi am încercat să-i anticipez acţiunile. Oare munca unui om de stat nu depinde în întregime de puterea de a influenţa viitorul celorlalţi? Iar puterea asta nu se bazează direct pe capacitatea de a le intui comportamentul? Iată, mi-am spus, ai ocazia să vezi dacă ucenicia ta a pornit pe drumul cel bun sau nu! Cum avea să răspundă Anderson aluziei pe care i-o strecurasem? Nici măcar n-a fost ceva subtil. Şi nici nu era cazul, fiindcă, judecind după întrebările pe care mi le-a pus, părea să fie destul de încet la minte. Poate că nici nu înţelesese mesajul când îi pomenisem de domnul Prettiman şi de convingerile lui extreme! Cu toate acestea, eram sigur că menţionarea jurnalului pe care-l ţineam avea să-l oblige să vadă cum se comportase de la începutul călătoriei şi să ghicească în ce fel avea să fie descris în paginile mele. Mai devreme sau mai târziu, avea să se împiedice de episodul Colley si să-şi aducă aminte cum îl tratase pe amărâtul de pastor. Era imposibil să nu priceapă că, oricât l-aş fi provocat, stârnindu-i antipatia faţă de Colley, atitudinea lui fusese crudă şi nedreaptă.

Şi atunci, în ce fel avea să se poarte? Eu cum mă comportasem când Summers îmi arătase care era răspunderea mea în toată afacerea? Am

încercat să regizez una sau două scene pentru teatrul nostru plutitor. Mi l-am închipuit pe Anderson coborând de pe dunetă şi străbătând indiferent coridorul, fără să pară interesat de Colley. Să zicem că nu făcea decât să-şi studieze propriile ordine de bord, al căror text scris de o mână atentă de copist începuse să se decoloreze. Pe urmă, la momentul oportun, când nu avea să fie nimeni în preajmă — ba nu, trebuia să fie văzut, ca să pot consemna evenimentul în jurnal — avea să intre în cabina unde zăcea pastorul, să închidă uşa, să se aşeze lângă pat şi să stea de vorbă cu cel întins acolo până aveau să se împrietenească la cataramă. Mai mult, Anderson ar fi putut juca rolul unui arhiepiscop sau chiar pe al Maiestăţii Sale! Cât despre Colley, cum ar fi putut să nu-l trezească la viaţă o asemenea manifestare de bunăvoinţă? Căpitanul avea să-i spună în secret că până şi el comisese o nebunie de felul ăsta, cu un an sau doi înaintea…

Nu puteam să-mi imaginez o asemenea scenă, ce mai încolo-ncoace. Era o situaţie artificială. Lui Anderson i-ar fi imposibil să se poarte aşa. Eventual ar putea să-i spună o vorbă bună lui Colley, să-şi recunoască duritatea şi să declare că aşa se comportau toţi comandanţii de navă. Însă, după cum îl ştiam, mai degrabă ar intra la el în cabină doar ca să se asigure că zăcea în pat, dus departe şi imposibil de trezit. Asta în cazul în care găsea de cuviinţă să se deranjeze. Mă rog, cine eram eu ca să sondez firea omului, să văd ce se ascundea în sufletul lui şi să stabilesc, după o asemenea intervenţie chirurgicală, cât de nedrept avea să fie şi de acum încolo? Mi-am ocupat locul în faţa jurnalului, reproşându-mi încercarea nebunească de a juca rolul unui politician şi al unui manipulator al semenilor! Trebuie să recunosc că deocamdată cunoştinţele mele despre resorturile acţiunilor omeneşti erau încă foarte firave. Iar inteligenţa ascuţită poate să te ajute, dar nu cine ştie ce. Trebuie să existe şi altceva, un fel de prelucrare a experienţei, înainte să judeci rezultatul unor împrejurări atât de numeroase, complicate şi confuze.

Dar apoi, ia să văd, ghiceşte înălţimea ta ce s-a întâmplat apoi? Am păstrat desertul pentru la urmă! Ei bine, chiar a coborât. Mi-a trecut prin fata ochilor, de parcă previziunile mele l-ar fi îndreptat încoace aidoma unei vrăji irezistibile! Sunt un vrăjitor, nu găseşti? Hai, înălţimea ta, recunoaşte-mi măcar statutul de ucenic vrăjitor! Am spus că o să coboare şi uite-l că a coborât! Prin vizorul uşii, l-am văzut apropiindu-se încruntat si decis şi oprindu-se în mijlocul coridorului. S-a uitat la uşile mai multor cabine, răsucindu-se pe călcâie, şi abia am avut timp să mă retrag din dreptul

vizorului înainte ca privirea lui pătrunzătoare să mă ardă mai ceva ca un cărbune încins! Când am îndrăznit să mă uit din nou — fiindcă mi s-a părut că aş fi fost în pericol dacă ar fi aflat că-l văzusem — se întorsese cu spatele la mine. S-a apropiat de uşa cabinei lui Colley şi timp de un minut a dat impresia că o străpunge cu privirea. Pe urmă s-a întors nerăbdător spre stânga, cu o mişcare care parcă voia să spună al naibii să fiu dacă o s-ofac! S-a îndreptat decis spre scară şi a dispărut. După câteva clipe i-am auzit paşii apăsaţi pe puntea de deasupra capului meu.

N-a fost un triumf deplin, nu-i aşa? Am spus că o să coboare şi a coborât. Dar în loc să-l mângâie pe bietul Colley, aşa cum îmi imaginasem, s-a arătat fie rău la suflet, fie lipsit de diplomaţia necesară unui asemenea gest. Cu cât s-a străduit să-şi ascundă furia, cu atât s-a enervat mai tare. Totuşi, am rămas încrezător. Faptul că ştia de existenţa jurnalului nu avea să-l lase să-şi facă de cap. Avea să-l simtă ca pe o aşchie înfiptă sub unghie. Şi avea să mai coboare o dată…

*

Beta

Iar ai zbârcit-o, Talbot! Ai mai primit o lecţie, băiete! Ai crezut c-o să treci peste obstacol, dar l-ai dărâmat! Să nu te mai pierzi niciodată în admirarea complezentă a unei prime izbânzi! Căpitanul Anderson n-a mai coborât. A trimis un mesager. Tocmai scriam propoziţia despre aşchia înfiptă sub unghie când am auzit o bătaie în uşă, urmată de ivirea în cadrul ei a cui crezi? A domnului Summers! L-am poftit înăuntru, am uscat cerneala de pe foaie — nu foarte bine, după cum poţi să constaţi — am închis jurnalul, m-am ridicat şi i-am făcut semn să se aşeze în locul meu pe scaun. A refuzat, a ales să stea la capul patului, şi-a pus pălăria alături şi s-a uitat gânditor la jurnalul în care scrisesem.

— L-ai ferecat bine!

N-am spus nimic, dar l-am privit în ochi, cu un zâmbet abia schiţat. A dat din cap ca şi cum ar fi înţeles — şi de fapt chiar cred că pricepuse.

— Domnule Talbot, povestea asta nu mai poate să continue.

— Te referi la jurnalul meu?

A dat din mână, ca pentru a trece peste încercarea mea de-a glumi.

— M-am dus să-l văd pe individ, din ordinul căpitanului.

— Pe Colley? Am fost si eu la el. Am acceptat, ţii minte.

— E pe punctul de a-şi pierde minţile.

— Ce poate să facă un păhărel! Nu s-a schimbat nimic?

— Phillips jură că de trei zile nu s-a clintit nici cu atâtica.

Am rostit câteva cuvinte urâte, poate chiar prea urâte. Summers s-a prefăcut că nu le bagă în seamă.

— Încă o dată-ţi spun, omul îşi pierde minţile.

— Aşa s-ar părea.

— Trebuie să fac tot ce pot, după cum mi-a ordonat căpitanul, iar dumneata o să mă ajuţi.

— Eu?

— Mă rog, nu ţi-a ordonat nimeni, dar mi s-a dat mie ordin să te invit şi să profit de sfaturile pe care o să mi le dai.

— Pe cinstea mea, individul mă flatează! Am apucat să-ţi spun, Summers, că mi s-a recomandat şi mie să practic arta asta? Ei bine, n-aş fi crezut că o să mă transform din linguşitor în linguşit într-un timp atât de scurt!

— Căpitanul Anderson crede că ai o experienţă socială şi o înţelegere destul de mare ca să poţi da sfaturi utile.

Am râs din toată inima, iar Summers mi s-a alăturat.

— Fii serios, Summers! Căpitanul Anderson n-avea cum să spună aşa ceva!

— Ai dreptate, domnule. N-a zis chiar cuvintele astea.

— Cred şi eu că nu le-a zis! Uite ce-i, Summers… M-am oprit la timp. Aş fi vrut să-i spun o mulţime de lucruri. Bunăoară, că îngrijorarea bruscă a căpitanului Anderson pentru Colley nu a început ca urmare a rugăminţilor mele, ci din clipa când a aflat că ţineam un jurnal pe care avea să-l citească un om foarte influent. As fi putut să-l informez că, după părerea mea, pe căpitan nu-l interesa nici cât negru sub unghie soarta lui Colley, preocupându-l în schimb să mă implice cu viclenie în desfăşurarea evenimentelor şi în acest fel să treacă problema principală în plan secund, sau cel puţin să atenueze cât de cât severitatea şi dispreţul înălţimii tale. Nu-i aşa că am început să învăţ? însă înainte de-a apuca să deschid gura, mi-am dat seama cât de primejdioase ar putea fi aceste cuvinte pentru Summers şi chiar şi pentru mine.

— În regulă, domnule Summers, o să fac tot ce depinde de mine.

— Eram sigur că o să accepţi. O să fii exponentul puterii civile în mijlocul marinarilor neştiutori. Ia spune, ce trebuie să facem?

— Păi, avem cazul unui pastor care… Stai puţin, n-ar fi trebuit s-o cooptăm pe domnişoara Granham? Este fata unui vicar şi e de presupus că se pricepe să discute cu alte feţe bisericeşti mai bine decât noi!

— Nu te mai ţine de glume, domnule, şi las-o pe femeie în grija domnului Prettiman.

— Nu! Nu se poate! Minerva însăşi?

— Trebuie să ne îndreptăm toată atenţia asupra domnului Colley.

— Aşa să fie. Prin urmare, e vorba de un om al bisericii care… care s-a făcut de râs şi a ajuns să-şi trăiască drama cu disperare.

Summers mi-a aruncat o privire atentă şi — aş putea să spun — curioasă.

— Ştii în ce fel s-a făcut de râs?

— Omule, l-am văzut cu ochii mei! Cu toţii l-am văzut, inclusiv doamnele! Ba drept să-ţi spun, Summers, eu am observat şi ceva în plus.

— M-ai făcut foarte curios.

— N-a fost ceva din cale-afară de important. Dar la câteva ore după ce s-a dat în spectacol, l-am surprins străbătând coridorul înspre closet, cu o

foaie de hârtie în mână şi un zâmbet extraordinar pe figura aia pocită.

— Şi ce ţi-a sugerat zâmbetul?

— Că era beat cui.

Summers a dat din cap spre partea din faţă a navei.

— Iar acolo? Pe teugă?

— De unde să ne dăm seama?

— Am putea să întrebăm.

— Crezi că e un lucru înţelept, Summers? lartă-mă că te întreb, dar nu-i aşa că reprezentaţia oamenilor de rând nu s-a adresat celor de pe aceeaşi treaptă cu ei, ci mai de- grabă reprezentanţilor autorităţii instituite? Şi arunci, n-ar fi mai bine să nu aduci aminte de lucrul ăsta?

— E în joc sănătatea mintală a unui om, domnule. Trebuie să riscăm. Cine l-a împins pe Colley să facă aşa ceva? Alături de oamenii de rând mai trăiesc şi emigranţi care, din ce-am văzut până acum, sunt plini de bună cuviinţă. Nici nu le trece prin cap să-şi bată joc de autorităţi. Totuşi, normal ar fi să ştie la fel de multe ca oricine altcineva.

Deodată mi-am amintit de fata aceea amărâtă şi trasă la faţă, care părea o umbră prea străvezie ca să nu te umple de milă. Probabil că avusese parte de spectacolul nedemn al lui Colley într-un moment când s-ar fi aşteptat la cu totul altceva din partea unui slujitor al bisericii.

— Bine, dar e îngrozitor, Summers! Omul ăsta ar trebui…

— Ce-a trecut e bun trecut, domnule. Insă îţi mai spun o dată, pericolul cel mare e că o să-şi piardă minţile. Pentru Dumnezeu, mai fă un efort să-l scoţi din… din… din letargia asta!

— Foarte bine. Mergem şi a doua oară. Hai.

Am ieşit cu un pas vioi, am străbătut coridorul cu Summers în urma mea, am deschis uşa cabinei şi m-am oprit înăuntru. Era exact aşa cum mi se spusese. Bărbatul zăcea la fel ca până atunci şi părea si mai nemişcat, admiţând că ar fi fost cu putinţă. Mâna care se încleştase pe belciug se destinsese, iar degetele rămăseseră agăţate de inelul metalic, însă fără niciun semn de încordare a muşchilor.

În spatele meu, Summers a vorbit cu blândeţe.

— Domnule Colley, uite-l pe domnul Talbot, a venit sa te vadă.

Din cauza derutei şi a silei puternice pentru toată tărăşenia, mi-am găsit şi mai greu decât de obicei cuvintele de îmbărbătare pentru acest amărât. Situaţia în care se găsea si duhoarea care presupun că emana dinspre el mi-au întors stomacul pe dos. După cum îţi dai seama, trebuia să fie un miros

extrem de pătrunzător, dacă era capabil să se ia la întrecere cu celelalte miasme ale navei, cu care încă nu mă obişnuisem pe deplin, şi chiar să le acopere! Totuşi, era limpede că Summers mă credea înzestrat cu posibilităţi pe care nu le aveam, căci a rămas la distanţă de mine şi a dat din cap, comunicându-mi în felul ăsta că problema încăpuse exclusiv pe mâinile mele.

Mi-am dres glasul.

— Ei bine, domnule Colley, ai trecut prin momente foarte neplăcute, dar dă-mi voie să-ţi spun că le pui prea mult la suflet. Beţia nestăpânită şi efectele ei reprezintă o experienţă de care s-ar cuveni să aibă parte fiecare bărbat măcar o dată-n viaţă, căci altminteri cum ar reuşi să priceapă prin ce trec ceilalţi? Cât despre faptul că te-ai uşurat pe punte… gândeşte-te numai la câte grozăvii n-au fost martore punţile alea! Ca să nu mai vorbim cât de obişnuit e lucrul ăsta în îndepărtatele noastre locuri natale… Domnule Colley, datorită bunelor oficii ale domnului Summers, mi s-a arătat că am şi eu partea mea de vină, oricât de mică, pentru neplăcerile pe care le-ai îndurat. Dacă nu l-aş fi înfuriat pe căpitan… dar asta e. O să-ţi mărturisesc, domnule, că un grup de studenţi postaţi la câteva ferestre de la etaj s-au uşurat ca la un semn pe un preparator nesuferit şi arţăgos, care s-a întâmplat să treacă pe dedesubt! Ei bine, care crezi că a fost urmarea acelei întâmplări oribile? Niciuna, domnul meu! Individul a întins mâna, a privit încruntat spre cerul serii şi şi-a deschis umbrela! Pot să jur, domnule, că o parte din tinerii aceia poznaşi or să ajungă într-o bună zi episcopi! Peste o zi sau două o să râdem cu toţii de întâmplarea amuzantă al cărei erou ai fost! Din câte ştiu, trebuie să ajungi la Sydney Cove, iar de acolo în Tasmania. Pe Dumnezeul meu, domnule Colley, umblă vorba că oamenii din locurile alea te primesc mai frumos dacă eşti beat decât dacă eşti treaz. Ce ţi-ar prinde bine acum ar fi un strop de tărie şi pe urmă câtă bere poţi să duci. Crede-mă, după aceea o să vezi lucrurile cu totul altfel.

N-am primit niciun răspuns. L-am privit întrebător pe Summers, dar acesta îşi coborâse ochii spre cuvertură şi îşi strânsese buzele. Mi-am întins braţele în lături cu un gest de om înfriht şi am ieşit din cabină. Summers m-a urmat.

— Ei bine, Summers?

— Domnul Colley vrea să moară.

— Fugi de-aici!

— Ştiu că aşa se-ntâmplă printre unii sălbatici. Sunt în stare să se întindă frumuşel pe jos şi să dea în primire.

I-am făcut semn să intre la mine în cabină şi ne-am aşezat amândoi pe marginea patului. Şi chiar atunci mi-a venit o idee.

— Dar dacă-i habotnic? S-ar putea să pună prea mult la inimă treburile legate de religie… Asta-i bună, domnule Summers, zău că nu văd ce-i de râs! Sau eşti chiar atât de nepoliticos, încât ti se pare că merită să te hlizeşti din cauza celor spuse de mine adineauri?

Summers şi-a luat mâna de la gură şi a zâmbit.

— Doamne fereşte, domnule! E şi aşa destul de rău că ai fost luat la ţintă de duşmani, n-are rost să te laşi împuşcat şi de prieteni, dacă nu te deranjează cuvântul. Crede-mă că îmi dau seama cât sunt de privilegiat fiindcă mi s-a permis să mă apropii de preabunul fin al nobilului dumitale naş. Însă ai dreptate într-o privinţă. Din punctul de vedere al bietului Colley, nu există absolut niciun motiv de râs. Ori şi-a pierdut deja minţile, ori habar n-are de propria religie.

— Dar e pastor!

— Nu veşmântul îl face pe om, domnule. Sunt sigur că a ajuns la disperare. Dar ca bun creştin ce mă aflu, indiferent de cât de rar calc prin biserică, dă-mi voie să-ţi spun că un creştin adevărat nu are voie să se lase copleşit de disperare!

— Înseamnă că adineauri am vorbit ca să nu tac.

— Atât ai fost în stare, însă bineînţeles că n-a auzit o iotă.

— Aşa ţi s-a părut?

— Dumitale nu?

În clipa aceea mi-a trecut prin gând că singurul care ar putea să se apropie cumva de Colley ar fi cineva din aceeaşi categorie socială cu el, unul dintre oamenii de rând de pe navă, cu condiţia să nu fi stat mult timp pe la şcoli şi să nu fi urcat pe o treaptă superioară. Numai că după schimburile de replici pe care le avusesem mai de mult cu Summers, nu prea mi-a venit să abordez din nou subiectul. Noroc că a destrămat el însuşi tăcerea.

— N-avem nici preot, nici doctor la bord.

— Brocklebank se lăuda că a făcut aproape un an de medicină.

— Zău? Şi ce zici, să-l chemăm?

— Doamne păzeşte, ar începe să bată câmpii! L-am auzit cu urechile mele când şi-a descris trecerea de la medicină la pictură drept „părăsirea lui

Esculap de dragul Muzei”.

— O să mă interesez printre oamenii de la prova.

— Ca să găseşti un doctor?

— Ca să aflu câte ceva despre ce s-a întâmplat.

— Omule, dar am văzut cu ochii noştri ce s-a întâmplat!

— Nu pe punte, ci pe teugă sau dedesubt.

— L-au îmbătat criţă.

Mi-am dat seama că Summers mă cerceta cu mare atenţie.

— Asta a fost tot?

— Tot?

— Am priceput. Ei bine, domnule, o să mă întorc şi-o să-i raportez căpitanului.

— Spune-i că o să mă gândesc în continuare la o metodă prin care să-l facem pe nenorocit să-şi revină.

— O să-i spun. Şi îţi mulţumesc pentru ajutor. Summers a plecat, lăsându-mă singur cu propriile gân- duri şi cu jurnalul. Era ciudat că un tânăr puţin mai mare ca mine sau Deverel, şi în orice caz mai mic decât Cumbershum, avea un instinct autodistructiv atât de puternic! Cu sau fără Aristotel, era suficientă o jumătate de oră alături de domnişoara Brocklebank — sau chiar alături de Prettiman şi domnişoara Granham — ca să nimeresc într-o situaţie cu care trebuia să mă familiarizez din mai multe motive, dintre care abia ultimul era reprezentat de varietăţile improvizate. Iar pe urmă…

Care crezi că a fost gândul care mi-a trecut prin minte? Cel legat de teancul de foi pe care le văzusem pe masa lui Colley! Nu le observasem când intrasem în cabină cu Summers, dar acum, în virtutea nepătrunselor facultăţi ale minţii omeneşti, am mai pătruns o dată înăuntru, de data asta cu un ochi retrospectiv, şi am constatat că pe masă nu se mai găsea nimic! Iată un subiect demn de cercetările unui savant! Cum e cu putinţă ca mintea unui om să se întoarcă în timp şi să descopere un lucru pe care ochii nu-l observaseră? Insă chiar aşa s-a întâmplat.

Mă rog. Căpitanul Anderson fusese cel care mă cooptase în cadrul echipei, aşa că mi-am zis că merita să afle şi el pe ce supraveghetor formidabil pusese mâna!

M-am întors repede în cabina lui Colley. Pastorul se găsea în aceeaşi poziţie. Abia când m-am văzut în mijlocul încăperii am simţit din nou cum mă încearcă o teamă nelămurită, îi voiam binele acestui om şi acţionam la

ordinul căpitanului; totuşi, în adâncul sufletului nu eram tocmai în apele mele. Cred că de vină era felul de a conduce al lui Anderson. Pentru un tiran, cea mai mică abatere de la porunca lui se transformă în crimă, iar eu cochetam cu ideea de a-l încondeia pentru felul grosolan cum se purtase cu domnul Colley. Am aruncat repede o privire prin cabină. Călimara, tocurile şi micul vas cu nisip erau la locul lor, la fel ca rafturile cu cărţi de cult de la piciorul patului, în treacăt fie spus, cărţile astea păreau să fi avut o eficienţă destul de redusă! Apoi m-am aplecat deasupra pastorului.

Acesta a fost momentul când am înţeles fără să văd… când am ştiut, deşi nu aveam niciun instrument concret de cunoaştere…

Existase o perioadă când Colley se trezise pradă unei suferinţe trupeşti care se transformase repede într-una a mintii. A rămas aşa, chinuit de o durere tot mai puterni- că, dar având totodată o conştiinţă din ce în ce mai profundă şi o memorie din ce în ce mai cuprinzătoare, până când a întors definitiv spatele lumii si n-a mai dorit decât să moară. Phillips n-a reuşit să-l trezească din starea asta, Summers nici atât. Doar eu am… la urma urmelor, cuvintele mele atinseseră o coardă sensibilă. După ce l-am vizitat pentru prima dată şi am ieşit de la el din cabină, a sărit din pat, chinuit de o nouă suferinţă! Apoi, înrobit cu patimă silei de sine, a măturat cu un gest toate hârtiile de pe masă. Ca un copil, le-a strâns grijuliu şi le-a îngrămădit într-un ungher unde şi-ar fi dorit să rămână până la ziua Judecăţii de Apoi! Bineînţeles, între pat şi bordajul navei exista un spaţiu strimt, la fel ca la mine, unde abia încăpea mâna unui om, lucru pe care l-am probat chiar atunci în cabina lui Colley. Am dat peste nişte hârtii şi am scos la iveală un teanc de pagini scrise, unele cu adăugiri, despre care am fost sigur că erau dovezile concrete împotriva tiranului nostru, care aveau să fie folosite în procesul Colley contra Anderson. Mi-am vârât repede toate hârtiile sub haină, am ieşit — trag nădejde că neobservat! — şi am dat fuga la mine în cabină. Aici am ascuns paginile scrise în sertarul meu de lucru, pe care apoi l-am încuiat, de parcă aş fi ascuns lucrurile furate în timpul unui jaf! După aceea m-am aşezat şi am început să consemnez întregul episod în jurnal, sperând că un gest atât de obişnuit avea să-mi ofere acoperirea legală de care aveam nevoie! Nu-i aşa că e mai mare râsul?

Wheeler a intrat chiar atunci în cabină.

— Am un mesaj, domnule. Căpitanul vă roagă să-i faceţi plăcerea de a lua cina în compania dânsului peste o oră.

— Transmite-i complimente căpitanului şi spune-i că accept bucuros.

*

Gamma

De ce zi am avut parte! Am început-o cu o oarecare veselie şi iată că o închei cu… dar sunt convins că vrei să ştii tot! Mi se pare că a trecut atât de mult, încât episodul cu pricina s-a pierdut într-o ceată pe care încercările mele de-a o străpunge s-au dovedit foarte superficiale, mai mult de ochii lumii…

Mă rog. Cum a spus Summers, în parte e si vina mea. De fapt, cu toţii am fost vinovaţi, mai mult sau mai puţin, însă cred că niciunul nu poartă o răspundere mai mare decât tiranul nostru! Dă-mi voie, înălţimea ta, să te însoţesc pas cu pas. Nu promit că o să te binedispun, dar cel puţin o să-ţi dau prilejul unei indignări generoase şi al unei judecăţi mult mai drepte decât a mea.

Mi-am schimbat hainele şi l-am expediat pe Wheeler, dar m-am trezit imediat cu Summers, care arăta elegant de-a binelea.

— Dumnezeule mare, Summers, ai fost invitat şi dumneata la ospăţ?

— Mi s-a făcut această cinste.

— Sunt convins că e ceva cu totul nou.

— Iar al patrulea mesean o să fie Oldmeadow. Mi-am scos ceasul de buzunar.

— Mai sunt zece minute, dacă nu mai mult. Ce spune eticheta despre o asemenea întâlnire?

— Căpitanul apare la ultima bătaie a clopotului de cart.

— În cazul ăsta, o să-i înşel aşteptările şi o să mă prezint mai devreme. După impresia pe care şi-a făcut-o despre mine, e convins c-o să întârzii.

Intrarea mea în apartamentul căpitanului Anderson a fost la fel de ceremonioasă ca a unui amiral. Cabina, sau mai degrabă încăperea, nu era la fel de mare ca salonul pasagerilor şi nici măcar ca popota, dar părea un palat prin comparaţie cu cotloanele strimte care ni se repartizaseră nouă. Câtiva pereţi fuseseră dărâmaţi pe ambele laturi pentru a face loc dormitorului căpitanului, debaralei, bucătăriei personale şi unei cabine mai mici, unde presupun că şi-ar fi putut face nevoile şi un amiral. La fel ca în salonul locotenenţilor şi în cel al pasagerilor, peretele din spate, aşa-numitul transversal pupa din marineză, era o fereastră uriaşă, cu rame de plumb, pe care se vedea cam o treime din orizont. Totuşi, o bună parte a ferestrei era blocată, iar la început nu mi-am dat seama de ce. Blocajul se datora parţial

căpitanului, care, de îndată ce m-a văzut, mi s-a adresat cu o voce pe care n-o pot descrie altfel decât sărbătorească:

— Intră, domnule Talbot, intră! Trebuie să-mi cer scuze că nu te-am aşteptat în prag! M-ai surprins în grădină.

Aşa şi era. Ceea ce se profila de fapt în dreptul ferestrei era un şir de plante agăţătoare, fiecare răsucindu-se în jurul unui bambus ce se ridica din întuneric, aproape de locul de pe punte unde cred că se găseau ghivecele. Când m-am dat mai într-o parte, am văzut că Anderson uda fiecare floare cu ajutorul unei stropitori cu gâtul lung. Stropitoarea semăna cu jucărioarele folosite de doamnele care îşi îngrijeau serele cu portocali. E şi asta o ciudăţenie a Mamei Naturi, să poţi să stropeşti plantele din vasele acelea imense cu un instrument atât de puţin impresionant. Unui străin i s-ar fi părut, probabil, că ursuzul nostru căpitan nu se încadra deloc într-o asemenea imagine. Totuşi, când s-a întors spre mine, am descoperit uimit că mă privea cu simpatie, de parcă aş fi o fost o doamnă din lumea bună venită la el în vizită.

— Nu ştiam că aveţi un paradis personal, domnule căpitan.

Anderson a zâmbit. Ei bine, da! Chiar a zâmbit!

— Ia gândeşte-te, domnule Talbot, că planta asta nevinovată, care tocmai înfloreşte şi de care am grijă, ar fi putut fi cea din care şi-a împletit Eva cunună în ziua când a venit pe lume.

— Dar asta, domnule căpitan, n-ar însemna că inocenţa fusese pierdută înainte de apariţia frunzei de smochin?

— S-ar putea. Ce isteţ eşti, domnule Talbot.

— Aţi făcut o glumă, nu-i aşa?

— Am spus exact ce gândeam. Planta asta se numeşte Floarea Ghirlandei. Mi s-a spus că anticii îşi făceau coroniţe din ea. Când înfloreşte, împrăştie un miros foarte plăcut şi e albă ca ceara.

— Înseamnă că ne-am putea pune în locul vechilor greci şi ne-am putea găti pentru ospăţ.

— Nu cred că obiceiul ăsta li se potriveşte englezilor. Dar ai observat că am trei plante? Iar două au apărut din seminţele pe care le-am sădit cu mâna mea!

— E un lucru chiar atât de complicat pe cât dă de înţeles nota triumfătoare din voce?

Căpitanul Anderson a râs înveselit, îşi ridicase bărbia din piept, îşi încreţise obrajii, iar ochii mici începuseră să-i scapere.

— Şir Joseph Banks a spus că era imposibil! „Anderson, ia, domnule, nişte butaşi”, aşa mi-a zis. „Seminţele n-ai decât să le-arunci peste bord.” Dar am perseverat, iar până la urmă m-am ales cu o ladă de răsaduri, suficiente chiar şi pentru banchetul primarului, în cazul în care — dând curs sugestiei dumitale — le-ar cere consilierilor să-şi pună coroniţe pe cap. Dar să nu exagerăm. Coroniţele ar fi la fel de nepotrivite acolo ca şi pe pereţii pictaţi de la Greenwich. Serviţi-l pe domnul Talbot. Ce vrei să bei, domnule? Avem de toate din belşug, chit că eu nu beau decât câte un pahar din când în când.

— Pentru mine vin, domnule.

— Hawkins, vinul roşu, te rog! Aşa, priboiul pe care-l vezi aici, domnule Talbot, are o boală a frunzelor. Am tratat-o cu flori de sulf, dar degeaba. O s-o pierd, fără îndo- ială. Dar e adevărat că omul care grădinăreşte pe mare trebuie să accepte şi pierderile. Când am ieşit prima dată în larg pe post de comandant de navă, am rămas fără toată colecţia de plante.

— Din cauza violenţei inamicului?

— Nu, domnule, din cauza vremii neobişnuite, care ne-a ţinut săptămâni în şir fără vânt şi fără ploaie. N-am avut cum să-mi stropesc florile cu proviziile de apă ale navei. Aş fi provocat o revoltă la bord. Aşa că pierderea unei singure plante nu e chiar atât de importantă.

— În plus, puteţi s-o schimbaţi cu o alta la Sydney Cove.

— De ce-o fi trebuind dumneata să…

S-a răsucit pe călcâie şi a pus stropitoarea într-o lădiţă, lângă plante. Când s-a întors din nou cu faţa, i-am revăzut cutele de pe obraji şi licărul din priviri.

— Mai avem mult până la destinaţie, domnule Talbot.

— Vorbiţi de parcă nu v-ar face plăcere că o să ajungem acolo.

Licărul şi cutele au dispărut.

— Eşti tânăr, domnule. N-ai cum să înţelegi plăcerile… ba nu, nevoia de singurătate a unora. Nu m-ar deranja dacă drumul ăsta ar dura la nesfârşit!

— Bine, dar oamenii sunt legaţi de uscat, de societate, de familie…

— De familie? De familie? a întrebat căpitanul, pe un ton destul de violent. Dar ce nu s-ar descurca oamenii şi fără familie? Ce-o fi aşa mare ispravă să ai familie, mă rog?

— Omul nu e ca floarea cununii si nu-şi pune singur sămânţa la treabă, domnule!

A urmat o tăcere îndelungată, timp în care Hawkins, servitorul căpitanului, ne-a adus vinul roşu. Anderson şi-a ridicat paharul pe jumătate plin în dreptul feţei, cu un gest simbolic.

— Măcar o să-mi aduc aminte cât de remarcabilă e flora de la antipozi!

— Şi-o să vă puteţi completa stocul. Veselia i s-a aşternut la loc pe chip.

— Multe dintre invenţiile pe care le-a reuşit Natura acolo n-au fost aduse niciodată în Europa.

În clipa aceea mi-am dat seama că puteam să câştig dacă nu inima căpitanului Anderson, măcar aprobarea lui. Mi-a venit brusc o idee, una demnă de un romancier, cum că mutra aceea mohorâtă cu care îşi părăsea paradisul personal era cea a unui Adam izgonit, în timp ce mă gândeam la acest lucru şi-mi priveam paharul cu vin roşu, Summers si Oldmeadow au intrat împreună în apartament.

— Intraţi, domnilor, le-a strigat căpitanul. Ce doreşti să bei, domnule Oldmeadow? După cum vezi, domnul Talbot se mulţumeşte cu niscai vin. Vrei şi dumneata la fel?

Oldmeadow a scos un hârâit sceptic si a declarat că ar prefera un păhărel de sherry sec. Hawkins a adus o sticlă cu fundul lat şi i-a turnat mai întâi lui Summers, ca şi cum i-ar fi ştiut dinainte preferinţele, şi abia pe urmă lui Oldmeadow.

— Summers, a rostit căpitanul, de mult voiam să te-ntreb. Ce-ţi mai face pacientul?

— La fel, domnule. Domnul Talbot a fost amabil şi a dat curs rugăminţii dumneavoastră. Dar nici cuvintele lui n-au avut mai mult efect decât ale mele.

— Mare păcat, a zis căpitanul, privindu-mă ţintă. O să trec în jurnalul de bord că pacientul — cred că aşa trebuie să-i spunem — a fost vizitat atât de dumneata, domnule Summers, cât şi de dumneata, domnule Talbot.

Abia acum am început să pricep de ce ne invitase căpitanul Anderson la el în cabină şi ce se afla în spatele stângăciei cu care se ocupa de cazul Colley. În loc să aştepte ca băutura şi discuţiile să lucreze asupra noastră, pusese subiectul pe tapet imediat şi mult mai direct decât m-aş fi aşteptat. Era momentul să mă gândesc şi la mine!

— Trebuie să ţineţi cont, domnule, că dacă amărâtul e considerat pacient, părerea mea nu mai are valoare, am spus. Nu am niciun fel de cunoştinţe medicale. Aşa, aţi putea la fel de bine să-l consultaţi pe domnul Brocklebank!

— Brocklebank? Cine-i Brocklebank?

— Domnul acela cu aer de artist şi figură de băutor de vin roşu, înconjurat întruna defemei. Dar am glumit. Mi-a spus că începuse să studieze medicina, însă renunţase.

— Să înţeleg că are totuşi o urmă de pregătire medicală?

— Nu, nu! A fost o glumă şi-atât. Individul e… cum e individul ăsta, Summers? Cred că nu ştie nici măcar să ia pulsul!

— Oricum… Brocklebank, aşa ai zis că-l cheamă? Hawkins, caută-l pe domnul Brocklebank şi roagă-l să fie amabil şi să vină la mine imediat.

Mi-am dat seama de tot — am văzut pasajul din jurnalul de bord — vizitat de un domn cu oarecari cunoştinţe medicalei O fi fost căpitanul nostru necioplit, dar era tare viclean! Se pricepea, după cum spunea Deverel, „să ţină capătul vergii liber şi să lase loc de întors”. Binevoiască înălţimea ta să observe cum mă sileşte să-ţi transmit prin intermediul jurnalului că a făcut tot ce putea pentru bietul om, trimiţându-şi în vizită ofiţerii, pe mine şi pe un domn cu oarecari cunoştinţe medicale!

Timp de câteva clipe, nimeni n-a mai scos o vorbă. Noi, cei trei musafiri, ne-am uitat în pahare, de parcă amintirea bărbatului bolnav ne-ar fi făcut să devenim solemni. Dar n-au trecut nici două minute şi Hawkins s-a întors ca să ne spună că domnul Brocklebank acceptase bucuros invitaţia căpitanului.

— Atunci, să ne aşezăm, a spus Anderson. Domnul Talbot în dreapta mea, iar dumneata, domnule Oldmeadow, aici! Summers, vrei să stai în capătul celălalt al mesei? Un tablou cu adevărat domestic, zău aşa! Aveţi loc destul, domnilor? Summers are berechet, fireşte. Dar trebuie să-i lăsăm drumul liber spre uşă, în caz că va trebui să rezolve vreuna dintre cele zece mii de probleme care pot să apară la bord.

Oldmeadow a remarcat că supa era excelentă. Summers, care se hrănea cu dexteritatea dobândită pe atâtea teuge, a declarat că pe seama mâncării marinăreşti se spuneau o mulţime de prostii.

— Puteţi fi siguri, a adăugat el, că acolo unde alimentele sunt comandate, strânse, depozitate şi servite cu mia de tone, or să apară inevitabil tot felul de nemulţumiri. Insă în general marinarii englezi mănâncă mai bine pe mare decât pe uscat.

— Bravo! am strigat. Summers, locul dumitale e la guvern!

— Ciocnesc un pahar de vin cu dumneata, domnule Summers, a spus căpitanul. Cum era expresia aia? „Chilă bună pân’ la lună”? Un pahar în cinstea dumneavoastră, domnilor! Dar să revenim — Summers, ce părere ai

de povestea aia cu brânza fixată de vârful catargului? Dar de tabacherele fabricate din carnea de vită?

Am văzut cu coada ochiului că Anderson n-a făcut decât să adulmece buchetul vinului, după care a pus jos paharul. M-am hotărât să-i cânt în strună, măcar ca să-mi dau seama ce pune la cale.

— Summers, trebuie să aud ce-i răspunzi domnului căpitan. Ce-i cu tabacherele alea şi cu brânza la proţap…

— De pe catarg.

— Şi cum rămâne cu oasele goale care le sunt date bravilor noştri marinari şi pe care abia dacă se vede vreo urmă de carne?

Summers a zâmbit.

— Bănuiesc că o să guşti şi domnia ta din brânza, domnule. Cât despre oase, cred că domnul căpitan e pe cale să-ţi facă o surpriză.

— Chiar aşa, a întărit căpitanul. Hawkins, serveşte-ne.

— Dumnezeule mare, oase cu măduvă! am exclamat.

— Presupun că-s de la Bessie, a zis Oldmeadow. Un animal care ne-a făcut mult bine.

M-am înclinat în direcţia căpitanului.

— Suntem copleşiţi, domnule. Nici Lucullus nu s-ar fi descurcat mai bine.

— Mă străduiesc să-ţi ofer subiecte pentru jurnal, domnule Talbot. „-, ’--”

— Vă dau cuvântul meu, domnule, că meniul ăsta o să fie consemnat pentru cea mai îndepărtată posteritate, împreună cu o vorbă bună despre ospitalitatea căpitanului!

Hawkins s-a aplecat la urechea căpitanului.

— Gentlemanul aşteaptă la uşă, domnule.

— Brocklebank? O să discut puţin cu el la mine-n birou şi o să vă rog să mă scuzaţi, domnilor.

Ceea ce a urmat a avut ceva din aerul unei farse. Brocklebank nu rămăsese la uşă, ci intrase, iar acum se apropia. Fie că înţelesese greşit mesajul căpitanului si considerase că, la fel ca mine, fusese invitat la masă, fie că se afumase niţel, fie ambele. Summers îşi împinsese scaunul în spate şi se ridicase. Ca şi cum secundul n-ar fi fost decât un servitor, Brocklebank s-a aşezat fără ezitare.

— Mersi, mersi frumos. Oase cu măduvă! De unde naiba ai ştiut, domnule? Bag seama că ti-o fi spus una dintre fetişcanele mele. Alege-s-ar

praful de francezi!

I-a golit paharul lui Summers dintr-o sorbitură. Avea un glas ca un fruct care combină — dac-o fi posibil aşa ceva — calităţile piersicii şi pe ale perei. Si-a vârât degetul mic în ureche, a forat preţ de câteva clipe şi a cercetat rezultatul adunat în vârful unghiei, în timp ce nimeni n-a scos un cuvânt. Servitorul nu ştia ce să facă. Brocklebank l-a văzut ceva mai bine pe Summers şi i-a adresat un zâmbet binevoitor.

— Şi dumneata, Summers? Stai jos, omule, stai jos! Căpitanul Anderson a intervenit, dând dovadă de un tact extrem de rar:

— Aşa e, Summers, trage-ţi scaunul de-acolo şi stai cu noi la masă.

Summers s-a aşezat la un colt al mesei. Respira accelerat, ca şi cum tocmai ar fi alergat într-o cursă. M-am întrebat dacă nu cumva se gândea la cuvintele lui Deverel, pe care acesta mi le spusese la un pahar — Nu, Talbot, lumea nu-i deloc fericită pe nava asta.

Oldmeadow s-a întors spre mine.

— Cineva a adus vorba de un jurnal, domnule Talbot. Voi, cei cu funcţii prin guvern, aveţi al naibii de mult de scris.

— M-ai făcut mai mare decât sunt, domnule. Dar aşa este. Birourile sunt pline de hârtii.

Căpitanul s-a prefăcut că bea, după care a pus paharul pe masă.

— La urma urmei, îţi vine să zici că şi nava asta are hârtii în loc de balast, într-un fel sau altul, consemnăm tot ce se întâmplă, ba în jurnalul şefului de echipaj, ba în jurnalul de bord pe care-l ţin chiar eu.

— În cazul meu, mi-am dat seama că nici nu apuc să-mi notez evenimentele de peste zi şi trebuie să mă ocup deja de altele.

— Şi-atunci cum le alegi?

— Mă opresc doar la momentele mai importante, bineînţeles, şi la fleacurile care-l pot binedispune pe naşul meu când o fi să le citească.

— Sper, a spus căpitanul apăsat, c-o să consemnezi pentru înălţimea sa cât de îndatoraţi îi suntem fiindcă ne-a permis să ne bucurăm de compania dumitale.

— Aşa voi face.

Hawkins i-a umplut paharul lui Brocklebank. O făcea deja pentru a treia oară.

— Domnule… ăă… Brocklebank, putem să profităm de pe urma cunoştinţelor dumitale de medicină? a întrebat căpitanul.

— De pe urma cui?

— Talbot… domnul Talbot, aici de faţă, a continuat căpitanul pe un ton destul de supărat, domnul Talbot…

— Ce dracu' a păţit? Sfinte Dumnezeule! Vă asigur că draga mea Zenobia, care ştiţi că-i bună la suflet…

— Eu, unul, nu am nimic de-a face cu problema în discuţie. Domnul căpitan se referă la Colley.

— A, la pastor? Doamne, Dumnezeule! Pe cinstea mea, treaba asta nu mă priveşte câtuşi de puţin. N-au decât să se distreze, aşa am zis… chiar şi aici, la bord, aşa am zis… sau n-am zis?

Domnul Brocklebank a sughiţat. Pe bărbie i s-a prelins un firicel de vin roşu. Ochii au început să-i rătăcească încoace şi-ncolo.

— Avem nevoie de experienţa dumitale medicală, a rostit căpitanul pe un ton care i se părea împăciuitor, dar care îi ascundea cu greu nervozitatea. Noi nu avem aşa ceva şi aşteptăm din partea dumitale…

— Nici eu n-am, a spus domnul Brocklebank. Carton, înc-un pahar!

— Domnul Talbot zicea…

— Am studiat atent problema, să ştiţi, şi mi-am spus: Wilmot, anatomia nu-i de tine. Zău aşa, n-ai cum s-o pricepi. De fapt, aşa cum am zis la momentul cuvenit, l-am abandonat pe Esculap în favoarea Muzei. Nu aşa ţi-am spus, domnule Talbot?

— Aşa este, domnule. Cel puţin în două rânduri. Nu mă îndoiesc că domnul căpitan îţi va primi scuzele.

— Nu, nici vorba, a spus enervat căpitanul. Oricât de mică ar fi experienţa acestui domn, trebuie să profităm de ea.

— Să profităm? a făcut domnul Brocklebank. Păi, putem să profităm de pe urma Muzei mai mult decât în orice alt fel. La ora asta aş fi fost un om bogat, dacă oribila corupţie a societăţii engleze n-ar fi profitat de firea mea pătimaşă, de înclinaţia nemăsurată spre sex şi de plăcerea de a mă deda exceselor…

— Eu, unul, n-aş suporta să fiu doctor, a declarat Oldmeadow. Atâtea cadavre, Dumnezeule!

— Întocmai, domnule. Prefer să ţin la respect toate lucrurile care-mi aduc aminte că sunt muritor. Ştiai că am fost primul care s-a aventurat pe câmpul de luptă si care, după moartea lordului Nelson, a redat fericita întâmplare sub forma unei litografii?

— Nici n-ai dat pe-acolo!

— Am ţinut lucrurile la respect, domnule. Nici alti artişti n-au dat pe-acolo. Recunosc de bunăvoie că, la momentul cu pricina, am crezut că lordul Nelson murise pe punte.

— Am văzut eu litografia, Brocklebank! am strigat. Există o copie atârnată pe unul din pereţii de la Dog and Gun! Cum naiba a avut timp să îngenuncheze toată mulţimea aia de ofiţeri tineri în jurul lordului Nelson, plângându-l şi fiindu-i alături tocmai în toiul luptei?

Pe bărbia bărbatului s-a mai prelins un firicel de vin.

— Confunzi arta cu realitatea, domnule.

— Mie mi s-a părut o prostie fără margini, domnule.

— Dar s-a vândut foarte bine, domnule Talbot. Nu pot să-ţi ascund că, fără popularitatea neîntreruptă a lucrării, la ora asta n-aş avea după ce bea apă. Aşa, am reuşit să fac rost de bani ca să-mi plătesc drumul până la… mă rog, până unde mergem, am uitat cum îi zice. Şi gândeste-te, domnule, lordul Nelson a murit lângă santina aia împuţită, undeva sub punte, având deasupra capului doar un felinar de navă. Vin şi te-ntreb, cine naiba ar fi putut să transforme toată tărăşenia într-un tablou?

— Poate Rembrandt.

— A, Rembrandt. Da, mă rog. În orice caz, domnule Talbot, trebuie să admiri cu câtă îndemânare am redat fumul.

— Nu te urmăresc, domnul meu.

— Fumul ăsta e dracul gol. Nu l-ai văzut când mi-a luat Sumrners puşcociul şi a tras cu el? în toiul unei bătălii pe mare, nu mai vezi nimic şi-ţi închipui că eşti la Londra. Prin urmare, adevăratul meşteşug e să ştii să foloseşti fumul în aşa fel încât să nu încurce… să nu încurce…

— Ca un clovn.

— Să nu încurce…

— Să nu întrerupă bunul mers al bătăliei.

— Să nu încurce… domnule căpitan, văd că nu mai beti. Căpitanul a mai făcut un gest cu paharul, după care s-a uitat la ceilalţi trei musafiri, enervat peste măsură. Dar Brocklebank, care între timp îşi sprijinise coatele de o parte şi de alta a porţiei de rasol a lui Summers, a bătut câmpii mai departe.

— Am spus dintotdeauna că fumul folosit cu pricepere poate să-ţi ofere un ajutor ma-material. Uite-aşa te trezeşti abordat de un căpitan care a dat nas în nas cu inamicul şi a scăpat teafăr. Aşa că omul vine la mine şi-mi cere o litografie. De exemplu, să zicem că la locul bătăliei se mai găseau o fregată şi un slup mai mititel… au nimerit peste francezi si gata lupta, să mă

iertaţi! Vorba epitafului: „Oriunde-ai fi, vânt vei slobozi, eu nu l-am tras, şi uite că m-au ras!” Iar acum vă rog să vă închipuiţi ce s-ar întâmpla… ca să nu mai vorbesc de bunul meu prieten Fuseli, ştiţi doar, călcâiul lui Ahile şi… mă rog, asta e. Ia gânditi-vă!

Am băut iritat şi m-am întors spre căpitan.

— Domnule, cred că domnul Brocklebank… Manevra n-a folosit la nimic, fiindcă individul şi-a văzut de ale lui, fără să mă bage în seamă.

— Ia gânditi-vă, pe mine cine mă plăteşte? Dac-ar plăti toţi, n-ar mai putea să fie niciun firicel de fum! Totuşi, trebuie zugrăviţi toţi în viitoarea luptei, naiba să-i ia! Şi încep să se lovească!

— Domnule Brocklebank, l-a întrerupt căpitanul scos din pepeni, domnule Brocklebank…

— Arătaţi-mi un singur căpitan care a învins şi a fost înnobilat! Abia după aceea n-or să mai existe certuri!

— Nu, a croncănit Oldmeadow din fundul girului, nici vorbă!

Domnul Brocklebank l-a ţintuit cu o privire duşmănoasă.

— Îmi pui la îndoială cuvântul, domnule? Asta faci? Dacă da, atunci…

— Eu, domnule? Dumnezeule mare, nici prin cap nu-mi trece!

— O să-mi spună: „Brocklebank, din partea mea, nu dau două cepe degerate pe toată povestea, dar maică-mea, nevestica şi alea cinşpe fete vor să vadă un tablou cu nava mea în focul luptei!” V-aţi prins? Iar după ce-am primit un exemplar din gazetă si mi s-a descris lupta în cele mai mici amănunte, omul pleacă fericit si convins că ştie tot despre cum arată o bătălie pe mare!

Căpitanul şi-a ridicat paharul. De data asta l-a golit dintr-o înghiţitură. Apoi i s-a adresat lui Brocklebank pe un ton care l-ar fi speriat pe domnul Taylor şi l-ar fi făcut s-o zbughească de la un capăt al navei la celălalt, dacă nu mai rău.

— În ce mă priveşte, domnule, îi împărtăşesc părerea! Ca să-şi arate isteţimea, domnul Brocklebank a încercat să-şi vâre cu viclenie un deget în nas, dar n-a nimerit.

— Vă înşelaţi, domnule. Dac-ar fi să mă bazez pe autenticitate… dar nu, nici nu se pune problema. Credeţi oare că omul meu, clientul, care a plătit o garanţie… căci, vedeţi dumneavoastră, poate că intra imediat în luptă şi-şi pierdea capul…

Summers s-a ridicat în picioare.

— Mă cheamă datoria, domnule.

Căpitanul, dând poate dovadă de prima licărire de umor pe care am observat-o vreodată la el, a râs în gura mare.

— Norocul dumitale, domnule Summers! Brocklebank n-a observat nimic. Mai mult, cred că, dacă i-am fi lăsat singur la masă, tot şi-ar fi continuat monologul.

— Şi credeţi cumva că fregata însoţitoare urma să pară la fel de însufleţită pe pânză? Păi, n-a plătit un sfanţ! Ei bine, aici intră în acţiune fumul. La vremea când am schiţat deja tabloul, fregata tocmai a tras o salvă şi s-a acoperit de fum. Cât despre slup, care probabil că era comandat de un amărât de locotenent, să zică mersi dac-o să-şi găsească loc în lucrare. Pe de altă parte, nava clientului meu o să scuipe mai mult foc decât fum şi-o să fie atacată de toţi duşmanii în acelaşi timp.

— Mai că mi-as dori ca francezii să ne ofere prilejul de a apela la bunele servicii ale penelului dumitale, am spus.

— Slabă speranţă, a zis posomorit căpitanul. Asta chiar n-o să se întâmple.

Poate că tonul lui l-a afectat pe domnul Brocklebank, care a trecut extrem de repede, aşa cum fac de obicei beţivii, de la voie bună la melancolie.

— Dar lucrurile nu se termină aici. Clientul o să se întoarcă şi primul lucru pe care o să-l spună e că nici Corinna, nici Erato n-au avut vreodată catargul principal atât de în faţă, după care o să-ntrebe ce caută palancul ăla pe verga mare? Păi, cel mai baban client al meu — în afară de lordul Nelson, căruia nici nu ştiu dacă am voie să-i spun client — a fost atât de încet la minte, că m-a luat la rost pentru pagubele pe care provocasem pe pânză fregatei însoţitoare. Ajurat că vasul nu rămăsese fără arborele gabier, căruia cred că i-a zis „gabierul trinchet”, fiindcă încă nu ajunsese în bătaia tunurilor inamice. Pe urmă mi-a spus că nu arătasem stricăciunile de pe dunetă şi nici asta nu era în regulă. M-a silit să pictez un sabord de tun în loc de două si să arăt că o mare parte din copastie fusese distrusă. Iar la urmă m-a întrebat: „Nu poţi să mă pui şi pe mine pe undeva pe-acolo, Brocklebank? Ţin minte foarte bine că stăteam lângă copastia paradită, le făceam curaj soldaţilor şi arătam spre duşmani cu sabia scoasă.” Ce era să fac? Clientul are întotdeauna dreptate, asta e legea de bază a artistului. „Dar silueta o să fie foarte mică, Şir Sammel”, am spus. „Nu contează”, mi-a zis el. „N-ai decât să mă faci niţel mai mare.” M-am înclinat politicos. „Dacă fac asta, Şir Sammel”, i-am spus, „o să schimb proporţiile şi fregata o să semene cu un slup.” Omul s-a plimbat câtăva vreme pe la mine prin studio,

cam cum face domnul căpitan pe dunetă. „Mă rog”, a acceptat el până la urmă, „atunci fă-mă ceva mai mic, dar fă-mă. Lumea o să mă recunoască după tricorn şi epoleţi. Pentru mine n-are niciun fel de importanţă, domnule Brocklebank, dar nevestica si fetiţele ţin morţiş.”

— Şir Sammel, a rostit căpitanul. Ai spus „Şir Sammel”, nu?

— Ba da. Ce facem, trecem la coniac?

— Şir Sammel. Îl cunosc. Mă rog, l-am cunoscut cândva.

— Povestiţi-ne, domnule căpitan, am intervenit, sperând să pun stavilă torentului. Aţi fost tovarăşi?

— Eu eram locotenentul care comanda slupul, dar n-am văzut tabloul, a răspuns mofluz căpitanul.

— Domnule căpitan! Trebuie neapărat să-mi povestiţi, am insistat. Noi, ăştia, care trăim pe uscat, suntem morţi după asemenea lucruri!

— Dumnezeule mare, slupul! Am dat peste si… peste celălalt si… peste locotenent. Domnule căpitan, trebuie să vă fac portretul. O să dau la o parte si… fumul şi o să vă arăt în toiul luptei!

— Păi, chiar acolo a fost, am spus. Ni l-am putea închipui altundeva? Chiar acolo aţi fost, nu-i aşa?

Căpitanul şi-a dezvelit colţii ca un câine.

— In toiul luptei? La bordul unui slup? împotriva unor fregate? Dar căpitanul — Şir Sammel, presupun că aşa trebuie să-i spun — probabil că m-a crezut un tânăr ţăcănit, fiindcă a urlat la mine prin portavoce: „Pleacă dracului de-aici, dementule, sau te frig la foc mic!”

Mi-am ridicat paharul în direcţia căpitanului.

— Beau în sănătatea dumneavoastră, domnule. Dar nu v-aţi pierdut niciun ochi? N-aţi surzit?

— Carton, unde-i coniacul? Trebuie să vă fac o reducere serioasă când o să vă pictez, domnule căpitan. Cariera dumneavoastră viitoare…

Căpitanul se ghemuise în capul mesei, de parcă ar fi fost gata să sară la beregata cuiva, îşi încleştase mâinile de marginea mesei, iar paharul căzuse şi se spărsese. Si dacă mai înainte îşi dezvelise colţii, de data asta a scos un răget în toată puterea cuvântului.

— Cariera? Chiar nu înţelegi, dobitocule? Războiul s-a terminat, iar noi o să ne ducem frumuşel acasă, până la ultimul marinar!

A urmat o tăcere prelungită, în timpul căreia până şi Brocklebank şi-a dat seama că i se întâmplase ceva neobişnuit. Si-a lăsat capul să cadă în piept, după care şi l-a ridicat din nou şi a plimbat o privire goală primprejur. Pe

urmă ochii lui au găsit ceva asupra căruia să se fixeze. Unul câte unul, ne-am întors.

Summers se afla în prag.

— Vin de la domnul Colley, domnule. Am convingerea că a murit, încet, fiecare dintre noi s-a ridicat, trecând, din cât mi-am dat seama, de la atitudinea ostilă de până atunci la înţelegerea celor întâmplate. M-am uitat la figura căpitanului. Roşeaţa pe care i-o provocase mânia îi dispăruse din obraji. Avea o expresie impenetrabilă. N-am văzut pe chipul lui nici îngrijorare sau uşurare, nici deznădejde sau triumf. Ai fi zis că fusese construit din acelaşi material ca figurina de la prova. Şi chiar el a fost primul care a vorbit.

— Domnilor, din cauza acestei poveşti triste, întâlnirea noastră trebuie să ia sfârsit.

— Fireşte, domnule.

— Hawkins. Condu-l pe acest domn la cabină. Domnule Talbot, domnule Oldmeadow, o să vă rog să aruncaţi o privire asupra cadavrului, împreună cu domnul Summers, ca să-i confirmaţi părerea. O să fac şi eu acelaşi lucru. Mă tem că omul ăsta a fost distrus de propria necumpătare.

— Necumpătare, domnule? Fiindcă a întrecut măsura o dată si a avut ghinion?

— Cum adică, domnule Talbot?

— Aşa aveţi de gând să consemnaţi evenimentul în jurnal?

Căpitanul s-a stăpânit, făcând eforturi vizibile.

— Asta o să hotărăsc singur şi la momentul potrivit, domnule Talbot.

M-am înclinat şi n-am mai spus nimic. Oldmeadow şi cu mine ne-am retras, iar Brocklebank a fost pe jumătate dus în cârcă şi pe jumătate târât, în urma noastră. Căpitanul a încheiat micul grup strâns în jurul sugativei ăleia nenorocite. Se părea că toţi pasagerii de pe navă, sau cel puţin toţi cei de la pupa, se strânseseră pe hol şi îşi pironiseră tăcuţi privirile asupra uşii de la cabina domnului Colley. Mulţi dintre membrii echipajului care nu erau de cart, precum şi majoritatea emigranţilor, se opriseră la linia albă trasată de-a curmezişul punţii iar acum ne priveau, pradă aceleiaşi muţenii. Presupun că se mai auzeau zgomotele vântului şi cele ale corăbiei care despica apa, dar eu cel puţin nu-mi mai dădeam seama. Ceilalţi pasageri ne-au făcut loc. Wheeler stătea de pază la uşa cabinei, iar smocurile lui de păr alb, capul pleşuv si chipul luminat — nu găsesc o altă descriere a expresiei lui de totală înţelegere a relelor şi a necazurilor de pe lume — îl făceau să

semene de-adevăratelea cu un sfânt. Când l-a văzut pe căpitan, s-a înclinat cu supuşenia onctuoasă a unui antreprenor de pompe funebre, sau ca şi cum mantia bietului şi slugarnicului Colley s-ar fi aşternut asupra lui. Deşi sarcina cu pricina ar fi trebuit să-i revină lui Phillips, Wheeler a fost cel care a deschis uşa, după care s-a tras într-o parte. Căpitanul a intrat. A rămas înăuntru doar câteva clipe, a ieşit, mi-a făcut semn să mă duc în locul lui şi pe urmă s-a îndreptat spre scări, iar de acolo la el în cabină. Am intrat în cabină fără niciun fel de tragere de inimă, vă asigur! Amărâtul de Colley încă strângea belciugul în mână si continua să stea cu faţa ascunsă în pernă, dar pătura fusese dată un pic înapoi, ca să i se vadă obrazul si gâtul. L-am atins şovăielnic cu trei degete pe obraz şi mi le-am retras repede, de parcă m-aş fi ars. N-am vrut — şi de fapt nici n-am avut nevoie — să mă aplec şi să văd dacă bărbatul mai respira. Am ieşit în faţa oamenilor care aşteptau tăcuţi şi i-am făcut un semn din cap lui Oldmeadow, care a intrat în cabină, trecându-şi limba peste buzele palide. Şi el a ieşit după câteva clipe. Summers s-a întors spre mine. — Ei bine, domnule Talbot? — E rece sloi şi mort.

Domnul Oldmeadow şi-a dat ochii peste cap si s-a prelins încet pe lângă peretele despărţitor, până când a ajuns să stea în fund pe punte. Cu o expresie de înţelegere sfântă, Wheeler i-a aşezat capul bravului ofiţer pe genunchi. Iar după aceea, dintre toate creaturile pământului, cine crezi că a apărut, dacă nu Silen? Brocklebank, căci el era, poate mai întremat sau pradă transei extraordinare a beţivilor, a ieşit împleticindu-se de la el din cabină şi s-a scuturat de cele două femei care se chinuiau să-l ţină în loc. Celelalte doamne au dat un tipăt şi pe urmă au tăcut, prinse între două întâmplări care nu semănau deloc între ele. Bărbatul avea pe el doar o cămaşă. A dat buzna în cabina lui Colley, mergând pe trei cărări, şi l-a împins pe Summers cu o forţă care l-a făcut pe secund să se clatine.

— Vă ştiu eu bine pe toţi, a strigat el, pe toţi, da, da, pe toti! Eu sunt artist! Omul ăsta n-a murit, ci trage la aghioase! I-a scăzut cam mult temperatura, dar poate să-şi revină dacă bea ceva…

L-am înşfăcat pe individ şi l-am tras de-acolo. Summers era şi el de faţă. Am dat nas în nas cu Wheeler şi a trebuit să-l ocolim pe Oldmeadow — cum să-ţi spun, moartea e moarte, dacă nici în faţa ei nu suntem serioşi… Mă rog, până la urmă am reuşit să-l scoatem pe coridor, unde doamnele şi domnii tăceau din nou. Există situaţii în care, indiferent ce-ai face, nu e bine — poate că singurul lucru decent din partea lor ar fi fost să plece de-acolo

cu totii. Într-un fel sau altul, l-am dus pe Brocklebank până la uşa propriei cabine, în vreme ce el bâiguia ceva despre stare de spirit şi febră scăzută. Femeile lui îl aşteptau tăcute şi îngrozite. La un moment dat, m-am trezit şi eu mormăind.

— Hai, amice, înapoi în pat!

— Febra scăzută…

— Ce naiba mai e si febra asta scăzută? Şi-acum, culcarea — hai, în pat, când îţi spun! Doamnă Brocklebank, domnişoară Brocklebank, fac apel la domniile voastre, pentru numele lui Dumnezeu…

Femeile mi-au dat o mână de ajutor şi au reuşit să închidă uşa în urma lui. M-am întors tocmai când căpitanul Anderson cobora scara şi apărea din nou pe coridor.

— Ei bine, domnilor?

Am răspuns atât pentru mine, cât şi pentru Oldmeadow.

— Din câte ne-am dat seama, domnule căpitan Anderson, domnul Colley a murit.

M-a fixat cu ochii lui mici.

— Parcă am auzit ceva despre o „temperatură scăzută", nu?

Summers a ieşit chiar atunci, închizând uşa cabinei lui Colley după el. A fost un gest de o decenţă relativ ciudată. A rămas pe loc, mutându-şi privirile de la căpitan la mine şi înapoi. Am vorbit fără voia mea, căci nu ştiam ce aş mai fi putut spune.

— A fost o afirmaţie a domnului Brocklebank, care mă tem că nu prea e în apele lui.

Pot să jur că ridurile de pe figura căpitanului s-au adâncit, iar licărul acela i-a jucat din nou în pupile. S-a uitat în jur, la mulţimea de martori.

— Totuşi, domnul Brocklebank are cât de cât experienţă medicală!

Înainte să am timp să fac vreo observaţie, căpitanul a vorbit din nou, recurgând la tonul tiranic la care îi dădea dreptul funcţia.

— Domnule Summers, ai grijă să fie împlinite cele de cuviinţă.

— Am înţeles, să trăiţi.

Căpitanul s-a întors şi a luat-o din loc cu un pas hotărât. Summers a continuat, parcă împrumutând vocea severă a comandantului.

— Domnule Willis!

— Ordonaţi!

— Cheamă-i la pupa pe velar, pe ajutor şi trei-patru marinari vânjoşi. Poţi să-i alegi dintre cei care nu sunt de cart şi au de îndeplinit pedepse.

— Am înţeles, să trăiţi.

Nimic din ce se întâmpla aici nu avea melancolia prefăcută a celor de la pompe funebre când îşi făceau meseria! Domnul Willis s-a dus la prova în fuga cea mai mare. Pe urmă secundul li s-a adresat cu blândeţea obişnuită pasagerilor rămaşi pe coridor.

— Doamnelor şi domnilor, bănuiesc că nu vreţi să asistaţi la ceea ce urmează. Pot să vă rog să eliberaţi coridorul? Aerul de pe punte e mult mai bun.

Incet-încet, lumea a plecat de pe coridor, iar la un moment dat am rămas singur cu Summers şi servitorii. Uşa de la cabina lui Brocklebank s-a deschis, iar artistul ni s-a arătat în toată goliciunea lui grotescă. Apoi a vorbit cu o solemnitate ridicolă de-a binelea.

— Domnilor, temperatura scăzută este opusul temperaturii ridicate. Vă doresc o zi bună.

A fost tras înăuntru si s-a clătinat pe picioare. Uşa s-a trântit în urma lui, după care Summers s-a întors spre mine.

— Dumneata, domnule Talbot?

— Trebuie să mă supun în continuare dispoziţiei căpitanului, nu-i aşa?

— Credeam că dispoziţia asta a devenit inutilă după moartea bietului Colley.

— Am vorbit de noblesse oblige şi de fair play. Mi-am dat seama că, din punctul meu de vedere, noţiunile astea se pot traduce printr-un singur cuvânt.

— Care?

— Justiţie.

Summers a părut să chibzuiască profund.

— Ai stabilit cine urmează să apară în instanţă?

— Dumneata n-ai stabilit?

— Eu? Puterile unui căpitan, domnule… în plus, pe mine nu mă protejează nimeni.

— Nu fi atât de sigur, domnule Summers. Secundul s-a uitat la mine uluit preţ de o clipă. Pe urmă a încercat să respire normal.

— Eu…?

Însă chiar atunci i-a văzut pe marinarii chemaţi de la prova apropiindu-se de noi. Summers i-a privit, după care si-a întors ochii spre mine.

— Pot să recomand puntea pupa?

— Cred c-ar fi mai bun un pahar de coniac.

Am intrat în salonul pasagerilor şi l-am găsit pe Oldmeadow prăvălit pe un scaun, sub fereastra mare de la pupa, şi cu un pahar gol în mână. Respira adânc şi transpira vârtos. Dar îi revenise culoarea în obraji. A mormăit în direcţia mea.

— Mare porcărie, zău aşa. Habar n-am ce m-o fi apucat.

— Aşa te comporţi şi pe câmpul de luptă, Oldmeadow? Ah, iartă-mă! Nici eu nu mai ştiu de mine. Din cauza cadavrului care zăcea în poziţia aia în care l-am văzut… îţi venea să spui că de fapt nu făcea decât să… dar acum, ţeapăn şi greu ca un… unde naiba-i stewardul ăla? Steward! Un coniac pentru mine şi încă unul pentru domnul Oldmeadow!

— Ştiu ce vrei să spui, Talbot. Adevărul e că n-am fost niciodată în toiul luptei şi nici n-am auzit vreo împuşcătură trasă la supărare, cu o singură excepţie, când un adversar cu care m-am duelat cândva a tras la un metru de mine. Ce linişte s-a aşternut pe navă!

M-am uitat pe uşa salonului. Grupul de marinari se înghesuia în cabina lui Colley. Am închis uşa şi m-am întors la Oldmeadow.

— În scurt timp o să se termine totul. Nu… nu te simţi bine, Oldmeadow?

— Port uniforma regală şi totuşi, n-am văzut în viaţa mea un cadavru, în afară de momâile tăvălite uneori prin catran şi prinse în lanţuri. M-a dat peste cap povestea asta, m-a impresionat. Sunt de loc din Cornwall.

— Cu numele ăsta?

— Nu ne cheamă chiar pe toţi Tre, Pol şi Pen. Dumnezeule, ce mai scârţâie lemnăria! Ne mişcăm altfel decât până acum?

— Peste poate.

— Talbot, crezi cumva…

— Ce anume, domnule?

— Nimic.

Am rămas amândoi tăcuţi o vreme, iar eu am fost atent mai mult la felul cum mi se împrăştia căldura coniacului prin corp decât laaltceva. Deodată, şi-a făcut apariţia şi Summers. În spatele lui am observat un grup de oameni care cărau pe punte ceva acoperit cu o foaie de cort. Summers încă nu-şi revenise şi era în continuare destul de palid.

— Un coniac, Summers?

A clătinat din cap. Oldmeadow s-a ridicat în picioare.

— Cred că mă duc pe puntea pupa să iau o gură de aer. Mare prostie am făcut. O prostie cât mine de mare.

După plecarea lui, am rămas singur cu Summers.

— Domnule Talbot, mi-a spus el cu o voce joasă, ai adus vorba de justiţie.

— Aşa e, domnule. Si?

— Am înţeles că ţii un jurnal.

— Şi…? ’

— Âtât.

A dat din cap cu tâlc spre mine, s-a ridicat şi dus a fost. Am rămas unde eram, spunându-mi că omul ăsta nu izbutise să mă înţeleagă aproape deloc. Nu ştia că folosisem deja acelaşi jurnal, şi nici că aveam de gând să pun această relatare sub ochii cuiva în a cărui judecată şi integritate…

Înălţimea ta, ţi-a făcut plăcere să mă înveţi să deprind arta măgulirii. Dar cum să încerc s-o practic tocmai asupra cuiva care o să-şi dea seama imediat ce gânduri am? Prin urmare, dă-mi voie să nu te ascult măcar în privinţa asta şi să nu te mai înconjur cu niciun fel de linguşeli!

Ei bine, l-am acuzat pe căpitan de comiterea unui abuz de putere. Si am pus pe hârtie sugestia lui Summers, cum că într-un fel a fost şi vina mea. Nu ştiu ce mi s-ar mai putea cere în numele justiţiei. Suntem în toiul nopţii şi abia acum, pe măsură ce scriu cuvintele astea, îmi aduc aminte de Manuscrisul Colley, unde s-ar putea să existe dovezi si mai clare despre vinovăţia finului domniei tale şi despre cruzimea căpitanului! O să mă uit peste ce a scris amărâtul ăla şi pe urmă o să mă vâr în pat.

O, Doamne, am citit manuscrisul, iar acum aproape că-mi doresc să n-o fi făcut. Bietul Colley, bietul Robert James Colley! Billy Rogers, Summers trăgând cu puşcociul, Deve- rel şi Cumbershum, Anderson, amenințătorul şi crudul Anderson! Dacă există dreptate pe lumea asta… Dar cred că îţi dai seama chiar din felul în care scriu ce mult m-a afectat toată povestea… iar eu… eu!

Prin gura de aerisire se cerne o lumină slabă, înseamnă că e dimineaţă, ba chiar destul de târziu. Ce să fac? Scrisoarea lui Colley, aşa fără cap şi fără coadă cum e, nu pot să i-o dau căpitanului, chit că, din punct de vedere legal, tocmai asta ar trebui să fac. Dar atunci ce-ar putea să urmeze? Scrisoarea ar fi aruncată peste bord şi eliminată ca probă, s-ar stabili că bietul Colley a murit din cauza temperaturii scăzute şi cu asta basta. Rolul meu ar dispărea o dată cu manuscrisul. Ţi se pare că despic firul în patru? Păi, Anderson e căpitanul şi o să aibă grijă să-si justifice toate mişcările. Si nici pe Summers nu pot să mi-1 fac confident. Nu de alta, dar e vorba de

cariera lui preţioasă. Ar spune mai mult ca sigur că, deşi poate că am făcut bine când am pus mâna pe scrisoare, n-ar fi trebuit s-o ascund.

Păi uite că n-o ascund. Fac singurul pas pe calea justiţiei — mă refer la justiţia naturală, nicidecum la cea a căpitanului sau a vreunei curţi de judecată — şi pun dovezile în mâna înălţimii tale. Tot zicea Anderson că o să rămână „consemnat la mal”. Dacă socoteşti, la fel ca mine, că a confundat disciplina cu tirania, atunci un cuvânt din partea domniei tale la urechea cui trebuie o să-l facă să rămână acolo.

Iar eu? Ei bine, am consemnat totul cu mai multă sinceritate decât îmi propusesem iniţial. Comportamentul pe care l-am considerat conform poziţiei mele…

Mă rog. Să rămân şi eu, dacă merit.

Aoleu, Edmund, Edmund! Asta-i o nebunie metodistă! Oare nu credeai chiar tu că erai mai degrabă inteligent decât sensibil? Nu aveai impresia — ba chiar certitudinea — că principiile morale ale oamenilor în general, pe care le-ai acceptat atât de uşor, aveau de-a face mai mult cu mintea decât cu simţurile? Iată că ai dat peste o mulţime de lucruri pe care preferi să le ascunzi decât să le scoti la iveală! Dar am citit şi am scris toată noaptea, aşa că te rog să mă ierţi dacă mă încurc în vorbe şi nu mai ştiu pe ce lume sunt. Nimic nu e adevărat şi sunt deja pe jumătate cufundat în vis. O să fac rost de lipici şi o să lipesc scrisoarea la mine în cabină. Iar ea o să facă parte din Manuscrisul Talbot.

Sora lui nu are voie să afle. Iată încă un motiv ca să nu arăt scrisoarea. A murit din cauza temperaturii scăzute — păi, si fata aia nefericită o să moară tot de aşa ceva înainte să ne încheiem călătoria. Am pomenit cumva de lipici? Trebuie să fie pe undeva. Măcar o copită a lui Bessie. Wheeler, atotştiutorul si omniprezentul Wheeler o să-mi facă rost. Iar povestea asta trebuie ţinută sub cheie. Jurnalul de faţă a ajuns la fel de primejdios ca o armă încărcată.

Prima pagină, sau poate primele două, au dispărut. Le-am văzut, sau am văzut-o, în mâna lui, când s-a îndreptat spre closet, cu mintea înecată de băutură şi cu capul sus, de parcă ar fi ajuns deja în rai…

Pe urmă, la câtăva vreme după ce a căzut în somnul adânc al beţivilor, s-a trezit — şi poate c-a făcut-o încet. E posibil să fi existat câteva clipe când n-a mai ştiut cum îl chema şi ce făcea, după care probabil că şi-a amintit că era reverendul Robert James Colley.

Nu. Nici nu vreau să-mi închipui. Am fost la el pentru prima dată… Oare să-i fi amintit cuvintele mele de atunci tot ceea ce pierduse? Respectul fată de propria persoană? Stima celorlalţi? Prietenia mea? Faptul că voiam să-l protejez? Ei bine, în clipa aceea, chinuit de amintiri, a înşfăcat scrisoarea, a motolit-o şi a aruncat-o la fel cum şi-ar fi aruncat memoria, dacă ar fi fost cu putinţă, undeva sub pat, într-un cotlon, fiindcă nu mai putuse să suporte gândul…

Imaginaţia îmi joacă feste. E limpede că s-a decis să moară, dar nu din cauza a ceea ce i-am spus, si nici din cauza unei singure şi întâmplătoare…

Dacă ar fi comis o crimă, sau dacă, ţinând cont de ceea ce era…

E o nebunie, ceva cu totul absurd. Ce femeie ar fi putut să trăiască în partea aceea a navei si să-l vrăjească în halul ăsta?

Iar eu? Ei bine, eu aş fi putut să-l salvez, dacă m-as fi gândit mai puţin la consecinţele pe care trebuia să le suport şi la pericolul de a fi plictisit de un asemenea om!

Ah, unde sunt părerile înţelepte, observaţiile interesante şi vorbele de duh scânteietoare cu care îmi propusesem la început s-o binedispun pe înălţimea ta? în schimb, iată o descriere neretuşată a scăpărărilor căpitanului şi a scăpărilor mele.

Cu alte cuvinte, acum înălţimea ta poate să citească:

*

Scrisoarea lui Colley

… aşa că am tras un văl peste cea mai solicitantă şi nelămuritoare dintre experienţele de care am avut parte. Greaţa prelungită a făcut ca acele prime ore şi zile să mi se înceţoşeze întrucâtva în minte, însă oricum n-aş încerca să-ţi descriu amănunţit aerul infect, brutalităţile ce stau să se petreacă la tot pasul, uşurătatea si afuriseniile de care are parte pasagerul acestei nave, chiar dacă se întâmplă să fie om al bisericii! Cum însă m-am întremat suficient ca să pot tine pana în mână, nu pot să nu mă întorc pentru o clipă la episodul primei mele apariţii la bordul corăbiei. După ce am scăpat din mâinile unei hoarde de creaturi fără nume aflate pe mal, după ce am fost călăuzit înspre nobila noastră navă într-un fel extrem de costisitor si după ce am fost ridicat pe punte cu ajutorul unor hamuri asemănătoare leagănului atârnat de fagii aflaţi dincolo de cocină, dar ceva mai pretenţioase, m-am trezit în faţa unui ofiţer tânăr, care ţinea un ochean sub braţ.

În loc să mi se adreseze, aşa cum s-ar fi cuvenit din partea unui gentleman care dădea cu ochii de un altul, acesta s-a întors spre unul dintre

tovarăşii lui si a făcut următoarea observaţie:

— Dumnezeule, un pastor! Moş Mârâilă o să zboare până-n arboradă când o să afle!

Acesta a fost doar un exemplu al suferinţelor cărora urma să fiu supus. N-o să intru în amănunte, căci au trecut multe zile, surioară dragă, de când ne-am luat rămas-bun pe malurile bătrânului Albion. Deşi mi-am reve- nit suficient ca să pot sta la măsuţa care-mi serveşte drept priedieu, birou, masă de mâncat şi pupitru, încă nu sunt atât de stăpân pe situaţie incit să mă aventurez mai departe. Bineînţeles, prima mea obligaţie (după cele preoţeşti) va fi să mă prezint bravului nostru căpitan, care îşi duce zilele cu două etaje (sau punţi, cum va trebui să le spun de-acum încolo) mai sus de noi. Sper că va fi de acord să expediez această scrisoare cu o navă care merge în direcţia opusă celei pe care am pornit noi, în aşa fel încât să-ţi parvină aceste prime vesti despre mine. Chiar când îţi scriu rândurile de faţă, Phillips (servitorul meu!) a intrat în cabină, mi-a adus un fel de supă şi m-a sfătuit să nu mă duc prea repede la căpitanul Anderson. Mi-a spus că ar fi bine ca mai întâi să mă pun pe picioare, să mănânc ceva în salonul pasagerilor, în loc să iau masa în cabină, aşa cum am făcut până acum (dând afară aproape tot ce-am înghiţit), si să mă plimb niţel fie pe coridor, fie în spaţiul acela mare numit puntea centrală si situat în jurul catargului principal.

Deşi nu pot să mănânc, am izbutit să ies din cabină şi… ah, surioară dragă, cât de mult am greşit când mi-am deplâns soarta! E un veritabil paradis terestru! Pardon, un paradis oceanic! Lumina soarelui e caldă, ca o binecuvântare a naturii. Marea sclipeşte aidoma cozilor pe care le au păsările Junonei (adică păunii) care se plimbă ţanţoş pe terasele de la Manston Place! (Să nu uiţi să te arăţi cât mai atentă cu oamenii de acolo, am ţinut să-ţi amintesc.) Contemplarea unei asemenea scene e cel mai bun medicament din lume, mai ales dacă e întărită de porţia de scripturi alocată zilei respective. Am văzut pentru scurt timp pânzele unei nave apărând la orizont şi am spus o rugăciune scurtă, pentru ca El să ne aibă în pază. Totuşi, m-am lăsat influenţat de comportamentul ofiţerilor şi al celorlalţi bărbaţi, deşi, bineînţeles, dragostea şi grija MÂNTUITORULUI NOSTRU e pentru mine o ancoră mult mai sigură decât toate cele de care dispune nava! Să îndrăznesc oare să-ţi mărturisesc că, după ce velele acelea străine au dispărut sub linia orizontului — căci ambarcaţiunea nu s-a ivit niciodată în întregime deasupra ei — m-am surprins visând cu ochii deschişi că nava

cu pricina ne atacase, iar eu răspunsesem prin nişte fapte de vitejie care nu se potriveau, fireşte, cu firea unui slujitor al bisericii, dar la care râvnisem de mic copil, în speranţa că voi dobândi faimă şi avere alături de cel mai mare Erou al Angliei? Fiind vorba de un păcat nu foarte grav, l-am recunoscut şi m-am căit pentru el. Mi-am dat seama însă că eroii noştri mă înconjurau din toate părţile si că lor se cuvenea să le închin întreaga mea străduanie!

Ei bine, trebuie să-ţi spun că aproape că mi-am dorit să aibă loc o bătălie de dragul lor! îşi văd liniştiţi de treabă, dezbrăcaţi până la brâu, lăsând să li se vadă corpurile puternice şi bronzate, cu pletele bogate strânse într-o coadă şi cu veşmintele din partea de jos croite strâns pe trup, dar lărgindu-se spre glezne ca nările unui armăsar. Urcă fără strop de teamă în înaltul velaturii, până la treizeci de metri deasupra punţii. Te implor să nu crezi o iotă din poveştile răspândite de oameni răi şi fără simţire creştinească despre brutalităţile cărora cică le-ar fi supuşi. N-am văzut nicio biciuire şi nici n-am auzit să fi avut loc vreuna. Cea mai drastică pedeapsă a fost una aplicată la partea moale a unui tânăr gentleman care a suportat-o la fel de stoic cum o făcuse, probabil, şi pe vremea când era la şcoală.

Trebuie să te ajut să-ţi faci o idee despre cum arată societatea asta redusă în care trebuie să trăim cine ştie câte luni de-acum încolo. Noi, cei din pătura superioară, cum s-ar zice, avem cabinele în partea din spate a navei, adică la pupa. La celălalt capăt al punţii centrale, sub un perete străpuns de două intrări şi prevăzut cu nişte trepte — o scară, ca să respect terminologia locului — se află locurile destinate mândrilor noştri mateloţi şi cele ale pasagerilor mai scăpătaţi — emigranţii şi ceilalţi. Deasupra se găseşte puntea teugii, precum şi uimitoarea lume a bompresului! Probabil că, la fel ca mine până nu demult, îţi imaginezi bompresul (tine minte nava construită într-o sticlă a domnului Wembury!) ca pe un băţ care iese de undeva din partea frontală a navei. Ei bine, să-mi voie să-ţi spun că acest bompres e de fapt un veritabil catarg, atâta doar că nu are o poziţie verticală, ca celelalte, ci e aproape orizontal. Dar are, ca toate catargele, vergi, un vârf de arbore, straiuri şi chiar fungil Mai mult decât atât, dacă alte catarge pot fi comparate cu nişte copaci uriaşi, pe ale căror crengi şi rămurele se caţără oamenii noştri, bompresul seamănă cu un fel de drum abrupt, pe care aceiaşi oameni aleargă sau merg la pas. Are un metru si ceva diametru. Catargele, adică celelalte „beţe”, sunt extrem de groase! Nici chiar cei mai mari fagi din Codrii Şoimului nu se pot compara cu monştrii ăştia. Când mă

gândesc că acţiunile inamicului sau, şi mai înspăimântător, stihiile naturii sunt în stare să le îndoaie sau să le frângă la fel de uşor cum ai rupe frunzele unui morcov, zău dacă nu mă apucă groaza. Dar asta n-are legătură cu propria persoană! Are — si avea — legătură cu maiestuozitatea acestei uriaşe maşinării de război si, printr-o prelungire ciudată a acestui sentiment, cu teama pe care-o încerci în faţa fiinţelor a căror bucurie şi îndatorire e să controleze invenţia cu pricina în folosul lui DUMNEZEU şi al regelui. Nu există la Sofocle (unul dintre tragicii greci) câteva gânduri asemănătoare, puse în gura corului care-i răspunde lui Filoctet? Dar uite că m-am luat cu altele.

Aerul e cald, uneori fierbinte de-a binelea, iar soarele ne mângâie cu o mână plină de viaţă! Trebuie să ne ferim totuşi de el, ca nu cumva să ne doboare! Chiar si acum, când stau la masa de scris, îmi dau seama de fierbinţeala pe care razele lui mi-au aşternut-o pe obraji! De dimineaţă cerul era de un albastru intens, însă nici mai adânc, nici mai strălucitor decât albastrul oceanului, brăzdat ici şi colo de spuma albă a valurilor. Aproape că m-aş putea bucura de cercul larg pe care-l descrie vârful bompresului, al bompresului nostru, profilându-se neîncetat deasupra liniei bine conturate a orizontului!

Ziua următoare.

Am mai prins puteri si chiar sunt în stare să mănânc ceva. Phillips spune că în scurt timp o să mă simt cât se poate de bine. Totuşi, vremea nu mai e la fel. Dacă ieri albastrul strălucitor se întindea cât vedeai cu ochii, astăzi vântul aproape că nu mai bate deloc, iar marea e acoperită de o pâclă alburie. Bompresul — din cauza căruia în primele zile vărsasem întruna, fiindcă făcusem prostia să-mi fixez atenţia asupra lui — stă nemişcat. Mai mult, înfăţişarea micii noastre lumi s-a schimbat de cel puţin trei ori de când Draga Noastră Ţară s-a scufundat — ba nu, a părut că se scufundă — în valuri! Mă tot întreb: unde sunt pădurile şi câmpiile mănoase, florile, biserica cenuşie din piatră în care ne-am rugat amândoi toată viaţa, cimitirul în care dragii noştri părinţi… de fapt, doar rămăşiţele dragilor noştri părinţi, care fireşte că şi-au primit răsplata cuvenită în ceruri… cum spuneam, unde sunt toate acele imagini cunoscute, care au fost pentru noi însăşi plămada vieţii? Mintea omului nu poate pătrunde o asemenea situaţie, îmi spun întruna că există o realitate materială care leagă locul unde mă aflu acum de cel în care am trăit cândva, la fel ca drumul care face legătura între Upper şi Nether Comp ton. Mintea încuviinţează acest lucru, dar inima îşi continuă

şovăielile. Mă dojenesc spunându-mi că DOMNUL NOSTRU e la fel de mult aici şi acolo, sau mai bine zis că „aici” si „acolo” sunt unul si acelaşi loc în OCHII LUI!

Am fost iarăşi pe punte. Pâcla alburie mi s-a părut şi mai deasă, dar totodată fierbinte. Pe oameni îi vezi cu mare greutate. Nava stă pe loc, iar velele îi atârnă neputincioase. Paşii mi-au răsunat neobişnuit de tare, dar nici că mi-a mai păsat. N-am văzut niciun alt pasager pe punte. Lemnăria navei nu mai scârţâie deloc, iar când am îndrăznit să mă uit peste bord am dat cu ochii de o apă ca oglinda, fără urmă de valuri.

Gata! Mi-am revenit — dar numai eu ştiu cum!

Abia dacă stătusem câteva minute pe punte în ceaţa aceea fierbinte, când un fulger de o albeaţă orbitoare a izbit de undeva de dincolo de pâclă în partea dreaptă a navei şi s-a îngropat în mare. Tunetul s-a auzit imediat după aceea şi din cauza lui mi-au ţiuit urechile. Până să mă întorc si s-o iau la fugă, a început să bubuie tot mai des şi s-a pornit ploaia — o ploaie cu spume şi mai multe nu! Ai fi zis că începuse potopul! Stropii uriaşi cădeau pe punte şi ricoşau aproape un metru în sus. Între locul de lângă balustradă unde stătusem şi coridor erau doar câţiva metri, dar când am izbutit să ajung la adăpost eram deja murat. M-am dezbrăcat atâta cât permitea buna cuviinţă, după care m-am apucat de scrisoarea asta, încă sub impresia celor trăite, în ultimul sfert de oră — ce n-aş da să am un ceas! — a fulgerat întruna şi a plouat cu găleata. Acum furtuna se aude ceva mai înăbuşit, undeva departe. Soarele luminează o parte din coridor. Un vânt uşor ne-a pus în mişcare, aşa că nava si-a reluat gemetele şi scârţâielile, iar apa mării a reînceput să se agite. Am apucat să-ţi spun că a reapărut soarele. E adevărat, dar numai ca să apună.

Dincolo de amintirea vie a temerilor pe care le-am avut, din întârnplarea asta nu mi-a rămas doar sentimentul atotputerniciei Sale şi al măreţiei lucrurilor pe care le-a creat. Mi-a rămas, de asemenea, imaginea unei nave care, deşi prăpădită şi neputincioasă, s-a comportat vitejeşte! E ca şi cum m-aş gândi la ea ca la o lume aparte, un univers miniatural în care trebuie să ne trăim viaţa şi să ne primim fie răsplata, fie pedeapsa. Trag nădejde că nu e un gând necuviincios! în orice caz, e pe cât de ciudat, pe atât de puternic!

Gândul cu pricina nu m-a părăsit nici acum si, văzând că vântul s-a oprit, am ieşit din nou din cabină. Acum e noapte. Nu pot să-ţi spun cât de sus se avântă catargele navei printre stele, cât de mari şi totodată cât de uşoare îi par pânzele şi nici cât de mare e distanţa de la puntea navei până la apa

mării sclipind în întuneric. Nu ştiu cât timp am rămas nemişcat lângă balustradă. Pe când stăteam acolo, ultima adiere a brizei a înfiorat totul în jur şi a tre- cut, aşa încât licărul de mai înainte, imaginea aceea a paradisului înstelat, a făcut loc beznei depline şi nimicniciei! Totul era mister. M-a apucat frica şi, când m-am întors, am dat cu ochii de chipul doar pe jumătate vizibil al domnului Smiles, ofiţerul de navigaţie. Ştiu de la Phillips că, după căpitan, domnul Smiles e cel care răspunde direct de felul cum navighează corabia.

— Domnule Smiles, spuneţi-mi cât de adâncă e apa aici. E un om ciudat, lucru pe care apucasem deja să-l aflu.

Are obiceiul să chibzuiască îndelung şi să facă observaţii amănunţite, în plus, numele i se potriveşte de minune, fiindcă are un fel de zâmbet detaşat care parcă îl deosebeşte de ceilalţi.

— Cine poate şti, domnule Colley?

Am râs încurcat. Domnul Smiles s-a apropiat şi m-a privit atent. E mai scund chiar şi decât mine, şi doar ştii că nu sunt înalt.

— S-ar putea să aibă peste o milă adâncime, sau poate două, cine ştie? Am putea să măsurăm adâncimea cu sonda, numai că de obicei n-o facem. Nu-i nevoie.

— Peste o milă!

Aproape că m-a luat cu leşin. Lată-ne suspendaţi între pământul de sub ape şi cer, ca nuca pe cracă sau ca frunza pe lac! Nici nu pot să-ţi spun, surioară dragă, cât de îngrozit am fost la gândul că eram nişte biete făpturi care nimeriseră într-un loc unde niciun om cu scaun la cap n-avea ce să caute!

Rândurile de mai sus ţi le-am scris azi-noapte, la lumina unei luminări foarte scumpe. Doar ştii cât de chibzuit trebuie să fiu. Totuşi, am şi eu nevoile mele şi măcar o lumânare mi se cuvine, dacă altceva nu. Acestea sunt împrejurările în care omul (chiar dacă profită din plin de mângâierile religiei, pe care ştie că le are la îndemână), în care omul, cum spuneam, are nevoie de compania semenilor. Numai că doamnele şi domnii din capătul ăsta al navei nu par să se bucure din cale-afară când îi salut. La început mi-am zis că or fi având o aşa-numită „reticenţă la sutană”. I-am cerut de nu ştiu câte ori lui Phillips să-mi dea o explicaţie. Şi poate că n-ar fi trebuit s-o fac. Nu se cuvine să aibă habar de nişte deosebiri sociale care, în fond, nu-l privesc. Totuşi, a mormăit că pentru oamenii de rând a avea un pastor la bord e totuna cu a urca o femeie într-o barcă de pescuit — adică un ghinion

cu care te căptuşeşti în mod firesc. Această superstiţie nedemnă şi respingătoare nu e valabilă în cazul doamnelor şi gentlemenilor de aici. Ea nu poate fi o explicaţie în sine. Însă ieri mi s-a părut că am prins un fir legat de această indiferenţă imposibil de definit, îl avem printre noi pe reputatul, sau mai bine zis cunoscutul, liber-cugetător care este domnul Prettiman, prietenul republicanilor şi al iacobinilor! Am impresia că majoritatea pasagerilor îl tratează cu dispreţ. E un bărbat scund şi îndesat. Are o ţeastă pleşuvă, tivită de o aură — vai de mine, cât de greşit am ales cuvântul — tivită de o hălăciugă de păr castaniu care-i creşte din spatele urechilor şi de la ceafă. E un tip violent şi imprevizibil, ale cărui mişcări cred că izbucnesc dintr-o veritabilă f întina a indignării. Tinerele de la bord îl evită şi singura care-i face faţă e o oarecare domnişoară Granham, o doamnă destul de trecută, ale cărei principii sunt suficient de solide ca să-i asigure liniştea chiar şi în faţa părerilor lui îndârjite. Mai există o tânără, domnişoara Brocklebank, nespus de frumoasă, despre care… dar mai bine mă opresc, fiindcă o să crezi despre mine că încerc să umblu cu vicleşuguri, în orice caz, cred că are o atitudine binevoitoare faţă de fratele tău! Atâta doar că e mult mai ocupată cu sănătatea şubredă a maică-sii, care suferă de mal de mer chiar mai mult decât mine.

Am lăsat la urmă descrierea unui tinăr gentleman pentru care mă rog şi despre care cred că-mi va deveni prieten pe măsură ce ne vom continua călătoria. Face parte din aristocraţie, iar viţa lui nobilă se vădeşte în felul cum se poartă. Mi-am luat inima în dinţi şi l-am salutat de câteva ori, iar el rni-a răspuns politicos. Exemplul lui ar putea să-i influenţeze şi pe ceilalţi pasageri.

În dimineaţa asta am ieşit iarăşi pe punte. Vântul pornit în cursul nopţii ne-a ajutat să ne continuăm drumul, dar văd că acum s-a potolit din nou. Velele navei atârnă neputincioase şi pâcla vaporoasă acoperă totul, chiar si la ora amiezii, încă o dată, şi cu aceeaşi intensitate înfricoşătoare, fulgerele care se abătuseră asupră-ne mai devreme au spintecat ceaţa şi şi-au reluat asediul! Am fugit în cabină cu un sentiment atât de profund al primejdiei iscate de stihii şi cu o conştiinţă atât de puternică a faptului că rămăseserăm suspendaţi deasupra acestui hău de apă, încât nici n-am mai fost în stare să-mi împreunez mâinile ca să mă rog. Totuşi, încetul cu încetul mi-am venit în fire şi mi-am recâştigat pacea sufletească, în ciuda tumultului de afară. Mi-am amintit, cum de fapt ar fi trebuit s-o fac mai din timp, că sufletul cumsecade, fapta bună şi — mai presus de toate — simpla atingere a graţiei

divine se situează cu mult deasupra kilometrilor nesfârşiţi de pâclă şi umezeală, deasupra acestei nemărginiri timorante şi a măreţiei sale posomorite! Mai mult, m-am gândit (deşi cu oarecari ezitări) că era posibil ca oamenii răi care muriseră departe de lumina credinţei să găsească aici tărâmul de coşmar pe care-l meritau pentru toate mârşăviile făptuite. Vezi tu, surioară dragă, ciudăţenia acestor locuri, slăbiciunea pe care mi-au provocat-o vărsăturile şi mefienţa naturală ce m-a făcut să intru sub carapace atât de repede au produs în mine ceva care seamănă destul de bine cu o tulburare temporară a minţii! Am auzit ţipătul unei păsări de mare şi mi s-a părut că era strigătul unuia dintre sufletele nemântuite despre care ţi-am vorbit adineauri! I-am mulţumit umil lui DUMNEZEU că m-a făcut să descopăr această năzărire înainte de a se transforma în convingere.

Am izbutit să învinge letargia. Am descoperit cel puţin un motiv pentru indiferenţa cu care simt că sunt tratat. N-am apucat să mă prezint căpitanului şi poate că lumea a considerat că îl dispreţuiesc! Sunt hotărât să înlătur această neînţelegere cât de curând. O să-l abordez şi o să-mi exprim regretul sincer pentru faptul că, fiind bolnav şi neexistând niciun capelan la bord, n-a avut cine să ţină slujba de duminică. Trebuie să-mi şterg din minte (şi o voi face) bănuiala meschină că, după ce am urcat la bord, nu m-am bucurat de consideraţia cuvenită cinului bisericesc. Sunt convins că vitejii noştri apărători nu se poartă aşa. Acum o să mă mai plimb putin pe punte şi o să mă pregătesc sufleteşte pentru vizita pe care am de gând să i-o fac căpitanului. Ştii doar cât îmi e de greu să dau piept cu reprezentanţii Autorităţii şi trag nădejde că o să-mi ţii pumnii!

Am fost din nou pe puntea principală şi am mai vorbit o dată cu ofiţerul cu navigaţia. Stătea undeva în partea stingă a navei şi se uita foarte concentrat spre orizont, sau mai bine zis spre locul unde ar fi trebuit să se afle orizontul.

— Bună dimineaţa, domnule Smiles. Aş fi fericit dacă am scăpa odată de pâcla asta!

Mi-a zâmbit cu aceeaşi detaşare misterioasă.

— Prea bine, domnule. Să văd ce pot face.

Am râs în faţa acestei glume. Buna lui dispoziţie m-a făcut să-mi revin complet. Şi ca să-mi pot exorciza sentimentele curioase cu privire la ciudăţenia lumii noastre, m-am apropiat de balustradă, m-am sprijinit de ea (sau de copastie, cum am auzit că i se zice) şi m-am uitat în locul unde lemnăria navei noastre enorme se umflă dincolo de sabordurile închise ale

tunurilor, înaintarea lentă a corăbiei producea o uşoară încreţire pe suprafaţa acestei mări pe care m-am apucat s-o cercetez şi eu, cu ceva mai mult sânge-rece. Când mi-am dat seama cât era de adâncă… ce imagine să folosesc? Am văzut multe iazuri lângă morile de apă sau coturi de râu care mi s-au părut la fel de adânci! Dar n-am zărit nicio dungă şi niciun semn în urma navei care tăia apele, nicio brazdă înspumată din „oceanul nebrăzdat" al poetului Homer. Totuşi, m-am trezit în faţa unei alte taine, una care n-a avut cum să-l perpelească pe poet! (Ştii foarte bine că multă lume presupune că Homer a fost orb.) Dar atunci cum se expli- că faptul că, dacă adaugi apă peste apă, produci opacitate? în ce fel pot transparenţa şi lipsa de culoare a apei să ne împiedice vederea? Nu vedem foarte bine printr-o sticlă, un diamant sau un cristal? Nu vedem soarele, luna şi astrele mai palide (adică stelele) prin înălţimile nemăsurate ale atmosferei? Totuşi, ceea ce era aici strălucitor şi negru noaptea, sau cenuşiu sub norii repezi ai furtunii, începea treptat să devină albastru sau verde sub soarele care izbutea în fine să străpungă pâcla!

De ce-o fi trebuind ca eu, preot şi om al lui DUMNEZEU, deprins cu gândirea solidă, deşi uneori greşită, a acestui secol şi a precedentului şi capabil să priceapă totul aşa cum este — de ce-o fi trebuind, spuneam, ca natura materială a globului pământesc să mă intereseze, să mă tulbure şi să mă stârnească în felul ăsta? Cei ce pornesc cu navele pe mare! Nu pot să mă gândesc la Draga Noastră Ţară fără să mă descopăr nu privind în zare (în imaginaţia mea, firește), ci încercând să apreciez acel cuprins de apă, pământ şi stânci cumplit de mari prin care ar trebui să sfredelesc cu privirea în direcţia ta şi a satului nostru — măcar despre sat dă-mi voie să spun că este al nostru! Trebuie să-l întreb pe domnul Smiles, care se pricepe bine la unghiuri şi la calculele unui asemenea caz, cu câte grade e nevoie să-mi cobor privirea sub linia orizontului! De ce ciudăţenie o să am parte la antipozi, când o să mă holbez la cataramele încălţărilor şi-o să-mi închipui despre tine că… lartă-mă, iar am luat-o razna! Dar gândeşte-te că până şi stelele de acolo or să-mi fie necunoscute, iar luna o să stea cu susul în jos!

Gata cu închipuirile! Acum o să mă duc şi o să mă prezint căpitanului! Poate că o să am prilejul să-i împărtăşesc şi lui câteva dintre gândurile despre care am vorbit mai înainte.

L-am abordat pe căpitanul Anderson şi o să-ţi povestesc faptele exact aşa cum s-au întâmplat, dacă o să fiu în stare. Aproape că nu-mi mai simt

degetele şi îmi vine tare greu să ţin pana în mână. Cred că îţi dai şi singură seama, după cit de urât e scrisul.

Ei bine, mi-am verificat ţinuta mai atent ca de obicei, am ieşit din cabină şi am urcat scările până la puntea cea mai de sus, unde stă de obicei căpitanul, în partea din faţă a acestei punţi, dar ceva mai jos, se găsesc timona şi busola. Căpitanul Anderson şi secundul, domnul Summers, îşi aţintiseră privirile asupra busolei. Mi-am dat seama că picasem într-un moment nepotrivit şi am aşteptat, într-un târziu, cei doi gentlemeni au terminat de vorbit. Căpitanul s-a întors, s-a îndreptat spre capătul cel mai din spate al punţii, iar eu m-am luat după el, gândindu-mă că aceasta era clipa mult aşteptată. Dar nici n-a ajuns bine la balustrada din spate, că s-a răsucit din nou pe călcâie. Cum mă aflam chiar în spatele lui, a trebuit să sar într-o parte, într-un fel care probabil că nu se potrivea cu nobleţea misiunii mele sfinte. De-abia am avut timp să-mi recapăt echilibrul şi a mârâit în direcţia mea, de parcă eu aş fi fost de vină, nu el. Am scos două-trei cuvinte de prezentare, dar căpitanul a mormăit ceva, dând impresia că nu-l interesa ce spusesem. Iar pe urmă a făcut o remarcă pe care n-a găsit de cuviinţă s-o mascheze nici măcar cu o spoială de bună creştere.

— Pasagerii urcă pe dunetă doar dacă sunt invitaţi. Nu sunt obişnuit să-mi fie întrerupte plimbările, domnule. Te poftesc să te duci la prova şi să ţii babordul.

— Babordul, domnule căpitan?

M-am trezit împins cu putere într-o parte. Un tânăr gentleman mă trăgea după el spre timonă, pentru ca apoi să mă ducă spre partea opusă celei în care se afla căpitanul Anderson. Mi-a şuierat ceva la ureche. Cică partea aceea a punţii dinspre care bate vântul, indiferent cum i-o fi zicând, era rezervată căpitanului. Prin urmare, comisesem o greşeală, dar nu-mi dădeam seama ce vină aveam, în afara unei necunoaşteri absolut fireşti pentru cineva care nu mai fusese niciodată pe mare. Totuşi, am destule motive să bănuiesc că atitudinea duşmănoasă a căpi- tanului faţă de mine nu poate fi explicată atât de simplu. O fi făcând parte din vreo sectă? Dacă da, în calitate de umil slujitor al Bisericii Anglicane — al Bisericii Catolice a Angliei — care îşi întinde cât poate de mult braţele milostive, spre a-i cuprinde pe toţi păcătoşii, nu pot decât să deplâng o asemenea căposenie ce nu face decât să dezbine! Şi chiar dacă nu e vorba de sectarism, ci de o formă de dispreţ social, situaţia e la fel de serioasă — ba nu, aproape la fel de serioasă! Sunt un om al bisericii, care trebuie să ajungă la antipozi spre a

desfăşura o activitate onorabilă, deşi modestă. Căpitanul nu are dreptul să mă privească de sus, la fel cum n-au avut dreptul nici călugării de la mănăstire, nici preoţii pe care i-am întâlnit de două ori la masa episcopului! Aşa stând lucrurile, m-am hotărât să ies mai des din anonimat şi să-mi arăt veşmintele preoţeşti acestui domn şi celorlalţi pasageri în general, pentru a-i face să respecte măcar haina bisericească, dacă pentru mine n-au decât dispreţ! Aici mizez pe un oarecare sprijin din partea tânărului domn Edmund Talbot, a domnişoarei Brocklebank şi a domnişoarei Granham. Dar e limpede că trebuie să mă întorc la căpitan, să-mi cer scuze în mod sincer fiindcă, fără să ştiu, m-am nimerit pe teritoriul dumnealui şi pe urmă să ridic problema slujbei de duminică. O să-l rog să-mi dea voie să le împărtăşesc pe doamne şi pe gentlemeni — şi, bineînţeles, pe oamenii de rând care vor dori. Mă tem însă că multe dintre activităţile care au loc la bord trebuie îmbunătăţite sau schimbate. De pildă, există un ritual zilnic de care auzisem mai de mult şi pe care aş vrea să-l împiedic — căci ştii cât de hotărât s-a pronunţat sfinţia sa episcopul împotriva oamenilor de rând care îşi beau minţile! Iar aici exact asta se întâmplă! Oamenii sunt serviţi frecvent cu tărie! Un alt motiv pentru introducerea slujbei religioase ar fi tocmai posibilitatea de a condamna acest obicei în timpul predicii! O să mă întorc la căpitan şi o să încerc să-l îmbunez. Trebuie să-i ajut pe toţi, după puteri şi după felul fiecăruia.

Asta am încercat să fac, dar am dat greş şi m-am acoperit de umilinţe. Cum ţi-am scris, aveam de gând să urc pe puntea căpitanului, să-mi cer iertare fiindcă îi invadasem proprietatea data trecută, să-i cer voie să păşesc pe teritoriul personal şi pe urmă să aduc vorba despre slujba religioasă. Nici nu-mi vine să povestesc scena absolut îngrozitoare ce a urmat încercării mele bine intenţionate de a mă face văzut de ofiţeri şi de ceilalţi domni. Imediat după ce am terminat de scris pasajul de mai sus, m-am dus pe puntea inferioară a dunetei, unde unul dintre locotenenţi stătea lângă cei doi bărbaţi de la timonă. Mi-am ridicat pălăria în semn de salut şi am dat glas unui comentariu binevoitor.

— S-a mai îndreptat vremea, domnule. Locotenentul nu m-a băgat în seamă. Dar nu asta a fost partea cea mai rea. Am auzit deodată un fel de muget dinspre balustrada din spate a navei.

— Domnule Colley! Domnule Colley! Vino aici! Nu ăsta era genul de invitaţie la care mă aşteptam. Nu mi-au plăcut nici tonul, nici cuvintele, însă

nici asta n-a însemnat nimic, prin comparaţie cu ceea ce s-a petrecut după ce m-am apropiat de căpitan.

— Domnule Colley, vrei cumva să-mi corupi toti ofiţerii?

— Să-i corup, domnule?

— Exact aşa am spus.

— Cred că e o greşeală…

— Înseamnă că-i a dumitale, domnule, îţi dai seama ce putere are un căpitan la bordul navei pe care-o comandă?

— Sunt foarte mari. Dar ca preot hirotonisit…

— Aici eşti un simplu pasager şi atâta tot, domnule. Mai mult, văd că nu te comporţi la fel de cuviincios ca restul…

— Domnule!

— Eşti o pacoste, domnul meu. Ţi s-a făcut loc la bord fără să mi se spună. Si văd că am parte de mai mult respect din partea unui balot sau a unei butelci, domnule. Pe de altă parte, ţi-am făcut cinstea de a presupune că ştii să citeşti…

— Să citesc, domnule căpitan Anderson? Bineînţeles ca ştiu să citesc!

— Cu toate astea, şi în ciuda unor ordine scrise negru pe alb, nici nu te-ai însănătoşit cum trebuie, că ai şi încercat de două ori să-mi abordezi şi să-mi deranjezi ofiţerii…

— Dar nu ştiu nimic, n-am citit…

— E vorba de ordinele de bord, domnule, o hârtie pusă la vedere lângă cabina dumitale şi cele ale restului pasagerilor.

— Nu mi s-a atras atenţia…

— Astea-s bazaconii, domnul meu. Ai la dispoziţie un servitor, iar ordinele au fost afişate la vedere.

— Nu mi s-a…

— Ignoranţa nu poate fi o scuză. Dacă vrei să ai parte de aceeaşi libertate de care se bucură ceilalţi pasageri de la pupa — sau poate că nu vrei să stai printre doamne şi gentlemeni, ce zici? Oricum, du-te si vezi ce scrie în ordinele alea!

— E dreptul meu să…

— Citeşte ordinele, domnule. Iar după aia învaţă-le pe de rost.

— Cum adică, domnule? Mă trataţi ca pe un elev?

— Dacă am chef, exact aşa te tratez, domnule, eventual te pun în lanţuri, te leg de gura de aerisire a magaziei şi te bat cu biciul, sau te spânzur de vergă…

— Domnule! Domnule!

— Îmi pui la îndoială autoritatea?

Abia în clipa aceea m-am luminat. La fel ca unul dintre tinerii mei prieteni — bietul Josh, îl ţii minte — căpitanul Anderson era nebun. Josh se comporta cât se poate de normal, dar asta până când îi spuneai ceva de broaşte. In clipa aceea toată lumea îi auzea smintelile şi, din păcate, mai târziu i le şi vedea. Ei bine, iată-l acunvpe căpitanul Anderson, un om care părea întreg la minte, dar care avea, din nefericire, obsesia de a mă transforma în obiect al umilirii — ceea ce de fapt şi devenisem. Nu puteam\

decât să-l las să-şi facă mendrele fiindcă, nebun sau nu, avea ceva în atitudinea aceea furibundă care mă convinsese că era în stare să-şi ducă la îndeplinire cel puţin o parte din ameninţări. I-am răspuns cât mai calm cu putinţă, dar mă tem că în voce mi s-a ghicit un tremur imposibil de oprit.

— O să vă fac pe plac, domnule căpitan Anderson.

— O să-mi respecţi ordinele.

M-am întors si m-am retras în tăcere. De îndată ce m-am îndepărtat de el, mi-am simţit corpul scăldat de o sudoare ciudată, pe atât de rece pe cât era de caldă transpiraţia care-mi lucea pe faţă. Am descoperit în adâncul sufletului că nu mai doream să văd ochii sau chipul nimănui. Cât despre ochii mei… am început să plâng! Aş vrea să pot spune că erau lacrimile unei mânii bărbăteşti, dar adevărul este că erau de fapt lacrimi ale ruşinii. Pe uscat, omul e pedepsit în cele din urmă de Coroană. Pe mare pedeapsa îi este de dată de căpitan, care pare să ţină locul Coroanei. Iar aici mândria bărbătească are multe de îndurat. E un fel de întrecere, nu ţi se pare ciudat? în felul ăsta, bărbaţii… Dar uite că iar m-am abătut de la subiect. Hai mai bine să-ţi spun că mi-am croit drum — mai bine zis, am bâjbâit — până în apropierea cabinei. După ce mi s-a limpezit privirea si mi-am mai venit în fire, am căutat ordinele căpitanului. Intr-adevăr, erau puse la vedere pe un perete de lângă cabine! Iar în clipa aceea mi-am amintit că, pe când îmi era rău, Phillips îmi vorbise despre nişte ordine, iar la un moment dat chiar despre ordinele căpitanului, însă doar cei care au suferit ca mine pot înţelege motivul pentru care cuvintele servitorului nu mi s-au întipărit prea bine într-o minte şi aşa înceţoşată. Ce-i drept însă, ordinele erau acolo. A fost o situaţie neplăcută, ca să nu spun mai mult. Conform unor norme dintre cele mai severe, mă arătasem de o neglijenţă crasă. Ordinele erau expuse într-o casetă a cărei sticlă se aburise pe dinăuntru din cauza umezelii

din aer. Însă am reuşit să descifrez scrisul şi mă văd obligat să reproduc aici dispoziţiile cele mai importante.

Pasagerilor nu H se permite sub nicio formă să discute cu ofiţerii care îndeplinesc diverse activităţi la bord. Li se interzice cu desăvârsire să li se adreseze ofiţerilor de cart aflaţi în timpul serviciului, în afara cazurilor când primesc permisiunea acestora.

Abia acum mi-am dat seama în ce situaţie penibilă mă aflam. M-am gândit că ofiţerul de cart era, probabil, secundul, care fusese împreună cu Anderson, sau poate locotenentul postat lângă oamenii de la timonă. Greşisem involuntar, dar asta nu însemna că eroarea mea era mai mică. Deşi atitudinea căpitanului Anderson faţă de mine nu fusese (si pesemne că nici nu avea să fie vreodată) cea a unui gentleman la adresa altuia, era de datoria mea să-mi cer scuze nu doar lui, ci şi celorlalţi ofiţeri pe care poate că-i împiedicasem să-şi îndeplinească atribuţiile la bord. Pe de altă parte, vocaţia mea de om al bisericii presupune iertarea. Prin urmare, mi-am întipărit repede în minte câteva cuvinte esenţiale şi m-am întors pe acea punte superioară căreia marinarii îi spun „dunetă”. Intre timp, vântul se înteţise. Căpitanul Anderson se plimba de colo până colo lângă una dintre balustrade, iar locotenentul Summers discuta cu un alt locotenent lângă timonă, unde doi marinari asigurau direcţia navei noastre uriaşe care despica valurile. Domnul Summers a arătat spre diverse funii prinse undeva deasupra capetelor noastre, în desenul complicat al velaturii. Un tânăr care stătea în spatele locotenenţilor şi-a dus mâna la pălărie şi a coborât agil scările pe care eu tocmai le urcasem. M-am apropiat pe la spate de căpitanul Anderson şi am aşteptat să se întoarcă.

Ei bine, căpitanul a trecut pur şi simplu prin mine!

Aproape că mi-aş fi dorit s-o fi făcut cu adevărat, deşi imaginea de adineauri nu e defel nepotrivită. Probabil că era cufundat în gânduri şi nu mai vedea nimic. Mi-a izbit umărul cu braţul pe care şi-l mişca pe lângă corp, după care m-a lovit cu pieptul în plină figură, aşa că m-am clătinat, m-am dus de-a berbeleacul şi în cele din urmă m-am întins cât eram de lung pe scândurile albite de atâta frecat ale punţii!

Mi-am recăpătat răsuflarea anevoie. Capul îmi vâjâia din cauza contactului dur cu lemnul punţii. Mai mult, preţ de o clipă mi s-a părut că nu eram privit fix de un singur căpitan, ci de doi. A trecut destulă vreme până când mi-am dat seama că mi se vorbise.

— Ridică-te, domnule! Ridică-te imediat! Insolenţa şi nebunia dumitale chiar n-au măsură?

Am bâjbâit în căutarea pălăriei şi a perucii căzute pe punte. Mi-a venit foarte greu să-i răspund.

— Domnule căpitan Anderson… m-aţi rugat…

— Nu te-am rugat nimic, domnule. Ţi-am dat un ordin.

— Scuzele mele…

— Nu ti-a cerut nimeni să te scuzi. Nu suntem pe uscat, ci pe mare. Scuzele dumitale mă lasă rece si…

— Totuşi…

Mi-am spus atunci — şi gândul mi-a dat fiori — că avea o fixitate a privirii şi un fel de a se congestiona care m-au făcut să mă tem ca nu cumva să se repeadă la mine. Ridicase deja un pumn şi recunosc că am făcut câţiva paşi în spate, fără să scot un cuvânt. Însă în clipa următoare şi-a înfundat pumnul în palma celeilalte miini.

— Chiar trebuie să suport să-mi taie mereu calea fiecare ageamiu de uscat care are chef să urce pe punte? Chiar trebuie? Răspunde-mi, domnule!

— Scuzele mele… aveau intenţia…

— Ceea ce mă îngrijorează e persoana dumitale, care mă deranjează mai mult decât toate intenţiile din lume şi care văd că şi-a făcut obiceiul de a se afla în locul nepotrivit, la momentul nepotrivit. Repetă-ţi lecţia, domnule.

Parcă mi se umflase toată faţa. Probabil că mi se urcase şi mie sângele la cap, nu numai lui. Transpiram din ce în ce mai mult, iar capul continua să-mi vâjâie. Locotenenţii cercetau orizontul atent şi cu mare grijă. Cât despre cei doi marinari de la timonă, puteai să juri că fuseseră turnaţi în bronz. Cred că m-a apucat un tremurat nestăpânit.

Cuvintele pe care le învăţasem atât de recent si de uşor rni-au zburat din minte. Vedeam nelămurit prin lacrimile care îmi jucau în ochi. Căpitanul a scos un mârâit care parcă — aşa îmi plăcea să sper — a fost ceva mai puţin sălbatic.

— Haide, domnule. Repetă-ţi lecţia!

— Daţi-mi vreme să-mi revin. Daţi-mi vreme…

— Foarte bine. În toarce-te când o să fii în stare. Ai înţeles?

Probabil că i-am răspuns în vreun fel, fiindcă a încheiat dialogul cu răgetul acela care te umplea de groază:

— Păi, şi-atunci ce mai aştepţi, domnule?

N-as spune că m-am întors în cabină, ci mai degrabă am zburat până la ea. Când am ajuns la al doilea rând de trepte, i-am văzut pe domnul Talbot şi pe cei doi tineri care îl însoţeau — încă trei martori ai umilirii mele! — grăbindu-se să iasă pe coridor. Mi-am dat drumul pe scări în jos (sau pe trepte, cum li se spune pe-aici), am intrat valvârtej în cabină şi m-am aruncat pe pat. Tremuram din cap până în picioare şi îmi clănţăneau dinţii. Aproape că nu mai puteam să respir. Am convingerea — de fapt, recunosc de-a dreptul, ce mai încolo si încoace — că aş fi făcut o criză, un atac sau ceva de genul ăsta, în orice caz, ceva care mi-ar fi pus capăt vieţii sau m-ar fi făcut să-mi pierd minţile, dacă nu l-aş fi auzit pe tânărul domn Talbot vorbindu-i pe un ton ferm unuia dintre tinerii gentlemeni, chiar în dreptul cabinei. A spus ceva de genul: Uite ce-i, tinere aspirant, un gentleman nu se poate amuza asistând la persecutarea altuia! La auzul acestor cuvinte nu mi-am mai putut stăpâni lacrimile, care de data asta au fost eliberatoare, ca şi cum m-aş fi simţit vindecat. Dumnezeu să-l binecuvânteze pe domnul Talbot! Este singurul gentleman adevărat de la bordul acestei nave şi mă rog ca, înainte să ajungem la destinaţie, să-l pot numi prieten şi să-i spun cât de mult au însemnat aprecierile lui pentru mine! Mai mult, în clipa aceea am îngenuncheat în loc să mă ghemuiesc lingă pat şi i-am mulţumit pentru consideraţia, pentru înţelegerea şi până la urmă pentru nobila genero- zitate de care a dat dovadă! M-am rugat şi pentru el, si pentru mine. Abia după aceea am reuşit să mă aşez la masă şi să chibzuiesc mai bine asupra situaţiei în care mă aflam. Dar cu cât mă încăpătânam să răsucesc povestea asta pe toate părţile, cu atât mă lămuream în privinţa unui lucru. Si de îndată ce mi-am dat seama, a fost cât pe-aci să intru din nou în panică. Nu mai exista — şi nu mai există-nici o umbră de îndoială, devenisem obiectul antipatiei extrem de puternice a căpitanului! Cu un fior de emoţie vecin cu groaza, mi-am adus aminte de momentul în care, cum am spus deja, „a trecut prin mine”. Iar atunci am înţeles că nu fusese nicidecum un accident. Când m-a lovit, braţul lui n-a efectuat mişcarea obişnuită din timpul mersului, ci şi-a continuat balansul cu o forţă nefirească, dublată imediat după aceea de contactul cu pieptul lui, în urma căruia am căzut. Mi-am dat seama — mai bine zis, persoana mea şi-a dat seama — cu o perspicacitate extraordinară că de fapt căpitanul Anderson mă doborâse cu bună ştiinţă! E un duşman al religiei — altă explicaţie nu poate să existe! Ah, ce suflet păcătos!

Lacrimile îmi limpeziseră mintea. Mă vlăguiseră, însă fără să mă înfrângă. De îndată ce mi-am revenit, m-am gândit la veşmântul meu

preoţesc. Căpitanul încercase să mi-l facă de ocară, dar mi-am spus că lucrul ăsta doar eu eram în stare să-l înfăptuiesc. Şi nici nu putea să-şi bată joc de mine ca de o fiinţă de rând, căci nu greşisem cu nimic şi singurul păcat pe care-l comisesem — şi acela mărunt — fusese că nu-i citisem ordinele! Iar pentru asta era mai vinovată suferinţa mea decât eu însumi! E adevărat că fusesem nesăbuit şi că devenisem, probabil, ţinta dispreţului şi a ironiilor pentru ofiţeri si pentru ceilalţi gentlemeni, cu excepţia domnului Talbot. Numai că — iar asta am spus-o cu toată umilinţa de care eram în stare — aceeaşi soartă ar fi avut-o şi Stăpânul meu! în clipa aceea am înţeles că, deşi mi se părea nedreaptă şi aspră, întâmplarea aceea trebuia să-mi fie învăţătură de minte. Căci El îi coboară pe cei puternici şi-i ridică pe cei umili şi blajini. Umil am fost fără să vreau, în faţa puterilor brutale pe care şi le arogă stăpânul absolut. Iar blajin sunt mereu, fiindcă aşa mi-e firea. Surioară dragă…

Şi totuşi, e ciudat. Ceea ce am scris până acum va fi prea chinuitor pentru ochii tăi — sau pentru ai ei. Totul trebuie schimbat, prelucrat, îndulcit. Cu toate acestea… Dacă nu-i scriu surorii mele, arunci cui? ŢIE? Să fie oare adevărat că, la fel ca sfinţii TĂI de demult (îndeosebi Sfântul Augustin), si eu mă adresez până la urmă tot ŢIE, MÂNTUITORULE MILOSTIV?

M-am rugat îndelung. Gândul acela mă făcuse să mă arunc în genunchi, provocându-mi o durere, dar aducându-mi totodată mângâiere. Totuşi, într-un târziu am renunţat la gândul cu pricina şi l-am considerat prea ambiţios pentru mine. Şi chiar dacă n-am atins nici măcar tivul acelor haine sfinte, am reuşit în schimb să-i arunc o privire spre PICIOARE, iar asta m-a ajutat să pricep mai bine ce mi se întâmplă şi în ce situaţie mă aflu. Prin urmare, m-am aşezat şi am început să chibzuiesc.

In cele din urmă, am ajuns la concluzia că se cuvenea să fac una din două: fie să nu mai calc niciodată pe dunetă şi să am demnitatea de a mă ţine departe de porţiunea aceea a navei până la sfârşitul călătoriei, fie să urc pe dunetă, să recit ordinele pentru urechile căpitanului Anderson şi ale gentlemenilor care s-ar mai putea afla de faţă, să adaug pe un ton glacial ceva de genul „Iar de acum încolo, domnule căpitan Anderson, n-o să vă mai deranjez deloc” si apoi să mă retrag, refuzând categoric să mai pun vreodată piciorul în partea aceea a corăbiei, indiferent de împrejurări — asta dacă nu cumva căpitanul în persoană va avea iniţiativa (foarte puţin probabilă) de a-şi cere scuze. Am petrecut câtăva vreme schimbându-mi şi şlefuindu-mi discursul de adio pe care voiam să i-l adresez, însă până la

urmă am ajuns să mă gândesc că s-ar putea să nu-mi dea prilejul să-l pronunţ. E un adevărat maestru al replicilor brutale, care îţi închid gura cât ai zice peşte, în acest caz, poate că era mai bine să aleg prima variantă şi să nu-i mai dau motive sau ocazii să mă jignească.

Trebuie să recunosc că am încercat o imensă uşurare după ce am luat această hotărâre. Cu ajutorul PROVIDENŢEI, s-ar putea să izbutesc să-l evit pe căpitan până la capătul călătoriei. Cu toate acestea, prima mea datorie creştinească era iertarea, chiar dacă aveam de-a face cu un monstru. Am reuşit s-o fac şi pe asta, însă numai după multe rugăciuni şi după ce m-am gândit la soarta cumplită care-l aştepta odată ajuns în faţa TRONULUI. Tot acolo se afla şi ocrotitorul lui, iar eu îl ştiam ca pe un frate, aşa că m-am rugat pentru amândoi.

Acestea fiind făcute, am cochetat câteva clipe cu literatura laică, de genul lui Robinson Crusoe, şi m-am apucat să văd care parte a navei avea să-mi rămână şi să se transforme în regali Aici intrau cabina personală, coridorul sau holul si salonul pasagerilor, unde, la momentul cuvenit, poate că aveam să fiu suficient de îndrăzneţ şi să mănânc de faţă cu doamnele şi cu gentlemenii care asistaseră la umilirea mea. Tot acolo se aflau locurile pentru necesităţi, situate în partea asta a navei, şi puntea — puntea principală, cum îi spune Phillips — care se întindea până la linia albă de lângă catargul cel mare, care ne despărţea de oamenii de rând, indiferent dacă erau marinari sau emigranţi. Puntea asta avea să fie locul meu de plimbare pe timp frumos. Tot acolo s-ar putea să mă întâlnesc cu cei mai joviali dintre gentlemeni, dar şi cu doamnele, desigur! în acelaşi loc — pe care ştiam că îl folosea şi el — trebuia să mă întâlnesc mai des şi să mă împrietenesc mai bine cu domnul Talbot. Bineînţeles, pe timp urât, vânt sau ploaie, eram obligat să rămân pe hol sau la mine în cabină. Am înţeles că si în situaţia în care ar trebui să mă limitez doar la aceste regiuni ale navei, tot aş reuşi să trec fără mari probleme de lunile următoare si să mă feresc de lucrul de care văd că se teme toată lumea — melancolia aceea care te face să-ţi pierzi minţile. Totul avea să fie în regulă.

Cred că hotărârea si descoperirea asta mi-au oferit o plăcere pământeană mai mare decât toate experienţele prin care am trecut, din clipa când a trebuit să mă despart de priveliştea locurilor natale la care ţineam atit de mult. Am ieşit imediat şi am dat ocol insulei — regatului! — gândindu-mă între timp la toţi cei care ar fi privit o asemenea creştere a domeniului personal drept o atingere a libertăţii depline — mă refer la cei care, de-a

lungul istoriei, s-au văzut întemniţaţi pentru o cauză dreaptă. Deşi am renunţat, cum s-ar zice, la acea parte a navei la care mi-ar fi dat dreptul rangul şi hainele preoţeşti, puntea centrală e până la urmă preferabilă dunetei! Mai mult, am văzut că domnul Talbot nu numai că s-a apropiat de linia albă, ci a trecut dincolo, amestecându-se printre oamenii de rând într-un elan de libertate generoasă şi democratică!

De când am scris cuvintele de mai sus, am ajuns să-l cunosc mai bine pe domnul Talbot! Unde mai pui că el a fost cel care a ţinut morţiş să mă caute? Ei bine, e un prieten de nădejde al religiei! A intrat la mine în cabină şi m-a rugat cât se poate de deschis si de prieteneşte să le fac oamenilor de pe navă hatârul unei predici chiar în seara aceea. Am ţinut predica în salonul pasagerilor. N-aş putea să spun că oamenii cu dare de mână mi-au sorbit cuvintele de pe buze, iar dintre ofiţeri a fost prezent unul singur. Prin urmare, m-am adresat îndeosebi acelor inimi pe care le consider deschise mesajului pe care vreau să-l transmit — unei tinere nespus de cucernice şi de frumoase şi domnului Talbot însuşi, a cărui pioşenie nu-i face cinste doar domniei sale, ci şi clasei căreia îi aparţine. Ce bine ar fi ca toţi oamenii cu stare şi nobilii din Anglia să fie pătrunşi de acelaşi spirit!

Poate că e influenţa căpitanului Anderson, sau poate că mă ignoră cu toţii fiindcă li se pare că aşa cere buna-cuviinţă si fiindcă firea lor delicată îi împinge la o aseme- nea atitudine — însă, deşi salut pe toată lumea ori de câte ori ajung pe dunetă şi-i observ pe domni şi pe doamne plimbându-se pe puntea centrală, se întâmplă foarte rar să mă bage în seamă! Ce-i drept însă, de trei zile n-am mai avut pe cine să salut, fiindcă puntea centrală a fost acoperită de valuri. Nu îmi mai e atât de rău ca înainte, ceea ce înseamnă că mă transform într-un marinar adevărat! Cu toate acestea, domnului Talbot nu-i e bine deloc. L-am întrebat pe Phillips ce-a păţit, iar el mi-a răspuns cu un sarcasm evident — o fi din cauza la ce-a băgat pa sub nas! Am îndrăznit să străbat coridorul pe furiş şi să bat, dar nu mi-a răspuns nimeni. Ducând cutezanţa mai departe, am tras ivărul şi am intrat. Tânărul dormea, cu faţa acoperită de o barbă nerasă de o săptămână… Aproape că mi-e frică să redau impresia pe care mi-a făcut-o chipul lui adormit… semăna cu figura UNICULUI care a suferit pentru toţi, iar când m-am aplecat asupra lui, pradă unui imbold cu neputinţă de înfrânt, am simţit în răsuflarea lui, fără urmă de îndoială, aroma dulce a sfinţeniei! Nu m-am socotit demn de buzele lui, dar mi le-am lipit respectuos pe ale mele de mâna aflată

deasupra cuverturii. Atât de mare e forţa bunătăţii, încât m-am retras din faţa tânărului ca şi cum m-aş fi aflat înaintea unui altar.

Vremea s-a limpezit din nou. Mi-am reluat plimbările pe puntea centrală, în timp ce doamnele si gentlemenii iau aer pe dunetă. Totuşi, ca un bun marinar ce mă aflu, se întâmplă de multe ori să le-o iau înainte şi să ies primul!

Aerul de la mine din cabină e fierbinte si umed. Mai mult, ne apropiem de regiunea cea mai călduroasă de pe glob. Şi iată-mă la tăblia de scris, doar în cămaşă şi în nemenţionabili, scriindu-ţi scrisoarea asta, dacă îi pot spune aşa, care a ajuns să-mi fie singurul prieten rămas. Trebuie să recunosc că am un fel de sfială în faţa doamnelor, din ziua în care căpitanul şi-a demonstrat autoritatea şi m-a pus cu botul pe labe. Din câte-am auzit, domnul Talbot se simte mai bine şi de câteva zile iese la rândul lui pe punte, dar are anumite reţineri fată de veşmântul meu preoţesc, motiv pentru care nu se prea apropie de mine, gândindu-se, probabil, că m-ar pune într-o situaţie delicată.

După ce ţi-am scris cele de mai sus, am făcut iarăşi o plimbare pe puntea centrală. Acum locul e tihnit şi ferit de zăpuşeală. Tot plimbându-mă pe acolo, am ajuns să împărtăşesc părerea oamenilor de uscat cu privire la vitejii noştri marinari! Am avut prilejul să-i cercetez mai îndeaproape. Sunt oameni de ispravă, a căror datorie e să ţină timona, să tragă de parâme şi să facă tot felul de ciudăţenii în velatură, la o înălţime uneori ameţitoare! Munca lor are loc în schimburi şi trebuie să presupun că de ea depinde înaintarea navei. Curăţă, freacă si vopsesc întruna. Creează structuri minunate din nişte funii, fără nimic altceva! Habar n-aveam până acum câte se pot face cu o simplă bucată de frânghie! Când eram pe uscat, am văzut lemne cioplite care imitau funia, pe când aici îmi e dat să văd adevărate sculpturi din funie care imită lemnul! Unii membri ai echipajului chiar sculptează în lemn, nuci de cocos, bucăţi de os sau de fildeş. Alţii construiesc modele de nave, de genul celor aşezate la vedere în vitrinele prăvăliilor, ale hanurilor sau ale cârciumilor din apropierea porturilor. Toţi aceşti oameni dau impresia că sunt de o ingeniozitate fără margini.

Mă uit la toate lucrurile astea împăcat sufleteşte, de la distanţă, din adăpostul cu un perete din lemn de care sunt prinse scările ce duc în zona unde locuiesc pasagerii privilegiaţi. Acolo e în general linişte, auzindu-se uneori murmurul scăzut al discuţiilor sau asprimea unor ordine răstite, însă în faţă, dincolo de linia albă, oamenii muncesc, cântă şi dansează în sunetul

scripcii — căci ţopăie şi ei ca nişte copii, scălâmbăindu-se nevinovat în ritmul scripcarului. Ai impresia că au plonjat cu toţii în vremurile de demult ale copilăriei. Lucrurile astea au avut darul să mă mire. Partea din faţă a navei este aglomerată. Există un mic grup de soldaţi în uniformă şi câteva familii de emigranţi, în care femeile par la fel de obişnuite ca bărbaţii, însă când nu mă mai gândesc la nimic altceva în afara oamenilor de pe navă, descopăr că ei sunt cauza uluirii mele. Cei mai mulţi nu ştiu să citească sau să scrie. N-au nici cea mai vagă idee despre lucrurile pe care ofiţerii noştri le cunosc atât de bine. Totuşi, indivizii ăştia vânjoşi şi dintr-o bucată au un fel de… cum să-i zic? Parcă nu i-aş spune „civilizaţie”, fiindcă nu există nicio bază citadină. I-aş putea spune „societate”, atâta doar că pe alocuri oamenii ăştia sunt alăturaţi ofiţerilor superiori, iar între aceste două clase mai există una, cea a maiştrilor militari, ca să nu mai spun că şi în rândul marinarilor simpli unii par să aibă mai multă autoritate decât alţii. Şi atunci ce sunt fiinţele acestea atât de libere şi totodată atât de dependente? Sunt oameni ai mării şi iată că abia acum încep să înţeleg sensul unui asemenea termen, îi observi uneori când ies din cart şi merg la braţ sau îşi petrec braţul pe după umerii celui de alături. Câteodată dorm direct pe scândurile frecate ale punţii şi nu de puţine ori mi s-a întâmplat să văd pe câte unul culcându-se cu capul pe pieptul tovarăşului de lângă el şi folosindu-l în loc de pernă! Bucuriile nevinovate ale prieteniei — în care, din păcate, eu unul am foarte puţină experienţă deocamdată — plăcerea de a avea cu cine să schimbi o vorbă si chiar legăturile care, după cum ne învaţă Sfânta Scriptură, depăşesc dragostea pentru femei-iată care sunt lucrurile care cimentează relaţiile dintre aceşti oameni. Mi s-a părut că, pe teritoriul acela căruia i-am spus în glumă „regatul meu”, viaţa din partea frontală a navei e uneori preferabilă detestabilului sistem de control care operează dincolo de catargul artimon spre pupa sau chiar dincolo de catargul principal spre pupa! (Acurateţea acestor două formule o datorez lui Phillips, servitorul meu.) Din păcate însă, chemarea mea preoţească şi locul pe care-l am în societate mă obligă să rămân într-un loc unde nu-mi mai doresc să stau!

Am avut o perioadă de vreme rea — nu cumplită, dar destul de proastă pentru a le sili pe cele mai multe din- tre doamne să rămână în cabine. Nici domnul Talbot nu mai iese la aer. Servitorul m-a asigurat că n-are rău de mare, dar am auzit nişte zogomote ciudate venind de dincolo de uşa lui zăvorită. Am avut îndrăzneala de a-mi oferi serviciile, pentru ca până la urmă, cu un amestec de confuzie şi îngrijorare, să smulg de pe buzele

tânărului gentleman asigurarea că îşi mântuia sufletul prin rugăciuni! Departe de mine gândul de a-l condamna — nu, nici vorbă! Numai că sunetele pe care le auzisem erau mai degrabă de entuziasm. Tare mă tem că, în ciuda rangului, tânărul a căzut victimă unuia dintre sistemele mai riguroase împotriva cărora s-a ridicat până şi Biserica noastră! Trebuie să-l ajut si o s-o fac! Dar asta numai după ce o să-şi revină şi o să reînceapă să se plimbe printre noi cu dezinvoltura cunoscută. Aceste manifestări ale cucerniciei exaltate sunt mai de temut decât frigurile cărora le cad pradă localnicii din regiunea prin care trecem. Domnul Talbot e un simplu mirean; o să-mi fac o datorie de onoare din a-l readuce pe calea unor trăiri religioase mai cumpănite, fiindcă, dacă-mi e permis, exact aici se vădeşte geniul Bisericii Anglicane!

A reapărut, dar văd că mă evită, fiind poate stingherit de faptul că mi-au ajuns la ureche sunetele pe care i le-a smuls înfierbântarea religioasă. O să-l las în pace o vreme şi o să mă rog pentru el, cu speranţa că, pe zi ce trece, ne vom înţelege tot mai bine unul pe celălalt. Azi dimineaţă l-am salutat de la distanţă, pe când se plimba pe dunetă, dar s-a făcut că nu mă vede. Ce tânăr nobil! Tocmai el, care n-a pregetat să-i ajute pe alţii, nu doreşte să ceară ajutor pentru sine!

Aflat de dimineaţă pe puntea centrală, am asistat din nou la o ceremonie impresionantă, care mi-a trezit deopotrivă amărăciunea si admiraţia. Pe punte e adus un butoi. Marinarii se aliniază şi fiecare primeşte o cană cu lichid din butoiul cu pricina, pe care o dă pe gât după ce strigă: „Pentru rege! DUMNEZEU să-l binecuvânteze!” Tare aş fi vrut să vadă şi Maiestatea Sa. Ştiu, fireşte, că lichidul cu pricina e băutura diavolului şi nu mă abat câtuşi de puţin de la părerea pe care am făcut-o deja cunoscută, cum că n-ar trebui să li se dea tărie oamenilor de rând. Ba chiar şi cu berea mi se pare că întrec măsura, dar fie, n-au decât s-o bea!

Cu toate acestea, aici, pe puntea principală, sub soarele arzător şi în compania unui grup de tineri bronzaţi, goi până la brâu, cu mâinile şi picioarele bătucite de atâta trudă primejdioasă, cu fetele hotărâte, deschise şi bătute de vânturi sau furtuni, cu buclele bogate fluturându-le în bătaia brizei, aici, cum ziceam, o asemenea părere merită să fie ceva mai puţin vehementă şi să sufere o mică schimbare. Privindu-l îndeosebi pe unul dintre tineri, un Copil al lui Neptun tras ca prin inel, cu solduri înguste şi umeri laţi, am simţit că o bună parte din esenţa malefică a acelei băuturi era anulată de însăşi persoana care o bea si de locul unde avea loc răsfăţul. Căci

am avut impresia că toate fiinţele astea, toţi tinerii de pe punte — şi în special unul — făceau parte din rasa giganţilor. Mi-am amintit de legenda lui lalos, bărbatul de bronz al cărui corp era umplut cu foc lichid. Mi s-a părut că un lichid atât de tare ca acesta (e vorba de rom), oferit cu o bunăvoinţă părintească oamenilor care îşi îndeplinesc serviciul pe mare, era ichor-ul ideal (altfel spus, sângele zeilor greci) pentru nişte fiinţe la rândul lor semidivine, croite ca nişte adevăraţi eroi! Ici şi colo, la unii dintre ei se mai vedeau semnele pedepselor corporale, numai că dungile acelea paralele erau purtate cu indiferenţă, ba chiar cu mândrie! Si bag mâna în foc că pentru unii prezenţa lor era nici mai mult, nici mai puţin decât un semn de nobleţe! Alţii, şi nu puţini, aveau pe corp cicatrice care fără îndoială că le făceau cinste — urme de săbii de abordaj, de gloanţe sau de schije. Niciunul nu fusese mutilat, iar rănile cele mai urâte însemnau un deget, un ochi sau o ureche lipsă si erau acceptate ca şi cum ar fi fost nişte decoraţii de luptă. Printre ei se găsea un marinar pe care îl transformasem în gând într-un fel de erou personal! Avea patru sau cinci urme albe pe partea stingă a chipului deschis şi plăcut, de parcă s-ar fi luptat cu o lighioană, la fel ca Hercule! (După cum probabil ştii, despre Hercule se spune că s-a bătut cu Leul din Nemeea.) Era desculţ, iar membrele inferioare… Vorbesc despre eroul meu, nu de cel din legendă! In partea de jos, hainele i se lipeau de corp, de zici că fuseseră sculptate. M-a impresionat graţia masculină cu care si-a dat pe gât cana de tărie, punând-o apoi goală pe partea de sus a butoiului. Prin faţa ochilor mi s-a perindat o imagine ciudată. Parcă îmi aduc aminte că am citit undeva despre Măria Stuart, regina scoţienilor, că a luat parte la un ospăţ cu prilejul primei vizite în regat. Se spune că avea un gât atât de gingaş şi o piele atât de albă, încât în clipa când a înghiţit o gură de vin, bogăţia rubinie a lichidului a fost văzută de meseni alunecându-i pe gât în jos! Scena asta mi-a influenţat extrem de puternic imaginaţia de copil! Abia acum mi-am amintit cu ce plăcere neprefăcută presupusesem că viitoarea mea soţie avea să se laude cu asemenea daruri, bineînţeles, pe lângă mult mai necesarele comori ale minţii si ale spiritului, însă la ora asta si cu domnul Talbot ferindu-se de mine, m-am trezit detronat pe neaşteptate în regatul compus din coridor, cabină şi puntea principală, şi înlocuit de un nou monarh ridicat în scaun! Căci acest tânăr de bronz cu ichor-ul lui înflăcărat — si, pe măsură ce dădea tăria pe gât, mi se părea că aud vuietul unui cuptor si că văd cu ochiul lăuntric cum izbucneşte focul — părea, aşa cum i se înfăţişa ochiului meu exterior, nimeni altul decât regele! Am abdicat de bunăvoie şi

am tânjit să îngenunchez în faţa lui. Mi-am simţit inima dorindu-şi cu patimă să-l aducă pe acest tânăr în faţa MÂNTUITORULUI NOSTRU, ca pe primul şi cel mai de preţ fruct pe care am fost trimis să-l culeg! După ce a plecat de lângă butoi, l-am urmărit cu privirea fără să vreau. Dar, vai!, s-a dus într-un loc unde nu aveam cum să-l urmez. A luat-o la fugă pe cel de-al patrulea catarg, cel orizontal, adică bompresul, pe care se afla o adevărată încâlceală de funii, cârlige, scripeţi, lanţuri si vele. Mi-am adus aminte de stejarul bătrân în care obişnuiam să mă caţăr cu tine. Dar el (regele) a alergat într-acolo — sau poate acolo sus? — a rămas pe loc în vârful cel mai periculos si şi-a coborât privirile spre mare. Corpul i se mişca încet, ca să contracareze balansul uşor al navei. Se sprijinea cu un umăr de o frânghie, la fel de comod de parcă s-ar fi rezemat de un copac! Pe urmă s-a întors, a făcut câţiva paşi în fugă şi s-a întins pe partea mai groasă a bompresului, simţindu-se în siguranţă, de parcă s-ar fi vârât într-un pat în toată regula! Zău că nu există nimic mai frumos decât un asemenea tinăr odihnindu-se pe una dintre crengile arborilor călători ai Maiestăţii Sale, dacă pot să-i dau acest nume navei. Sau poate că n-o fi un simplu arbore, ci o ditamai pădurea! Cât despre rege, şedea tolănit acolo, cu fruntea încununată de bucle dese… Dar văd că iar o iau razna.

Suntem în zona calmurilor ecuatoriale. Domnul Talbot continuă să mă evite. S-a plimbat peste tot pe navă şi i-a coborât chiar şi în pântece, de parcă ar fi căutat un loc sigur unde să-şi spună rugăciunile mai departe, fără să-l tulbure nimeni. Tare mă tem că nu mi-am ales bine momentul când l-am abordat şi că i-am făcut mai mult rău decât bine. Nu-mi rămâne decât să mă rog pentru el. Ce altceva pot să mai fac?

Stăm nemişcaţi. Marea e netedă ca oglinda. Nici nu mai există cerul, ci doar o albeaţă dogoritoare ce se prăvăleşte de o parte şi de alta a navei, ajungând, cum s-ar zice, sub linia orizontului şi micşorând şi mai mult cercul vizibil al oceanului. Acest cerc în sine e de un albastru deschis şi luminos. Din când în când, câte o creatură marină sparge oglinda apei şi destramă liniştea, zvâcnind gălăgios la suprafaţă. Dar chiar si atunci când nu se întâmplă aşa ceva, există un tremur neîntrerupt, nişte unde şi vibraţii apărute întâmplător, care încreţesc abia perceptibil întinderea de apă, ca şi cum marea n-ar fi doar casa şi adăpostul tuturor creaturilor marine, ci şi pielea unei fiinţe vii, mai mari decât Leviatanul. Căldura şi umezeala de aici ar fi de neînchipuit pentru cineva care n-a plecat niciodată din valea de poveste în care ne-am trăit noi doi copilăria. Propria noastră nemişcare — şi

cred că lucrul ăsta n-o să-l găseşti în niciuna dintre relatările călătoriilor pe mare — a făcut să crească miasmele ce se ridică în jurul nostru din apă. Ieri dimineaţă s-a pornit un vânt uşor, dar n-a trecut mult şi am reintrat în acalmie. Toată lumea de pe navă tace, aşa că bătaia clopotului se aude foarte tare şi te face să tresari. Astăzi miasmele au devenit insuportabile fiindcă a trebuit să aruncăm tot felul de mizerii în apă şi am suportat consecinţele. Bărcile au fost date jos de pe cavaleţi şi lăsate la apă, ca să tragă nava niţel mai departe de locul acela îngrozitor. Dar dacă n-o să înceapă să bată vântul cât mai repede, o să ne trezim de unde-am plecat, în cabină stau pe scaun sau întins, îmbrăcat doar în cămaşă şi pantaloni, dar chiar şi aşa am impresia că mă sufoc. Doamnele si gentlemenii rămân la rândul lor în cabine şi probabil că zac în paturi, sperând să se schimbe vremea şi să plecăm odată de aici. Doar domnul Talbot cutreieră nava fără astâmpăr, bietul de el! DUMNEZEU să fie cu el şi să-l aibă în pază! M-am apropiat la un moment dat de el, dar s-a mulţumit să mă salute cu o înclinare uşoară şi distantă a capului. Mai trebuie să aştept.

Cât de greu poate fi exerciţiul virtuţii, aproape imposibil! E nevoie de o vigilenţă neîncetată, de o atenţie care să nu slăbească o clipă… Ah, draga mea surioară, cât de mult trebuie să ne bizuim cu toţii — tu, eu şi toţi creştinii de pe pământ — pe graţia divină! A avut loc o ciondăneală! Dar ea nu s-a produs, cum poate că te-ai fi aşteptat, printre oamenii sărmani de la prova navei, ci chiar aici, printre gentlemeni — ba mai mult, în rândul ofiţerilor! Iată cum s-au petrecut lucrurile. Stăteam la tăblia de scris şi îmi ascuţeam pana, când am auzit nişte zgomote surde pe coridor, urmate de câteva voci la început înăbuşite, apoi din ce în ce mai ridicate.

— Mare jigodie eşti, Deverel! Te-am văzut cum ai ieşit din cabină!

— Dar tu, Cumbershum, ce naiba căutai acolo, ticălos de două parale?

— Dă-o-ncoace, domnule! Pe D… ui meu, tot o s-o iau!

— Şi nedeschisă la niciun capăt… Eşti o javră perfidă, Cumbershum, dar tot o s-o citesc, ţi-o jur!

Zgomotele s-au auzit din ce în ce mai desluşit. Eram în cămaşă şi pantaloni, cu încălţările sub pat, cu ciorapii atârnaţi de tăblia lui şi cu peruca fixată la locul ei de un cârlig. Limbajul lor a devenit atât de spurcat, iar hulelile atât de multe, încât n-am putut să pierd ocazia. Fără să mă mai gândesc la cum arătam, m-am ridicat repede, am ieşit valvârtej din cabină si am dat peste cei doi ofiţeri, care se luptau îndârjiţi ca să pună mâna pe o misivă. Am strigat la ei.

— Domnilor! Domnilor!

L-am prins de umăr pe cel mai apropiat de mine. Cei doi s-au oprit din luptă şi s-au întors în direcţia mea.

— Cine naiba-i ăsta, Cumbershum?

— Cred că-i pastorul. Pleacă de-aici, domnule, şi vezi-ţi de treaba dumitale!

— Exact asta e treaba mea, prieteni, aşa că, în numele milei creştine, vă invit să renunţaţi la comportamentul ăsta necuviincios, să nu mai vorbiţi urât şi să vă împăcaţi!

Locotenentul Deverel şi-a coborât privirile spre mine şi a rămas cu gura căscată.

— Ei, să mă trăsnească!

Domnul pe care îl chema Cumbershum — tot locotenent — şi-a întins arătătorul atât de hotărât spre mine încât, dacă nu m-as fi dat înapoi, mi l-ar fi vârât în ochi.

— În numele tuturor frumuseţilor lumii, cine naiba ţi-a dat voie să ţii predici pe navă?

— Corect, Cumbershum, aici i-ai zis-o.

— Lasă-mă pe mine, Deverel. Ei bine, domnule pastor, dacă asta eşti, arată-ne şi nouă împuternicirea.

— Împuternicirea?

— La d…', omule, ordinul de comandă!

— Ordin de comandă?

— Actul, Cumbershum, bătrâne, actul de hirotonisire, aşa-i zice. Chiar aşa, domnule pastor, ia să vedem actul!

Am fost luat pe nepregătite — de fapt, zăpăcit de-a binelea. Adevărul, pe care mă grăbesc să-l consemnez aici, ca să le aduci aminte tuturor tinerilor preoţi care ar urma să se pregătească de călătorii asemănătoare de ce hârtii au nevoie, este că pusesem actul emis de sfinţia sa episcopul, împreună cu alte documente personale — de care nu credeam să am nevoie la bord — în cufărul care fusese depozitat undeva în pântecele navei. Am încercat să le explic acest lucru pe scurt ofiţerilor, dar am fost întrerupt de dorhnul Deverel.

— La-o repede din loc, domnule, sau te duc în faţa căpitanului!

Trebuie să-ti mărturisesc că, la auzul acestei ameninţări, am zbughit-o la mine în cabină tremurând. Preţ de câteva clipe m-am întrebat dacă nu cumva izbutisem totuşi să le domolesc furia reciprocă a celor doi, căci i-am

auzit râzând în gura mare în timp ce se îndepărtau. Dar am ajuns la concluzia că veselia aceea nestăpânită — n-o să folosesc un termen mai tare — veselia aceea nestăpânită, ziceam, fusese provocată, probabil, de felul cum eram îmbrăcat şi de consecinţele ameninţătoarei întrevederi cu căpitanul. Era limpede că greşisem fiindcă îmi permisesem să mă înfăţişez echipat mai sumar decât se cade sau decât o cere buna cuviinţă. Am început să mă îmbrac în grabă, fără să uit de panglici, deşi din cauza căldurii simţeam că mă împiedică să respir cum trebuie. Am regretat că veşmântul preoţesc şi gluga erau împachetate, sau poate că ar trebui să zic stocate, la un loc cu celelalte bagaje, în cele din urmă, îmbrăcat în aşa fel încât să se vadă măcar câteva însemne ale demnităţii şi menirii mele, am ieşit din cabină. Fireşte, însă, cei doi locotenenţi se făcuseră nevăzuţi.

Dat fiind că ne aflam într-o regiune ecuatorială, n-a fost nevoie să stau îmbrăcat aşa decât câteva clipe şi m-am trezit lac de transpiraţie. M-am dus pe puntea centrală, dar şi acolo mi-a fost la fel de cald. M-am întors pe coridor şi de acolo în cabină, hotărât să fac ceva ca să mă simt mai în largul meu, dar neştiind ce anume. Fără însemnele cinului preoţesc, aş fi putut fi confundat cu un emigrant! Mi se pusese în vedere să nu mai am raporturi cu doamnele sau cu gentlemenii şi avusesem un singur prilej de a mă adresa oamenilor de rând. Totuşi, mi se părea imposibil să îndur căldura şi umezeala de la bordul navei îmbrăcat ca un ţăran englez. Pradă unui imbold care mă tem că nu a fost determinat de firea mea de bun creştin, ci de lecturile din clasici, am deschis Cartea Sfântă si, înainte să-mi dau seama ce făceam, m-am trezit într-un fel de Sortes Virgilianae, adică o consultare a oracolului, un proces pe care l-am considerat din capul locului discutabil, chiar şi atunci când era împlinit de cei mai curaţi slujitori ai Domnului. Cuvintele pe care mi-au căzut ochii au fost din II Paralipomena, viii, 7-8. „Tot poporul care a rămas din Hetei, Amorei, Ferezei, Hevei şi lebusei, care nu erau dintre fiii lui Israel” — am asociat pe dată aceste cuvinte căpitanului Anderson, precum şi locotenenţilor Deverel şi Cumbershum, după care m-am aruncat în genunchi si am cerut iertare!

Consemnez jignirea asta neînsemnată doar ca să arăt cât de ciudat se poartă oamenii şi cât de greu pricep anumite lucruri, pe scurt, ce ciudăţenie e viaţa noastră în această parte a lumii la rândul ei ciudată, printre oameni ciudaţi şi la bordul unei construcţii ciudate din stejar englezesc, care îmi este deopotrivă mijloc de transport şi temniţă! (Mi-am dat seama, fireşte, de

„paranomasia” amuzantă a termenului „mijloc” şi sper să te distrezi şi tu când o să ai prilejul să răsfoieşti paginile de faţă!)

Să revenim. După ce mi-am închinat o bună bucată de vreme rugăciunilor, am cântărit ce trebuia să fac de-acum încolo ca să evit orice alte greşeli legate de identitatea mea hirotonisită. Am rămas din nou doar în cămaşă şi pantaloni şi, îmbrăcat în felul ăsta, am pus mâna pe oglinjoara de care mă folosesc când îmi rad barba ca să îmi cercetez înfăţişarea. Procesul a fost destul de anevoios. Ţii minte gaura aceea din peretele hambarului prin care, pe când eram copii, aveam obiceiul să-i urmărim pe Jonathan, pe biata şi sfânta noastră mamă sau pe domnul Jolly, supraveghetorul aflat în slujba înălţimii tale? Mai mult, ţii minte că, după ce ne plictiseam de atâta aşteptat, încercam să vedem cât de mult puteam cuprinde cu ochii prin gaura aceea din peretele hambarului, mişcându-ne capul când într-o parte, când în alta? Şi că pe urmă ne minunam de toate cele zărite, de la cele Şapte Pogoane până sus de tot, în vârful dealului? Ei bine, cam tot aşa m-am căznit eu în faţa oglinzii şi oglinda în faţa mea! Dar iată-mă ajuns — dacă o să mă hotărăsc totuşi să expediez scrisoarea asta — să o învăţ pe o reprezentantă a sexului frumos cum se foloseşte oglinda şi să-i predau arta autoadmiraţiei, dacă pot îndrăzni să-i spun aşa. In cazul meu, desigur că întrebuinţez cuvânrul în sensul lui iniţial, de surpriză şi de uimire, nu în cel de autosatisfacţie! Privindu-mă în oglindă, am avut multe motive de stupoare şi puţine de mulţumire. Până acum nu-mi dădusem seama ce ravagii poate face soarele asupra unui chip de bărbat expus razelor lui aproape verticale.

După cum ştii, părul meu e deschis la culoare şi are o nuanţă greu de definit. Insă abia acum mi-am dat seama că, în ziua de dinaintea despărţirii — şi mai mult ca sigur că din cauza tristeţii care ne cuprinsese pe amândoi — nu m-ai tuns peste tot la fel. Cu trecerea timpului, diferenţa asta pare să fi crescut în loc să se şteargă, aşa că la ora asta capul meu seamănă destul de bine cu o mirişte prost tăiată. Dat fiind că nu fusesem în stare să mă bărbieresc în timpul primului atac de nausee (cuvântul provine dintr-o vocabulă care înseamnă „navă” în greceşte!) şi mă temusem s-o fac mai târziu, când nava avea un balans înspăimântător, m-am lenevit de tot şi mi-am spus că, dacă dădeam cu briciul pe pielea aceea arsă de soare, avea să mă doară, motiv pentru care am ajuns să am partea de jos a feţei acoperită de ţepi. Nu erau foarte lungi, fiindcă mie îmi creste greu barba, dar aveau mai multe culori, între aceste două loturi cu recoltă capilară, cum cred că

pot să le numesc, ale ţestei şi bărbiei, regele Soare a făcut ce l-a tăiat capul. V-ul de la jumătatea frunţii mi-a delimitat exact locul până unde am avut capul acoperit de perucă. Sub această linie fruntea avea culoarea prunei de livadă, iar într-un loc arsura soarelui se vedea şi mai abitir. Ceva mai jos, aveam nasul şi obrajii roşii ca văpaia! Mi-am dat seama imediat că mă înşelasem amarnic când crezusem că, făcându-mi apariţia în cămaşă, pantaloni si cu figura asta, aveam să mă impun cu autoritatea cuvenită cinului! Nici vorbă! Mă aflam în fata unor indivizi obişnuiţi mai mult decât ceilalţi să-l judece pe om în funcţie de uniforma pe care o poartă. Aşa stând lucrurile, „uniforma" mea, recunosc cu umilinţă, trebuia să fie neagră, sobră, în contrast cu albeaţa lenjeriei proaspăt spălate şi a părului coliliu, căci doar acestea puteau fi însemnele unui Reprezentant al Spiritului, în ochii ofiţerilor şi ai oamenilor de pe navă, probabil că un preot fără panglici albe şi perucă semăna mai degrabă cu un cerşetor.

E adevărat, am ieşit din singurătatea cabinei din cauza zgomotelor iscate de oamenii aceia care se încăierau şi animat de dorinţa de a face un lucru bun, însă până la urmă tot eu sunt de vină. Mi-am ţinut răsuflarea şi parcă m-a apucat un soi de frică în clipa când mi-am dat seama cum mă ivisem în faţa lor — cu capul descoperit, nebărbierit, ars de soare şi îmbrăcat pe jumătate! Ruşinea şi tulburarea m-au cuprins când mi-am adus aminte de cuvintele ce mi se spuseseră în ziua hirotonisirii, pe care trebuia să le socot sacre, aidoma prilejului cu care fuseseră rostite si sfântului preot care le pronunţase: „Fereşte-te să fii mai catolic decât papa, Colley, si arată-te întotdeauna cât mai decent în ochii celorlalţi". Oare ăsta să fie motivul pentru care, uitându-mă adineauri în oglinda propriei imaginaţii, am văzut silueta unui truditor al pământului din ţara aceea unde „pământul însuşi se grăbeşte la cules"? Printre cei alături de care trăiesc acum, înfăţişarea respectabilă nu e un simplu desideratum, ci de-a dreptul un sine c\ua nan. (Asta înseamnă, draga mea, că e vorba de un lucru nu doar de dorit, ci şi necesar.) Mi-am impus imediat să fiu mai cu băgare de seamă. Iar când o să păşesc în aşa-numitul meu regat, nu numai că o să fiu slujitorul lui DUMNEZEU, dar o să am grijă să şi arai în consecinţă!

Lucrurile s-au mai îndreptat niţel. Locotenentul Summers a venit la mine şi m-a rugat să-i fac hatârul unei mici discuţii. I-am răspuns prin uşă, implorându-l să nu intre şi explicându-i că nu eram îmbrăcat sau îngrijit corespunzător pentru o întrevedere. A acceptat, dar cu o voce joasă, de parcă s-ar fi temut să nu-l audă ceilalţi. Mi-a cerut iertare pentru faptul că

nu se mai ţinuseră slujbe în salonul pasagerilor, încercase de multe ori să stea de vorbă cu oamenii pe această temă, dar fusese tratat cu indiferenţă. L-am întrebat dacă discutase si cu domnul Talbot, la care a făcut o scurtă pauză şi mi-a răspuns că domnul Talbot fusese extrem de prins cu diverse treburi personale. Dar el, domnul Summers, credea că se putea ţine o slujbă în cerc restrâns duminica viitoare, în clipa aceea m-am trezit strigând prin uşă, cu o îndârjire care nu semăna deloc cu felul meu de-a fi:

— Asta e o navă fără Dumnezeu!

Domnul Summers n-a răspuns, aşa că am continuat:

— Aici e vorba de influenţa unei anumite persoane! De data asta l-am auzit pe domnul Summers schim- bându-si poziţia în faţa uşii, ca şi cum s-ar fi uitat brusc în jur. Pe urmă mi-a şoptit tot prin uşă.

— Te implor, domnule Colley, să nu te gândeşti la aşa ceva! O slujbă în cerc restrâns, domnule, un psalm sau doi, o pagină citită şi binecuvântarea…

Am profitat de ocazie ca să-i explic că ar fi fost mult mai potrivită o slujbă de dimineaţă pe puntea principală, dar locotenentul Summers mi-a răspuns — cam stingherit, după câte mi s-a părut — că asta era cu neputinţă. După aceea s-a retras. Totuşi, am repurtat o mică victorie în numele religiei. Ba nu, căci cine ştie de se va muia vreodată o inimă deloc înduplecată?

Am descoperit cum îl cheamă pe Tânărul Erou. E un oarecare Billy Rogers, un păcătos a cărui inimă zburdalnică tare mă tem că nu a primit vreodată gratia divină. O să încerc să găsesc un moment potrivit şi să stau de vorbă cu el.

Ultima oră n-am făcut altceva decât să mă bărbieresc\ A fost tare dureros şi nu cred că a meritat osteneala. Oricum, bine c-am făcut-o.

Am auzit un zgomot neobişnuit şi am ieşit pe coridor. Chiar în clipa aceea am simţit că s-a mişcat puntea sub mine — nu foarte mult, dar s-a mişcat! După cele câteva zile de acalmie totală, mi-a venit greu să mă reacomodez cu balansul navei şi am rămas fără „picioarele de matelot” pe care eram sigur că nu aveam să le mai pierd niciodată! Am fost silit să mă retrag în grabă la mine în cabină şi să mă vâr în pat. Acolo am fost mai în siguranţă şi mi-am dat seama că aveam un vânt prielnic, care bătea uşor din direcţia dorită. Asta însemna că ne puseserăm iarăşi în mişcare. Şi chiar dacă n-am dat crezare imediat picioarelor, am simţit acea înălţare spirituală

pe care o au toţi călătorii când, după anumite oprelişti, văd că se îndreaptă din nou spre destinaţie.

Linia pe care am trasat-o deasupra acestor cuvinte înseamnă că am avut parte de o zi de odihnă. Am mai ieşit de câteva ori din cabină, dar am avut grijă să mă ţin cât mai departe de pasageri şi de ceilalţi oameni. Trebuie să mă integrez treptat în mijlocul lor, până când n-or să mai vadă în minte un clovn cu rumeguş în loc de creier, ci un slujitor al lui Dumnezeu. Oamenii lucrează de zor pe navă, unii trag de o parâmă, alţii filează sau slăbesc o alta şi toţi par mai zeloşi ca de obicei. Sunetul navei care înaintează şi taie valurile se aude mult mai clar! Chiar şi eu, un om de uscat acum şi pururea, simt uşoara vioiciune pe care o are corabia, de parcă n-ar fi o structură neînsufleţită, ci ar găsi de cuviinţă să ia parte la veselia generală! Mai devreme, oamenii se căţărau peste tot pe crengile groase şi pe rămurelele navei. Mă refer, bineînţeles, la întreaga alcătuire care îngăduie vânturilor din înalturi să ne împingă şi să ne poarte spre limanul dorit. Ne îndreptăm spre sudul extrem, lăsând continentul african în stingă, extrem de departe de noi. Oamenii noştri au mai ridicat câteva pânze şi chiar au adăugat nişte vergi (tu le-ai zice „prăjini”) de care atârnă o serie de vele dintr-un material mai uşor decât celelalte! (Cred că-ţi dai seama că, trăgând mereu cu urechea la discuţiile din jur, am ajuns să vorbesc şi eu în termeni marinăreşti!) Această velatură suplimentară ne ajută să prindem viteză, şi chiar l-am auzit pe un tânăr gentleman strigându-i altuia — o să trec peste o expresie necuviincioasă — „Fii atent cum şi-a săltat băbuţa fustele si ce-a mai luat-o la picior!” Mai ştii, poate că aceste pânze în plus chiar se numesc „fuste” în limbajul celor de pe corabie. Nu-ţi trece prin cap cât de urât vorbesc marinarii, inclusiv ofiţerii, despre obiectele si dotările de la bordul navei! Iar lucrul ăsta se petrece chiar şi în prezenţa unei feţe bisericeşti sau a unor doamne, de parcă lupii noştri de mare nici nu şi-ar da seama ce le iese pe gură!

Încă o dată, între aceste două paragrafe s-a mai scurs o zi! Vântul s-a potolit si, o dată cu el, şi indispoziţia mea trecătoare. M-am îmbrăcat şi chiar m-am mai bărbierit o dată, după care am ieşit o vreme pe puntea centrală. Cred că ar trebui să mă străduiesc să-ţi explic în ce poziţie mă aflam vizavi de ceilalţi gentlemeni, ca să nu mai vorbesc de doamne. De când căpitanul m-a umilit public, mi-am dat seama că, dintre toţi pasagerii, eu eram în situaţia cea mai delicată. Nici nu ştiu cum s-o descriu, căci propria părere despre felul cum sunt privit se schimbă de la zi la zi şi de la

oră la oră! Dacă n-ar fi Phillips, servitorul meu, şi locotenentul Summers, cred că n-aş mai schimba o vorbă cu nimeni. Căci bietul domn Talbot ori n-a fost în apele lui, ori s-a îndreptat agitat spre ceea ce eu, unul, aş numi un moment de apostazie din care ar fi de datoria mea să-l salvez şi aş face-o cu mare plăcere, dacă nu m-ar evita întruna. Nu vrea să împovăreze pe nimeni cu necazurile lui! Cât despre restul pasagerilor şi ofiţerilor, am uneori bănuiala că, sub influenţa căpitanului Anderson, aceştia mă tratează atât pe mine, cât şi sfânta mea misiune cu o indiferenţă frivolă, însă în clipa următoare îmi zic că poate fi vorba de o anumită delicateţe destul de rară printre compatrioţii noştri, care îi împiedică să mi se vâre în suflet şi să mă stinghereasc㠖 Poate — repet, poate — au cu toţii tendinţa de-a mă lăsa în pace şi de-a se comporta ca si cum nu s-ar fi întâmplat nimic! în ce le priveşte pe doamne, bineînţeles că nu mă aştept să se apropie niciuna de mine, iar dacă vreuna s-ar încumeta să mă abordeze, recunosc că mi-ar face o impresie tare proastă, însă, în condiţiile în care mi-am limitat mişcările la porţiunea pe care am numit-o în glumă regatul meu, toate acestea au avut drept rezultat o izolare ce m-a făcut să sufăr mai mult decât aş fi crezut. Şi totuşi, lucrurile trebuie să se schimbe! M-am hotărât! Dacă indiferenţa şi delicateţea îi opresc să mi se adreseze, ei bine, e momentul să-mi iau inima în dinţi şi să mă adresez eu lor!

Am fost din nou pe puntea centrală. Doamnele şi gentlemenii care ieşiseră din cabine se plimbau pe dunetă, unde eu nu aveam ce să caut. Le-am făcut o plecăciune de departe, ca să le arăt cât de mult doream să am nişte raporturi apropiate cu ei, dar distanta era prea mare şi nu m-au observat. Pe lângă depărtarea de ei, probabil că de vină era şi lumina slabă. Alte explicaţii nu găsesc. Cora- bia stă nemişcată, iar velele îi atârnă vertical, încreţite ca nişte obraji plini de riduri. Când mi-am întors privirile de la strania promenadă de pe dunetă — căci aici, în lumea asta a apelor, totul este straniu — spre partea din faţă a navei, am văzut ceva neobişnuit şi nou. Oamenii legau ceva despre care am crezut iniţial că era tenda din faţa teugii — „din faţa" prin raport cu locul unde mă aflam eu, sub scările care duceau spre dunetă — iar la început mi-am spus că era, probabil, un fel de adăpost împotriva soarelui. Numai că soarele apunea şi, cum mâncaserăm toate animalele, ţarcurile fuseseră distruse, iar adăpostul nu mai avea cui să servească. Pe lângă asta, materialul din care e fabricată „tenda" pare inutil de greu pentru un asemenea scop. El se întinde peste punte de la înălţimea parapetilor de care e suspendat, sau mai bine zis întins şi legat cu ajutorul

funiilor. Oamenii îi spun acestui material „prelată”, dacă nu mă înşel, şi uite cât de aproape e denumirea asta marinărească de rostul meu de prelat. După ce am scris cuvintele astea, mi-am pus din nou peruca şi haina (nimeni n-o să mă mai vadă vreodată altfel decât într-o ţinută fără cusur) şi m-am întors pe puntea principală. Locul ăsta de la capătul lumii e ciudat în sine, dar schimbarea care se produce în clipa asta pe corabie zău dacă nu-l întrece în ciudăţenie! Liniştea de la bord e întreruptă doar de hohotele de râs. Oamenii, care dau impresia că se distrează, coboară nişte găleţi legate cu funii, folosindu-se de câteva dispozitive cărora aici le spunem scripeţi. Iau apă de mare — care mă tem că e destul de murdară, fiindcă de vreo câteva ore stăm pe loc — şi o aruncă pe prelată, schimbându-i pur şi simplu forma. Nu văd cum ne-ar putea ajuta lucrul ăsta să înaintăm, cu atât mai mult cu cât unii oameni (printre care mă tem că se află şi Tânărul Meu Erou) s-au uşurat în obiectul ăla care seamănă mai mult cu o hazna decât cu o tendă. Iar asta la bordul unei nave, unde apropierea de ocean te obligă să renunţi la urâtele obiceiuri de pe uscat şi să te porţi cu totul altfel! M-au scârbit cele văzute si tocmai mă întorceam în cabină, când am fost martorul unei întâmplări ciudate. Phillips s-a apropiat în grabă de mine si a dat să mi se adreseze, când a fost oprit de un glas care s-a răţoit la el din partea întunecoasă a coridorului.

— Să nu te-aud, Phillips, câine ce eşti!

Servitorul şi-a mutat ochii de la mine la penumbra din care s-a ivit rumeni altul decât domnul Cumbershum, care 1-a ţintuit cu privirea. Phillips s-a retras şi Cumbershum şi-a pironit ochii asupra mea. Nu mi-a plăcut niciodată omul ăsta şi nu-mi place nici acum. Cred că e tot un fel de Anderson, sau cel puţin aşa o să ajungă, dacă o să fie vreodată avansat căpitan. M-am dus repede la mine în cabină. Mi-am scos haina, peruca şi panglicile, după care m-am pregătit de rugăciune. Dar nici nu începusem bine să mă rog, că s-a auzit o bătaie timidă în uşă. Am deschis-o si am dat iarăşi cu ochii de Phillips, care a început să vorbească în şoaptă.

— Domnule Colley, vă implor, domnule…

— Phillips, javră ce eşti! Du-te jos imediat sau te paste carcera!

M-am uitat în jur uimit. Era tot Cumbershum, însoţit de data asta de Deverel. Totuşi, într-o primă fază l-am recunoscut pe Cumbershum după voce şi pe Deverel după aerul de eleganţă desăvârşită, fiindcă nici ei nu aveau haină sau pălărie. Cei doi m-au văzut, deşi îmi făgăduisem să nu mă mai las surprins niciodată în felul ăsta, şi au început să hohotească. Râsul

lor avea ceva de-a dreptul nebunesc. Mi-am dat seama că băuseră amândoi. Au ascuns de mine obiectele pe care le ţineau în mână şi, când au văzut că intru în cabină, mi-au făcut o plecăciune pe care îmi e cu neputinţă s-o consider sinceră. Totuşi, Deverel e un gentleman! Nu-mi vine să cred că ar putea să-mi vrea răul!

Nava e extraordinar de tăcută. Cu câteva minute în urmă, am auzit paşii celorlalţi pasageri care au străbătut coridorul, au urcat scările şi mi-au trecut pe deasupra capu- lui. Nu mai încape nicio îndoială. Oamenii din partea asta a corăbiei s-au adunat pe dunetă. Singurul exclus sunt eu\

Am ieşit încă o dată şi m-am furişat în lumina stranie, trecând peste toate hotărârile pe care le luasem cu privire la îmbrăcăminte. Pe coridor era linişte. Singurul lucru care se auzea era un murmur nedesluşit dinspre cabina domnului Talbot. Aş fi vrut tare mult să mă duc la el şi să-1 rog să mă apere, dar ştiam că se ruga şi nu voia să fie deranjat. Am ieşit de pe coridor şi am ajuns pe puntea principală. Lucrul pe care l-am văzut atunci, şi care m-a făcut stană de piatră, o să-mi rămână întipărit în minte până când o să închid ochii. Capătul dinspre noi al corăbiei — cele două porţiuni ridicate din spate — era ticsit de pasageri şi ofiţeri, care tăceau cu toţii şi se uitau undeva deasupra capului meu. Şi chiar aveau la ce să se uite! O asemenea privelişte nu întâlneai în fiecare zi. Niciun condei şi niciun penel, fie el si al celui mai mare artist din lume, n-ar fi putut-o zugrăvi cum se cuvine. Uriaşa noastră navă rămăsese nemişcată, iar pânzele continuau să-i atârne. În dreapta ei soarele roşu apunea, iar în stânga urca tocmai atunci luna, pentru ca la un moment dat cei doi aştri să se afle faţă în faţă. Păreau să se privească fix, fiecare încercând parcă să-i schimbe lumina celuilalt. Pe uscat, un spectacol de felul ăsta nu putea fi văzut din cauza dealurilor, a copacilor sau a caselor, pe când de aici, de la bordul corăbiei noastre nemişcate, puteam încerca să batem cu privirea până la capătul lumii. Iar lucrul care se vedea cel mai bine în acest loc era însuşi cântarul lui DUMNEZEU.

Cântarul s-a înclinat, lumina aceea dublă a pălit, iar luna ne-a făcut să părem ciopliţi din fildeş şi abanos. Oamenii au început să forfotească şi au atârnat peste zece felinare de greement, iar eu am văzut atunci că ridicaseră ceva asemănător unui jilţ episcopal, dincolo de suprafaţa neatrăgătoare a prelatei. Am început să înţeleg. Şi totodată să tremur. Eram singur! Da, pe corabia aceea uriaşă, cu sufletele ei nenumărate, rămăsesem singur într-un loc unde dintr-o dată am prins să mă tem de dreptatea lui DUMNEZEU

neîmblânzită de propria milostivire. Brusc, m-a cuprins groaza şi de DUMNEZEU, şi de om! M-am întors împleticindu-mă la mine în cabină si am încercat să mă rog.

*

Ziua următoare

De-abia mai pot să ţin pana în mână. Trebuie să mă adun şi o s-o fac. Pe om îl mânjeşte ceea ce face singur, nicidecum ceea ce fac ceilalţi… M-a cuprins o ruşine care mă arde, deşi nu sunt eu de vină pentru cele întâmplate.

Îmi încheiasem rugăciunile, dar din păcate nu izbutisem să mă reculeg. Mă dezbrăcasem de tot ce aveam pe mine, în afară de cămaşă, când am auzit o bătaie puternică în uşa cabinei. Drept să-ţi spun, iar m-a năpădit frica. Bubuiturile din uşă mi-au sporit zăpăceala. Deşi mă gândisem la tot felul de ceremonii oribile cărora le-aş fi putut cădea victimă, în clipa aceea mintea mi-a zburat la un naufragiu, la un incendiu, la o ciocnire sau la violenta inamicului. Cred că din cauza asta am si ţipat:

— Ce este? Ce s-a-ntâmplat?

Mi-a răspuns o voce la fel de hotărâtă ca bătăile în uşă.

— Deschide imediat!

Am rostit în mare grabă, ba chiar speriat de-a binelea:

— Nu, nu, sunt dezbrăcat… dar ce e, ce se petrece?

— Robert James Colley, eşti chemat la judecată! Cuvintele acestea, atât de neaşteptate şi de cumplite, m-au aruncat în braţele unei nedumeriri totale. Deşi îmi dădeam seama că glasul care vorbise era al unei fiinţe omeneşti, am simţit un junghi în inimă şi îmi dau seama chiar şi azi cât de tare mi-am încleştat mâinile în partea stingă a pieptului, căci am şi acum un semn deasupra coastelor, iar atunci mi-a dat si sângele. Am răspuns cu un strigăt acelei chemări înspăimântătoare.

— Nu, nu, nu sunt deloc pregătit, vreau să spun, sunt dezbrăcat…

Auzindu-mă, aceeaşi voce cavernoasă a vorbit din nou, de data asta parcă şi mai ameninţător.

— Robert James Colley, eşti chemat să apari în fata tronului.

Deşi într-un cotlon al minţii îmi dădeam seama ce prosteşte sunau cuvintele acelea, ele au izbutit totuşi să-mi taie răsuflarea. Am dat fuga la uşă ca să trag zăvorul, dar chiar în clipa aceea uşa a fost dată în lături. Două siluete uriaşe, cu nişte capete de coşmar, ochi mari şi gurile pline de colţi, s-au năpustit asupra mea. Mi-au pus un sac pe cap. Am fost luat pe sus şi purtat cu o forţă irezistibilă, în aşa fel încât abia dacă mai atingeam din când în când puntea cu vârful picioarelor. Ştiu că sunt cam încet la minte şi că pricep destul de greu. Preţ de câteva clipe, cred că mi-am pierdut cunoştinţa

si mi-am venit în fire abia când mi-au ajuns la urechi urletele, batjocurile şi râsetele diavoleşti ale celor din jur. Cu o ultimă urmă de prezenţă de spirit, pe când eram cărat pe sus şi legat fedeleş, am reuşit să strig „Ajutor! Ajutor!" si să-mi implor la repezeală MÂNTUITORUL.

Sacul mi-a fost dat jos de pe cap si am avut o imagine limpede — chiar prea limpede — a ceea ce se afla acolo, la lumina felinarelor. Puntea prova era plină de lume, iar la capătul ei se aflau mai multe siluete de vis urât, asemănătoare celor care mă luaseră pe sus. Bărbatul aşezat pe tron avea barbă şi o coroană în flăcări, iar în mâna dreaptă ţinea o furcă uriaşă cu trei dinţi. După ce mi s-a luat sacul de pe cap, m-am întors şi am văzut că şi pupa corăbiei, adică locul meu de drept, era ticsit de spectatorii Insă în jurul dunetei erau prea puţine felinare ca să văd foarte clar şi nici n-am avut mai mult de o secundă la dispoziţie ca să caut din priviri vreun prieten, fiind cu desăvârsire la mila celor care mă capturaseră. Acum, că am avut mai multă vreme ca să-mi înţeleg situaţia şi să apreciez cruzimea acestei farse, frica mi s-a dizolvat parţial în faţa ruşinii de a apărea în faţa doamnelor şi a gentlemenilor — hai să nu mă mai ascund după vorbe — pe jumătate dezbrăcat. Tocmai eu, care îmi promisesem să mă ivesc îmbrăcat întotdeauna în veşmintele Omului de Spirit! Am încercat să zâmbesc şi să cer ceva cu care să mă acopăr, de parcă întregul renghi ar fi avut loc cu încuviinţarea şi chiar cu complicitatea mea, dar lucrurile s-au petrecut prea repede. Am fost silit să îngenunchez înaintea „tronului" cu brânciuri şi ghionturi, aşa încât mi-am pierdut şi bruma de răsuflare pe care reuşisem s-o păstrez, înainte să mă fac auzit, mi s-a pus o întrebare atât de mojică, încât nu vreau nici măcar s-o ţin minte, cu atât mai puţin s-o aştern pe hârtie. Totuşi, când am deschis gura ca să protestez, ea mi-a fost umplută imediat cu ceva atât de scârbos, încât şi în clipa asta, când îmi aduc aminte, simt că-mi urcă stomacul în gât şi că-mi vine să vărs. Pentru o vreme — nu ştiu exact cât anume —Operaţiunea s-a repetat, iar dacă nu voiam să deschid gura, mă trezeam mânjit cu porcăria aia pe faţă. Întrebările, puse una după alta, au fost de aşa natură încât nu pot să transcriu niciuna. Si e limpede că mintea care le-a scornit a fost a cuiva care a atins pragul de jos al mârşăviei. Totuşi, fiecare a fost întâmpinată cu o salvă de chiote si cu acel oribil sunet britanic în faţa căruia au dat înapoi atâţia duşmani. Iar la un moment dat cumplitul adevăr mi s-a arătat ca la un semn şi mi-a pus stăpânire pe suflet — duşmanul eram chiar eu!

Lucrurile nu puteau sta aşa, firește. Poate că oamenii de pe navă se îmbătaseră cu licoarea diavolului şi o luaseră razna — în orice caz, era cu neputinţă să fie adevărat! Insă în zăpăceala momentului şi din cauza acelei situaţii oribile, acesta a fost singurul gând care mi-a trecut prin minte şi care, ce-i drept, a făcut să-mi înghețe sângele în vine — duşmanul eram chiar eu!

Iată spre ce excese pot fi conduşi oamenii simpli de exemplul celor care s-ar cuveni să-i călăuzească spre lu- cruri nobile! în cele din urmă, căpetenia celor care mă înconjurau a catadicsit să mi se adreseze.

— Eşti un individ josnic şi jegos, aşa că trebuie să te spălăm.

Am suferit din nou din cauza durerii, a greţei şi a neputinţei de a respira, aşa că mi-a fost frică mereu să nu mor pe loc, victimă a jocului lor nemilos. Chiar când am crezut că s-a zis cu mine, am fost împins cu putere în spate şi am căzut în ochiul acela de apă împuţită. Abia după aceea a avut loc un lucru într-adevăr ciudat şi oribil pentru mine. Nu le pricinuisem nici cel mai mic rău. Îşi făcuseră mendrele cu mine şi îşi bătuseră joc în fel şi chip. Totuşi, de fiecare dată când încercam să ies din ochiul de apă de pe fundul alunecos al prelatei, îmi ajungea la urechi ceea ce probabil că auziseră şi victimele Terorii Franceze în ultimele clipe de viaţă şi… ah! Era ceva mai crud decât moartea, nu putea exista nimic mai rău, absolut niciunul dintre lucrurile urâte pe care şi le făceau oamenii unii altora nu se putea compara cu pofta aceea animalică, deşucheată şi vijelioasă…

Între timp, mă resemnasem cu ideea morţii şi mă străduiam orbeşte să-mi întâmpin cum se cuvine sfârşitul — cu un picior în groapă si cu altul afară, cum s-ar zice — când am auzit nişte strigăte repetate pe dunetă, urmate de o explozie asurzitoare. S-a lăsat o oarecare linişte, iar o voce a dat un ordin răstit. Mâinile care până atunci mă împinseseră în jos m-au prins zdravăn şi m-au smuls afară. M-am prăbuşit pe punte şi am rămas acolo. A urmat o pauză în timpul căreia am început să mă îndepărtez târâş, lăsând în urmă o putoare insuportabilă şi o dâră de mizerii. Dar chiar atunci s-a mai auzit o comandă strigată. Mâinile m-au luat pe sus şi m-au dus la mine în cabină. Cineva a închis uşa. Mai târziu — nu ştiu după câtă vreme — uşa s-a deschis din nou şi un creştin cumsecade mi-a adus o găleată cu apă fierbinte. Poate c-a fost Phillips, dar nu sunt sigur. N-o să descriu prin ce chinuri am trecut până când am izbutit să mă curăţ cât de cât. Undeva departe, i-am auzit pe dracii ăia — ei bine, nu, n-o să le spun aşa — i-am auzit pe oamenii de la prova corăbiei continuându-si distracţia pe seama

altor victime. Numai că zgomotele veseliei lor erau mai degrabă joviale decât animalice. A fost tare amară pilula asta pe care a trebuit s-o înghit! Mă îndoiesc că la bordul altor nave exista un „pastor” de care să-şi bată joc toaia lumea. Nu, nu, n-o să mă las cuprins de amărăciune, o să iert. Sunt fraţii mei, chiar dacă nu au acest sentiment — si chiar dacă nici eu nu-1 am! Cât despre gentlemeni, nici aici n-o să vorbesc cu păcat. Ba chiar pot spune că unul dintre ei, poate domnul Summers, dacă nu cumva domnul Talbot, a intervenit şi le-a întrerupt distracţia brutală, chit că era deja destul de târziu!

M-am cufundat într-un somn adânc, dar am avut parte de câteva coşmaruri cumplite, legate de judecata de apoi şi de iad. Slavă DOMNULUI că am reuşit să mă trezesc! Căci, dacă ar fi continuat, mai mult ca sigur că mi-aş fi pierdut minţile.

De atunci m-am tot rugat şi zău că n-am făcut economie de cuvinte. Iar după ce am isprăvit cu rugăciunile şi m-am recules aşa cum trebuie, am început să chibzuiesc.

Cred că nu mai e mult până când o să fiu eu însumi din nou. Văd cum nu se poate mai clar ce s-a întâmplat. Chiar cuvintele astea — ce s-a întâmplat — au rolul de a face lumină şi de a aduce liniştea. Ele mă ajută să smulg buruienile cuibărite, cum s-ar spune, printre propriile sentimente, în spatele terorii, al dezgustului şi al indignării, şi tot cu sprijinul lor deschid cale liberă judecăţii sănătoase. Sunt victima antipatiei pe care căpitanul Anderson a avut grijă să mi-o arate în fel şi chip de la prima noastră întâlnire. O farsă ca aceea pusă la cale ieri n-ar fi putut avea loc fără aprobarea lui sau cel puţin fără consimţământul lui tacit. Deverel şi Cumbershum au fost emisarii lui. Constat că, dincolo de jignirile aduse firii mele smerite, nu există niciun motiv pentru care să-mi fie ruşine. Indiferent ce am apucat să spun — şi ţin minte că l-am implorat pe MÂNTUITOR să mă ierte — lucrul pe care l-am simţit cel mai intens a fost părerea doamnelor şi a gentlemenilor în ceea ce mă priveşte. Ceilalţi au păcătuit faţă de mine mai mult decât am păcătuit eu faţă de ei, dar trebuie să-mi descâlcesc iţele propriei vieţi şi să învăţ din nou lecţia fără sfârşit a iertării! Căci oare ce li s-a promis slujitorilor DOMNULUI pe lumea asta? nu preget să mă întreb. Dacă aşa a fost să fie, o să mă las de-acum încolo la voia persecuţiilor. Fiindcă nu sunt singur.

M-am rugat din nou, cu şi mai multă fervoare, iar când m-am ridicat din genunchi, sunt sigur că devenisem mai bun si mai umil. Am izbutit să

pricep că o insultă rostită la adresa mea nu putea fi altceva decât invitaţia de a întoarce şi obrazul celălalt!

Rămâne, totuşi, jignirea proferată nu la adresa mea, ci prin mine la adresa CELUI al cărui NUME se găseşte adeseori în gurile, dar mă tem că foarte rar si în gândurile lor! Adevărata jignire este cea adusă vesmintelor mele şi, prin ele, Marii Armate în care sunt ultimul şi cel mai neînsemnat soldat. ÎNSUŞI STĂPÂNUL MEU a fost jignit si deşi EL s-ar putea să ierte — cum sunt convins c-o să se întâmple — e de datoria mea să dojenesc decât să am parte si eu de aşa ceva şi să tac!

Nu pentru noi, o, DOAMNE, pentru TINE!

După ce am scris rândurile astea am dormit mai bine şi, când m-am trezit, nava înainta cu uşurinţă, împinsă de un vânt potrivit. Mi s-a părut că aerul era puţin mai rece. Cu un început de teamă pe care mi-a venit destul de greu s-o stăpânesc, mi-am adus aminte de întâmplările care avuseseră loc cu o seară înainte. Chiar atunci însă, evenimentele lăuntrice ale rugăciunii mele fierbinţi s-au întors cu o forţă şi mai mare, iar eu m-am dat jos din pat — dacă nu cumva oi fi sărit de-a binelea — bucuros fiindcă mi-am reînnoit certitudinile despre Marile Adevăruri ale religiei creştine! Te asigur că rugăciunile mele au fost mult, mult mai lungi ca de obicei!

După ce m-am ridicat din genunchi, mi-am luat porţia zilnică de aer curat iar pe urmă m-am pregătit din nou să mă bărbieresc cu grijă. Mi-ar fi prins bine să-mi las părul pe mâinile tale! (Dar n-o să citeşti niciodată rândurile astea! Situaţia devine paradoxală de la o zi la alta — într-o bună zi s-ar putea chiar să cenzurez ceea ce am scris!) M-am îmbrăcat cu aceeaşi atenţie, punându-mi apoi panglicile, peruca si pălăria. I-am cerut servitorului să-mi arate unde îmi fusese stocat cufărul şi, după câteva vorbe mai aprinse, am reuşit să ajung la el, coborând în pântecele întunecos al corăbiei. Mi-am scos veşmintele de slujbă şi certificatul emis de sfinţia sa episcopul, pe care mi l-am pus în buzunarul interior al hainei. Acum nu mai eram îmbrăcat cu hainele mele, ci cu ale STĂPÂNULUI MEU, aşa că nu-mi mai era frică să mă întâlnesc cu nimeni de pe navă, la fel cum nu mă temusem când… doar ti-am spus că odată am dat nas în nas cu un tâlhar de drumul mare! Prin urmare, am urcat pe partea din faţă a dunetei cu un pas sigur, îndreptându-mă apoi pe platforma ridicată la capătul dinspre pupa, unde stătea de obicei căpitanul Anderson. M-am oprit şi m-am uitat în jur. Vântul bătea dinspre tribord şi era destul de rece. Căpitanul Anderson se plimba încoace şi încolo. Domnul Talbot stătea lângă balustradă alături de

încă unul sau doi gentlemeni, iar când m-a văzut şi-a atins marginea căciulii de castor şi a făcut câţiva paşi înainte. I-am fost recunoscător pentru această dovadă a faptului că voia să ne împrietenim, dar deocamdată m-am mulţumit să mă înclin în direcţia lui şi să merg mai departe. Am străbătut puntea, i-am ţinut calea căpitanului Anderson şi mi-am scos pălăria. De data asta n-a mai trecut prin mine, aşa cum ţi-am povestit că a făcut altădată. S-a oprit, s-a holbat la mine, a deschis gura şi pe urmă a închis-o la loc.

După aceea a avut loc următorul schimb de replici:

— Domnule căpitan Anderson, vreau să stau de vorbă cu dumneavoastră.

Căpitanul a tăcut câteva clipe, iar apoi a spus:

— Foarte bine, domnule. Să te-aud.

Am continuat cu o voce calmă şi cumpătată.

— Domnule căpitan Anderson, oamenii dumneavoastră si-au bătut joc de menirea mea. Dumneavoastră înşivă aţi făcut acelaşi lucru.

Preţ de o clipă, în obrajii căpitanului s-au ivit două pete roşii, care însă au dispărut în scurt timp. Anderson si-a ridicat bărbia spre mine, după care şi-a coborât-o la loc în piept. Mi-a răspuns cu un fel de mormăit:

— Ştiu, domnule Colley.

— Recunoaşteţi, domnule? Căpitanul a mormăit încă o dată:

— Nu trebuia să se întâmple aşa ceva… lucrurile au scăpat de sub control. Aţi fost tratat cât se poate de greşit.

I-am răspuns împăcat:

— Domnule căpitan Anderson, după ce v-aţi recunoscut greşeala în felul ăsta, vă iert fără probleme. Dar au mai existat câţiva oameni implicaţi în incident, nu dintre cei de rând, despre care îmi place să cred că au făcut ce-au făcut doar fiindcă v-au urmat exemplul şi nu fiindcă le-aţi fi dat ordine precise în acest sens. Poate că de fapt ei sunt cei care mi-au jignit cel mai rău haina preoţească! Şi cred că i-am recunoscut, domnule, chiar dacă s-au deghizat. Ei bine, nu pentru mine, ci pentru ei înşişi, oamenii ăştia trebuie să-şi recunoască şi ei greşeala.

Căpitanul Anderson a măsurat puntea cu un pas grăbit. Apoi s-a întors şi s-a oprit, cu mâinile împreunate la spate. Şi-a aţintit privirile asupra mea si am descoperit cu uimire că, pe lângă că era roşu la faţă, deborda de furie! Nu era un lucru ciudat? îşi admisese greşeala, dar pomenirea ofiţerilor îl readusese într-o stare de spirit din care mă tem că iese foarte rar. A vorbit pe un ton mânios.

— O să ai parte de tot ce doreşti.

— Apăr onoarea STĂPÂNULUI MEU la fel cum dumneavoastră o apăraţi pe a regelui.

Pentru o vreme, niciunul din noi n-a mai spus nimic. Abătut clopotul de bord şi s-a schimbat cartul. Domnul Summers şi domnul Willis i-au înlocuit pe domnul Smiles şi pe tânărul domn Taylor. Ca de obicei, schimbarea cartului s-a făcut cu întreg ceremonialul de rigoare.

— O să stau de vorbă cu ofiţerii implicaţi. Acum eşti mulţumit?

— Daţi-le voie să vină la mine, domnule, şi o să-i iert din toată inima, la fel cum v-am iertat pe dumneavoastră. Dar mai e ceva…

Aici trebuie să-ţi spun că Anderson a rostit nişte imprecaţii blasfemiatoare de-a binelea. Totuşi, m-am folosit de înţelepciunea şarpelui, precum şi de blândeţea porumbelului, prefăcându-mă de data asta că nu auzisem nimic! Nu era momentul să cert un ofiţer de marină pentru că vorbea urât. După cum îmi promisesem deja, astea aveau să se întâmple mai târziu!

Mi-am continuat ideea.

— Ar mai fi oamenii simpli şi neştiutori din partea din faţă a navei. Trebuie să mă duc la ei şi să-i ajut să se căiască.

— Ai înnebunit?

— Nici vorbă, domnule.

— Nu-ţi pasă chiar deloc că s-ar putea să mai ai parte şi de alte batjocuri?

— Aveţi o uniformă, domnule căpitan Anderson, aşa cum am şi eu. O să mă duc la ei îmbrăcat cum se cuvine, cu odăjdiile duhovniceşti!

— Uniformă, ai?

— Nu înţelegeţi, domnule? O să mă arăt în faţa lor îmbrăcat în veşmintele la care îmi dau dreptul anii lungi în care am studiat şi faptul că am fost hirotonisit. Veşminte pe care aici nu le îmbrac, domnule. Doar ştiţi exact ce hram port.

— Şi încă cum, domnule.

— Vă mulţumesc, domnule, înţeleg că îmi daţi voie să mă duc şi să stau de vorbă cu ei?

Căpitanul Anderson a mai făcut câţiva paşi pe podeaua de scânduri şi a scuipat în mare. Mi-a răspuns fără să se întoarcă.

— Fă cum pofteşti.

Am făcut o plecăciune spre spatele lui, după care m-am întors pe călcâie. Tocmai când mă pregăteam să ajung la prima scară, locotenentul Summers m-a prins de mânecă.

— Domnule Colley!

— Ei bine, prietene?

— Domnule Colley, te rog să te gândeşti bine la ce vrei să faci, mi-a spus el, continuând cu o voce şoptită: Dacă n-aş fi tras cu arma domnului Prettiman peste bord şi nu i-as fi speriat pe toţi, cine ştie ce s-ar mai fi putut întâmpla. Te rog, domnule, dă-mi voie să le ordon adunarea sub ochii ofiţerilor! Unii dintre ei sunt oameni violenţi… iar un emigrant…

— Haida-de, domnule Summers. O să apar în faţa lor îmbrăcat ca şi cum m-aş pregăti să ţin o slujbă. Or să recunoască veşmintele, domnule, si or să le respecte.

— Măcar aşteaptă să li se dea porţia de rom. Crede-mă, domnule, ştiu ce spun! Băutura o să-i facă mai cumsecade, mai liniştiţi şi mai receptivi la ceea ce urmează să le spui. Te implor, domnule! Altminteri, o să te alegi cu dispreţ, indiferenţă… şi cine ştie ce altceva?

— Şi crezi că lecţia o să-şi piardă tâlcul, iar eu o să dau cu piciorul unei ocazii bune?

— Întocmai, domnule!

Am rămas pe gânduri câteva clipe.

— Foarte bine, domnule Summers. O să aştept până mai spre jumătatea dimineţii. Până atunci, trebuie să mai scriu câte ceva.

M-am înclinat în faţa lui şi am plecat. Dar iată că m-am văzut abordat de domnul Talbot. Acesta mi-a cerut foarte politicos să ne împrietenim ceva mai mult. E într-adevăr un tânăr vrednic de poziţia pe care o ocupă în societate! Dacă privilegiile s-ar afla întotdeauna în mâna oamenilor ca el… şi de fapt se prea poate ca într-o bună zi… dar uite că m-am luat cu altele!

Nici nu m-am aşezat bine ca să scriu rândurile astea şi am auzit o bătaie în uşă. Erau locotenenţii, domnul Deverel şi domnul Cumbershum, cei doi diavoli din noaptea trecută! I-am privit cu asprime, fiindcă meritau o dojana înaintea iertării. Domnul Cumbershum a vorbit puţin, dar l-a suplinit domnul Deverel. Acesta a recunoscut de bunăvoie că se înşelaseră amândoi şi că băuseră mai mult decât s-ar fi cuvenit. Nu se gândise că aveam să pun atât de mult la suflet cele petrecute, mai ales că oamenii erau obişnuiţi cu glumele de genul ăsta la traversarea ecuatorului, însă acum el unul regreta că înţelesese greşit permisiunea căpitanului. La sfârşit, m-a rugat să privesc totul ca pe o farsă care pur şi simplu scăpase de sub control. Dacă aş fi purtat hainele pe care le aveam acum, n-ar fi încercat nimeni… De fapt, al

naibii să fie dacă vrusese să-mi facă vreun rău, aşa că nu putea decât să spere că aveam să dau uitării toată povestea.

Am tăcut câteva clipe, ca şi cum aş fi căzut pe gânduri, deşi ştiam deja ce urma să fac. Nu era momentul potrivit ca să recunosc că greşisem apărând în faţa oamenilor noştri în nişte haine nepotrivite. Mai mult, erau genul de oameni care aveau nevoie de uniforme — una pe care s-o poarte, alta de care să asculte!

În cele din urmă am vorbit.

— Vă iert din toată inima, domnilor, aşa cum mă îndeamnă STĂPÂNUL MEU. Mergeţi cu bine şi feri ti-vă să mai păcătuiţi.

Cu acestea spuse, am închis uşa cabinei. Dincolo de ea l-am auzit pe unul dintre ei, cred că domnul Deverel, scoţând un fluierat uşor şi prelung. Pe urmă, în timp ce paşii li se îndepărtau, mi-a ajuns la ureche vocea domnului Cumbershum, care a vorbit pentru prima dată de când intrase la mine în cabină.

— Mă întreb cine mama naibii o fi stăpânul ăsta al lui? Crezi că are vreo legătură cu înaltul capelan al flotei?

Pe urmă au luat-o din loc. Mărturisesc că m-am simţit împăcat pentru prima dată după multe, după foarte multe zile. Acum totul avea să fie bine. Puteam în fine să mă apuc că-mi împlinesc lucrarea, iar asta nu doar printre oamenii de rând, ci si printre ofiţeri şi. Printre cei cu stare, care era cu neputinţă să fie atât de insensibili în faţa CUVÂNTULUI cum păruseră până acum! în fond, chiar şi căpitanul dăduse unele semne… iar puterea graţiei divine e nesfârşită. Înainte să-mi încep menirea canonică, am ieşit pe puntea centrală şi am zăbovit câtva timp acolo, liber, în sfârşit — căci fără îndoială că acum căpitanul avea să-mi ridice interdicţia fermă de a mă duce pe dunetă! Mi-am coborât privirile spre apă, spre spuma ei albastră, verde, purpurie şi albă! Am văzut, cu un sentiment nou de siguranţă, ierburile verzui care se agăţaseră de lemnul navei de o parte şi de alta. Şi mi s-a părut că până şi pânzele umflate de vânt ajunseseră să aibă o bogăţie aparte. Momentul mult aşteptat sosise; după pregătirile de rigoare, aveam să mă duc şi să-i dojenesc pe aceşti copii rebeli, dar până la urmă îndrăgiţi ai CREATORULUI NOSTRU! în clipa aceea mi s-a părut — cum mi se pare şi acum — că eram mistuit de o iubire uriaşă pentru tot, pentru mare, pentru navă, pentru cer, pentru gentlemeni sau oamenii de rând şi fireşte, mai presus de orice, pentru MÂNTUITOR! Iată în sfârşit cel mai fericit rezultat

al tuturor caznelor şi zbaterilor mele! FIE CA TOTUL PE LUMEA ASTA SĂ-L SLĂVEASCĂ!

*

După cum ştie înălţimea ta, Colley s-a oprit aici. După moarte — nimic. Şi nici nu avea cum să mai existe ceva! Singura mea consolare în toată povestea asta este faptul c-o să am grijă ca biata lui soră să nu afle niciodată adevărul. Şi chiar dacă beţivanul de Brocklebank o să urle la el în cabină „Cine l-a ucis pe nătărăul de Colley?", ea n-o să ştie ce slăbiciune i-a venit de hac şi nici cine au fost autorii grozăviei, printre care iată că mă număr si eu. Când Wheeler m-a trezit dintr-un somn prea scurt şi agitat, am descoperit că urma să ne petrecem prima parte a dimineţii în anchetă. Cât despre mine, trebuia chiar s-o conduc, alături de Summers şi de căpitan. Când am obiectat că, dată fiind căldura foarte mare, ar fi trebuit mai întâi să îngropăm cadavrul, Wheeler n-a spus nimic. E limpede că intenţia căpitanului este să ascundă felul cum a fost persecutat amărâtul de Colley în spatele procedurilor legale corespunzătoare! Prin urmare, ne-am aşezat la masa căpitanului, iar martorii s-au prezentat pe rând în faţa noastră. Servitorul care se ocupase de Colley nu ne-a spus nimic nou. Tânărul domn Taylor, foarte puţin marcat de moartea pastorului, dar manifestând un mare respect pentru căpitan, a repetat că-l văzuse pe domnul Colley acceptând să bea nişte rom şi să închine în cinstea a ceva ce nu-şi mai putea aminti… Când i-am sugerat că ar fi putut fi vorba de „împăcare", a încuviinţat. Dar ce căuta domnul Taylor acolo, la prova? (întrebarea i-a fost puse de domnul Summers.) Domnul Tommy Taylor cer- ceta arimarea cablurilor, fiindcă urma să-l boteze pe cel de la ancora prova şi să-l adune cap la cap. Acest minunat recurs la jargon i-a mulţumit pe domnii marinari, care au dat din cap de parcă li s-ar fi vorbit în engleza cea mai curată. Dar în cazul ăsta, ce căuta domnul Taylor în afara zonei de arimare? Ei bine, domnul Taylor îşi încheiase rondul şi urma să-şi prezinte raportul, dar se oprise fiindcă nu mai văzuse în viaţa lui un pastor într-un asemenea hal. Şi pe urmă? (Asta din partea căpitanului.) Domnul Taylor a declarat că „m-am deplasat la pupa, domnule, ca să-l informez pe domnul Summers", dar că „domnul Cumbershum mi-a frecat sticla înainte să fac ce aveam de gând".

Căpitanul a dat din cap, iar domnul Taylor s-a retras cu sentimentul că i se luase o piatră de pe inimă. M-am întors spre Summers.

— Sticla, Summers? Ce naiba făcea cu sticla? Căpitanul a scos un mârâit.

— „A freca sticla" înseamnă a beşteli, domnule. Să continuăm.

Martorul următor era un oarecare East, un emigrant respectabil şi soţul tinerei nefericite a cărei figură suptă mă impresionase atât de puternic. Acesta ştia să citească şi să scrie. Da, îl văzuse pe domnul Colley şi oricum îl ştia din vedere. Nu-l zărise în timpul „cartului câinelui", cum îi spuneau marinarii, dar auzise toată povestea. Poate că aflaserăm deja cât se rău se simţea soţia lui, motiv pentru care a trebuit să stea cam tot timpul lângă ea, făcând cu schimbul cu doamna Roustabout şi nelăsând-o singură o clipă, îl văzuse fugar pe domnul Colley printre marinari şi parcă nu vorbise prea mult înainte să dea peste gât un pahar în mijlocul lor. Aplauzele şi râsetele pe care le auziserăm? Avuseseră loc după cele câteva cuvinte pe care domnul cu pricina le rostise cu scopul de a se împrieteni cu mateloţii. Mârâielile şi furia? Despre astea nu ştia nimic. Ştia doar că marinarii îl luaseră pe reverend cu ei şi îl coborâseră printre frânghii, unde stătuse tinărul acela. El, unul, trebuise să aibă grijă de soţie, aşa că nu mai văzuse nimic altceva. Spera ca domnii să nu creadă despre el că era lipsit de respect, dar cam atât ştiau toţi, în afară de marinarii care se ocupaseră de pastor.

I s-a dat voie să se retragă. Am declarat că, după părerea mea, singurul capabil să facă lumină era cel care ni-l adusese, sau mai zis se întorsese cu el la noi după ce se îmbătase. Am mai spus că individul ar fi putut şti cât băuse Colley si cine îi dăduse licoarea sau îl obligase s-o toarne pe gât. Căpitanul Anderson a fost de acord şi a spus că îi ordonase deja respectivului să se prezinte la anchetă. Pe urmă ni s-a adresat cu o voce şoptită:

— Informatorul mi-a spus că el e cel pe care trebuie să-l strângem cu uşa.

M-am simţit dator să intervin.

— Cred, am zis, luându-mi inima în dinţi, că nu facem decât să „ne batem capul de pomană", cum s-ar spune. Pastorul a fost îmbătat cu bună ştiinţă. După cum am aflat din proprie experienţă, există oameni atât de timizi, încât mânia altora îi răneşte de moarte, iar conştiinţa lor este atât de fragilă, încât aceşti inşi ar fi în stare să moară din cauza unui lucru pe care domnul Brocklebank îl socoteşte în cel mai rău caz un păcat mărunt! Haideţi, domnilor! Nu putem accepta că, deşi cea care i-a venit de hac a fost necumpătarea, indiferenţa noastră generală faţă de starea lui i-ar fi putut grăbi sfârşitul la fel de mult?

A fost o îndrăzneală din partea mea, nu-i aşa? îi spuneam de fapt tiranului că el şi cu mine împreună… Dar mi-am dat seama că mă privea uimit.

— Indiferenţă, domnule?

— Necumpătare, domnule căpitan, hai s-o lăsăm aşa, a intervenit repede domnul Summers.

— O clipă, domnule Summers. Domnule Talbot, trec peste ciudata formulă pe care ai folosit-o, „indiferenţa noastră generală”. Dar chiar nu înţelegi? Crezi cumva că o băutură dată peste cap…

— Dar chiar dumneavoastră aţi spus că totul avea de-a face cu „temperatura scăzută”!

— Asta a fost ieril Ascultă-mă bine, domnule. Mi se pare foarte posibil ca omul să-şi fi băut minţile şi să fi fost atacat de unul sau de Dumnezeu ştie câţi oameni, iar moartea lui să se fi produs din cauza umilinţelor de care a avut parte!

— Dumnezeule mare!

Noua întorsătură a lucrurilor m-a zguduit şi mi-a provocat un şoc. Cred că n-am reuşit să mă mai gândesc la nimic timp de câteva minute bune. Iar când m-am trezit la realitate, l-am auzit vorbind tot pe căpitan.

— Nu, domnule Summers. Nu sunt dispus să ascund nimic. Şi nici n-o să tolerez acuzaţiile fără temei care mi se aduc faţă de felul cum conduc nava si faţă de felul cum mă port cu pasagerii.

Summers era roşu la faţă.

— A fost doar o idee, domnule. Iertaţi-mă dacă credeţi că mi-am depăşit atribuţiile.

— Foarte bine, domnule Summers. Să mergem mai departe.

— Dar, domnule căpitan, asta n-o s-o recunoască nimeni! am strigat.

— Eşti tânăr, domnule Talbot. N-ai de unde să ştii care sunt canalele de informaţii de pe o asemenea navă, chiar dacă durata ei de folosire a fost atât de scurtă.

— Canale? Informatori?

— Aş prefera să continuăm, a zis căpitanul pe un ton apăsat. Spuneţi-i omului ăluia să intre.

Summers a ieşit personal şi l-a adus pe Rogers. Era bărbatul care ni-l adusese înapoi pe Colley. Rar mi-a fost dat să văd un tânăr atât de chipeş. Era gol până la brâu şi avea o constituţie care l-ar fi putut face supraponderal la bătrâneţe. Acum însă ar fi putut să-i fie model lui Michelangelo! Pieptul uriaş şi gâtul ca o coloană erau bronzate, ca de altfel şi figura în general frumoasă, dacă nu puneai la socoteală cele câteva

cicatrice în jurul cărora pielea rămăsese mai deschisă la culoare. Căpitanul Anderson s-a întors spre mine.

— Summers mi-a spus că ie pricepi la interogatorii.

— Chiar v-a spus? Chiar mă pricep?

Înălţimea ta o să observe, fără îndoială, că acest trist episod nu mă prinsese în forma cea mai bună. Cit despre căpitanul Anderson, acesta mi-a zâmbit jovial.

— Martorul îţi aparţine, domnule.

Ei bine, la asta chiar că nu mă aşteptasem. Totuşi, nu aveam încotro.

— Aşa, amice. Spune-mi, te rog, cum te cheamă.

— Billy Rogers, înălţimea voastră. Gabier de vârf. Am acceptat tăcut titlul de noblețe. O fi vreun semn,

Doamne ajută!

— Dorim să ne dai nişte informaţii, Rogers. Vrem să ştim foarte precis ce anume s-a întâmplat ieri, când gentlemanul a venit la voi.

— Care gentleman, înălţimea voastră?

— Pastorul. Reverendul Colley, care între timp a murit. Rogers a rămas în lumina care se revărsa pe fereastra cea mare. Mi-am spus că nu văzusem în viaţa mea un chip care să exprime atâta candoare.

— A băut mai mult decât putea să ducă, înălţimea voastră, era criţă.

Venise momentul să fac volta, cum se spune în marineză.

— De unde ai cicatricele alea pe faţă?

— De la o fătuţă, domnule.

— Înseamnă c-a fost o pisică sălbatică.

— Zău c-aţi brodit-o.

— Până la urmă însă, tot ajungi unde vrei, nu?

— Poftiţi?

— Îţi dai seama mai bine decât ea de ce are nevoie, nu-i aşa?

— Asta nu prea ştiu, înălţimea voastră. Atâta ştiu, că înhăţase ce-mi rămăsese din simbrie şi că ar fi fugit pe uşă afară mâncând pământul, dacă n-aş fi pus mâna pe ea.

Căpitanul Anderson mi-a surâs dintr-o parte.

— Dacă-mi permiteţi, înălţimea voastră…

Fir-ar să fie, individul îşi bătea joc de mine!

— Bun, Rogers, gata cu femeile. Hai să vedem cum stăm cu bărbaţii.

— Poftiţi, domnule?

— Domnul Colley a fost umilit undeva în zona teugii. Cine a făcut-o?

Pe chipul lui Rogers nu s-a citit nimic. Căpitanul a insistat.

— Hai, Rogers. Ce-ai zice dac-ai afla că tu însuţi eşti bănuit de grozăvia asta?

La auzul acestor cuvinte, poziţia bărbatului a devenit cu totul alta. Acum stătea puţin aplecat, cu un picior retras puţin în spatele celuilalt şi cu pumnii încleştaţi. Se uita la noi şi îşi muta repede privirile de la unul la altul, ca şi cum ar fi vrut să ghicească pe figura fiecăruia cât de mare era pericolul care-l pândea. Mi-am dat seama că ne considera duşmanii lui.

— Nu ştiu nimic, domnule căpitan, absolut nimic!

— S-ar putea să nu fi avut niciun amestec. Dar ştii precis cine-a fost.

— Cine-a fost ce, domnule?

— Păi, cine a fost individul care l-a atacat pe domnul acesta şi i-a cauzat moartea!

— Nu ştiu nimic, zău aşa!

Între timp, îmi revenisem complet.

— Haide, Rogers. Eşti singurul pe care l-am văzut cu el. Dacă nu apar alte probe, numele tău trebuie să fie primul pe lista suspecţilor. Ce-ai făcut acolo, cu ceilalţi marinari?

N-am văzut de când mă ştiu pe cineva care să simuleze atât de bine uluirea.

— Ce-am făcut, înălţimea voastră?

— Fără îndoială că ai martori care să-ţi confirme nevinovăţia. Şi dacă eşti într-adevăr nevinovat, nu-ţi rămâne decât să ne-ajuţi să-i tragem la răspundere pe făptaşi.

Rogers n-a spus nimic, mulţumindu-se să ne privească mai departe. Am găsit de cuviinţă să continuu interogatoriul.

— Asta înseamnă, prietene, fie că ne spui direct cine-a făcut-o, fie că ne dai măcar o listă cu oamenii pe care-i bănuieşti sau despre care ştii că ar putea fi bănuiţi de forma asta de… agresiune.

Căpitanul Anderson şi-a ridicat bărbia din piept.

— Adică de sodomie, Rogers, despre asta e vorba. Despre cine i-a tras-o în cur.

Anderson şi-a coborât privirile, s-a uitat peste nişte hârtii şi şi-a muiat pana în călimară. Tăcerea se prelungea, iar o dată cu ea şi aşteptarea noastră. Până la urmă, tot căpitanul a fost cel care a destrămat-o, cu un glas în care se ghicea o nerăbdare furioasă.

— Hai odată, omule! Doar n-o să stăm aici toată ziua! A urmat încă o perioadă de tăcere. Rogers s-a întors spre noi mai degrabă cu trupul decât cu scăfârlia şi s-a uitat pe rând la fiecare. Pe urmă şi-a pironit ochii asupra căpitanului.

— Am înţeles, să trăiţi.

Abia în clipa aceea am observat o schimbare şi pe figura lui. Şi-a răsfrânt buza de jos, iar pe urmă, ca şi cum ar fi vrut să facă o probă, a testat rezistenţa aceleiaşi buze, muşcând-o zdravăn cu dinţii lui albi.

— Să încep cu ofiţerii, domnule?

Era extrem de important să nu mă mişc deloc. Cea mai furişă ocheadă spre Summers sau căpitan şi cea mai scurtă clintire a vreunui muşchi ar fi părut o acuzaţie fatală, în ce priveşte grozăvia cu pricina, puteam să bag mâna în foc pentru amândoi. Cât despre cei doi ofiţeri, fără îndoială că si ei aveau încredere unul în celălalt, dar tot n-au îndrăznit să facă vreo mişcare. Eram ca nişte statui de ceară. Ca de altfel şi Rogers.

Până la urmă, tot căpitanul trebuia să facă prima mutare, lucru pe care îl ştia şi Anderson. Şi-a pus pana lângă hârtii şi a vorbit pe un ton grav.

— Foarte bine, Rogers. Asta a fost tot. Poţi să-ti vezi de treabă.

Sângele a năvălit şi pe urmă a pierit din obrajii bărbatului. Acesta a scos un oftat prelung, a salutat cu mâna la frunte, a început să zâmbească, s-a răsucit pe călcâie şi a ieşit din cabină. Nu-mi dau seama cât timp am rămas aşa toţi trei, fără să scoatem o vorbă şi fără să ne mişcăm din loc. În ce mă priveşte, era ceva la fel de simplu şi de obişnuit ca teama de a face sau de a spune ce nu trebuie. Totuşi, o asemenea greşeală ar fi putut avea urmări grave, aşa încât să mă aducă în situaţia de a fi îngrozit şi disperat, în clipele interminabile ale tăcerii noastre am avut impresia că nu-mi mai puteam permite deloc să gândesc, fiindcă în acest caz m-aş fi făcut roşu ca sfecla la faţă şi ar fi început să-mi şiroiască transpiraţia pe obraji. Cu un efort susţinut, mi-am golit pe cât posibil mintea de toate gândurile şi am aşteptat să văd ce avea să urmeze. Căci, firește, dintre noi trei, eu eram cel mai puţin îndreptăţit să deschid gura. Iar Rogers ne prinsese în cursă, îşi dă seama înălţimea ta cum începuseră deja să-mi încolţească tot felul de bănuieli în minte şi cum treceam de la numele unuia dintre gentlemeni la numele celuilalt?

Căpitanul Anderson a fost cel care ne-a smuls din catalepsie. Nu a făcut nicio mişcare, dar a vorbit ca pentru sine:

— Martori, anchete, acuzaţii, minciuni peste minciuni, Curtea Marţială… Individului ăstuia îi stă în putere să ne distrugă pe toţi dacă îşi pune mintea, si nu mă îndoiesc că are atâta curaj, chit că de data asta e caz de spânzurătoare. Acuzaţiile de soiul ăsta nu pot fi infirmate. Oricare ar fi concluziile, tot ar rămâne ceva dubios.

S-a întors spre Summers.

— Ancheta noastră ia sfârşit în clipa asta, domnule Summers. Avem şi alţi informatori?

— Nu cred, domnule. Am ajuns la final…

— Exact. Domnule Talbot?

— Sunt extrem de derutat, domnule! Dar mi se pare o variantă logică. Omul s-a văzut încolţit si s-a folosit de ultima armă. Martori mincinoşi, plus tentativă de şantaj.

— De fapt, a adăugat Summers, zâmbind în sfârsit, domnul Talbot a fost singurul care a profitat de pe urma tărăşeniei. A primit un titlu nobiliar, cel puţin pentru o vreme!

— Am revenit cu picioarele pe pământ, domnule, chit că, după ce am văzut că mi-a spus „înălţimea voastră" însuşi domnul căpitan Anderson, care poate să oficieze căsătorii şi înmormântări…

— A, da. Înmormântări. Vreţi să beţi ceva, domnilor? Fii bun şi cheamă-l pe Hawkins, Summers, da? Domnule Talbot, trebuie să-ţi mulţumesc pentru ajutor.

— Mă tem că nu v-am fost de mare folos, domnule. Căpitanul redevenise el însuşi. Mi-a adresat un zâmbet.

— Ţi-o fi scăzut temperatura. Vrei un sherry?

— Mulţumesc, domnule. Gata, am terminat? Bine, dar tot nu ştim ce s-a întâmplat. Aţi pomenit de nişte informatori…

— E un sherry bun, m-a întrerupt căpitanul. Cred, domnule Summers, că nu-ţi place să bei la ora asta a zilei şi că o să vrei, probabil, să vezi dacă s-au făcut cele cuvenite ca să încredinţăm adâncurilor cadavrul acelui nefericit, în sănătatea dumitale, domnule Talbot. Vrei să semnezi, sau mai degrabă să contrasemnezi un raport?

M-am gândit preţ de o clipă.

— Nu am nicio funcţie oficială pe navă.

— Haida-de, domnule Talbot! M-am mai gândit puţin.

— O să scriu o declaraţie şi o s-o semnez. Căpitanul Anderson mi-a aruncat o privire piezişă pe sub sprâncenele groase şi a încuviinţat din cap

fără să mai spună nimic. Am dat paharul pe cap dintr-o sorbitură.

— Vorbeaţi despre nişte informatori, domnule căpitan Anderson…

Dar el începuse deja să se încrunte la mine.

— Eu, domnule? N-aş crede.

— L-aţi întrebat pe domnul Summers…

— Care mi-a răspuns că nu mai e niciunul, a spus apăsat căpitanul. Niciunul, domnule Talbot, nici urmă de ciripi- tor. Ai priceput, domnule? N-a venit nimeni să toarne pe furiş — absolut nimeni! Poţi să pleci, Hawkins.

Am pus paharul pe masă, iar Hawkins l-a luat repede. Căpitanul a aşteptat să-l vadă plecat, după care s-a întors din nou spre mine.

— Servitorii au urechi, domnule Talbot!

— Asta fără discuţie, domnule! Sunt cât se poate de sigur că şi amicul Wheeler are.

Căpitanul m-a învrednicit cu un zâmbet sumbru.

— Wheeler. Aici chiar c-ai nimerit-o. Ăsta cred că-i făcut tot numai din ochi şi urechi…

— Atunci, până la trista ceremonie de după-masă o să mă întorc la jurnalul meu.

— A, jurnalul. Nu uita să consemnezi în el, domnule Talbot, că indiferent ce se poate spune despre pasageri, în ceea ce-i priveşte pe marinarii şi pe ofiţerii mei, avem de-a face cu o navă fericitul

La ora trei ne-am strâns cu toţii pe puntea centrală. Exista şi o gardă alcătuită din soldaţii lui Oldmeadow înarmaţi cu nişte flinte, sau cum s-or fi numind armele acelea destul de greoaie. Oldmeadow însuşi era îmbrăcat de paradă si încins cu sabia curăţată, ca toţi ceilalţi ofiţeri de pe navă. Până şi tinerii noştri gentlemeni îşi puseseră pumnalele şi arboraseră nişte expresii pioase. Noi, pasagerii, eram îmbrăcaţi cât mai mohorât cu putinţă. Marinarii fuseseră scoşi din cart şi arătau pe cât de prezentabil permiteau hainele pe care le aveau pe ei. Corpolentul domn Brocklebank stătea drept, dar era galben şi tras la faţă din cauza unei beţii care pe domnul Colley l-ar fi transformat într-un duh din capul locului, în vreme ce mă uitam la domnul Brocklebank, mi-am spus că dacă ar fi trecut prin întregul coşmar al lui Colley s-ar fi ales doar cu o durere de burtă şi un cap greu. Materia primă a oamenilor printre care trăiam era extrem de diferită! Doamnele noastre, care precis că se gândiseră şi la această eventualitate când se pregătiseră de drum, erau în doliu —

inclusiv cele două metrese ale lui Brocklebank, care îl ţineau din amândouă părţile ca să nu cadă. Domnul Prettiman era prezent la acest ritual superstiţios alături de domnişoara Granham, care îl adusese acolo. Ce se alesese de tot republicanismul si de tot ateismul lui militant când dăduse ochii cu fiica unui preot al catedralei din Exeter? Văzându-l cum se foia pe lângă domnişoara Granham, mi-am zis că ea era cea cu care trebuia să vorbesc, ca să-i transmit, printre altele, dojana pe care voiam s-o rostesc pentru urechile cunoscutului nostru liber cugetător!

Cred că îţi dai seama că mi-am mai revenit după efectul pe care l-a avut citirea scrisorii lui Colley. Omul nu poate să se adâncească întruna în gânduri negre din trecut şi nici să insiste asupra legăturii fragile dintre propriul comportament prostesc si gestul criminal cu bună ştiinţă al altcuiva. Mai mult, trebuie să recunosc că această ceremonie în larg mi s-a părut interesantă. Rar ţi se întâmplă să asişti la o înmormântare într-un decor atât de… cum să-i zic?… exotic. Şi nu numai că toată ceremonia a fost ciudată, dar actorii noştri si-au purtat dialogurile în limbajul marinăresc, iar asta s-a întâmplat dacă nu de la cap la coadă, în orice caz în cea mai mare parte a timpului. Ştii câtă plăcere îmi produce limba asta! Mai mult ca sigur că ai observat deja câteva mostre impenetrabile, ca de pildă cartul câinehd. Parcă Servius e cel care declară (eu cel puţin aşa cred) că există în Eneida şase expresii de nepătruns, care nu vor fi dezlegate niciodată prin interpretări, prin gratia inspiraţiei sau prin diverse metode puse la punct de savanţi, nu-i aşa? Ei bine, arunci hai să te mai distrez si eu cu câteva enigme navale.

Clopotul de pe navă s-a auzit înfundat. A apărut un grup de marinari care duceau cadavrul pe o scândură, acoperit cu drapelul naţional. Corpul neînsufleţit a fost aşezat cu picioarele spre tribord, adică spre locul de onoare al navei, pe unde ies doar amiralii, morţii şi alte asemenea raritǎţi. Trupul era mai lung decât mă aşteptasem, dar mi s-a explicat până la urmă că două dintre puţinele ghiulele rămase îi fuseseră legate de picioare. Căpitanul Anderson, strălucitor ca un lingou, stătea lângă el. Am mai aflat că şi domnia sa, şi ceilalţi ofiţeri ştiau exact ce trebuia făcut în cadrul unei asemenea ceremonii în care, după cum s-a exprimat tânărul domn Taylor, „se dădea de-a rostogolul peste bord cu un popă”.

Aproape toate pânzele noastre fuseseră terţarolate, iar noi eram, conform tradiţionalei terminologii tehnice pe care Dicţionarul marin ţi-o oferă întotdeauna, puşi în pană, ceea ce înseamnă că stăteam pe loc în mijlocul

apelor. Cu toate acestea, spiritul farsei (care vorbea la rândul său o marineză perfectă) l-a însoţit pe Colley până la capăt. Abia fusese scândură aşezată pe punte că l-am şi auzit pe domnul Summers murmurându-i domnului Deverel:

— Ascultă ce-ţi spun, Deverel, dacă-l laşi pe cârmaci şi nu-l pui să ia din timonă, o să se întâmple una nevăzută.

Nici n-a apucat să termine fraza şi din coca navei, aflată sub apă, s-a auzit un bubuit puternic şi ritmic, de parcă vieţuitoarelor de pe fundul mării li s-ar fi făcut foame şi s-ar fi apucat să dea de ştire. Deverel a răcnit nişte ordine din care n-am înţeles o iotă, marinarii au sărit ca arşi şi s-au pus pe treabă, iar căpitanul Anderson, care îşi ţinea cartea de rugăciuni ca pe o grenadă, s-a întors spre locotenentul Summers.

— Domnule Summersl Vrei să rămânem fără pupa? Summers n-a spus nimic, dar bubuiturile au încetat.

Vocea tunătoare a căpitanului a coborât până la nivelul unui simplu mormăit.

— Roiturile de cârmă sunt slăbite ca dinţii unui moşneag.

Summers a răspuns dând din cap. — Ştiu, domnule. Dar până nu montăm cârma la loc…

— Cu cât ieşim mai repede de sub vânt, cu atât mai bine. Naiba să-l ia pe administratorul ăla beţiv!

S-a uitat posomorit în jos la drapel, iar apoi şi-a ridicat ochii spre velele care i-au răspuns zgomotos, ca si cum ar fi vrut să se ia la harţă cu el. Ce-i drept, nu s-ar fi pu- tut exprima mai bine decât o făcuseră în dialogul recent încheiat. Nu era superb?

În cele din urmă căpitanul s-a uitat în jur si a tresărit, de parcă atunci ne-ar fi văzut pentru prima oară. As vrea să pot spune că a tresărit ca un păcătos chemat la cumplita judecată, dar nu s-a întâmplat aşa. De fapt, tresărise din cauză că, luându-se cu altele, uitase că trebuia să scape de un cadavru. A deschis cărticica, ne-a invitat pe un ton acru să ne rugăm şi aşa mai departe. E limpede că abia aştepta să se termine toată ceremonia, fiindcă n-am auzit de când mă ştiu o slujbă citită atât de repede. Doamnele aproape că n-au avut când să-şi scoată batistele (pentru omagiul pios al unei lacrimi), pe când noi ne-am pironit ochii în jos preţ de o clipă, cum se face de obicei, după care, dându-ne seama că era o ceremonie prea interesantă ca s-o scăpăm, ne-am ridicat privirile cu toţii. Am sperat ca oamenii lui Oldmeadow să tragă o salvă, dar el însuşi mi-a spus că, din cauza unor

divergenţe de opinie dintre Amiralitate şi Ministerul de Război, soldaţii nu mai aveau nici cremene, nici praf de puşcă. Totuşi, au prezentat onorul aproape la unison, iar ofiţerii şi-au scos săbiile din teacă şi le-au întins în sus. Mă întreb şi acum, a fost potrivită o asemenea ceremonie pentru un pastor? Nu ştiu nici eu, nici ei. S-a auzit şuieratul unei siflee, iar cineva a bătut într-o tobă uzată ritmul unei uverturi sau al unui postludiu, dacă nu cumva o fi fost al unui envoi. O să observi, înălţimea ta, că Richard e din nou el însuşi, sau poate c-ar fi mai bine să spun că mi-am revenit după o perioadă de regrete infructuoase şi poate fără rost, nu?

Şi totuşi, până la urmă (când vocea mormăită a căpitanului Anderson ne-a invitat să ne gândim la ziua când nu va mai fi nici urmă de mare) şase bărbaţi au suflat pe rând în cimpoiul boţmanului. Poate că înălţimea ta n-ai auzit niciodată cum sună instrumentele astea, aşa că trebuie să te informez că sunt la fel de muzicale ca nişte mâţe în călduri! Totuşi, totuşi, totuşi! Stridenţa lor aspră şi nemuzicală, izbucnirea acelor sunete înalte care coborau îndelung si se pierdeau într-un târziu în liniştea din jur, totul părea să dea glas unui lucru aflat mai presus de cuvinte, de religie si de filosofie. Era pur şi simplu glasul Vieţii care bocea Moartea.

N-am avut timp să mă obişnuiesc cât de cât cu propriile emoţii, că scândura a fost ridicată si înclinată. Rămăşiţele pământesti ale reverendului Robert James Colley au alunecat de sub drapel şi au căzut în apă cu un plescăit scurt, de parcă pastorul ar fi fost un săritor neîntrecut si ar fi făcut o mulţime de repetiţii ale propriei înmormântări. Bineînţeles, au avut şi ghiulele rostul lor. Această întrebuinţare secundară a greutăţii lor a fost, la urma urmei, pe măsura rolului pe care l-au avut de jucat în toată această perioadă. Aşadar, rămăşiţele lui Colley ducându-se acolo unde zvonul nu adastă au nimerit într-un târziu pe fundul mării. (In aceste momente rituale şi necesare ale vieţii, dacă nu te poţi folosi de cartea de rugăciuni, fă apel la Shakespeare! Se potriveşte cel mai bine.)

Te gândeşti, probabil, că s-au păstrat câteva secunde de reculegere înainte ca oamenii prezenţi la înmormântare să iasă din cimitir. Nimic mai fals. Căpitanul Anderson şi-a închis cărticica, iar cimpoaiele s-au auzit din nou, de data asta cu un fel de grabă neostoită. Căpitanul i-a făcut un semn din cap locotenentului Cumbershum, care şi-a dus mâna la pălărie şi a răcnit:

— Băgaţi cărbuuuuuuuni!!!!

Ascultătoare, corabia a început să se întoarcă la cursul iniţial, continuându-şi apoi deplasarea cu o relativă stângăcie. Cei care alcătuiseră

careul ceremonial au rupt rândurile, iar marinarii s-au cățărat în velatură ca să întindă din nou toate pânzele. Căpitanul Anderson s-a dus la el în cabină, ţinând grenada — pardon, cartea de rugăciuni — în mână şi având, probabil, de gând să consemneze evenimentul în jurnal. Un tânăr gentleman mâzgălea ceva pe o scândura şi toate lucrurile reveneau treptat la normal. M-am întors la mine în cabină ca să mă gândesc la decla- raţia pe care promisesem că aveam s-o scriu şi s-o semnez. Trebuia concepută în aşa fel încât să-i provoace cât mai putină durere surorii lui Colley. O să pun totul pe seama temperaturii scăzute, cum doreşte căpitanul. Trebuie să-i ascund faptul că am lăsat deja o dâră de praf de puşcă pentru ca înălţimea ta să poată aprinde fitilul când doreşte. Dumnezeule, ce lume plină de conflicte, de naşteri, de decese, de zămisliri, de logodne şi, din câte ştiu, de căsătorii palpită la bordul navei ăsteia extraordinare!

Aşa! Mi se pare că semnul ăsta conferă un dram de excentricitate, nu găseşti? Gata cu datele, cu literele alfabetului sau cu presupusa zi a călătoriei. Aş fi putut intitula secţiunea asta „addenda”, dar ar fi sunat banal, mult prea banal! Căci într-un fel am ajuns la capăt şi n-ar mai fi nimic de spus. Mă rog, există jurnalul de bord, fireşte, dar constat, răsfoind mai multe pagini, că însemnările mele s-au transformat pe nesimţite în imortalizarea unei drame — drama lui Colley. Acum însă tragedia lui s-a terminat, iar el zace pe fundul mării, la cine ştie câţi kilometri adâncime, cu ghiulele de picioare, singur-singurel, netulburat defel, cum spune domnul Coleridge. Pare un alt fel de bathos (înălţimea ta o să observe, vorba lui Colley, această „paranomasie” amuzantă) întoarcerea la rutina de zi cu zi, necolorată de nimic spectaculos, dar au rămas câteva pagini albe între generoasele coperte ale registrului pe care mi l-ai dăruit, iar eu am încercat din răsputeri să descriu cât mai amănunţit înmormântarea, în speranţa că aşa-numita Cădere si moarte regretabilă a lui Robert James Colley, alături de o scurtă relatare a îngropăciunii lui marine o să se întindă până la ultima pagină. Dar degeaba. Viaţa lui Colley a fost cât se poate de adevărată, moartea lui aşijderea, aşa că locul lor nu e într-un caiet făcut cadou, la fel cum piciorul mic n-are ce să caute într-o cizmă mare. Fireşte că jurnalul meu va continua şi dincolo de volumul ăsta, dar o să încep să scriu într-un registru pe care mi 1-a obţinut Phillips de la intendent si pe care n-o să-l mai ţin sub cheie. Iar asta îmi aminteşte cât de simplă a fost explicaţia legată de teama oamenilor faţă de intendent şi tendinţa lor de a-şi tine gura când vine vorba de el. M-a lămurit Phillips, care e mai deschis decât

Wheeler. Toţi ofiţerii, inclusiv căpitanul, îi datorează bani intendentului! Căruia Phillips îi spune contondentul.

Apropo, l-am angajat pe Phillips fiindcă, oricât am strigat după Wheeler, n-a binevoit sa apară. Iar acum îl caută toată lumea.

L-a căutat toată lumea. Cel care m-a corectat a fost Summers. Individul a dispărut. Cică a căzut peste bord. Wheeler! S-a dus ca un vis, cu smocurile de păr alb, cu tărtăcuţa pleşuvă şi lucioasă, cu zâmbetul de preot canonizat, cu informaţiile complete despre tot ce se petrecea pe navă, cu elixirul acela binefăcător şi cu disponibilitatea de a procura orice pentru oricine, cu minima condiţie ca solicitantul să plătească! Wheeler, despre care căpitanul spusese că era făcut tot din ochi şi urechii O să-mi fie dor de el, mai ales că de la Phillips nu cred că mă pot aştepta la servicii depline. Deja am început să-mi trag singur cizmele, deşi Summers, care s-a nimerit la mine în cabină la momentul respectiv, a fost amabil şi m-a ajutat. Doi oameni morţi în doar câteva zile!

— Cel puţin nu mă poate acuza nimeni că as fi avut vreo contribuţie şi la moartea lui, nu? l-am întrebat cu tâlc pe Summers.

A fost prea marcat de efort ca să-mi răspundă. A stat câteva secunde pe vine, după care s-a ridicat şi s-a uitat cum îmi pun papucii brodaţi.

— Viaţa e un haos total, Summers. Iar literatura n-are cum să pună ordine în aşa ceva!

— Nu, domnule, n-o lua aşa, căci uite, am avut parte si de moarte, dar şi de naştere la bord. Pat Roundabout…

— Roundabout? Am crezut c-o cheamă „Roustabout”!

— Poţi să-i spui cum vrei. Până una-alta, a dat naştere unei fetiţe care o să poarte numele navei.

— Biata de ea! Deci, aşa se explică toate gemetele alea care m-au făcut să mă simt ca atunci când şi-a rupt Bessie piciorul?

— Întocmai, domnule. Mă duc să văd cum se simt.

Prin urmare, a plecat şi el, iar paginile astea albe au rămas nescrise. Păi atunci, să-i dăm înainte cu noutăţile! Ele şi nimic altceva! Dar, mă rog, ce fel de noutăţi? Ei, ar mai fi câte ceva de consemnat, dar în legătură cu domnul căpitan, nu cu pastorul Colley. Şi cred că ar fi avut loc mai devreme, în actul patru sau chiar în actul trei. Faptul că sunt plasate după consumarea dramei le face să şchiopăteze puţin. E ca şi cum i-ai cere unui satir să cânte după o trilogie dramatică. Şi nu e vorba de un denouement, ci mai mult de nişte vagi lămuriri. Legate de ura căpitanului Anderson la

adresa feţelor bisericeşti. Iţi aduci aminte, da? Ei bine, poate că abia acum domnia ta si cu mine o să ştim totul.

Dar mai întâi, discreţie absolută — stai să trag zăvorul!

Cum ziceam, m-a pus la curent Deverel. A început să bea vârtos — asta în comparaţie cu cât dădea pe gât înainte, fiindcă de felul lui n-a fost niciodată cumpătat. Se pare că până la urmă căpitanul Anderson — care nu se temea doar de jurnalul meu, ci şi de reacţia celorlalţi pasageri, care, cu excepţia neclintitei domnişoare Granham, credeau acum că „bietul Colley" fusese maltratat — Anderson, cum ziceam, i-a făcut cu ou şi cu oţet pe Cumbershum şi pe Deverel pentru rolul jucat în toată tărăşenia. Asta n-a însemnat mai nimic pentru Cumbershum, care ţine la tăvăleală, însă lui Deverel, conform regulilor cărora trebuie să se supună, i se refuză satisfacţia de a mai fi considerat un gentleman. Aşa că se gândeşte la tot felul de lucruri şi bea de stinge. Aseară, după ce-a tras vitejeşte la măsea, a intrat la mine în cabină la adăpostul întunericului şi mi-a oferit, cu limba împleticindu-i-se, câteva informaţii bune de trecut în jurnal, referitoare la povestea căpitanului. Cu toate acestea, nu era chiar atât de beat încât să nu-si dea seama de pericol, încearcă să-ţi închipui cum arătam la flacăra luminării, aşezaţi unul lângă altul pe pat, cu Deverel şoptindu-mi energic la ureche, în timp ce eu îmi ţineam capul aplecat spre buzele lui! Se pare că exista şi încă există o familie nobilă — de care înălţimea ta e posibil să fi auzit în treacăt — ale cărei pământuri se învecinează cu ale celor din neamul lui Deverel. Despre ei Summers ar spune că şi-au folosit privilegiile rangului, dar şi-au neglijat răspunderile. Tatăl tânărului lord de astăzi întreţinea o doamnă extrem de plăcută, frumoasă, puţin înţelegătoare şi fertilă, după cum s-a dovedit. Uneori recursul la privilegii poate să te coste foarte mult. Lordul L. (parc-aş fi Richardson, nu?) şi-a dat seama că avea nevoie de o avere, iar asta cât mai repede. Averea a fost găsită, dar, într-un acces de corectitudine metodistă, familia atrăgătoarei domniţe a insistat ca aceasta să fie alungată, deşi singurele lucruri care ar fi putut fi spuse împotriva ei au fost câteva cuvinte rostite de un pastor. Exista pericolul unei adevărate catastrofe. Poziţia ingrată în care se afla blinda domniţă a făcut-o să-şi schimbe purtarea, cu atât mai mult cu cât miza era o ditamai averea! în clipa aceea, potrivit celor pe care mi le-a susurat Deverel la ureche, providenţa s-a hotărât să intervină, iar parohul unuia dintre cele trei domenii aflate în proprietatea familiei a fost ucis în timpul unei vânători! Tutorele moştenitorului, un individ cam încet la minte, a acceptat să ia în arendă

moşia, căptusindu-se totodată cu blinda domniţă şi cu blestematul rod pe care-l purta în pântece. Lordul s-a ales cu o avere, femeia cu un soţ, iar reverendul Anderson cu o moşie, o nevastă şi un moştenitor pentru a cărui zămislire nu mai trebuia să facă niciun efort. La momentul potrivit, băiatul a fost trimis pe mare, unde intervenţia dezinteresată a adevăratului său părinte l-a ajutat să fie avansat. Dar acum bătrânul lord a murit, iar tânărul nu are niciun motiv să-şi iubească fratele vitreg bastard!

Toate astea le-am auzit la lumina nesigură a luminării, pe când din camera alăturată îmi ajungeau la urechi răstelile din somn ale domnului Prettiman, iar din cealaltă parte eram asediat de sforăitul şi de pârţurile domnului Brocklebank. Plus strigătul venit de deasupra noastră, de pe punte:

„Opt ceasuri far' necazuri!"

La ora aceea a vrăjilor, Deverel mi-a petrecut un braţ pe după gât, cu familiaritatea tipică beţivilor, şi mi-a explicat de ce îmi spusese atâtea lucruri. Povestea cu pricina era un renghi la care voia de mult să mă facă părtaş. La Sydney Cove ori la Capul Bunei Speranţe, dac-o fi să ajungem acolo, Deverel — sau băutura din el — are de gând să-şi dea demisia, să-l provoace la duel pe căpitan şi să-1 împuşte! „Căci", mi-a spus el cu o voce mai puternică, ridicându-şi mâna dreaptă tremurătoare, „pot să dobor cioara de pe turla bisericii dintr-o lovitură!" îmbrăţişându-mă, bătându-mă pe umăr şi spunându-mi bunul meu Edmund, mi-a adus la cunoştinţă că o să trebuiască să-i fiu martor la duel; iar dacă, printr-un ghinion teribil, cel împuşcat o să fie el, o să-mi revină datoria de a consemna episodul în celebrul meu jurnal…

Mi-a fost foarte greu să-l duc la el în cabină fără să trezesc pe toată lumea de pe navă. Dar, ce-i drept, am aflat câteva lucruri importante. Deci, de asta îi ura un anumit căpitan pe pastori. Totuşi, parcă ar fi fost mai normal din partea lui să nu-i poată suferi pe lorzi! Oricum, nu mai încape îndoială. Lui Anderson un lord oarecare — sau un pastor, dacă nu cumva viaţa însăşi — i-a făcut o nedreptate… Dumnezeule mare! Doar n-o să mă apuc acum să-i caut scuze lui Anderson!

Si nici Deverel nu mă mai interesează ca om aşa cum m-a interesat la început. Cred că am greşit apreciindu-1

atât de mult. Poate că el ilustrează cel mai bine declinul de pe urmă al unei familii nobile, la fel cum Summers poate exemplifica ascensiunea alteia. Constat că e bine să fii cu ochii în patru. M-am surprins gindindu-mă

că, dacă aş fi fost eu însumi victima crailâcului unui lord, la ora asta aş fi fost iacobini Eu, Edmund Talbot, ce părere ai?

Chiar atunci mi-am amintit de intenţia mea doar pe jumătate serioasă de a-i apropia pe Zenobia şi pe Robert

James Colley ca să scap eu însumi de o posibilă neplăce- re. Treaba asta semăna atât de bine cu renghiul lui Deverel, încât a fost cât pe ce să înceapă să-mi fie silă de mine. Când mi-am dat seama cum stătuserăm de vorbă şi cum crezuse bietul de el că vedeam lucrurile la fel ca membrii „nobilei familii", m-am făcut roşu ca focul de ruşine. Oare unde or să se termine toate astea?

Oricum, o naştere şi două morţi nu sunt totuna. Cred că ne-am cam prostit cu toţii fiindcă, zică lumea ce-o zice, o înmormântare în largul mării n-are nimic de râs, cu oricâtă uşurătate ai privi-o. Pe de altă parte, nici dispariţia lui Wheeler n-o să le facă viaţa mai senină pasagerilor.

Au trecut două zile de când l-am rugat cu inima strânsă pe Summers să mă ajute cu încălţările! Ofiţerii n-au stat locului o clipă. Summers, crezându-se probabil secund pe o navă comercială, nu pe una de război, a decis cu de la sine putere să nu ne mai lase foarte mult timp liber. Am stabilit ca oamenii de la pupa corăbiei să joace o piesă pentru cei de la prova. A fost înfiinţată o comisie, iar asta nu oricum, ci cu aprobarea căpitanului! Iar acest lucru m-a făcut să nimeresc, fără voia mea, în compania domnişoarei Granham. A fost o experienţă edificatoare. Am descoperit că această femeie, această domnişoară bătrână, chipeşă si cultivată, are nişte puncte de vedere care i-ar îngheţa sângele în vine omului simplu. Literalmente nu face diferenţa dintre uniformele purtate de ofiţeri si vopseaua cu care se spune că se pictau strămoşii noştri neciopliţi sau frenezia tatuajelor din Mările Sudului şi poate şi de pe continentul australian! Mai rău — din punctul de vedere al societăţii — deşi e fiica unui preot, nu ştie să deosebească între un vraci, un şaman şi un papistaş! Când am protestat pentru faptul că introdusese în această combinaţie şi un reprezentant al clerului nostru, a recunoscut doar că acesta din urmă era mai uşor de suportat fiindcă ştia să treacă neobservat printre alţi gentlemeni. Discuţia noastră m-a şocat atât de mult, încât n-am putut să ripostez, descoperind însă motivul pentru care îşi permitea să pronunţe asemenea enormităţi abia am fost anunţaţi (în salonul pasagerilor, chiar înaintea cinei) că logodna ei cu domnul Prettiman fusese oficializată! în siguranţa neaşteptată a asa-numitelor/wnffl/7/es, aleasa are de obicei impresia că

poate să spună orice! Dar cu ce ochi ne-a privit! Simt cum roşesc când îmi aduc aminte de puzderia de lucruri pe care le-am rostit în prezenţa ei şi care probabil că i s-au părut la nivelul glumelor făcute de elevi la şcoală. Oricum, anunţul i-a înveselit pe toţi. Îţi poţi imagina felicitările adresate cu voce tare şi comentariile şoptite! Eu, unul, sper sincer că domnul căpitan Anderson, cel mai mohorât zeu matrimonial din câţi există, va oficia această căsătorie la bord, ca să avem întreaga colecţie a ceremoniilor care însoţesc fiinţele bipede din leagăn până la groapă. Cei doi păreau foarte legaţi unul de altul — altfel spus, se îndrăgostiseră după cum le era felul! Deverel a adus singura notă solemnă a evenimentului. El a declarat că era mare păcat că domnul Colley murise, fiindcă altminteri legătura însurăţeilor ar fi fost consfinţită la momentul potrivit de către un pastor. După aceste cuvinte s-a aşternut tăcerea. Am nutrit preţ de o clipă speranţa că domnişoara Granham, care îi furnizase umilului tău slujitor câteva păreri foarte nete despre preoţi în general, ar fi putut să nu scoată o vorbă, în realitate, a deschis gura şi a făcut o declaraţie uimitoare:

— A fost un om de-a dreptul decăzut.

— Haideţi, doamnă, am intervenit, de mortuis şi tot tacâmul! Un singur moment de ghinion şi slăbiciune… în fond, individul a fost inofensiv.

— Inofensiv? a exclamat Prettiman cu o voce arogantă. Un preot inofensiv?

— Nu m-am referit la patima băutului, a spus domnişoara Granham cu un glas ca oţelul laminat, ci la o altă formă a viciului.

— Asta-i bună, doamnă… nu-mi vine să cred… dat fiind că sunteţi o doamnă, nu puteţi…

— Ia ascultă, domnule, a strigat domnul Prettiman, chiar ai îndrăzneala să pui la îndoială cuvântul unei doamne?

— Nu, nici vorbă! Bineînţeles că nu! Nici nu…

— Lasă, dragă domnule Prettiman, te implor.

— Nu, doamnă, nu pot să las nimic. Domnul Talbot a găsit de cuviinţă să se îndoiască de cuvântul dumitale, aşa că pretind scuze…

— Păi, am spus râzând, o să le aveţi, doamnă, fără rezerve! Nici prin cap nu mi-a trecut…

— Am aflat întâmplător de obiceiurile lui scârboase, a spus domnul Prettiman. Şi-şi mai zicea preot! S-a nimerit să fie acolo doi marinari care tocmai coborau pe scările de frânghie de pe catarg. Domnişoara Granham şi

cu mine ne retrăseserăm pe întuneric din încâlceala aia de funii de lângă scara de lemn…

— Lanţuri şi grijele — Summers, luminează-ne, fii bun!

— Nu asta e important, domnule. Poate că ţii minte, domnişoară Granham, discutam chiar atunci despre caracterul inevitabil al procesului prin care libertatea adevărată trebuie să ducă la o egalitate adevărată, iar de acolo mai departe… dar nici asta nu contează. Marinarii nu şi-au dat seama că eram şi noi pe-acolo, aşa că am auzit totul fără să vrem!

— Si fumatul e o treabă urâtă, domnule Talbot, dar cel puţin gentlemenii nu merg mai departe!

— Draga mea domnişoară Granham!

— E un obicei la fel de primitiv, domnule, ca toate deprinderile cunoscute ale oamenilor de culoare!

Oldmeadow i s-a adresat pe un ton de profundă neîncredere.

— Pe Dumnezeul meu, doamnă, doar nu vreţi să spuneţi că individul mesteca tutun!

A urmat un hohot de râs al pasagerilor şi al ofiţerilor deopotrivă. Li s-a alăturat chiar şi Summers, care nu râde cu una cu două.

— E adevărat, a zis el, după ce hărmălaia s-a mai potolit. Intr-unul dintre rondurile de dimineaţă, am văzut un mănunchi mare de frunze de tutun atârnate la uscat la capătul punţii. Putreziseră din cauza umezelii, aşa că le-am aruncat peste bord.

— Dar bine, Summers, eu n-am văzut nici urmă de tutun, i-am spus. Iar un asemenea om…

— Te asigur că asta s-a întâmplat înainte să-l vizitezi dumneata, domnule.

— Totuşi, mi se pare aproape imposibil de crezut!

— O să afli exact cum au stat lucrurile, a spus Prettiman cu obişnuitul lui temperament coleric. Studiul îndelungat, calităţile native si nevoia de a şti să mă apăr m-au făcut să mă pricep foarte bine la memorarea discuţiilor auzite întâmplător, domnule. O să afli imediat ce au spus marinarii şi exact aşa cum au spus-o.

Summers a ridicat ambele mâini, de parcă ar fi vrut să protesteze.

— Nu, nu, te rog, scuteşte-ne! Până la urmă, nu mai are nicio importanţă.

— Nicio importanţă, domnule, când cuvântul unei doamne… nu pot să trec peste asta, domnule, îmi pare rău. În timp ce coborau, unul dintre marinari i-a spus celuilalt: „Billy Rogers râdea ca prostu’ când a ieşit de la

căpitan din cabină. S-a dus la closet şi m-am luat după el. Mi-a zis că făcuse o groază de lucruri la viaţa lui, dar nu credea c-o să-i fie dat să ia la mestecat un pastor!”.

Privirea triumfătoare şi dârză a lui Prettiman, părul care-i flutura în vânt şi schimbarea bruscă a vocii, impusă de imitarea precisă a acelui marinar grosolan, i-au făcut pe cei de faţă să râdă în hohote. Asta l-a zăpăcit şi mai mult pe filosof, făcându-l să se uite neliniştit în jur. Existase vreodată ceva mai absurd? Ei bine, cred că tocmai momentul ăsta comic a făcut să se schimbe starea de spirit generală de la bordul navei. Fără să ne dăm seama cum, am devenit şi mai hotărâţi să punem în scenă piesa! Cine ştie, poate că elementul decisiv a fost geniul comic al domnului Prettiman — hotărât lucru, trebuie neapărat să-l luăm în trupa noastră de actori şi să-i dăm un rol de comedie! Insă ceea ce ar fi trebuit să fie un dialog aprins între filosoful social şi umilul servitor al domniei tale s-a transformat într-o discuţie mult mai plăcută despre ce anume ar trebui să jucăm, cine s-ar cuveni să fie regizorul şi care ar fi răspunderile fiecăruia.

După aceea m-am dus să-mi fac obişnuita plimbare pe puntea centrală si peste cine crezi că am dat în apropierea teugii, dacă nu peste „domnişoara Zenobia”, care sporovăia de zor cu Billy Rogers! E clar, el este Erou’ Marinar care „nu m-ai poate să aştepte”. Cine o fi fost sufletul milostiv care l-a ajutat să compună scrisorica aia de amor atât de lungă şi de agramată? Ei bine, dac-o să încerce să vină la pupa navei şi să intre la ea în cabină, o să am grijă să fie biciuit.

Domnul Prettiman şi domnişoara Granham se plimbau şi ei pe puntea centrală, dar în partea cealaltă, unde purtau o discuţie însufleţită. Domnişoara Granham spunea (am auzit-o şi cred că asta a şi urmărit, s-o aud) că, după cum ştia si el, trebuiau susţinute în primul rând acele zone ale administraţiei care încă puteau fi socotite necorupte. Mai scund decât ea, domnul Prettiman ţopăia pe punte şi dădea viguros din cap în faţa inteligentei ei pe cât de austere, pe atât de pătrunzătoare. Or să se influenţeze unul pe celălalt, căci mi se pare că fac dovada unui ataşament reciproc extrem de sincer, pe măsura caracterului lor extraordinar. Dar, domnişoară Granham, află că n-o să fiu cu ochii pe dumneata, ci pe el! I-am văzut trecând dincolo de linia albă de demarcaţie între clasele sociale, ducându-se până la prova şi stând de vorbă cu East si tânăra aceea palidă şi amărâtă care-i era soţie. Pe urmă s-au întors şi s-au apropiat de locul unde stăteam eu, în umbra tendei întinse de la şartul dinspre tribord. Spre mirarea

mea, domnişoara Granham mi-a explicat că se consultaseră cu domnul Eastl Se pare că acesta din urmă e un meseriaş de nădejde şi că se pricepe la tipărit! Nu mă îndoiesc că s-au gândit amândoi să-l angajeze pentru cine ştie ce activităţi viitoare. Totuşi, nu i-am lăsat să vadă cât de mult mă interesa povestea asta şi am readus discuţia la piesa pe care urma s-o jucăm în faţa celorlalţi. Domnul Prettiman a arătat faţă de această problemă aceeaşi indiferenţă pe care o manifestă la adresa tuturor aspectelor vieţii oamenilor de rând care, chipurile, stau la baza concepţiei lui despre lume. Pe Shakespeare l-a expediat rapid, considerându-l un scriitor prea puţin preocupat de relele societăţii! L-am întrebat — pe bună dreptate, zic eu — dacă ştie vreo altă societate în afară de cea a fiinţelor omeneşti şi am descoperit că n-a înţeles unde băteam, sau mai bine zis că exista un paravan între inteligenţa lui indiscutabilă şi percepţiile bunului-simţ. A început să peroreze, dar a fost temperat cu dibăcie de domnişoara Granham, care a declarat că piesa Faust a scriitorului german Goethe ar fi fost foarte potrivită…

— Numai că geniul unei limbi nu poate fi tradus într-o alta, a adăugat ea.

— Cum aţi spus, doamnă?

— Vreau să zic, a insistat ea răbdătoare, de parcă i s-ar fi adresat unuia dintre gentlemenii tineri si necopţi la minte, că nu poţi traduce integral o lucrare de geniu dintr-o limbă în alta!

— Haideţi, doamnă, am zis râzând, cel puţin aici am pretenţia că pot vorbi în calitate de om care se pricepe! Nasul meu l-a tradus integral pe Racine în engleză, iar cunoscătorii susţin că traducerea e la acelaşi nivel cu originalul, iar uneori chiar îl depăşeşte!

Cei doi s-au oprit, s-au întors şi m-au pironit cu privirile. Domnul Prettiman a vorbit cu obişnuita lui energie febrilă.

— Atunci, domnule, trebuie să-ţi spun că acest lucru este, fără îndoială, unic!

M-am înclinat în direcţia lui.

— Aşa şi este, domnule, am întărit.

Cu aceste cuvinte, şi după o nouă plecăciune la adresa domnişoarei Granham, am luat-o din loc. Le-am zis-o, înălţimea ta, nu crezi? însă adevărul este că formează o pereche extrem de încăpăţânată. Totuşi, aşa provocatori şi comici cum mi se par mie, nu mă îndoiesc că pe ceilalţi îi intimidează. In timp ce scriam rândurile astea, i-am auzit trecând pe deasupra cabinei mele ca să ajungă în salonul pasagerilor şi am tras cu

urechea la felul cum domnişoara Granham îl făcea harcea parcea pe un nefericit.

— Să sperăm c-o să înveţe până n-o să fie prea târziu!

— Deşi are handicapul provenienţei şi al educaţiei modeste, e un om destul de inteligent, doamnă.

— Te asigur, a spus ea, că încearcă mereu să dea o turnură amuzantă conversaţiei şi de cele mai multe ori felul cum râde de propriile glume îi molipseşte si pe ceilalţi, însă cu privire la părerile lui în general… cred că sunt groteşti de-a binelea.

După aceste cuvinte nu i-am mai auzit. E imposibil să se fi referit la Deverel, fiindcă acesta nu este doar inteligent, ci provine dintr-o familie bună şi a avut parte de o educaţie pe măsură, chiar dacă n-a prea ştiut să profite de ele. Cred că e vorba mai degrabă de Summers.

Nici nu ştiu cum să scriu despre asta. Lanţul ar părea prea subţire, iar verigile lui prea fragile — şi totuşi, ceva îmi spune că exact asta sunt, nişte verigi legate între ele şi care mă fac în fine să înţeleg ce i s-a întâmplat acelui clovn nefericit care a fost Colley! Era noapte, mă încălzisem, nu aveam astâmpăr iar mintea mea, ca si cum ar fi făcut temperatură — că tot am vorbit de temperatura scăzută'. — s-a întors din nou la păţania pastorului şi nu mi-a mai dat pace. Aveam impresia că îmi revin succesiv în memorie anumite propoziţii, fraze, expresii şi situaţii încărcate cu o semnificaţie când burlescă si grosieră, când tragică de-a binelea. Probabil că Summers a mers pe ghicite. Nu existase nicio frunză de tutun! încercase pur şi simplu să apere amintirea reverendului care murise!

Mi-am adus aminte de uluirea bine jucată a lui Rogers în timpul anchetei: „Noi ce-am făcut, înălţimea voastră?" Fusese cu adevărat vorba de o uimire prefăcută? Ia să presupunem că mândreţea aia de bărbat spusese adevărul gol-goluţ! Atunci Colley în scrisoarea pe care a lăsat-o — pe om îl mânjeste ce face el, nu ce e făptuit de ceilalţi — cum spuneam, în scrisoarea cu pricina, extaziat la gândul „regelui de pe insula mea" şi tânjind să îngenuncheze în faţa lui… iar apoi Colley în cabina aia ascunsă de funii, beat pentru prima dată în viaţă, neînţelegând ce se întâmplă cu el şi cuprins de o exuberanţă nebunească… Şi Rogers apucând să spună la closet că făcuse o groază de lucruri la viaţa lui, dar că nu crezuse că avea să-i fie dat să ia la mestecat un pastori Ah, fără îndoială că individul a acceptat în joacă şi chiar a încurajat drăcovenia aia caraghioasă şi copilărească… însă chiar şi

aşa, nu Rogers, ci Colley a fost cel care a realizat acelfellatio de ruşinea căruia amărâtul a murit când şi-a adus aminte.

Bietul Colley, săracul de el! împins spre nişte porniri înăbuşite atâta amar de vreme, transformat în batjocura celorlalţi în preajma ecuatorului… părăsit chiar si de mine, chit că l-aş fi putut salva… copleşit de bunătate şi de tăria unui pahar sau două din băutura aia ameţitoare…

N-am cum să simt mulţumirea fariseică de-a fi fost singurul gentleman care n-a asistat la căderea lui. Ar fi fost mult mai bine să fiu de faţă, ca să protestez împotriva acelei sălbăticii infantile! Atunci propunerea mea de a mă împrieteni cu el ar fi fost cu adevărat sinceră…

O să-i trimit o scrisoare domnişoarei Colley şi o să am grijă ca totul să fie o minciună de la cap la coadă. O să-i descriu prietenia tot mai strânsă pe care am legat-o cu fratele ei. O să-i declar cât de mult l-am admirat. O să-i povestesc despre zilele în care a zăcut la pat cu o temperatură scăzută şi despre cât de mult am plâns la moartea lui.

O să fie o scrisoare care n-o să conţină niciun sâmbure de adevăr! Cum ţi se pare acest început de carieră al cuiva care o să se pună în slujba Regelui şi a Ţării?

Cred că o să pot contribui şi eu la suma nu foarte mare pe care o s-o primească.

Aceasta e ultima pagină a jurnalului, înălţimea ta, şi totodată cea din urmă filă a capitolului &! Tocmai am răsfoit cele scrise până acum şi le-am găsit încărcate de tristeţe. Vorbe de duh? Observaţii atente? Amuzament? Ştiu eu, poate că jurnalul ăsta s-a transformat într-un fel de aventură marină, numai că e o poveste fără furtuni, naufragii, scufundări în adâncuri, salvări în ultima clipă, atacuri ale duşmanilor, salve de artilerie, gesturi vitejeşti, prăzi de luptă, dueluri cavalereşti sau atacuri eroice. S-a tras un singur foc de armă, şi acela din greşeală!

Si ce sfârşit i-a fost dat nefericitului Colley! După cum spune Racine… dar dă-mi voie să citez din traducerea pe care domnia ta ai făcut-o:

Când spre Olimp Virtutea te poartă şi te-ndrumă, Viciul mârsav spre Gheena goneste-ntreaga turma!

Foarte adevărate cuvinte, şi cum ar putea să nu fie? Exact goana asta a turmei le dă prilejul celor ca Brocklebank să supravieţuiască şi să urce pe nişte culmi ale desfrâului care scârbesc pe toată lumea, numai pe el nu. Cu pastorul Colley, în schimb, lucrurile n-au stat aşa. El a fost o excepţie. Chiar si atunci când a căzut de-a berbeleacul pe scări până pe dunetă şi de acolo

mai departe pe puntea pupa şi pe puntea centrală, din cauza tocurilor metalice ale cizmelor. Chiar şi atunci când licoarea de foc l-a prăvălit din înaltul austerităţii complezente pe pragul de jos al decăderii, aşa cum singur şi-a dat seama după ce s-a trezit din beţie. Iar în cunoaşterea imperfectă a omului de către om, fie-mi permis să aştern pe hârtie şi această frază: Există oameni care pot să moară de ruşine.

Mai am câteva rânduri şi se cheamă că am umplut registrul din scoarţă în scoarţă. O să-l închid, o să-l cos cum mă pricep mai bine într-o bucată de velă şi o să-l vâr în- tr-un sertar pe care o să-l ţin sub cheie. Din cauza nesomnului si a încercării de a înţelege tot ce s-a mtimplat, simt că încep s-o iau razna, aşa cum cred că păţesc de fapt to i oamenii care trăiesc pe mare, prea aproape unul de altul şi prin urmare la prea mică distanţă de tot ce e unt şi infam sub lumina soarelui şi a lunii.

Sfârşit